

APPENDIX

FEITENRELAAS DIJKVERSTERKING UITDAM

STICHTING DORPSRAAD UITDAM
STICHTING DE KWADE ZWAAN

11 MAART 2021

Jaargang 2008-2006

BIJLAGEN

Aanleiding

In 2002 wijst de staatssecretaris van het toenmalige Ministerie van Verkeer en Waterstaat de Markermeerdijken aan als primaire waterkering (Wet op Waterkering).

In 2006 wordt, tijdens de tweede Landelijke Toetsronde, het dijkvak bij Uitdam afgekeurd op binnenwaartse stabiliteit. De versterking van de Markermeerdijken is opgenomen in het landelijk Hoogwater beschermingsprogramma (HWBP-2), onderdeel van het Deltaplan Waterveiligheid en heeft tot doel om in 2050 alle primaire keringen veilig verklaard te hebben volgens de normering. Het HWBP verstrekt de subsidie voor de versterkingswerkzaamheden.

2008 Startnotitie m.e.r., reactie Dorpsraad, advies RACM en start Adviesgroep Markermeedijken

Start Dijkversterking Enkhuizen-Hoorn.

Citaten <https://www.oosterleek.biz/Zuiderdijk/Dijkverzwaring/>

- Het liep wat uit, 2 jaar gepland, dat werden 5 hele vervelende jaren, let wel het was een stukje dijk van 14 Km.
- Omwoners die aan dijk wonen hebben nog steeds problemen (2014) een huis in Oosterleek staat nog steeds in de steigers, buiten maar ook binnen.
- Ook de kosten liepen goed uit de hand!!

Citaat NHD, d.d. 13 september 2013

- voor de deur ligt een Atlantikwall, was dat wel nodig?
- Het gaat soms mis, geeft ook het hoogheemraadschap toe. Zoals bij het Markermeer.

De materialisatie van de delen van de onlangs versterkte Zuiderdijk (tussen Enkhuizen en Hoorn) geldt hierbij als beeld hoe het niet moet (Addendum Kader Ruimtelijke Kwaliteit van PNH, HHNK, RWS juni 2014).

Startnotitie m.e.r. Versterking Markermeerdijk Edam-Amsterdam van het HHNK.

- Volgens de Wet op de waterkering hoort dit gebied beschermd te worden tegen waterstanden die voorkomen met een overschrijdingskans van 1/10000 jaar. Dit betekent dat de waterkeringen het nog moeten houden onder stormomstandigheden die voorkomen met een kans van ongeveer 1% per eeuw. Dit is een hoge veiligheidseis, die recht doet aan het belang van het beschermde gebied.
- Het hoogheemraadschap heeft de hele ring van waterkeringen aan de wettelijke norm getoetst en geconstateerd dat grote delen niet aan de wettelijke norm voldoen. Tussen Edam en Amsterdam biedt de dijk over ongeveer 16 van de totaal 28,7 kilometer niet het wettelijk vereiste beschermingsniveau.
- Het hoogheemraadschap heeft het oordeel vanuit de toetsing van de dijk in januari 2006 voorgelegd aan Gedeputeerde Staten, die het oordeel hebben overgenomen en bevestigd.
- Voor de dijkvakken die niet meer voldoen aan de wettelijke norm moeten oplossingen worden onderzocht. Artikel 7 van de Wet op de waterkering geeft aan dat de aanleg, versterking of verlegging van een primaire waterkering geschiedt volgens een door de beheerder (in dit geval: het hoogheemraadschap) vastgesteld en door Gedeputeerde Staten (in dit geval: van de provincie Noord-Holland) goedgekeurd plan.
- In dit plan staan:
 1. de te treffen voorzieningen, gericht op de uitvoering van het werk ten aanzien van een primaire waterkering;
 2. de te treffen voorzieningen, gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk, voor zover die voorzieningen rechtstreeks verband houden met de uitvoering van het werk;
 3. de te treffen voorzieningen ter bevordering van het belang van landschap, natuur of cultuurhistorie, voor zover zij rechtstreeks verband houden met de uitvoering van het werk.
- Met de publicatie van deze startnotitie is de m.e.r.-procedure formeel gestart. Het doel van de startnotitie is drieledig:
 - om het initiatief voor de m.e.r. voor de Dijkversterking Edam - Amsterdam formeel bekend te maken;
 - om informatie te verstrekken over de voorgenomen activiteit en mogelijke alternatieve uitwerkingen daarvan;
 - om op hoofdlijnen aan te geven welke milieueffecten in het m.e.r. in beeld worden gebracht. Zo ontstaat inzicht in de consequenties van de voorgenomen activiteiten en kan een afweging tussen verschillende alternatieven worden gemaakt.

- Vanaf de bekendmaking door de Provincie Noord-Holland ligt deze startnotitie zes weken ter inzage. Gedurende deze periode kan iedereen reageren op de voorgenomen studie. Daarbij gaat het uitdrukkelijk nog niet om de vraag welke oplossing de beste is, maar wat er onderzocht moet worden om zicht te krijgen op de beste oplossing. Het gaat dus om vragen als: wordt alles onderzocht wat onderzocht moet worden? En: moeten bepaalde varianten of aspecten die in de startnotitie staan wel of niet meegenomen worden?
- 4.2 De visie uitmondend in oplossingen: ontwerp per dijksectie
 - o Uitdam. Oplossingsrichting: buitenwaartse asverschuiving en constructieve versterking (pag. 45)
- 5 Oplossingsrichtingen: naar binnen, naar buiten of maatwerk?
 - o Een belangrijke functie van de startnotitie is om het aantal varianten en alternatieven dat onderzocht zal worden in het m.e.r. op een verantwoorde manier te trechteren. Zo wordt een kader gegeven voor het op te stellen m.e.r.

Tabel 5.1: Oplossingsrichtingen gekoppeld aan het probleem van kruinhoogte of stabiliteit

	oplossingsrichtingen	kruinhoogte	stabiliteit	
			binnen	buiten
A	Kruinverhoging	x		
B	buitentalud (verflauwing)	x		x
C	buitentalud (verruwing)	x		
D	voorland (stuk land vast aan de dijk)	x		(x)
E	golfbrekers (dam op afstand van de dijk)	x		
F	binnenberm (verzwaring)		x	
G	verflauwing binnentalud		x	
H	buitenberm (nieuw)	(x)		x
I	buitenwaartse asverschuiving en verzwaring binnenberm		x	
J	constructieve oplossingen (eventueel innovatief) binnen het bestaande dijklichaam		x	

- o J. Constructieve maatwerkoplossingen (stabiliteit):
 - Daar waar stabiliteitsoplossingen in alleen grond niet in te passen zijn vanwege andere functies en belangen kan in steeds sterkere mate gebruik worden gemaakt van constructieve oplossingen.
 - Daarbij garanderen materialen als staal en beton de stabiliteit. Dit soort oplossingen zijn ruimtebesparend en vereisen maatwerk om een goede balans te vinden tussen kosten en baten.
 - Bij knelpunten kan in plaats van het aanbrengen van grond gekozen worden voor een damwandconstructie. Door aanleg van een damwandconstructie wordt voorkomen dat de dijk kan afschuiven en wordt de stabiliteit verbeterd. Een damwandconstructie is veelal duurder dan een oplossing in grond.
- o J2. Bijzondere constructies:
 - Bij knelpunten zal worden nagegaan of de toepassing van bijzondere constructies tot een beter resultaat leidt. Het toepassen van bijzondere constructies over grotere lengten wordt niet reëel geacht. Dit komt door de hoge kosten en de beperkte aanpasbaarheid aan wijzigende randvoorwaarden en toekomstige dijkversterkingen met het oog op duurzaamheid.
 - Toepassing van deze oplossingsrichting zal alleen aan de orde zijn bij specifieke knelpunten. Bij de innovatieve oplossingen moet gedacht worden aan de volgende mogelijkheden.
 - Mixed in Place
 - Dijkheuvels
 - Dijkvernageling
- o 5.3 Trechtering per sectie. Sectie 7 Uitdam (dijk 28 DP 73+50 - DP 81) (pag 57)
 - In deze sectie staat dicht achter de dijk de bebouwing van Uitdam. Stabiliteit is hier het probleem. Door de aanwezigheid van deze bebouwing kan het tekort aan binnenwaartse stabiliteit niet opgelost worden met binnenwaartse versterkingsmaatregelen.
 - De oplossing moet hier gezocht worden in een buitenwaartse versterking of het toepassen van bijzondere constructies in de huidige dijk.
 - Een buitenwaartse versterking kan in grond worden uitgevoerd door een buitenwaartse asverschuiving (I) toe te passen.
 - Een andere oplossing kan het handhaven van de huidige dijk zijn, als daarin bijzondere constructies (J) worden toegepast.

Tabel 5.2 Oplossingsrichtingen per dijksectie

	dijksectie	1 Edam - Volendam	2 Noordeinde	3 Pieterman	4 Katwoude	5 de Nes	6 Opperwoud	7 Uitdam	8 Uitdammer Die	9 Blijkmeer	10 Kinselmeer	11 IJdoorn	12 Durgerdamm
Oplossingsrichting													
A	kruinverhoging								x	x	x		
B	buitentalud (verflauwing)								x	x	x		
C	buitentalud (verruwing)								x	x	x		
D	voorland								x	x	x		
E	golfbrekers								x	x	x		
F	binnenberm (verzwaring)	x		x	x	x	x		x	x	x	x	
G	verflauwing binnentalud												
H	buitenberm (nieuw)								x	x	x		
I	asverschuiving buitenwaarts verzwaring binnenberm		x	x		x	x	x		x	x	x	x
J	constructieve oplossingen ℓ = lokaal	ℓ	x	ℓ	ℓ	ℓ		x	ℓ				x

- o 7 Procedure: dijkversterkingsplan klaar in 2010
(Document Startnotitie, 19 september 2008)

Respons op Startnotitie m.e.r. van Dorpsraad Uitdam

- In het algemeen vinden wij dat de startnotitie volledig en goed onderbouwd is opgesteld. Het is een helder document met duidelijke uitgangspunten.
- Ook de visie vinden wij helder geformuleerd en geeft goede houvast voor verdere ontwikkelings- en implementatieplannen van dit project.
- Onze standpunten en aanvullende vragen concentreren zich dan ook op de voorgestelde oplossingsrichtingen voor de trajecten 6, 7, 8a en 8b (pag 43-44 van de concept startnotitie).
 - o De keuze die gemaakt is voor de genoemde oplossingen lijkt voor de hand liggend en de enig mogelijke. Wat wij niet terug kunnen vinden is de impact van deze oplossingen. Met impact bedoelen wij zowel de visuele als technische gevolgen voor het dorp Uitdam.
 - o In aanvulling hierop willen wij ook graag antwoord op de aansprakelijkheids kwestie. Welke zekerheden worden de bewoners van Uitdam geboden? Hoe zit het met bewijsvoering in deze en met name ook op langere termijn?
- Tevens willen wij als Dorpsraad Uitdam een aantal standpunten kenbaar maken die wat ons betreft als leidraad worden gebruikt in de verdere project aanpak en uitvoering.
 - o Indien de voorgestelde oplossingsrichtingen allen hetzelfde beoogde effect sorteren, dringen wij ten sterkste aan op die constructieve oplossing, die de dijk als provinciaal monument (visueel) het minst aantast, de grondwaterstand zo weinig mogelijk beïnvloedt en de minste ingrijpende werkzaamheden met zich meebrengt.
- Het huidige niveau van communicatie vanuit het Hoogheemraadschap stellen wij zeer op prijs. Over de punten A t/m C willen wij de communicatie in de toekomst graag op hetzelfde peil houden.

(Brief DRU aan HHNK 8 oktober 2008)

Advies n.a.v. m.e.r. van Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)

RACM brengt advies uit over de Startnotitie MER dijkversterking Edam-Amsterdam:

- De dijk heeft bijzonder cultuurhistorische waarde. In paragraaf 3.2 [van de m.e.r. is beschreven hoe de dijk als landschaps-, natuur- en cultuurhistorisch element wordt beleefd (belevingswaarde), maar niet wat de intrinsieke waarde van de dijk en zijn omgeving zelf is.

- Hieronder werk ik de cultuurhistorische aspecten uit, waar in het MER zelf meer aandacht gegeven moet worden
- In paragraaf 3.2.2 wordt gesteld dat in het MER een inventarisatie gemaakt zal worden van cultuurhistorische elementen op dijkniveau. Belangrijker dan een goede inventarisatie is wat er vervolgens met deze elementen en structuren gedaan zal worden: hoe zal de cultuurhistorie een volwaardige plek krijgen bij het kiezen van de oplossingsrichtingen per dijksectie.
- Ook wordt gesteld dat de autonome ontwikkeling weinig invloed heeft op de cultuurhistorische waarden omdat overheden zich inzetten voor het behoud van deze waarden. Dit is echter geen vanzelfsprekendheid.
- Zeer schadelijke principe oplossingen voor het cultuurlandschap zijn:
 - o Verzwaring binnenberm
 - o Verflauwing binnentalud
 - o Buitenwaarts versterken met asverschuiving waarbij een deel van de oorspronkelijke dijk wordt vergraven.
- Een middelmatig schadelijke oplossing voor cultuurhistorie is:
 - o Kruinverhoging
 - o Constructieve maatwerkoplossingen w.o. damwandconstructies
- Minst schadelijke ingrepen voor het cultuurlandschap zijn:
 - o Verflauwing buitentalud, verruwen buitentalud
 - o Aanbrengen voorland
 - o Aanleggen golfbrekers
 - o Buitenberm vernieuwen
- Ik adviseer u om nog andere principe-oplossingen uit te werken, namelijk de aanleg van een zogenaamde dubbeldijk buitenwaarts, waarbij de oorspronkelijke dijk niet afgegraven hoeft te worden.
- Wanneer gekozen moet worden tussen binnendijkse oplossingsrichtingen en damwandconstructies gaat de voorkeur van de RACM uit naar damwandconstructies. Dit omdat de dijk zélf een relatief lage archeologische waardering heeft, terwijl er sprake is van hoge cultuurlandschappelijke waarden
- Paragraaf 5.2. geeft oplossingsrichting per dijksectie. Hoewel nu pas de startnotitie voorligt en er dus nog geen besluiten zijn genomen, wil de RACM toch alvast aangeven hoe over bepaalde voorliggende keuzes wordt gedacht.
 - o Uitdam: en RACM heeft een voorkeur voor oplossingsrichting J [constructieve maatwerkoplossingen w.o. damwandconstructies] mits deze geen schadelijke effecten hebben op de bebouwing
- Hierbij verzoek ik u in relatie tot bovengenoemde aspecten rekening te houden bij het op te stellen toetsingscriteria. Daarnaast verzoek ik u een nadere afweging te maken om een aantal cultuurhistorisch minder ingrijpende oplossingsrichtingen op te nemen als keuzevariant en ten minste te beargumenteren waarom een aantal varianten niet reëel zouden zijn.

(Brief t.a.v. Gedeputeerde Staten Noord Holland van RACM, d.d. 19 december 2008)

2011 Dijken op Veen

Start het praktijkonderzoek Dijken op Veen.

Vanuit de Adviesgroep Markermeerdijken was de discussie gestart over 'nut en noodzaak', Dit leidde tot het inzicht dat er een kennislacune was over de sterkte van de Markermeerdijken.

Een onderzoek naar de sterkte van veendijken omdat het vermoeden bestond dat dijken op veen veel sterker waren dan tot dan toe werd aangenomen en de rekenmodellen gebaseerd waren op dijken van klei en zand. Het onderzoek heeft als doel om een aangepaste rekenmethodiek te ontwikkelen, specifiek voor de Markermeerdijken. Noord-Holland is een provincie met veel dijken op veen en van deze dijken op een veenondergrond was tot nu toe weinig bekend. (Deltares, website)

Voor het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is het belangrijk meer inzicht in het gedrag van het dijklichaam en ondergrond te krijgen zodat waar mogelijk de dijkversterking kan worden geoptimaliseerd. Deze optimalisatie leidt niet alleen tot kostenbesparing, maar maakt ook de omwonenden duidelijk dat alles is gedaan om het landschap te sparen en toch het geëiste veiligheidsniveau te garanderen. (Deltares, Dijken op Veen-literatuurstudie, 2012)

2012 Eerste Voorkeursalternatief HHNK, Dijken op Veen onderzoek

Informatiebijeenkomst en workshop Markermeerdijken Hoorn-Edam-Amsterdam

- Over de "optimalisatie" van de dijkversterkingsoplossingen voor Uitdam zal een gesprek met de dorpsraad plaatsvinden voorafgaand aan de vaststelling van het VKA*
- Sectie 7 Uitdam/constructief: diepwand: Deze oplossing heeft de voorkeur omdat aanzicht en uitzicht het meest bij het oude blijft. De overlast tijdens de uitvoering wordt niet als onoverkomelijk gezien.
- de bewoners vragen aandacht voor het risico van grondwaterproblemen door de versturende werking van de diepwand : zou waterdoorlatend moeten zijn
- Oorspronkelijke planning was dijk gereed in 2017. Huidige planning: start werkzaamheden 2016, klaar 2021.

(Verslag, 12 juli 2012)

* Er zijn geen notulen of correspondentie over dit gesprek beschikbaar. DRU heeft aan het HHNK de nadrukkelijke wens geuit om de constructieve versterking te onderzoeken.

Adviesnota Voorkeursalternatief Uitdam van het HHNK

- De inpassing van de dijkversterking bij Uitdam is door de ligging van het dorp op en aan de dijk een uitdagende opgave. De bewoners hebben groot belang bij een oplossing die schade voorkomt, hinder beperkt en kwaliteit van de woon- en leefomgeving zoveel mogelijk in stand houdt.
- Een constructieve versterking (alles blijft ongeveer zoals het is) wordt gevoeld als de beste oplossing.
- Gezien de kosten is dan echter geen sprake van een sobere en doelmatige oplossing in vergelijking met de buitenwaartse oplossing in grond. De laatste wordt toch als voorkeursoplossing gekozen [door het HHNK] en resulteert in een grotere afstand van de huizen tot de dijk. De invulling van die ruimte in het definitief ontwerp biedt wellicht nog mogelijkheden voor het optimaliseren van de inpassing. (pag 7)
- Problematiek: Binnendijkse stabiliteit (pag 66-69)
 - o Het is een bijzonder en uniek stukje van de dijk.
 - o De dijk en de grond onder Uitdam zijn een archeologisch monument van hoge waarde
 - o De dijk is van zeer hoge (inter)nationale waarde en tevens beschermd (provinciaal) monument
 - o Een kistdam of diepwand leiden tot een beperkte aantasting en tot de minste veranderingen in de omgeving en de kortste bouwtijd.
 - o Een buitenwaardse versterking (ca 23 meter) leidt tot een grotere afstand van de woningen tot aan dijk en het water en een oeverdijk tot grotere afstand tussen woningen en het water.
 - o De goedkoopste oplossing is de buitenwaartse versterking. Kistdam is fors duurder (150%) en diepwand of oeverdijk, respectievelijk 45% [+3,6 mln] en 70% duurder.
 - Buitenwaarts: 6,4 mln
 - Kistdam: 16,8 mln
 - Diepwand: 10 mln
 - Overdijk: 10,2 mln
 - o De uitvoering van constructies als diepwand en damwand baart nog grote zorgen (nabijheid van woningen, trillingen, grondwaterstandsverandering)
- Het HHNK volgt hier de voorkeur voor buitenwaartse versterking
- Aandachtspunt: lokaal heerst een voorkeur voor een constructieve oplossing. De absolute nabijheid van dijk en water blijken belangrijk voor bewoners. (pag 69)

(Document Dijkversterking Hoorn-Amsterdam Adviesnota Voorkeursalternatief, 21 september 2012)

Bij advies gesloten m.e.r. rapport DHV B.V.

- De diepwand scoort voor Uitdam qua effecten (op landschap, cultuurhistorie, natuur, bodem, water en woon- werk- en leefmilieu) neutraal.
- De buitenwaartse asverschuiving scoort op alle effecten negatief (4. idem overzichtsscore tabel p. 201).
- Een damwand in Uitdam wordt niet mogelijk geacht, de trillingen die bij het slaan van een damwand ontstaan zouden te veel schade veroorzaken aan de woningen.

(Adviesnota DHV BV i.o.v. HHNK p. 177-202)

Voorlichtingsbijeenkomst HHNK in Uitdam, 4 oktober 2012

- HHNK presenteert haar voorkeursalternatief voor binnenwaartse stabiliteit: buitenwaartse asverschuiving

- Naar aanleiding hiervan stellen de Dorpsraad Uitdam en Stichting De Kwade Zwaan dat de dijkverzwaring op grote weerstand van de bewoners van Uitdam zal stuiten als de besluitvorming rond het project niet aangrijpend veranderd. Ze vragen om een serieus onderzoek van een constructieve oplossing zodat de dijk op zijn plek kan blijven liggen en het ensemble van dorp en dijk intact blijft.
- Zie onderstaande correspondentie.

Correspondentie n.a.v. voorlichtingsbijeenkomst

Mail DRU aan omgevingsmanager K. Woestenburg

Naar aanleiding van de geplande bijeenkomst, hebben wij in verband met een mogelijke keuze voor de aanleg van een dijk voor de huidige dijk, als Dorpsraad nog een aantal vragen. Graag zouden wij inzage hebben in stukken over de volgende onderwerpen

- (1) de kostenvergelijking tussen deze oplossing en de damwandvariant
- (2) de "gat" tussen de Deltanormen en het rapportcijfer van de huidige staat van de dijk
- (3) eventuele studies met betrekking tot andere oplossingen, bijvoorbeeld het waterpeil van het Markermeer beheersen via meer malen en spuien, zodat anderhalve meter peil verhoging gedurende zeven weken, zich niet kan voordoen en dus de normen verlaagd kunnen worden

(Mail d.d. 20 september 2012)

Reactie omgevingsmanager HHNK, K. Woestenburg

Hierbij alvast het antwoord op je tweede en derde vraag. De eerste vraag kom ik – of een collega - nog op terug.

2. (gat tussen normen en huidige staat). De dijk bij Uitdam is getoetst op hoogte en stabiliteit. De hoogte voldoet aan de normen zoals gesteld in de Waterwet, bij een herhalingsfrequentie van 1:10.000 per jaar voor de golfaanval en bijbehorende opwaaiing. De geotechnische stabiliteit voldoet niet aan de eisen zoals gesteld in de Voorschriften Toetsen op Veiligheid Primaire Waterkeringen 2006, Min.VenW).

3. (waterpeil markermeer) In de Rijksstudie naar de waterhuishouding voor het IJsselmeergebied uit 2000 is gebleken dat het bouwen en in bedrijf houden van megagemalen, met capaciteiten die nodig zijn om het waterpeil op IJsselmeer en Markermeer nu en in de toekomst zodanig te kunnen reguleren dat geen dijkverzwaring nodig is, bijzonder kostbaar is. Veel kostbaarder dan het versterken van de dijken. Door het Rijk is (onder andere op basis van de kosten) gekozen voor de strategie Meegroeien met de zee(spiegelstijging). In die strategie is onder meer de op stapel staande uitbreiding van de spuicapaciteit in de Afsluitdijk onderbouwd.

De rapportage waar een en ander in is samengevat is de Eindnota van de studie Water in het Natte Hart (WIN) van mei 2000. (Mail d.d. 25 september 2012)

Brief DKZ aan Bestuurder HHNK Stam

- Na het vertrek van de voorlichters, is het dorp geschokt achtergebleven. Er heerst grote onrust. Donkere wolken boven Uitdam. Het verzet groeit en ook mijn brief is er een eerste aanzet toe.
- Vanaf het begin tot nu toe, werd ook vanuit het HHNK met ons meegedacht en hadden we lang de illusie dat er voor ons dorp naar een alternatieve, constructieve oplossing gekeken zou worden (...).
- Pas bij de laatste vergadering van de adviesgroep werd het voorkeursalternatief van "buitendijkse verzwaring" gepresenteerd. Hoewel het nog over een concept voorkeursalternatief ging, werd het gepresenteerd met een beeld van "slikken of stikken".
- Wij willen graag weten wat technisch gesproken de beste alternatieve oplossing is.
- Ook de proeven op veen zouden ertoe kunnen leiden, dat er een veel minder ingrijpende dijkverzwaring als nu in het voorkeursalternatief, hoeft plaats te vinden. Er moet tijd en ruimte geschapen worden om de uitslag van de veenproeven in de besluitvorming te betrekken.

(Brief d.d. 6 oktober 2012)

Brief DRU aan Bestuur HHNK

- Niemand, ook wij niet, zitten te wachten op overstromingen. De Deltanorm van 1:10.000 staat wat ons betreft niet ter discussie. Wat wel ter discussie staat zijn gehanteerde planningen, modellen, procedures en oplossingen. Wij willen voorkomen dat dit dijkversterkingstraject op basis van het gepresenteerde voorkeursalternatief wordt ingezet, terwijl achteraf blijkt dat deze grootschalige landschapsvernietiging vermeden had kunnen worden. Ook willen wij voorkomen dat de afspraken vooraf niet helder zijn gemaakt en niet meer bij te sturen zijn en wij als dorp en dorpsbewoners het kind van de rekening worden

- Een kijkje op het dijkvak Hoorn-Enkhuizen zegt alles over wat ons te wachten staat. Kortom, de prijs die Uitdam en de bezoekers die dagelijks van Uitdam en omgeving genieten moet betalen voor deze keuze is zeer hoog.
 - Het zou het Hoogheemraadschap sieren dat gewoon te erkennen en daarnaar te handelen.
 - Voor de beoordeling van de plannen van het Hoogheemraadschap staan voor ons drie hoofdvragen centraal:
 - o Is de voorkeursvariant in deze vorm werkelijk noodzakelijk?
 - o Wat wordt concreet het flankerend beleid voor Uitdam en haar inwoners bij gebleken noodzaak?
 - o Hoe verder vanaf heden?
 - De eerste reden om aan de noodzaak van de voorkeursvariant ernstig te twijfelen zijn de uitkomsten van de veenproef, die wij overigens van harte hebben ondersteund. De draagkracht van veen is significant groter gebleken dan waarmee in de rekenmodellen is gerekend, hoeveel groter is nog onduidelijk. (...)
 - De negatieve gevolgen voor Uitdam van de voorkeursvariant zijn enorm. Het kan niet zo zijn dat Uitdammers daarvoor de rekening mogen gaan betalen. Wij krijgen sowieso al het nodige voor onze kiezen. Het is niet meer dan redelijk wanneer het Hoogheemraadschap vooraf volstrekte helderheid schept over het flankerend beleid.
 - De informatieverstrekking van het Hoogheemraadschap is tot op heden bovengemiddeld. Van het voeren van een dialoog is echter geen sprake. Wij zitten als Dorpsraad in een Adviesgroep, van adviseren in de vorm van tweerichtingsverkeer is het in onze ogen niet gekomen. Wij zijn verder van mening dat er geen reden is tot welke besluitvorming ook, zo lang zoveel zaken nog onduidelijk zijn.
 - Onze slotvraag is, is het Hoogheemraadschap op korte termijn alsnog bereid tot een echte dialoog?
- (Brief DR aan Bestuur HHNK d.d. 7 oktober 2012)

Geen reactie HHNK, pas na brief van 17 december 2012.

Nieuwbrief HHNK

Veel gestelde vragen

Is veen niet sterker dan gedacht? Daar doen jullie toch onderzoek naar?

(...) onder experts bestaat de indruk dat dijken op veenbodems in de praktijk sterker en dus stabiel zijn dan nu in rekenmodellen wordt aangenomen. Om dit te toetsen zijn het hoogheemraadschap en Rijkswaterstaat eind 2011 met een veldproef gestart. De resultaten worden binnenkort verwacht (...). Het ontwikkelen van een nieuw rekenmodel neemt echter 3 tot 5 jaar in beslag en uw veiligheid staat altijd voorop. De dijk is in 2006 al afgekeurd en moet op orde gebracht worden. Daarom gaan we door met onze plannen, waarbij we gebruik maken van de huidige rekenmodellen. We houden in onze plannen wel ruimte om gebruik te maken van de nieuwste inzichten. In de komende periode gaan wij verder met het voorbereiden van de dijkversterking.

Begin 2013: Bestuur hoogheemraadschap besluit over concept-voorkeursalternatief

Midden 2013: Hoogheemraadschap stelt een projectplan en MER op

Eind 2013: Bestuur hoogheemraadschap besluit over het projectplan en de MER met aansluitende de mogelijkheid voor inspraak.

(Nieuwsbrief HHNK, oktober 2012)

Brief Gemeenteraad Waterland aan bestuur HHNK

N.a.v. vragen in het bestuurlijk overleg, projectgroep en stuurgroep

- Wij vragen om uitstel van behandeling van de keuze voor één voorkeursalternatief in het college van dijkgraaf en hoogheemraden, om zo aan de voorkant afstemming te krijgen met omwonenden en bedrijven langs het te versterken traject
- Wij willen graag dat HHNK eerst verder overlegt met de verontruste bewoners en bedrijven langs het traject om een betere afstemming te krijgen.
- De (oude) dijk is een provinciaal monument en archeologisch en cultuurhistorisch waardevol. Advies van de provincie en de Monumenten- en Welstandscommissie Waterland is noodzakelijk. Afgraven van de dijk heeft vanuit cultuurhistorie niet de voorkeur.
- Wanneer men kiest voor het geheel of gedeeltelijk afgraven van de (oude) dijk dient er archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden
- Om te kunnen afwegen of het buitenwaarts aanleggen van een nieuwe dijk [voor Uitdam] de beste oplossing is, dient daarnaast een tweede voorkeursalternatief te worden onderzocht, waarbij de huidige dijk wordt gehandhaafd met daarin toepassing van een bijzonder constructie (bv. Damwand)

- (...)

(Brief d.d.19 oktober 2012)

Presentatie resultaten onderzoek 'Dijken op Veen'

"Uit de doorvertaling van de onderzoeksresultaten naar het dijktraject Hoorn-Amsterdam volgt dat een aanzienlijke reductie in de voorgenomen dijkversterking mogelijk lijkt te zijn met een betere beschrijving van het veengedrag."

(Samenvatting Praktijkonderzoek DoV, 26 oktober 2012)

Motie Gemeente Waterland

Overwegende:

1. Dat er borging moet komen dat de uitkomsten van de "Dijken op Veen" proef meegenomen moet worden bij de definitieve dijksterktebepaling om onnodige hoge financiële en maatschappelijke kosten te vermijden;
2. De noodzakelijkheid dat bij eventueel dan nog resterende dijkversterkingsmaatregelen bij Uitdam recht wordt gedaan aan de daar voor Waterland belangrijke aanwezige waarden op het gebied van landschap, natuur en cultuurhistorie.

Verzoekt het College:

Alles te doen wat in haar vermogen ligt om bij de dijkversterkingstraject betrokken instanties te bewerkstelligen dat het uiterlijk van de Markermeerdijk bij Uitdam in de huidige staat blijft.

(Motie PvdA, D66, SP, VVD, GroenLinks, Waterland Natuurlijk, CDA, 12 december 2012)

Brief DRU aan HHNK

- Betreft: standpunt Dorpsraad Uitdam ten aanzien van het voorkeursalternatief voor de sectie van het dijkversterkingstraject bij Uitdam
- In februari is gepland, dat u een besluit gaat nemen ten aanzien van de nadere uitwerking van de geselecteerde voorkeursalternatieven voor de verschillende secties in het Dijkversterkingstraject Edam-Amsterdam.
- Voor Uitdam betekent dit buitendijkse asverschuiving van de dijk met twintig meter en daarmee onder meer:
 - (a) Vernietiging van het huidige dorpsaanzicht van Uitdam aan de dijkzijde, dat door de ANWB in het verleden is gekwalificeerd als een van de vijf mooiste dorpen van Nederland en met grote herhaling te vinden op brochures van het Hoogheemraadschap zelf
 - (b) Vijf jaar lang zware overlast voor bewoners
 - (c) Jarenlang onverkoopbare huizen en blijvende waardedaling
- Wij hebben al jaren gepleit voor een constructieve oplossing voor Uitdam. Dat is puur op kosten-overwegingen verworpen. Wij kunnen daar niet mee akkoord gaan en wel om de volgende redenen:
 - o Adviezen in kader MER lijken geen rol in besluitvorming te spelen
 - De adviezen in het kader van de MER geven aan, dat een constructieve oplossing bij Uitdam verre de voorkeur verdient. Deze bevindingen worden genegeerd, waarmee een Provinciaal Monument wordt geofferd en Nederland wederom een stuk van haar cultuurhistorische en landschappelijke identiteit teloor ziet gaan. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken, dat de MER alleen vanuit wettelijke verplichtingen wordt opgesteld.
 - o Uitdam wordt financieel zwaar onder bedeed
 - Het totale dijktraject Hoorn-Amsterdam is bijna 48 kilometer. Conform informatie van het HHNK worden voor 33 kilometer ingrijpende maatregelen voorgesteld ter waarde van 400 miljoen Euro. Dat is ruim 12 miljoen Euro per kilometer, in de sectie Uitdam wordt voor een kleine kilometer slechts 6 miljoen Euro uitgetrokken. Wij zien niet in dat aan onze sectie minder geld per kilometer moet worden uitgekeerd dan het traject gemiddelde.
 - o De veronderstelde extreme dijkbelasting in hoge mate kwestieus
 - Wij hebben grote vraagtekens bij de dijksterktebepaling gehanteerde veronderstelling van extreme belasting van de dijk bij 1 meter hoger water dan normaal gedurende zeven weken door regenval. Met de toenemende beschikbaarheid van megagemalen bij IJmuiden en de Afsluitdijk wordt het waterpeil van het Markermeer in toenemende mate volledig beheersbaar, waarmee de kans op de veronderstelde extreme belasting nihil wordt. Bovendien leidt 1 meter hoger water bij verschillende andere kustgebieden langs het zuiden en oosten van het IJmeer (onder meer Zeeburg en Huizen) tot grote problemen en moet worden voorkomen.
 - o Dijksterkte veel beter dan berekent

- Bij de "Dijken op Veen proef" is komen vast te staan, dat ingeklinkt veen veel sterker is dan in de rekenmodellen wordt verondersteld. Het HHNK geeft zelf aan, dat hierdoor mogelijk de helft van het Dijkversterkingstraject niet eens hoeft te worden uitgevoerd (minimaal 200 miljoen besparing). Wij kunnen niet begrijpen, dat er gewoon met het hele traject wordt door gegaan en er geen garantie te geven is, dat de resultaten van "Dijken op Veen" nog worden meegenomen in het Dijkversterkingstraject.
 - Wij verzoeken het Dagelijks Bestuur van het Hoogheemraadschap daarom dringend:
 - (1) Het dijkversterkingstraject zodanig uit te stellen, dat zeker is dat resultaten van de "Dijken op Veen" proef worden verwerkt in de gehanteerde rekenmodellen en de nieuwe situatie rond de waterpeilbeheersing van het Markermeer goed in kaart is gebracht. De financiële en maatschappelijke baten.
 - (2) Van het gekozen voorkeursalternatief voor de sectie Uitdam af te zien en te kiezen voor een oplossing, die recht doet aan de landschappelijke en cultuurhistorische waarden, waarbij uiterlijk de huidige situatie bij Uitdam intact blijft. Wij denken daarbij aan dijkdeuvels voor zover die nog nodig zijn na verwerking van de onder (1) genoemde punten.
 - (3) Een gesprek met ons aan te gaan om over het bovenstaande indringend van gedachten te wisselen.
- (brief, 17 december 2012)

Reactie HHNK

- In 2006 heeft er een toetsing plaatsgevonden en daaruit is gebleken dat de dijk niet voldoet aan de wettelijke eisen. Dit staat voor ons niet ter discussie
- Voor het hele tracé van Hoorn tot en met Amsterdam-Noord heeft een weloverwogen keuze voor een VKA plaatsgevonden op basis van de criteria financiën, techniek (met een voorkeur een versterking in grond), milieu (inclusief landschap en cultuur), maatschappelijke kosten, intern en publiek.
- Het HHNK heeft met het Rijk afgesproken de dijkversterking sober, robuust en doelmatig uit te voeren. De gekozen alternatieven voor de dijkversterking moeten aan deze voorwaarden voldoen.
- U heeft de voorkeur voor een variant met een diepwand. Deze variant is door ons bestudeerd. Bij de integrale afweging van de varianten op bovengenoemde aspecten heeft versterking in grond, met in de eindsituatie een dijk die weer direct aan het water ligt, de doorslag gekregen.
- Hierbij wordt aangegeven (en dat zal ook 12 februari 2013 gebeuren richting het dagelijks bestuur) om voor Uitdam de mogelijkheid van een constructieve oplossing open te houden, waarbij wel naar extra financiering moet worden gezocht.
- U doet de suggestie om de waterstand beter in de hand te houden door megagemalen. De uitbreiding van de maalcapaciteit bij de Afsluitdijk door Rijkswaterstaat heeft tot doel het huidige peilbeheer de komende 50 jaar te kunnen voortzetten. Deze gemalen kunnen de piekbelasting die op de dijk ontstaat bij zogenoemde maatgevende omstandigheden niet voorkomen
- U verzoekt met het uitwerken van de dijkversterking te wachten op de resultaten van het onderzoek Dijken op Veen. Het besluit over de keuze VKA wordt niet uitgesteld, maar we bouwen wel mogelijkheden in het proces in om de uitkomst van de proef Dijken op Veen mee te nemen voor de vaststelling van het dijkversterkingsplan.

(brief HHNK omgevingsmanager d.d. 4 februari 2013)

2013 Besluit Voorkeursalternatief

Mail HHNK: Voorkeursalternatief dijkversterking Markermeerdijk vastgesteld

- Ons dagelijks bestuur heeft gisteren het voorkeursalternatief (VKA) vastgesteld.
- Met de vaststelling van het voorkeursalternatief zijn we weer een stap dichterbij een veilige dijk in 2021.
- Voor elke sectie hebben we gekeken welke manier van versterken het beste past. Daarbij hebben we ook gekeken naar nieuwe, innovatieve manieren van versterken. Voorbeeld hiervan is de oeverdijk die op delen van het traject wordt ingepast en het onderzoek dat we zijn gestart naar de sterkte van het veen onder de Markermeerdijken.
- Het voorkeursalternatief is tot stand gekomen door rekening te houden met de belangen van de omgeving, bijvoorbeeld
 - o met betrekking tot de bereikbaarheid van het gebied. Bijna al het verkeer gaat over één smalle weg langs de dijk. Daar kan geen zwaar verkeer overheen en afsluiting van de weg moet zoveel mogelijk worden voorkomen.
 - o Ook cultuurhistorie is een belangrijk element. Door het grootste deel van de dijk buitenwaarts te versterken, blijft het oorspronkelijke oer-Hollandse landschap met huizen langs een slingerende dijk zoveel mogelijk behouden.
 - o Daarnaast hebben we gekeken naar natuur, recreatie, ecologie, betaalbaarheid, wonen en werken.
 - o Ook houden we rekening met de voorwaarden die de Rijksoverheid, die de dijkversterking vanuit het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma volledig subsidieert, ons heeft meegegeven.
- Het voorkeursalternatief hebben wij breed gedeeld met bewoners en belanghebbenden. Hiervoor zijn bijvoorbeeld presentaties gegeven aan de verschillende gemeenten, inloopavonden voor bewoners georganiseerd en bijeenkomsten voor project- en adviesgroepleden. Tijdens deze bijeenkomsten zijn de reacties verzameld. Het voorkeursalternatief is begin februari samen met de belangen, wensen en behoeften van de omgeving voorgelegd aan ons dagelijks bestuur. Op 12 februari hebben zij hun besluit genomen.

Overzicht voorkeursalternatief per sectie Hoorn-Edam/Edam-Amsterdam

- o Sectie 5 Uitdammerdijk dijkpaal 54-70: Buitenwaartse versterking inclusief asverschuiving
- o Sectie 6 Uitdammerdijk dijkpaal 70-73,5: Buitenwaartse versterking inclusief asverschuiving
- o Sectie 7A+B Uitdammerdijk dijkpaal 73,5-81: Buitenwaartse versterking inclusief asverschuiving
- Referentiealternatief
 - o Uit eerder gehouden gesprekken en informatieavonden blijkt dat een groot deel van de bewoners zich kan vinden in ons voorkeursalternatief. Op een aantal plekken zijn er wensen voor een andere versterking. Bij Uitdam ziet men bijvoorbeeld liever een constructieve maatregel, ook bij Volendam ziet men liever een constructieve maatregel en bij Katwoude een buitenwaartse versterking.
 - o De realisatie daarvan is vaak lastig, omdat er bijvoorbeeld extra kosten zijn die het Rijk niet subsidieert. Toch houden wij ruimte in onze plannen voor initiatieven die een andere vorm van versterking mogelijk maken.
- Dijken op Veen
 - o Een deel van de Markermeerdijken staat op een ondergrond van veen. Uit de praktijkproef Dijken op Veen is gebleken dat deze ondergrond sterker is dan tot nu toe werd aangenomen. Om het bezwijkgedrag van veen beter te voorspellen, zijn aangepaste rekenmodellen nodig. De rekenmodellen aanpassen gaat jaren duren. Om de resultaten wel mee te kunnen nemen in de versterking van de Markermeerdijken wordt er hard gewerkt om voor de start van de versterking, in 2016, een speciaal voor de Markermeerdijken geoptimaliseerd rekenmodel te hebben.
- Nu het voorkeursalternatief is vastgesteld, wordt het projectplan opgesteld. Dat is het plan waarin gedetailleerd is uitgewerkt hoe we de dijk op iedere locatie willen gaan versterken. De omgeving wordt hierbij betrokken. Dit gebeurt onder andere op informatiebijeenkomsten en via de projectgroep en de adviesgroep. Het projectplan wordt begin 2014 ter inzage gelegd voor inspraak. De werkzaamheden aan de dijk starten in 2016; in 2021 moet de veiligheid op orde zijn. We houden tot de start van de werkzaamheden ruimte in het proces om de resultaten van praktijkonderzoek Dijken op Veen mee te nemen.

(Mail d.d. 13 februari 2013)

Brief DRU t.a.v. DB HHNK n.a.v. gesprek Stam

Betreft: standpunt Dorpsraad Uitdam ten aanzien van voorlopig besluit voorkeursalternatief voor de sectie van het dijkversterkingstraject bij Uitdam [n.a.v. VKA, brief 4 februari jl, gesprek Stam]

- Wat ons betreft is het goede nieuws, dat het "Dijken op Veen" project in april de volgende fase in gaat en er vanaf april door Deltares aan de nieuwe rekenmodellen gewerkt gaat worden in opdracht en onder regie van het Hoogheemraadschap, zo hebben wij van de heer Stam begrepen
- Op grond hiervan achten wij het voorlopig besluit (buitendijkse as verschuiving) dan ook prematuur en kunnen wij er niet mee akkoord gaan en wel op de volgende gronden:
 1. De thans bekende resultaten van de "Dijken op Veen" proef geven aan, dat de veiligheidssituatie van de dijk duidelijk minder problematisch is dan de toetsing van 2006 doet geloven
 2. Sobere en doelmatige uitvoering van de dijkversterking kan alleen maar gerealiseerd worden als de dijkversterkingsontwerpen worden gebaseerd op de uitkomsten van de "Dijken op Veen" proef om te voorkomen, dat burgers op onnodig kosten worden gejaagd en onnodige landschappelijke ingrepen worden gepleegd.
 3. Op basis van de uitkomsten van het Onafhankelijk Onderzoek Markermeer van 1998 heeft het Markermeer een beheersbaar peil (het Markermeer is geen zee). Bovendien is er bij storm van enige betekenis bij Uitdam sprake van een aflandige wind langs de kust. De scenario's op grond waarvan de dijk instabiel zou moeten worden (2,5 meter golven, waarvan 1 meter door stuwning (dijk bij Uitdam is 3.40 meter), of gedurende zeven weken 1 meter hogere waterstand dan normaal), zijn dan ook kwetsieus. Te meer, omdat als er sprake is van opstuwing in het zuidoostelijk deel van het Markermeer er bij IJmuiden peilverlaging is en er derhalve langs die route water afgevoerd kan worden, zo nodig met behulp van het megagemaal (wordt door Rijkswaterstaat onderzocht)
 4. De huidige, formele besluitvormingsprocedure gaat over een de facto achterhaald ontwerp en zet ons volledig buiten spel als het gaat om het invlechten van de uitkomsten van de "Dijken op Veen" proef.
- Wij hebben gevraagd om een constructieve oplossing. Het Hoogheemraadschap heeft vervolgens andere constructieve oplossingen dan de diepwand niet toepasbaar verklaard. Onderbouwing hiervan hebben wij nooit gezien. Zeker in combinatie met de "Dijken op Veen"-proef resultaten lijken ons andere constructieve oplossingen wel degelijk relevant en wij zien dan ook graag het rapport, waarin de afweging tussen de constructieve oplossingen is gemaakt, tegemoet.
- Samenvattend stellen wij ons op het standpunt, dat in alle gevallen de "Dijken op Veen"- proef resultaten de basis moeten zijn voor bepaling van het dijkversterkingsontwerp. Daar wordt nu niet aan voldaan.
- Tevens verwachten wij bij een dergelijk dijkversterkingsontwerp een deugdelijke onderbouwing van de dijkbelasting in extreme situaties. Ook op dit punt is er tot dusverre geen eenduidige informatie ter beschikking gesteld.
- Tot slot hebben wij nog steeds nauwelijks inzicht hoe het beleid zal zijn met betrekking tot eventuele schadevergoedingen. De geluiden, die ons bereiken vanuit het traject Hoorn-Enkhuizen voorspellen weinig goeds. Wij verwachten, dat dit beleid vooraf helder wordt gemaakt met als uitgangspunten fair en snel.

(Brief d.d. 11 maart 2013)

Bezoek "Tour de Force", 17 juni 2013

Leden van de 2^e kamer commissie I en M, PS-leden, PNH-ambtenaren, wethouders en burgemeester 6 gemeenten langs de dijk, HHNK (K. Stam en omgevingsmanager)

- De heer Stam legt uit wat de nadelen zijn van een diepwand, wat een hele grote ingreep betekent en waarmee ook veel uitvoeringstijd gepaard gaat. In zijn algemeenheid heeft het Hoogheemraadschap een voorkeur voor oplossingen in grond.
- De heer Stam antwoordt dat het Hoogheemraadschap moet uitgaan van een sobere en doelmatige uitvoering. De meerkosten zijn voor diegene die de wensen heeft. Een bewoner van Uitdam stelt: alle argumenten die het Hoogheemraadschap hanteert pleiten voor een diepwand bij Uitdam, met uitzondering van het kostenargument. De heer Bisschop (2^e Kamer) geeft aan dat het de moeite waard is om hier nog eens goed naar te kijken.
- De heer Bisschop spreekt een dankwoord, mede namens de provinciale bestuurders. Hij begrijpt de problematieken en veronderstelt dat een cheque uit Den Haag welkom zou zijn (hoewel dat een moeilijke zaak

zal zijn). Hij zal de problematiek met genoeg nog eens bespreken in zijn commissie. De heer Louwman spreekt een slotwoord, waarbij hij alle deelnemers vanuit de Tweede Kamer en de Provinciale Staten bedankt voor hun aanwezigheid bij deze Tour langs de dijk Hoorn – Amsterdam. Als lokale bestuurders hebben wij grote zorg over zaken die hier gevolgen hebben, maar elders besloten worden. Van belang is de we de kansen pakken, elkaar informeren en de historie koesteren.

(Verslag d.d. 3 juli 2013)

Publicatie Rijksdienst Cultureel Erfgoed: Een toekomst voor dijken

Een handreiking voor de omgang met dijken als cultureel erfgoed, uitgebracht door Rijksdienst Cultureel Erfgoed met luchtfoto van het ensemble Uitdam.

Dijken horen bij Nederland. Een goede bescherming tegen het water is altijd belangrijk geweest in ons lage en natte land. Door alle eeuwen heen en bij alle vormen van het bewoonbaar maken van het land spelen dijken een rol: bij kustbedijkingen, bij droogmakerijen en langs rivieren, bij veen- en moerasontginningen. Het gaat dan ook om cultuurhistorische elementen van de eerste orde, in belangrijke mate kenmerkend voor de eigenheid van een gebied. Het zijn iconen van onze eeuwenlange omgang met het water.

Dat de dijken moeten worden versterkt om ook in de toekomst droge voeten te kunnen houden, ligt voor de hand en ook veel ruimtelijke ontwikkelingen in het achterland zijn nodig om Nederland leefbaar te houden. Het is belangrijk dat deze ingrepen zo veel mogelijk worden uitgevoerd met gevoel voor de historische context.

Ook de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie noemt de dijken van de provinciale monumentenlijst als structuurdragers van provinciaal belang. Als beleidslijn voor de dijken geldt behoud van het totale ensemble van het dijklichaam, buitendijkse landerijen, het oude tracé van de dijk, de wielen en de kleiputten. Vanwege de herkenbaarheid van de dijk in het open landschap is handhaving van een brede open zone aan weerszijden van de dijk gewenst. Dijkversterking en -verzwaring dienen op een zorgvuldige en cultuurhistorische wijze te gebeuren. Uitgave 'Een toekomst voor dijken - Handreiking voor de omgang met dijken als cultureel erfgoed', 7 augustus 2013

Luchtfoto Dorp Uitdam

Brief aan 2^e kamer Commissie I en M inzake dijkverzwaring Uitdam door DRU

Als vertegenwoordiger van de inwoners van Uitdam maken wij bezwaar tegen de ingrepen aan onze dijk als voorgenomen door het hoogheemraadschap NoorderKwartier (HHNK). In het navolgende zetten wij uiteen welke onze bezwaren zijn en lichten onze argumenten puntsgewijs toe.

Bezwaren

1. Er wordt onvoldoende rekening gehouden met het landschappelijk en cultuurhistorisch belang van de dijk.
2. Tot op heden houdt het HHNK vooralsnog geen rekening met de uitkomsten van de praktijkproef "Dijken op Veen".
3. De piekbelasting van de dijk waarmee gerekend wordt is niet realistisch.
4. Alternatieve oplossingen zijn onvoldoende uitgewerkt. Een heldere afweging kan daarom niet gemaakt worden.
5. De planning wordt onverdroten voortgezet ondanks de reële bezwaren van de belanghebbende bewoners.
6. Er is geen fatsoenlijke schaderegeling, terwijl het zeer waarschijnlijk is dat er schade zal ontstaan aan de tegen de dijk gelegen woningen.

(DRU, d.d. 14 november 2013)

Brief aan 2^e kamer Commissie I en M inzake dijkverzwaring Uitdam door DKZ

21 augustus heeft u van ons (Dorpsraad Uitdam en Stichting de KwadeZwaan) een brief ontvangen waarbij wij u wezen op het Praktijkonderzoek Dijken op Veen en de kansen die het onderzoek biedt voor onze dijk in het dorp Uitdam.

Wij willen u als Commissie graag verzoeken om er bij de minister op aan te dringen de tijd te nemen tot het aanpaste model beschikbaar is. En dan te beoordelen of het aangepaste rekenmodel voor Uitdam ook het gewenste resultaat oplevert, namelijk een minimale aanpassing, een soort "groot onderhoudsbeurt" voor de dijk. Mocht de uitwerking van het aangepaste rekenmodel onverhoopt negatief uitpakken, dan zouden wij de optie van een constructieve oplossing graag open willen houden. Voor ons staat voorop dat de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van Uitdam en zijn dijk behouden blijft. Met de dijkversterking die het HHNK op dit moment voorstelt zijn we NIET AKKOORD. Dit voorkeursalternatief van buitendijkse asverschuiving van 20 meter tast ons dorp aan de dijk desastreus aan en daarmee dreigt een uniek stukje Nederland vernietigd te worden.
(DKZ, d.d. 12 november 2013)

2014 Kader Ruimtelijke Kwaliteit, VOPP, de Werkateliers

Aangepaste MER-dijkversterking Hoorn-Edam-Amsterdam-deel A door HHNK

- Bij de toetsing is de dijk afgekeurd op binnenwaartse stabiliteit
- Op 12 februari 2013 is een Voorkeursalternatief vastgesteld door het DB van HHNK. Deze is ook in diverse inloopmiddagen in de omgeving besproken. Echter werd dit VKA niet volledig gedragen door het HWBP, de provincie Noord-Holland en de omgeving
- Op basis van de nieuwste kennis en de meest recente effect beoordeling heeft een afweging plaatsgevonden waarbij opnieuw een keuze is uitgesproken voor de dijkversterking. Deze keuze heeft als werktitel het Voorontwerp Projectplan (VOPP)
- Kenmerken van de sectie. Sectie bestaat uit de smalle dam tussen Uitdammer Die en het Markermeer. Hier staan de huizen direct op de berm van de dijk en de bewoners kunnen vanuit hun huizen over de dijk heen kijken, wat een uniek beeld oplevert. Opvallend is verder dat de fiets-/wandelpad bij Uitdam van de dijk afgaat en door het dorp loopt. Bij deze sectie is geen weg op de kruin of direct aan de teen van de dijk.
- Het HHNK heeft twee varianten (naast buitenwaarts, kistdam, diepwand, oeverdijk) voor Uitdam toegevoegd en onderzocht:
 - o Buitenwaarts PLUS
 - o Oeverdijk PLUS
- In deze PLUS-varianten ziet het HHNK mogelijkheden om een recreatieplan uit te werken met aanleg van wandel- en fietspad op de kruin van de dijk.
- Bij de beoordeling van het HHNK scoort de diepwand wederom op alle effecten (landschap, natuur, water, bodem, wonen, werken en recreatie) neutraal
- Buitenwaarts scoort wederom negatief op landschap en cultuurhistorie, maar nu neutraal op natuur, water, bodem en wonen, werken en recreatie neutraal. Buitenwaarts PLUS scoort positief op het laatste effect.
- VOPP 2014: gelijk aan VKA 2013
- Conflicterende elementen op deze sectie: wens vanuit bewoners voor zoveel mogelijk behoud van de bestaande situatie dmv een diepwand i.r.t. risico's die deze oplossing met zich meebrengt (Rapport deel A, 25 april 2014)

Aangepaste MER-dijkversterking Hoorn-Edam-deel B door HHNK

- Buitenwaartse asverschuiving (+Plus): negatief
- Kistdam: negatief
- Diepwand: neutraal
- Oeverdijk + Plus): negatief
- + Plus varianten scoren wel positief op recreatie

(Rapport, deel B, 25 april)

Opstellen Klanteisspecificatie (KES) door DRU op verzoek HHNK

Hoofdpunten uit KES:

- Voorlopig besluit (buitendijkse asverschuiving) prematuur en niet akkoord.
- Afwachten onderzoek Dijken op Veen 2 en deugdelijke onderbouwing van de dijkbelasting in extreme situaties. Onderbouwing dat er sprake kan zijn van langdurige (7 weken) peilverhoging van minimaal 1 meter.
- Behoud huidig beeld van de dijk, het huidig karakter
- Dat bij eventuele dijkversterkingsmaatregelen bij Uitdam recht wordt gedaan aan de waarden op gebied van landschap natuur en cultuurhistorie
- Voorkeur voor een constructieve oplossing boven de buitenwaartse asverschuiving
- Wensen maximale instandhouding van de dijk: het uiterlijk van de dijk moet zoveel mogelijk hetzelfde blijven. De versterking moet zo dicht mogelijk bij het huidige landschap liggen.
- (Mail d.d. 14 mei 2014)

Rapport Interpretatie Dijken op Veen 2

- Het praktijkonderzoek Dijken op Veen toonde aan dat veenbodems onder dijken in de praktijk sterker blijken dan tot nu toe aangenomen.

- In het huidige rekenmodel voor dijkversterking zijn die specifieke eigenschappen van veen niet goed meegenomen.
- Dijken op Veen 2 werkt aan de aanpassing van het bestaande rekenmodel. Om een betere indruk te krijgen van wat de uitkomsten voor Dijken op Veen voor de dijkversterking betekenen voert Dijken op Veen een aantal tussentijdse consequentianalyses uit. In elk profiel is een bandbreedte aangegeven van de nu ingeschatte minimale en maximale opbrengt.
- Voor Uitdam-dorp (dijkprofiel sectie EA-7): Bandbreedte mogelijke ruimtebesparing: 0-11 meter (Arcadis, HHNK, Royal Haskoning, 26-5-2014)

Correspondentie DRU/DKZ aan Bestuur HHNK

Betreft: Reactie op MER deel A pagina 124

- Ten eerste willen wij als dorp zoveel mogelijk behoud van de bestaande situatie en een oplossing die daarop aansluit, ongeacht welke oplossing dat is (...). Alom wordt de waarde hiervan landschappelijk en cultureel erkend
- Een of ander technische oplossing, waardoor het karakter van de dijk wordt gehandhaafd. Deugdelijk onderbouwde rapportages op grond waarvan dit niet zou kunnen, hebben wij nog steeds niet gezien
- De door het HHNK voorgestelde as-verschuiving wordt hopelijk 10 meter minder dan gepland, dankzij Dijken op Veen, maar gaat het karakter van het dorp wezenlijk aantasten.
- De verantwoordelijke bestuurder van het HHNK maakt de stellige indruk dit gewoon door te willen drukken en maakt niet de indruk enigermate geïnteresseerd te zijn in de gevolgen hiervan zoals wij hebben kunnen waarnemen bij de bijeenkomst bij de Gemeente Waterland begin deze maand.
- Wij zullen participeren in het nadenken over de vormgeving van deze oplossing in ateliersessies met behoud van alle rechten.
- Ons uitgangspunt is verder dat de nieuwe binnendijks beschikbare ruimte ter beschikking wordt gesteld aan dorp en dorpsbewoners.
- De dijk is afgekeurd, maar op basis van een model, waarvan de uitgangspunten kwestieus zijn. (...) op deze vraag hebben wij tot op heden geen fatsoenlijk antwoord gekregen en we stellen die vraag al vier jaar.
- Samengevat heeft pagina 124 van de MER deel A het karakter van een doelredenering van het HHNK, waarbij het erfgoedaspect van de dijk volledig wordt genegeerd.

(Brief d.d. 17 juni 2014)

Brief Gemeente Waterland aan Tweede Kamer -vaste 2^e Kamercommissie voor I&M

- Op 17 januari 2013, hebben wij het HHNK als uitvoerder van het HWBP-2 van de versterking van de Markermeerdijk Hoorn-Amsterdam, op de hoogte gebracht van een motie die onze raad heeft aangenomen over de dijkversterking bij Uitdam. In de motie verzoekt de gemeenteraad ons, alles te doen wat in ons vermogen ligt, om bij de betrokken instanties van het dijkversterkingstraject te bewerkstelligen dat het uiterlijk van de Markermeerdijk bij Uitdam in de huidige unieke staat blijft.
- Voor de dijkversterking bij Uitdam wordt nu (ambtelijk) door HHNK aangegeven dat het 80% zeker is dat de keuze een buitenwaartse versterking inclusief asverschuiving wordt en 20% zeker dat gekozen zal worden voor een constructieve oplossing.
- Wij zouden het zeer op prijs stellen als wij uitgenodigd worden om deel te nemen aan de bestuurlijke besluitvorming, vooral ook omdat het in lijn is van de governancestructuur, welke in de Deltaprogramma's is gevolgd en welke ook voor de toekomst worden geadviseerd in het Delta advies aan de Minister en vooral en nadrukkelijk ook omdat de uitwerking en gevolgen van de beslissingen altijd neerslaan op het grondgebied van de gemeente en dus consequenties hebben voor haar inwoners.
- Wij vragen u om pas een besluit te nemen over een voorkeursalternatief voor de dijkversterking bij Uitdam, wanneer er een breed gedragen oplossing gevonden is. Deze oplossing houdt rekening met de hoge cultuurhistorische en monumentale waarden van de dijk en het unieke en karakteristieke dorp Uitdam.
- Het HHNK liet onlangs in een informatiebijeenkomst met gemeenteraadsleden en dorpsbewoners weten te koersen op de buitenwaartse dijkversterkingsvariant. HHNK geeft aan dat voor 80% zeker de nieuwe dijk bij Uitdam buitendijks gaat worden aangelegd.
- Het dorp Uitdam ligt op de dijk en is de dijk. Hierdoor wordt het cultuurhistorisch aanzicht van Uitdam radicaal gewijzigd en voor altijd vernietigd door het aanleggen van een nieuwe dijk vóór de bestaande dijk en het afgraven van het huidig provinciale monument. Niet voor niets wordt het dorp Uitdam op de dijk vaak gebruikt door vele instanties waaronder het Rijk (..)

- Wij pleiten ervoor om veel meer gewicht toe te kennen aan behoud van het karakteristieke aanzicht van Uitdam. Wij vinden ook dat er verder gezocht moet worden naar innovatieve oplossingen met behoud van Uitdam op de dijk.
 - De gemeente Waterland en de bewoners staan niet achter een buitenwaartse asverschuiving als oplossing voor de dijkverbetering bij Uitdam. Zonder draagvlak is de kans op juridische procedures door belanghebbenden groot. Deze procedures kosten tijd en geld. Blijf de bewoners die vanaf het begin strijden voor een oplossing die rekening houdt met de cultuurhistorische waarden serieus nemen.
- (Brief, d.d. 19 juni 2014).

Bijeenkomst HHNK, RWS, DKZ, DRU en vereniging tot Behoud Noordeinde

Uitkomsten bespreking met betrekking onderbouwing dijkversterkingsmaatregelen voor het traject Edam - Amsterdam

- Al ruim vier jaar heeft de Dorpsraad Uitdam gevraagd om nadere onderbouwing van de noodzaak van het dijkversterkingstraject, die behoefte leeft ook bij anderen. In dit verband is het opgevallen, dat in openbare uitingen van het HHNK voortdurend andere argumenten worden gebruikt.
- De vraagstelling van de dorpsraad heeft zijn oorsprong in het feit, dat in de modellen van RWS de enige reden waarom de Markermeerdijken op meerdere plekken tegelijk kunnen bezwijken een situatie is met 1 meter hoger waterpeil dan normaal gedurende een periode zeven weken (zie ook rapportage DHV tbv HHNK in 2013).
- Samenvatting uitkomsten:
- De zeespiegel stijgt de komende eeuw met ongeveer 1 meter. Hierdoor wordt waterafvoer vanuit het IJsselmeer en het Markermeer naar de Wadden en Noorzee moeilijker. Om dit te compenseren worden extra gemalen gebouwd en de spuicapaciteit vergroot. De waterafvoer capaciteit blijft daarmee in de toekomst dan ook op het huidige niveau en wordt de facto vergroot, omdat de gemalen het water op de Noord- en Waddenzee kwijt kunnen, ongeacht de zeewaterstand.
- Het feit dat de dijken voor 50 jaar moeten voldoen is bij het opzetten van modellen verondersteld dat puur door verdere klimatologische veranderingen rekening gehouden moet worden met de op 1 meter hoger water gedurende zeven weken en de daarop afstemmen van de belastbaarheid van de Markermeerdijken. Voor een periode van 30 jaar geldt 70 centimeter hoger peil.
- Het Markermeerpeil is beheersbaar. Geconstateerd wordt, dat geen landelijke afweging plaats gevonden heeft tussen dijkversterking en het vergroten van de waterafvoercapaciteit via bijvoorbeeld extra gemalen boven op wat nu gepland is.
- De dijkversterking is gebaseerd op lokale afwegingen, indien landelijk geprioriteerd zou zijn, zou deze dijkversterking landelijk geen prioriteit hebben gehad
- Afspraak: Door HHNK zullen effecten berekeningen worden gedaan, bijvoorbeeld wat de invloed zou zijn op de dijkversterkingsmaatregelen als uitgegaan wordt van maximaal 70 centimeter in plaats 1 meter hogere waterstand of wat zou een versterking van de huidige dijk aan de buitenkant met drie meter doen in termen van het vergroten van de veiligheid?
- Erkend wordt dat er sprake is van gestapelde, uiterst risicominimiserende veronderstellingen. Er moet klimatologische nogal wat veranderen, wil zich dit voordoen

Conclusie

- De voorgestelde dijkversterkingsmaatregelen zijn door het HHNK tot op heden met een stelligheid gebracht, die bij nadere beschouwing op z'n zachtst gezegd relativering vereisen.
- In dit licht is het via de beoogde buitendijkse asverschuiving vernietigen van de cultuurhistorische en landschappelijke waarde van de huidige dijk niet gepast.
- Wij verwachten dan ook hier in de ateliersessie mee rekening wordt gehouden, waar het gaat om de te verkennen oplossingsmodellen.

(Memo d.d. 25 juni 2014)

Het Voorontwerp Projectplan (VOPP)

Vóórdat de afgesproken ateliersessies plaatsvinden publiceert het HHNK het VOPP Uitdam met buitenwaartse versterking met een asverschuiving van 25 meter.

(Tekening VOPP concept d.d. 7 juli 2014)

(11 juni 2014) Met luchtfoto van Uitdam als foto omslag én bij elk hoofdstuk

Het Kader Ruimtelijke Kwaliteit (KRK) is een gezamenlijk product van de Provincie Noord-Holland, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en Rijkswaterstaat (HWBP2). In het KRK is een aantal 'specifieke opgaven' benoemd, tien plekken waar maatwerk nodig is in de ontwerpfase, waaronder Uitdam.

- Uitdam: het dorp Uitdam is een van de parels langs de Waterlandse Zeedijk. Het dorp heeft twee gezichten: één aan het Markermeer en één aan het Uitdammer Die. Het dorp, de dijk en het Markermeer zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De dijk is tevens openbare ruimte. Iedereen is vrij om er te wandelen en ervan te genieten. Er is een natuurlijke balans tussen bewoners en bezoekers (pag. 65)

Na het vaststellen van het KRK is met veel stakeholders in het gebied gesproken. Dat gebeurde deels in ateliers (Edam, Uitdam en Durgerdam) en deels in bilaterale gesprekken. Daarbij is een scherper en gedetailleerder inzicht ontstaan van de (bestaande) ruimtelijke kwaliteiten van de tien bijzondere plekken (KRK paragraaf 4.9) Het KRK en het addendum vormen samen het inspiratiedocument en het toetsingskader voor de ruimtelijke vormgeving en de landschappelijke inpassing van de dijkversterkingsmaatregelen in het verdere proces.

De bijbehorende doelstellingen zijn:

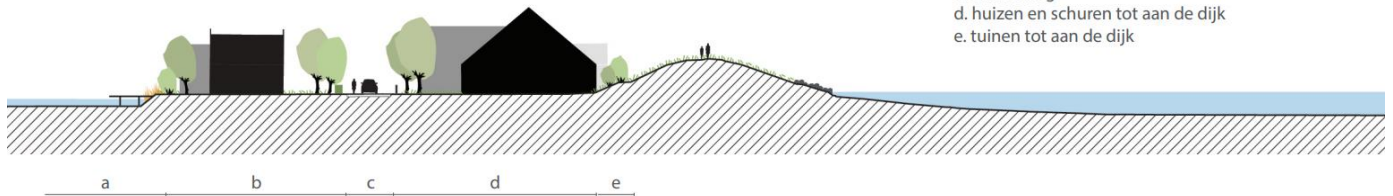
- Op een inzichtelijke wijze zorgen voor een integrale afweging en borging van de ruimtelijke kwaliteit.
- Het vergroten van het draagvlak voor de dijkversterking.
- Het realiseren van een toetsingskader voor verdere uitwerking van de versterkingsplannen in het projectplan.

In 2015 wordt het Addendum KRK gepubliceerd.

(24 augustus 2015) Met luchtfoto van Uitdam als foto omslag én bij elk hoofdstuk

Principeprofiel Uitdam

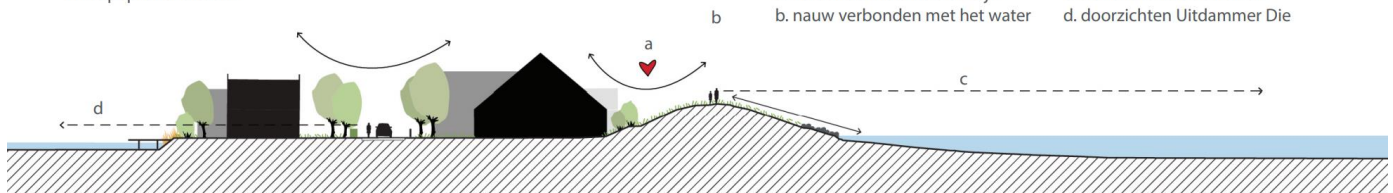

- a. Uitdammer Die
- b. overtuin
- c. smalle weg
- d. huizen en schuren tot aan de dijk
- e. tuinen tot aan de dijk

Dijkversterking Hoorn - Amsterdam | Addendum Kader Ruimtelijke Kwaliteit

65

Principeprofiel Uitdam

- a. verbondenheid huis en dijk
- b. nauw verbonden met het water
- c. uitzicht vanuit de huizen
- d. doorzichten Uitdammer Die

Dijkversterking Hoorn - Amsterdam | Addendum Kader Ruimtelijke Kwaliteit

67

- De uitvoering van de dijkverzwaring en het materiaalgebruik moeten aansluiten bij het karakter van de consistente eenheid
- Op een goede manier omgaan met maten, verhoudingen en ritme
- Een belangrijke ontwerpogave is de nieuwe bekleding.
- Dit is een van de meest zichtbare elementen na de dijkversterking.
- Het gekozen materiaal moet een basiskwaliteit hebben die past bij "de mooiste dijk van Nederland" (gekozen motto voor de dijkversterking)
- De materialisatie van de delen van de onlangs versterkte Zuiderdijk (tussen Enkhuizen en Hoorn) geldt hierbij als beeld hoe het niet moet.
- De berm, het binnentalud, de kruin en het bovenste deel van het buitentalud zijn bekleed met (bloemrijk) gras.
- De bekleding van het buitentalud is genuanceerder, hier zijn verschillende opties mogelijk zoals: gras, noordse steen en zetsteen.
- Waar mogelijk wordt ook dit deel bekleedt met (bloemrijk) grasland.
- In het vervolgtraject moet nader onderzocht worden welke bekleding het meest passend is bij de technische en ruimtelijke uitgangspunten

Algemeen

In algemene zin zijn de volgende principes belangrijk voor materiaalgebruik en detaillering:

- Samenhang tussen vorm en functie;
- Helderheid in het gekozen (landschapsarchitectonische) concept;
- De uitvoering van de dijkverzwaring en het materiaalgebruik moeten aansluiten bij het karakter van de consistente eenheid (bijvoorbeeld: de strekdam in de oeverdijk bij een stadsstrand krijgt een andere uitwerking dan dezelfde strekdam bij een natuurlijk ingerichte oeverdijk);
- Op een goede manier omgaan met maten, verhoudingen en ritme.

- De huidige kruinlijn is uitgangspunt, bij een buitenwaartse versterking mag de 'offset' van de kruinlijn minder kronkelig gemaakt worden op plekken waar de dijk veel opeenvolgende kleine bochten heeft;
- Smalle kruin behouden;
- Flauw buitentalud (1:4 / 1:5) en steiler binnentalud (1:2 / 1:3);
- Lange binnenberm van circa 20-25 meter (vaak met een weg erop);
- Hoogteverschil tussen berm en kruin minimaal 2,0 meter zodat de dijk als grens (en tegelijkertijd tribune) herkenbaar blijft;
- Dijkslot direct naast de berm met daartussen een onderhoudstrook.

3.2 Dijkbekleding

3.2.1 Nieuwe bekleding

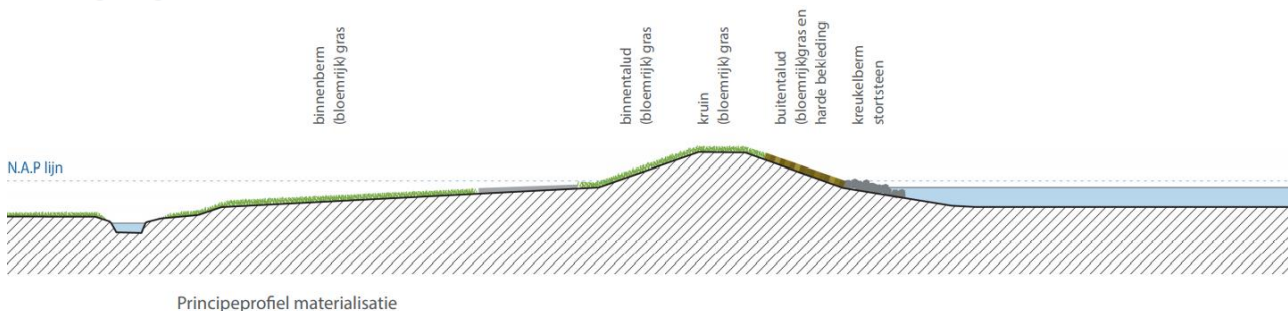
Een belangrijk ontwerp-opgave is de nieuwe bekleding. Dit is een van de meest zichtbare elementen na de dijkversterking. Het gekozen materiaal moet een basiskwaliteit hebben die past bij "de mooiste dijk van Nederland" (gekozen motto voor de dijkversterking). De materialisatie van de delen van de onlangs versterkte Zuiderdijk (tussen Enkhuizen en Hoorn) geldt hierbij als beeld hoe het niet moet. Het toegepaste basalt met zwart split is te dominerend in het beeld.

De visie op de bekleding van de Markermeerdijken is dat de beschermende functie tegen het water van de dijk zichtbaar is in de toegepaste materialen.

De berm, het binnentalud, de kruin (naast het fietspad) en het bovenste deel van het buitentalud zijn bekleed met (bloemrijk) gras.

De kreukelberm, de overgang van land en water, bestaat altijd uit gestorte grove breuksteen.

De bekleding van het buitentalud is genuanceerder, hier zijn verschillende opties mogelijk zoals: gras, noordse steen en zetsteen. Waar mogelijk wordt ook dit deel bekleed met (bloemrijk) grasland, dit is bijvoorbeeld het geval bij de trajecten waar voorland aanwezig is; door de remmende werking van het voorland is hier geen harde bekleding nodig.

Op trajecten waar een nieuwe harde bekleding nodig is gelden de volgende ontwerpprincipes:

- Kies voor een (combinatie van) materiaal dat qua visuele uitstraling zoveel mogelijk aansluit bij de oorspronkelijke dijkbekleding met (natuur)steen. Denk hier bijvoorbeeld aan het overlagen met gras of de toepassing van een harde bekleding met een lichte, gemêleerde kleurstelling van de toplaag en het toegepaste split tussen de stenen;
- Houd rekening met de beloopbaarheid van het materiaal. Los split is hiervoor niet geschikt;
- Houd rekening met de ecologische functies van het buitentalud.

In het vervolgtraject moet nader onderzocht worden welke bekleding het meest passend is bij de technische en ruimtelijke uitgangspunten.

De overgangen, achter de oeverdijk, van versterkte delen naar de huidige dijk worden bekleed met de reeds aanwezige materialen. Dit is mogelijk omdat deze trajecten niet behoren tot nieuwe waterkering, deze functie wordt overgenomen door de oeverdijk.

Publicatie Boekje De Dijk

Sayone Daan, bewoner Uitdam, maakt boekje waarin zij de waarden van de dijk benoemt.

(De Dijk, Augustus 2014)

Uitnodiging van Provincie Noord-Holland aan DRU/DKZ voor werkateliers omtrent de nadere uitwerking van de dijkversterking bij Uitdam

- De Provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en gemeente Waterland organiseren op 29 augustus a.s. een werkatelier om de kansen en mogelijkheden voor de dijkversterking bij Uitdam nader uit te werken. Wij nodigen u van harte uit om deel te nemen aan dit atelier.
- Het doel van het atelier is om *'Samen met de bewoners een oplossing te zoeken voor een dijkversterking die past bij de specifieke omgeving en binnen de grenzen van het technisch haalbare/financieel haalbare en met acceptabele risico's'*.
- Het atelier wordt voorgezeten door Hans Luiten (eigenaar van De Geschiedenis Akademie, voormalig wethouder Zaanstad).
- Voorlopig programma:
 - 09.00-09.15 uur: Start en welkom
 - 09.15-10.45 uur: HHNK deelt feitelijke kennis over de tot nu toe gezette stappen (waarom welke maatregelen wel en niet, welke argumenten en onderzoeken liggen ten grondslag aan de keuze voor het voorkeursalternatief).
 - 10.45-11.15 uur: Wandelen rondje Uitdam.
 - 11.15-13.00 uur: Het Kader Ruimtelijke Kwaliteit (KRK) wordt toegelicht door de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit, de heer J.D. Hoekstra. Hij gaat in op de thema's uit het KRK die gekoppeld kunnen

worden aan waarden. Hierna worden waarden opgehaald bij de aanwezigen in combinatie met het actief schetsen aan de dijk om deze waarden te koppelen aan mogelijke technische ingrepen. In het werkatelier willen we samen met u actief werken aan concrete oplossingen. In dit tijdsblok wordt het alternatief van de buitenwaartse versterking met grond (spoor 1) nader verkend.

- 13.00-13.30 uur: Lunch.
 - 13.30 –15.00 uur: Schetsen van het alternatief 'de diepwand' (spoor 2) en mogelijk andere alternatieven (spoor 3) die dermate kansrijk geacht worden dat verdere verkenning zinvol is. Het is bij de uitwerking van spoor 3 de bedoeling dat het om nieuwe ideeën gaat en niet dat eerder uitgewerkte varianten opnieuw worden uitgewerkt (zoals kistdam).
 - 15.00 – 15.30 uur: Afronding door Hans Luiten, inclusief benoemen van de vervolgstappen.
- Naast bewoners zal een aantal deskundigen van het Hoogheemraadschap, de ingenieursbureaus, de provincie, de gemeente en mogelijk andere organisaties aanwezig zijn om het proces te ondersteunen. De Grontmij faciliteert het proces.
 - Dit atelier maakt onderdeel uit van een serie van 2 (het tweede atelier vindt plaats op donderdag 18 september (middag en avond). Tijdens het tweede atelier zullen de resultaten van het eerste atelier aan u worden gepresenteerd. Aan de hand van door de Grontmij gemaakte visualisaties worden verkende oplossingen met u doorgesproken. Doelstelling van deze bijeenkomst is om samen met u tot een aantal oplossingsrichtingen te komen die vastgelegd worden in een advies aan het Hoogheemraadschap, de provincie en het rijk. Deze drie partijen zullen in een bestuurlijk overleg uiterlijk 1 november beslissen óf en hoe deze adviezen meegenomen worden in haar verdere uitwerking van het dijkversterkingsplan.
 - Uw inbreng aan deze ateliers is erg belangrijk om kansrijke oplossingen voor uw dorp in beeld te brengen. (mail d.d. 16 juli 2014)

Brochure HHNK Dijkversterking Uitdam: Samen op zoek naar een oplossing

Het dorp Uitdam en de ligging aan de dijk zijn uniek, dat vraagt een toegespitste aanpak. HHNK, PNH en ministerie I&M hebben besloten om hier samen met de bewoners een oplossing te zoeken.

Als na de ateliers overeenstemming is bereikt, wordt de gezamenlijke oplossing voorgelegd aan de bestuurders van het HHNK, PNH en het Rijk.

- Omgevingsmanager HHNK B. Van der Steeg: Samen oplossingen verder verkennen die veilig zijn en het bijzondere karakter van Uitdam behouden. Dat is de opdracht waar het hoogheemraadschap voor staat. We willen graag samen kijken naar de dijkversterking. Hoe kunnen we die nou slim ontwerpen, zodat het veilig is én het unieke karakter van het dorp behouden blijft?
- PNH M. Mevissen: De provincie vindt het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit heel belangrijk en toetst het definitieve versterkingsplan daar ook op. Wij willen niet alleen een veilige dijk, maar ook dat hij aantrekkelijk blijft voor de komende 50 jaar.
- DKZ M. Verhorst "Ik sta achter de ateliers. Ik voelde me een tijdje niet serieus genomen, maar dat gevoel is nu weg".

(Brochure Dijkversterking Uitdam 2014)

De Werkateliers: 3 verdiepingsateliers op initiatief van de Provincie Noord-Holland

- Op 29 augustus, 18 september en 14 november 2014 organiseren de provincie Noord-Holland, het HHNK en de gemeente Waterland ateliers voor de versterking van Uitdam. Deelnemers aan de ateliers o.l.v. onafhankelijk voorzitter Hans Luiten waren o.a. een landschapsarchitect en een waterbouwkundige van de Grontmij waren o.a. Jandirk Hoekstra (Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit provincie NH), Luzette Wagenaar-Kroon (burgemeester Waterland) en vertegenwoordigers van het HHNK. Leden van de Dorpsraad en Stichting De Kwade Zwaan vertegenwoordigen het dorp.
- Uitkomsten Verdiepings ateliers zijn vastgelegd in 3 documenten
 - o Werkdocument na 1^e werkatelier, 12 september 2014

- Concept rapportage na 2^e werkatelier, 5 november 2014
- Tussenstand na 3 werkateliers, 26 november 2014

Aanleiding en opzet

- HHNK is al enige jaren bezig met het maken van een dijkversterkingsplan voor de Markermeerdijk volgens de door het rijk opgelegde kader 'sober, robuust en doelmatig'. HHNK heeft in 2013 de buitenwaartse as-verschuiving vastgesteld als voorkeursalternatief voor de versterking bij Uitdam: de kruin van de huidige dijk 'schuift op' verder het Markermeer in. Er ontstaat een bredere, flauwe aflopende dijk die 20 tot 30 meter verder het water in steekt. Uitdam ligt aan de Markermeerdijk op een smal strookje land tussen de Uitdammer Die en het Markermeer. Veel woningen en tuinen sluiten direct aan op de dijk. Een situatie die uniek is langs het Markermeer. (...)
- De gemeente en bovenal de bewoners van het dorp spannen zich in om het bijzondere aangezicht van het dorp, met huizen vlak aan een kronkelende dijk met het water daar direct achter, te behouden. Zij willen het huidige beeld zoveel mogelijk in stand houden. Ook de provincie en het hogheemraadschap zetten zich in voor de ruimtelijke inpassing van de dijk en hebben daarom gezamenlijk het KRK opgesteld.
- Het doel van het atelier is om samen met de bewoners een oplossing te zoeken voor een dijkversterking die past bij de specifieke omgeving en binnen de grenzen van het technisch/financieel haalbare en met acceptabele risico's.
- "Was Uitdam een beschermd dorpsgezicht geweest dan zou waarschijnlijk een constructieve versterking wel binnen het kader hebben gepast. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed stelt "waarschijnlijk is de reden dat Uitdam geen beschermd dorpsgezicht is" dat de weg na 1916 is verlegd en er geen sprake meer is van een 'oorspronkelijke' situatie. (Verslag 3^e Verdiepingsatelier pagina 14, 26 november 2014)
- Belangrijke waarden voor de bewoners van Uitdam:
 - historie en ligging dijk in het landschap (kronkelig en grillig),
 - vorm en uitstraling (smalle kruin, gras, bloemen, basalt, Noordse steen)
 - intimiteit tussen de huizen en het bestaande binnentalud.
- De beeld-erkenning van Uitdam (Publicaties van Deltaprogramma, Rijksdienst Cultureel Erfgoed, HHNK, KRK, NY Times, ANWB, etc) heeft een waardeverhogend effect. Uitdam heeft meerwaarde voor Nederland-Waterland. Naar deze waarde mag gehandeld worden. (Verslag 3^e Verdiepingsatelier, pag 15, 26 november 2014)

In de voorbereiding is er voor gekozen met de bewoners te werken aan 3 sporen om tot een dijkversterking te komen die past bij de specifieke omgeving en bij de waarden die daaraan worden toegekend:

- Spoor 1 is de buitenwaartse asverschuiving met versterking in grond. Dit is het voorkeursalternatief van HHNK. Doel van dit spoor is om te verkennen of het voorkeursalternatief en de waarden van de bewoners dichterbij elkaar gebracht kunnen worden
- Spoor 2 is een constructieve versterking van de bestaande dijk waarbij het huidige profiel en dijkverloop in stand blijft. Doel van dit spoor is te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor deze oplossing, welke consequentie de oplossing heeft voor de bewoners en of het een volwaardig alternatief kan zijn voor de voorkeursvariant. Dit alternatief is ook door het HHNK overwogen en doorgerekend en is afgefallen vanwege te hoge kosten.
- In spoor 3 zijn nog niet eerder onderzochte oplossingen, die duidelijk anders zijn dan spoor 1 en 2, aan de orde gekomen. Ze zijn door de bewoners aangedragen of tijdens het verdiepingsatelier ontstaan.

Interessante citaten in 3^e verslag: Bijlagen

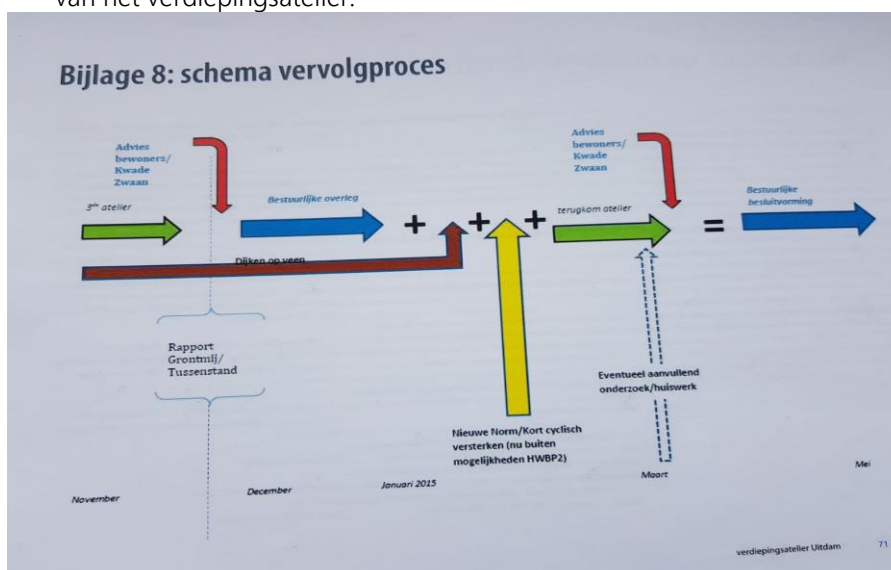
- Door bewoners is tijdens het 2^e atelier aangegeven dat het duidelijk moet worden hoe met de resultaten van dit verdiepingsatelier wordt omgegaan. De vrees is dat overwegingen en motiveringen die door de bewoners naar voren worden gebracht aan het huidig kader 'sober, robuust en doelmatig' worden gespiegeld en dat bestuurders op basis daarvan beslissen, terwijl binnen het atelier met ruimere kaders naar oplossingen is gezocht (Bijlage 4, pag 55 verslag Tussenstand)
- Omgevingsmanager v.d. Steeg (HHNK) geeft aan dat het bijzonder is wat we in dit verdiepingsatelier hebben gedaan en dat met de samenwerking wordt doorgegaan. Dit vraagt om toewijding.

Conclusies na 3 Verdiepingsateliers

- Spoor 1. Dit is de voorkeursvariant van het HHNK. De dijk verschuift ca 20 meter [voorkeursalternatief ca. 23 m, 2012; VOPP 25m, 2014] van de huizen richting het water, krijgt een brede steunberm en flauwere taluds. De bestaande dijk wordt daarbij voor een belangrijk deel afgegraven en verdwijnt uit het beeld. Deze variant past het beste als methode om de dijk veilig te krijgen binnen een taalstellend budget. **Deze oplossing ligt ver af van de waarden die de bewoners voor de dijk belangrijk vinden.**
 - o Tijdens de werkateliers is onderzocht of de nieuwe dijk dichterbij de as van de bestaande dijk gebracht kan worden. Dit levert volgens het HHNK nauwelijks tot niets op. (pagina 27, 37). Op dit moment lijkt de verwachte opbrengst van 'Dijken op Veen' voor Uitdam niet zo groot (0-11m). **Voor deze oplossing geldt dat wanneer 'Dijken op Veen' bekend is, er opnieuw gerekend gaat worden.**
- Spoor 2. Is een constructieve versterking door het inbrengen van een damwand in het bestaande dijklichaam. Het huidige dijk profiel en -verloop blijft zoveel mogelijk in stand. HHNK heeft constructieve versterkingen verder onderzocht. **Het resultaat is dat het technisch kan. De voorkeur heeft een damwand in de binnenkruinlijn.**
 - o Spoor 2 ligt qua uiteindelijk resultaat (de dijk verandert uiterlijk weinig) dichtbij de benoemde waarden en de wensen van de bewoners. De uitkomsten van het onderzoek van HHNK en de wijze waarop de monitoring gaat plaatsvinden, draagt bij aan het vertrouwen dat deze oplossingsrichting tot een goed eindresultaat leidt.
- Spoor 3 'De bevroren dijk'. i.v.m. risico's niet verder uitgewerkt; 'Stapel op de dijk', stapelen van verschillende alternatieven normen en rekenmethodes waarbij de as van de dijkversterking zoveel mogelijk wordt teruggebracht: Dijken op Veen, Plaxis 3D, kort cyclisch werken en de Nieuwe Normering. Deze laatste wordt per 2017 landelijk toegepast, maar kan momenteel niet binnen het programma van het HWBP2 worden toegepast. Toepassing van de rekenmethode Plaxis 3D in het dijkversterkingsproces wordt voorbereid zodat er een vergelijking kan worden gemaakt zodra de rekenresultaten van 'Dijken op Veen' bekend zijn.
 - o Spoor 3 gaat op in spoor 1: optimalisatie van de buitenwaartse asverschuiving.

Vervolgproces

- Deze tussenstand wordt aan de bestuurders ter kennisname voorgelegd. Zij kunnen op basis hiervan beslissen welke vervolgstappen nodig zijn om in 2015 een evenwichtig beeld te krijgen van de oplossingsrichtingen.
- Eind 2014 wordt 'Dijken op Veen' door het Expertise Netwerk Waterveiligheid (ENW) gevalideerd en begin 2015 worden de eerste resultaten van de berekeningen verwacht. De dijk bij Uitdam is een van de trajecten die voorrang krijgt om uitgerekend te worden.
- Als het bestuur er in toestemt de andere rekenmethoden verder te onderzoeken, kan in beeld worden gebracht wat ze opleveren en wat de toepassing ervan zou betekenen voor de (gehele) dijkversterking.
- **Deze resultaten worden in een 4e bijeenkomst gedeeld met de bewoners waarna een definitief rapport komt.** Bewoners, gemeente, HHNK en provincie geven elk een eigen advies mee met het rapport aan de bestuurders. Daarna, medio 2015 volgt een bestuurlijk besluit, waarbij alle factoren meegewogen worden, ook de resultaten van het verdiepingatelier.

Advertorial HHNK: Veilig en fraai

- Dit jaar zijn we bezig met de verdere uitwerking van de plannen voor de dijkversterking. Volgend jaar start de inspraakprocedure en in 2016 start het werk
- Ik ga er vol voor zodat we later, als de dijkversterking een feit is, kunnen zeggen: 'Dat hebben we goed gedaan met elkaar. Daar zijn we trots op'. (omgevingsmanager HHNK B. V.d. Steeg)

(folder, oktober 2014)

Advertorial HHNK: Ruimte voor een eigen geluid

- Uitdam is een heel bijzonder stukje Nederland. In dit kleine dorpje woont iedereen zo'n beetje aan, in of op de dijk. Geen wonder dat de inwoners enorm betrokken zijn bij de dijkversterking.
- Omdat een buitenwaartse dijkversterking hier geen draagvlak had, organiseerden we bewonersateliers. Zo bleek bijvoorbeeld de hechte samenhang tussen dijk, dorp en omgeving heel belangrijk. Daarmee moeten we dus rekening mee houden bij het zoeken naar de oplossing.

(folder, december 2014)

Brochure HHNK Dijkversterking Uitdam: Een waardevolle gezamenlijke zoektocht.

"Er is hard gewerkt tijdens de ateliers. We zijn dichterbij elkaar gekomen. Een goede stap naar een veilige en mooie dijk" (omgevingsmanager HHNK B. V.d. Steeg)

Uiteindelijk zijn 3 sporen overgebleven. Welke oplossing het wordt en wat nodig is om te komen tot een veilige dijk die voldoet aan de waarden voor Uitdam, staat nog open.

Spoor 1: constructieve versterking. Deze oplossing ligt dicht bij de waarden van Uitdam

Spoor 2: Buitenwaartse versterking met asverschuiving (20 meter). Deze oplossing ligt ver van de waarden van het dorp, voorkeur HHNK

Spoor 3: Optimalisatie buitenwaartse versterking met een 'stapeldijk'. Deze oplossing komt tegemoet aan de waarden van het dorp

Het vervolg:

- Komende maanden brengen we in beeld wat de impact van de 'stapeldijk' is voor Uitdam
- Ook werken we de kostenraming voor een constructieve oplossing in Uitdam uit
- Nadat de resultaten van Dijken op Veen bekend zijn, komen de deelnemers van het atelier nog een keer bij elkaar. Daarna maakt HHNK het rapport definitief
- Vervolgens organiseert HHNK, in overleg met dorpsraad, een informatie-avond voor alle bewoners. Ondertussen worden bewoners op de hoogte gehouden middels digitale nieuwsbrief en website
- Tegelijk met resultaten van Dijken op Veen is er dan een compleet beeld op basis waarvan bestuurders een beslissing kunnen nemen over de dijkversterking in Uitdam

(Brochure, december 2014)

Globale planning	
December 2014 - voorjaar 2015:	'Dijken op veen' uitwerken Projectanalyse voor de gevolgen van het 'buiten de kaders' denken
Voorjaar 2015:	Eerste resultaten 'Dijken op veen' bekend Derde atelier 4 ^e
Medio 2015:	Rapportage definitief Bestuurlijk besluit over dijkversterking Uitdam
Eind 2015:	Inspraak
2016 - 2021:	Werkzaamheden

Uiteindelijk besluit

Na de bijeenkomsten biedt HHNK de uitkomsten aan het Kernteam Bestuurlijk Overleg aan. Hierin zitten bestuurders van het rijk, provincie en hoogheemraadschap. Het uiteindelijke advies landt in het projectplan dat in het najaar van 2015 ter visie gaat. (Website AMMD)

Publicatie HWBP Handreiking Landschappelijke Inpassing en ruimtelijke kwaliteit.

De inpassing van een waterveiligheidsmaatregel is er opgericht om de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving op minimaal hetzelfde niveau te houden als voor de uitvoering van de maatregel. Hierbij geldt: 'Dat wat er nu is, komt terug'

(Publicatie, oktober 2014)

In versie 2 van de publicatie Handreiking verkenning (2017) wordt gesteld, dat bij het kiezen van verbetermaatregelen de hele levenscyclus van de kering in beschouwing te nemen. Dit vraagt een iteratief

ontwerpproces waarin het 'denken vanuit de dijk' gelijk op gaat met 'denken vanuit de omgeving'. Hierbij wordt gerefereerd naar het Deltacommissaris advies in 2017 voor Uitdam

Het ontwerp van een versterkingsmaatregel is niet alleen een oplossing voor een veiligheidsopgave volgend uit de wettelijke norm, maar moet ook voldoen aan andere wet- en regelgeving. Denk daarbij aan wetten en regels met betrekking tot natuur, cultuurhistorie, archeologie en landschap. Daarnaast moet rekening worden gehouden met inpassing van bestaande infrastructuur en bebouwing en moet een ontwerp voldoen aan allerlei maatschappelijke criteria, bijvoorbeeld het minimaliseren van maatschappelijke kosten en omgevingshinder tijdens de uitvoering. Verkend moet worden of met het verbeteren van de waterkerende functie andere functies in en rondom de kering kunnen worden versterkt. Tenslotte is het belangrijk om bij het kiezen van verbetermaatregelen de hele levenscyclus van de kering in beschouwing te nemen. Dit vraagt een iteratief ontwerpproces waarin het 'denken vanuit de dijk' gelijk op gaat met 'denken vanuit de omgeving'².

¹ In specifieke situaties, waarin preventieve maatregelen erg kostbaar of maatschappelijk zeer ingrijpend zijn, kan gekozen worden voor een zogenaamde slimme combinatie. Er worden dan maatregelen in de ruimtelijke inrichting (laag 2) of de rampenbeheersing (laag 3) genomen die samen met de bescherming die de primaire waterkering biedt, zorgen voor het gewenste beschermingsniveau. Voor dergelijke slimme combinaties worden afspraken vastgelegd in een (bestuurs)overeenkomst, ondertekend door alle betrokken partijen inclusief de Minister van IenM. Na de realisatie van een slimme combinatie zal via een wetswijziging de norm voor het betreffende dijktraject worden bijgesteld.

² Zie ook advies Uitdam van de Deltacommissaris uit 27 juni 2017 en Handreiking landschappelijke inpassing en ruimtelijke kwaliteit.

Reactie Stichting Waterheritage

- Graag benadrukken wij de cultuurhistorische en archeologische waarde van deze dijk.
 - Wij pleiten daarom vóór behoud van de dijk met zijn uiterlijke verschijningsvorm (de diversiteit van dijksegmenten en karakteristieke kenmerken) en zijn directe omgeving, die juist zo kenmerkend zijn voor de streek. De dijkversterking dient op een zorgvuldige en cultuurhistorisch verantwoorde wijze verricht te worden. Wij hopen dat er een gepaste dijkversterking voor Uitdam wordt gekozen.
- (Brief t.a.v. DKZ, d.d. 7 november 2014)

2015 Aankondiging Alliantie, Pompen- en Bewezen sterkte onderzoek

Aangepaste MER-dijkversterking Hoorn-Edam-deel B door HHNK

Projectnota/MER, deel B Dijkversterking Markermeerdijken

- Buitenwaartse versterking (+ Plusvariant) en kistdam scoren zeer negatief op landschap, cultuurhistorie, recreatie, wonen en werken, nu neutraal op natuur. Diepwand scoort neutraal op landschap, natuur, recreatie, wonen en werken. Licht negatief op cultuurhistorie.

(HHNK Projectnota/MER, deel B, p. 277, 23 januari 2015)

Brief n.a.v. Nut en Noodzaak versterking Markermeerdijken

T.a.v. Deltacommissaris Kuijken en DG Ministerie I&M, Heij; cc. DG Rijkswaterstaat Dronkers, directeur Algemeen Waterbeleid, dijkgraaf Kohsiek.

Namens alle bewonersvertegenwoordigers langs Markermeerdijk (incl DRU/DKZ)

- Hoe kunnen wij de dijk op gepaste wijze, met respect, restaureren en tevens de veiligheid in het gebied waarborgen op een financieel verantwoorde wijze. Wij zouden graag samen met u deze zoektocht naar nut en noodzaak willen vervolgen om zodoende tot een expliciete onderbouwde afweging en besluitvorming te komen. Voor zo'n werkwijze zetten we hierbij graag allemaal onze handtekening
- En bij zo'n restauratie zou bij wijze van spreken niet "het slagersmes" gehanteerd moeten worden, maar dat van een "plastisch chirurg". (...)

Bewonercomité Schardam, Bewoners IJsselmeerdijk Warder tot Edam, Bewoners Westerdijk Hoorn, Polderraad Katwoude, Stichting Dorpsraad Uitdam, Stichting Dorpsraad Warder, Stichting De Kwade Zwaan, Uitdammerdijk sectie 8a/b en de Vereniging tot Behoud van het Noordeinde

(Brief maart 2015)

Brief Minister Schulz van Haegen Beantwoording lid Hachchi (D66, commissie water I en M):

- In de besluitvorming over dijkverzwaringen dienen alle serieuze alternatieven, waaronder die van bewoners, te worden meegewogen. Met oog daarop is de code maatschappelijke participatie opgesteld [13 juni 2014, 3375OA nr. 70].
- De code vormt een uitwerking van de spelregels van Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte, Transport en de principes van sneller en beter en is als zodanig van toepassing op dijkverzwaringenprojecten die deel uitmaken van het HWBP. De code noemt participatie een essentieel onderdeel van de relatie tussen overheid en maatschappij.

(Brief 23 maart 2015)

Mei (26^e) Mevrouw Schulz van Haegen, Minister van I en M op bezoek in Uitdam.

Start Begeleidingscommissie Pompenvariant Markermeerdijken.

Eerste bijeenkomst op 10 juni 2015 op uitnodiging DGRW. J. Hoekman DRU neemt zitting in commissie

Brief HHNK aan Dorpsraad n.a.v. actualiseren KES van Dorpsraad begin 2015

- Het invullen van het KES maakt onderdeel uit van de voorbereidingen voor de dijkversterking.
- Een belangrijke vraag in jullie brief gaat over het nu al zoeken naar een alliantiepartner. Ik begrijp jullie zorg hierover goed.
- Juist om de resultaten van die lopende onderzoeken en de laatste technische ontwikkelingen tot laat in het proces mee te kunnen nemen, kiezen we ervoor om nu al een aannemer in de arm te nemen.
- In de alliantie zetten we het huidige participatieproces voort, om samen met de omgeving te komen tot een oplossing met draagvlak.
- De alliantiepartner krijgt straks de oplossingen uit het voorontwerp projectplan (VOPP) als vertrekpunt mee, **In dit VOPP staat voor Uitdam geen voorkeursoplossing, in plaats daarvan is Uitdaam aangegeven als sectie waar ateliers plaats zullen vinden.** Inmiddels hebben 3 ateliers plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een tussenstandrapport. Dit rapport vormt eveneens, net als het KES samen met het Kader Ruimtelijke Kwaliteit en het voorlopige MER, het startpunt voor de alliantie. Ze [de alliantie] zal met behulp van alle informatie zoeken naar een haalbare passende oplossing met zo veel mogelijk draagvlak.

- Daarbij zal ze het gesprek met de omgeving zoals dat nu plaatsvindt voortzetten. Het gesprek zal concreter worden dan nu het geval is, omdat dan daadwerkelijk over het uiteindelijke ontwerp voor de versterking in Uitdam zal worden gesproken.

(Brief van W. van der Heijden, projectmanager Markermeerdijken HHNK, d.d. 30 juni 2015)

Doorgestuurde mail van HHNK aan Adviesgroep naar DRU

- Ik [omgevingsmanager B. v.d. Steeg] verwachtte toen dat we in de eerste helft van dit jaar weer om tafel zouden gaan.
- Inmiddels blijkt dat voor sommige onderdelen van de dijkversterking wat meer tijd nodig
- Het staat in ieder geval vast dat de resultaten van Dijken op Veen worden toegepast in het ontwerp van de dijkversterking
- De toepassing van PLAXIS voor versterking in grond is op dit moment nog geen bewezen techniek. Als het een goed model lijkt te zijn, vraagt HHNK aan het ENW-advies over toepassing van PLAXIS, zodat zeker is dat deze methodiek een veilige dijk oplevert
- Omdat er veel ontwikkelingen zijn rond de dijkversterking, en HHNK nieuwe inzichten en kennis volop wil meenemen voor een dijk die past in zijn omgeving, zoekt HHNK nu al de samenwerking met één vast partner die zelf ook (uitvoerings-)kennis meebrengt. Daarmee is er maximale ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en kennis en kan die gelijk worden doorvertaald naar ontwerp en uitvoering.
- Door te kiezen voor een alliantie kunnen we de kennis en ervaring van de markt goed meenemen in onze plannen. Dat komt het uiteindelijke ontwerp maar ook de methode van uitvoering ten goede.
- De alliantie maakt het ontwerp af, allemaal in afstemming met de omgeving
- De alliantie zet de huidige dialoog met de omgeving voort en komt op basis van die inbreng met een ontwerp en vervolgens een MER en een projectplan.
- Daarbij wordt nadrukkelijk gebruik gemaakt van alle informatie uit de gesprekken die HHNK tot nu toe met de omgeving heeft gevoerd en wordt er gestuurd op draagvlak.
- De minister van I&M heeft bepaald dat voor alle HWBP2-projecten, de versterking Markermeerdijken valt hieronder, met de huidige normering wordt gerekend. Inmiddels wordt er ook gewerkt aan een wetsontwerp voor de nieuwe normering voor waterveiligheid, die vanaf 2017 van kracht gaat.
- Vooruitlopend op de invoering van de nieuwe normen kijken we d.m.v. impactanalyses naar de mogelijke effecten van de nieuwe normen.
- Uit beide analyses bleek dat het nieuwe norming niet leidt tot grote afwijkingen van het bestaande ontwerp op basis van de nu geldende normering.

(mail 17 juli 2015)

Mail inzake ENW

ENW geeft in haar advies op diverse punten en vanuit verschillende invalshoeken aan dat verder onderzoek naar de bewezen sterkte van de huidige dijk een aanzienlijke besparing in kosten en een substantiële reductie van de dijkversterkingsopgave kan opleveren

(mail d.d. 9 september 2015)

Brief aan Adviesgroep van Ministerie I en M, directeur-generaal Ruimte en Water, P. Heij en dijkgraaf L. Kohsiek

- De minister en de dijkgraaf vinden het belangrijk dat speciale aandacht is voor een aantal knelpuntlocaties. De minister heeft onlangs tijdens een werkbezoek aan de Markermeerdijken op 26 mei met eigen ogen kunnen zien [o.a. in Uitdam] hoe belangrijk het is om tot een oplossing te komen die zoveel mogelijk rekening houdt met de cultuurhistorische waarden van de dijk.
- In de komende maanden zal gezocht worden naar een aanpak voor een gedragen inpassing voor die knelpunten, zonder dat de waterveiligheid van het achterland wordt aangetast.
- De minister heeft dan ook aangegeven dat zij het van groot belang vindt dat de bewoners nauw betrokken blijven en een duidelijke rol houden, zowel bij het vervolgonderzoek de komende maanden als tijdens het proces daarna.
- Samen met de dijkgraaf zal zij hier nauwlettend op toezien
- Wellicht ten overvloede is het goed om te benadrukken dat eerst nog een periode van planuitwerking volgt van ongeveer anderhalf jaar, voordat de schop de grond in gaat. Daarbij is expliciet de opdracht gegeven om optimalisatie en innovatie zoveel mogelijk te benutten. Ook in deze fase worden bewoners nauw betrokken.

- Minister en dijkgraaf hebben er vertrouwen in dat voortzetting van de samenwerking met de Adviesgroep zal leiden tot een mooie en veilige dijk ook voor mensen achter de dijk en toekomstige generaties.
(Brief 14 september 2015)

Rapport pompen en bewezen sterkte Markermeerdijken HWBP2

Op 14 december 2015 besluit Minister van I en M 'geen pompen op de Houtribdijk' en geeft RWS de opdracht de methodiek van Bewezen Sterkte te onderzoeken.

December De publiek/private samenwerking van HHNK, Boskalis en VolkersWessels gaat als Alliantie Markermeerdijken het project van de dijkverzwaring tussen Hoorn en Amsterdam leiden. (15 december 2015)

2016 Stilte tot augustus, Omgevingsbijeenkomst "Mirror Paviljoen", Nieuwe ateliers

Note

- De afgelopen 6 maanden en de komende 7 maanden is er geen contact op het dossier Uitdam

Bespreking Dijken op Veen rapporten (Verslag HHNK 8 februari 2016)

- Aanleiding voor deze bijeenkomst was een uitspraak van Joost de Ruig over de invloed van klei op de mogelijke opbrengst van Dijken op Veen tijdens de bijeenkomst op 26 januari 2016
- De ontwerpmethodiek en drie bijbehorende rapporten zijn gepubliceerd in oktober 2014.
- Vervolgens heeft ENW de methode beoordeeld en in december 2014 een positief advies uitgebracht.
- In februari 2015 heeft het ministerie IenM akkoord gegeven voor het toepassen van de methodiek voor de Markermeerdijken
- De Alliantie Markermeerdijken gaat een aantal zaken oppakken bij het proces om te komen tot de definitieve ontwerpen: optimalisatie, innovatie en bewezen sterkte.

(Verslag HHNK, 8 februari 2016)

Start Expertgroep Bewezen Sterkte Macrostabiliteit

- Rijkswaterstaat gaat verder met de kennisontwikkeling Bewezen Sterkte met een focus op Macrostabiliteit. Het kernteam RWS (ondergetekenden) onder leiding van Henk van Hemert (RWS) gaat gedurende het komend half jaar Bewezen Sterkte toepassen binnen het HWBP-project Markermeerdijken, in samenwerking met Deltares. De vraag hierbij is of de volledige beoogde scope van dit project de juiste is of dat deze mogelijk nog verkleind kan worden. De eerste casussen van Bewezen Sterkte in dit HWBP-project focussen op Macrostabiliteit. Komend half jaar zal de uitwerking hiervan plaatsvinden. De resultaten omtrent het gebruik van Bewezen Sterkte – Macrostabiliteit worden in het najaar verwacht. Momenteel is het kernteam druk bezig met het plan van aanpak voor de kennisontwikkeling, de planning en de eerste casussen.
- Graag zouden we wederom van uw expertise gebruik maken en vragen u daarom opnieuw zitting te nemen in een expertgroep die reflecteert op behaalde ontwikkelingen en toepassing in de casussen van de Markermeerdijken.
- Onno Waalewijn als vertegenwoordiger uit Uitdam

(zie mail 8 maart 2016)

Praktijkproef vacuumconsolidatie en Gedeputeerde Staten publiceert Inspiratiedocument "Provincie denkt mee met versterking Markermeerdijken"

(april 2016)

Uitnodiging AMMD voor omgevingsbijeenkomst aan alle bewoners Uitdam

- **Geén gesprek met Dorpsraad/DKZ is hieraan voorafgegaan. Geén vooraankondiging aan Dorpsraad over de omgevingsbijeenkomst.**

- De afgelopen maanden hebben wij als Alliantie Markermeerdijken hard gewerkt aan het ontwerp voor de dijkversterking
- Input uit het eerder door HHNK doorlopen traject en resultaten van verschillende onderzoeken hebben voor uw stuk dijk geleid tot een geoptimaliseerd ontwerp dat wij graag met u bespreken
- Ontwerpproces, het ontwerp en een doorkijkje in de planning. Reacties op de ontwerpen nemen wij mee in de afweging bij het definitief maken van de ontwerpen.
- Wij streven ernaar om dit najaar de planproducten te kunnen afronden, waarna het Projectplan Waterwet en de vergunning begin 2017 ter inzage gaan.

(brief d.d. 29 augustus 2016)

DRU aan bewoners Uitdam

- Vanwege de vakantieperiode, de personeelswisselingen binnen het HHNK en alle lopende onderzoeken waarvan wij de resultaten nog niet kennen, is het ook voor de Dorpsraad niet eenduidig welke oplossingsrichting nu leeft binnen het HHNK.

(Mail d.d. 5 september 2016)

Omgevingsbijeenkomst Versterking van Uitdamdorp in "Mirror Paviljoen" te Monnickendam

2006	Dijk afgekeurd en landelijke rapportage aangeboden Tweede Kamer
2008	Startnotitie MER: mogelijke versterkingsvarianten
2010 – 2014	Brede dijkprofielen: Dijken op Veen
	Minister verleent uitstel tot 2021 dijk veilig
2015	Onderzoek pompen + besluit minister
Eind 2015	Onderzoek Bewezen Sterkte
Eind 2015	Start Alliantie Markermeerdijken

Blik vooruit

Periode	Mijlpaal
Tweede en derde kwartaal 2016	Omgevingsproces
	Uitkomst onderzoek Bewezen Sterkte
Vierde kwartaal 2016	Concept ontwerp-projectplan Waterwet
	Omgevingsbijeenkomsten
Begin 2017	Informatiebijeenkomsten voorafgaand aan inspraak
	Gecoördineerde terinzagelegging ontwerp-Projectplan Waterwet en ontwerp-vergunningen
Zomer 2017	Start uitvoering
Eind 2021	Sein Dijk veilig

Wat is een Alliantie?

- HHNK en markt: bundelen van expertise en ervaring
- HHNK opdrachtgever

Waarom een Alliantie?

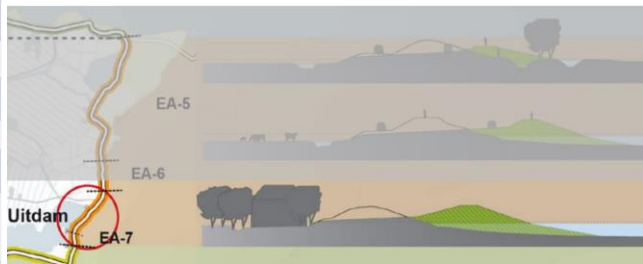
- Complex project: kennis,
- ervaring, innovaties én
- Optimalisaties in ontwerp en uitvoering

Visie Alliantie op

- Opbrengsten voorgaand omgevingsproces verzilveren
- De dijk is van ons allemaal

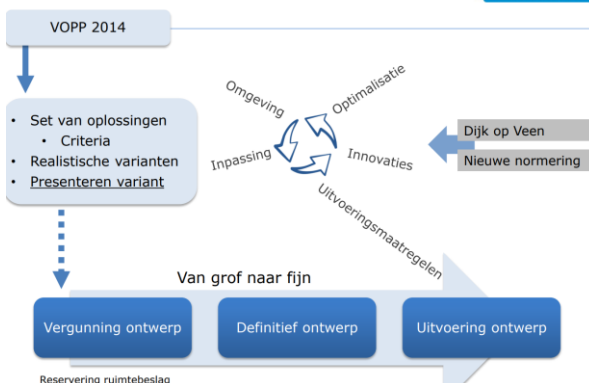

VOPP als vertrekpunt

- In VOPP opgenomen als 'bijzondere' locatie

Hoe zijn we te werk gegaan?

Afweging van varianten

Aspect	Criterium
Landschap	Effecten op bestaande waarden Inpassing / uitstraling / belijning
Natuur	Effecten op bestaande waarden
Archeologie / cultuurhistorie	Effecten op bestaande waarden
Conditioneringen	Grondverwerving Kabels en leidingen
Ontwerp	Ontwerponzekerheden Toekomstbestendigheid / flexibiliteit / aanpasbaarheid Bouwtijd
Draagvlak omgeving	Draagvlak omgeving /stakeholders
Uitvoerbaarheid	Overlast, maakbaarheid, kans op schades
Beheer en onderhoud	Impact op beheer en onderhoud
Kosten	Betaalbaar

Van VOPP naar vandaag
Module 14 – Uitdam dorp

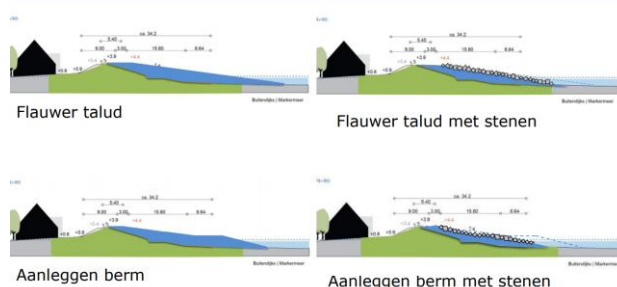
- Realistische varianten:

- Buitenwaartse as-verschuiving
- Constructieve versterking

- Nieuwe normering → Hoogte tekort
- Dijken op Veen → Optimalisatie ontwerp

Geoptimaliseerde buitenwaartse versterking in dorpskern

Overzicht maatregelen

(Presentatie slide HHNK d.d. 6 september 2016)

Note: Verontwaardiging bewoners van groot tijdens deze bijeenkomst

- Tot vandaag was Uitdam-dorp alleen bekend met veiligheidsopgave: binnenwaartse stabiliteit

- Nieuwe normering zou aanvankelijk niet van toepassing zijn op HWBP-2 dan wel een gering effect zou hebben
- De nieuwe normering leidt onverwacht tot extra veiligheidsopgaven: én buitenwaartse stabiliteit én hoogte.
- Nieuw ontwerp:
 - o Buitenwaartse versterking met asverschuiving (+5,4m)
 - o Een golfbrekende buitenberm
 - o Verhoging van de dijk + 1,5m (na zetting +1m)
- Het oude voorkeursalternatief weer model had gestaan voor het nieuwe
- Het voorkeursalternatief van bewoners (innovatieve technische oplossing) niet is uitgewerkt
- Innovatie Plaxis 3D is niet verder uitgewerkt, dan wel de beloofde vergelijking is niet gedeeld.
- Lopende onderzoeken 'Dijken op veen' en 'Bewezen sterkte' geven juist aan dat de dijken sterker blijken én de veiligheidsopgave afneemt.
- Kortom Uitkomsten 3 Ateliers zijn niet opgenomen in proces, niet in ontwerp en niet presentatie.
- Er wordt wederom een bijzonder ingrijpend ontwerp voorgelegd en opnieuw is het alternatief niet serieus onderzocht.
- Ter herinnering, de afspraken over het vervolg (vastgelegd in Rapport en Brochure d.d. december 2014)
 - o Komende maanden brengen we in beeld wat de impact van de 'stapeldijk' is voor Uitdam
 - o Ook werken we de kostenraming voor een constructieve oplossing in Uitdam uit
 - o Nadat de resultaten van Dijken op Veen bekend zijn, komen de deelnemers van het atelier nog een keer bij elkaar. Daarna maakt HHNK het rapport definitief
 - o Vervolgens organiseert HHNK, in overleg met Dorpsraad, een informatie-avond voor alle bewoners. Ondertussen worden bewoners op de hoogte gehouden middels digitale nieuwsbrief en website
 - o Tegelijk met resultaten van Dijken op Veen is er dan een compleet beeld op basis waarvan bestuurders een beslissing kunnen nemen over de dijkversterking in Uitdam
- DRU niet voorgesproken noch voor geïnformeerd.

Reactie DKZ/DRU gepubliceerd in NH-Dagblad 8 september 2016

- De Alliantie heeft zich de woede van Uitdam op de hals gehaald met het nieuwe voorstel voor versterking van de dijk in het dorp
- In een eerder stadium zijn veel inwoners betrokken bij de plannen volgens het proces van 'joint fact finding'. Cruciaal daarin waren drie ateliers die door de provincie werden georganiseerd. Dit waren goede ateliers waarin wederzijds vertrouwen werd opgebouwd.
- Na de komst van de Alliantie zijn we dat vertrouwen totaal kwijtgeraakt. Sindsdien heeft alles zich achter gesloten deuren afgespeeld, zijn de deelnemers aan het ateliers nooit meer geraadpleegd over een tussenstand en is de trein door geraasd met het dinsdag gepresenteerde voorstel als resultaat".
- Uitdam is er nog steeds van overtuigd dat de dijk op een innovatieve manier, met behulp van een technische constructie in de dijk (bijvoorbeeld damwanden) kan worden versterkt, waarbij het uiterlijk van de dijk zoveel mogelijk blijft behouden. Zo'n oplossing is verder niet uitgewerkt en Uitdam wil dat dat alsnog gebeurt.

Gespreksverslag AMMD en DRU/DKZ 14 september 2016

- Men zegt dat het proces geen schoonheidsprijs verdient
- Bewoners hebben voorkeur uitgesproken dat Alliantie zou gaan ontwerpen als onderzoeken Bewezen Sterkte zou zijn afgerond
- HHNK heeft bewoners verzocht daar niet voor te gaan liggen, omdat de Alliantie over veel innovatieve kennis beschikte en mee kon denken in het proces
- Maar sinds het aantreden van de Alliantie is het contact met de burger verstomd
- Omgevingsmanager verdween uit beeld, veel kennis ging verloren
- Met de kennis opgedaan in de 3 ateliers is niks gedaan, beloften zijn niet nagekomen
- Alliantie heeft joint fact finding process niet serieus genomen en om zeep geholpen
- We voelen ons belazerd en behandeld als een stel debielen

Gesprek Deltacommissaris in Heerhugowaard op 3 oktober 2016

Gesprek HHNK, afvaardiging bewoners Markermeerdijken waaronder DRU en DKZ, Deltacommissaris Kuijken en staf (3 oktober 2016)

- Proces: sinds aantreden Alliantie brokkelt het vertrouwen steeds verder af

- Alles speelt zich "achter een muur" af, op bijeenkomsten draait met zijn eigen riedeltje af er is geen sprake van interactie. Zenden en niet ontvangen

3 oktober 2016

ENW-berichtgeving

ENW geeft een positief advies over de methodes Bewezen Sterkte en Quick wins, het ENW verwacht een optimalisering van het ontwerp van de Markermeerdijken door toepassing van deze methodes. (oktober 2016)

3 Nieuwe Ateliers georganiseerd door AMMD

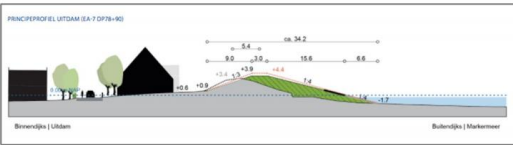
Er worden n.a.v. de bewonersbijeenkomst van 14 september jl. voor Uitdam-dorp opnieuw 3 ateliers georganiseerd, d.d. 5 oktober, 23 november en 12 december 2016. Het 4 atelier gepland op d.d. 31 januari 2017 wordt gecancelled.

1^e Atelier, 5 oktober

Versterking in grond

Dwarsprofiel

Kenmerken:

- ❖ Geen asverschuiving waarbij oude dijk wordt afgegraven
- ❖ Kruin schuift 5,4 meter op
- ❖ Tuinen worden niet dieper
- ❖ Helling binnentalud is 1:3
- ❖ Helling binnentalud is 1:4
- ❖ Kruinbreedte blijft ca. 3 meter
- ❖ Kruinhoogte is ca. 1,50 meter hoger dan huidige situatie, waarvan 0,50 meter nog daalt door zetting [zie lengteprofiel]
- ❖ Optimalisaties mogelijk om kruinhoogte te reduceren
- ❖ Kruinhoogte is ca. 3 meter hoger dan de tuinen

Voorstel te bespreken onderwerpen

- Dijken op Veen
- Kort cyclisch versterken
- Plaxis 3D
- Nieuwe Normering
- Bewezen Sterkte
- Drainage
- Damwand
- Verankering
-

In gesprek over het ontwerp

a) Buitenwaartse versterking in grond (zoals gepresenteerd op de bewonersavond

b) Damwanden in de kruin

Mail DRU/DKZ aan I. Waterreus (AMMD), inzake eerste Atelier

Hierbij onze reactie op de bespreking van woensdag, waarin goed en constructief is gewerkt. Onze reactie valt in twee delen uiteen.

- Het hoogte- en buitenwaartse stabiliteitsprobleem
 - o Allereerst is er nog steeds van een zekere verbijstering sprake. De afkeuringsgronden van de dijk zijn de facto bijna 180 graden gedraaid.
 - o Bij ons roept dit vragen op als bijvoorbeeld wat is de kwaliteit van de toetsing van 2006 geweest en in wat voor voorstelling hebben wij de afgelopen tien jaar gezeten?
 - o Zaken die voor jullie in het nu wellicht minder relevant zijn, maar waarmee wij als burgers wel geconfronteerd zijn, los van de vraag hoe wij dit alles aan onze achterban moeten uitleggen. Je kan je voorstellen, dat voor ons iets geloven niet makkelijk meer gaat. Dat maakt het lastiger voor jullie en onszelf, omdat globaal uitleggen niet voldoende meer is.
 - o Wij willen het hoogte- en eigenlijk ook het buitenwaartse instabiliteitsprobleem kunnen snappen en wel op een goed onderbouwde manier. Daar zijn gisteren afgesproken over gemaakt, waarbij een heldere verschillenanalyse erg zou helpen.
- Oplossingsmogelijkheden binnen de nieuwe context
 - o We hebben afgelopen woensdagmiddag het eerste onderwerp geagendeerd en zijn gezamenlijk gaan brainstormen over hoe tot een voor allen aanvaardbaar ontwerp te komen.
 - o We hebben gezamenlijk geconstateerd dat Uitdam een Parel is, daar is geen discussie over.
 - o Behoud van die Parel vereist, dat de dimensies van de huidige dijk zoveel mogelijk gewaarborgd worden. Wij hebben op grond van de uitkomsten van de discussie gisteren de bijgevoegde matrix gemaakt met links de mogelijke oplossingsrichtingen en boven het arsenaal aan mogelijke probleemreducerende maatregelen. Wij verwachten, dat alleen in de groen gearceerde blokken ontwerpen gecreeerd kunnen worden, die recht doen aan Uitdam als parel. Wij willen jullie dan ook verzoeken, daar met name de focus daarop te leggen.

(Mail DRU/DKZ aan I. Waterreus, d.d.7 oktober 2016)

Atelier, 23 november 2014

AMMD presenteert 6 varianten Versterking Dijk bij Uitdam:

- A. Constructie met verflauwing buitentalud, B. Constructie met buitenberm, C. Constructie met verflauwing buitentalud en golfbreker, E. Asverplaatsing met verflauwing buitentalud, F. Asverplaatsing met buitenberm, G. Asverplaatsing met verflauwing buitentalud en golfbreker.
- Variant B. heeft de voorkeur van de bewoners. Variant F. heeft de voorkeur van de Alliantie. (22. PPP HHNK)

Mail DRU aan burgemeester gemeente Waterland

N.a.v. deelname burgemeester aan atelier d.d. 23 november

Dank voor uw interesse, deelname en inbreng aan het atelier met het HHNK gisteren.

- Zoals ongetwijfeld opgemerkt zijn we nog steeds kritisch ten aanzien van de oplossingen voor de dijkversterking ter hoogte van Uitdam.
- Dit heeft al veel winst opgeleverd want zoals in onderstaand plaatje te zien is, zou dit het huidige ontwerp zijn op basis van een constructieve oplossing. Met deze minimale aanpassingen zou dit een ontwerp zijn wat recht doet aan alle cultuurhistorische en landschappelijke waarden.
- Echter, drie maanden geleden zijn er plotseling 2 nieuwe problemen/faalfactoren uit de hoge hoed gekomen waarvan de hoogte nog wel het grootste struikelblok is.
- Het is ons dan ook een compleet raadsel dat na 10 jaar intensieve samenwerking en discussie met het HHNK, nu op basis van de nieuwe normering, in één keer de dijk met 1,5-2m verhoogd dient te worden. Daar waar tot op heden juist gebleken is dat de dijken sterker zijn dan gedacht en met kleinere aanpassingen kan worden volstaan.
- Zelfs het HHNK kan het ons niet uitleggen behalve dat dit de uitkomsten zijn van nieuwe rekenmethodes, onderliggende modellen en ontwerpfactoren. Wat iedereen wel onderschrijft is dat de nieuwe normering met alle bijbehorende modellen, slechts in de eerste fase van ontwikkeling verkeren waarbij niemand nog weet wat er onder de motorkap gebeurt.
- De nieuwe uitkomsten zoals de extra hoogte worden klakkeloos en als waarheid overgenomen terwijl er sterke twijfels bestaan of alle ontwerp parameters wel juist zijn.
- Niet alleen wij zijn verrast en ongerust maar deskundigen die nog veel beter thuis zijn in de materie, stellen ook de zorgvuldigheid ter discussie. Zie bijgaand een brief van Dhr. Spaargaren aan het Ministerie, waarvan wij deze week op de hoogte gesteld werden.
- Samenvattend: We willen nog steeds graag meedenken en naar een acceptabele oplossing toewerken, echter we zijn kritisch ten opzichte van de voorstellen aangezien inmiddels bewezen is, dat door deze inzet het oorspronkelijke ontwerp gereduceerd kon worden naar 25% van de omvang, ware het niet dat er onlangs weer nieuwe konijnen uit de hoge hoed zijn gekomen.
- Verder willen wij u het volgende verzoeken. Wij proberen in de bijeenkomsten dat het HHNK aanstuurt op afwijzing van een constructieve oplossing omwille van de extra kosten.
- Helaas is niet duidelijk waar deze extra kosten op gebaseerd zijn en wat de omvang daarvan is. Ons verzoek is om uw invloed maximaal aan te wenden op alle niveaus om eventuele extra kosten van een constructieve oplossing te justifiëren gezien de grote cultuurhistorische belangen.

(Mail aan L. Wagenaar-Kroon, burgemeester Waterland d.d. 23 november 2016)

Atelier 12 december met keuze matrix van de Alliantie

Note:

- Alliantie kiest opnieuw voor een asverschuiving met buitenberm en komt met een trade-off matrix waarin op die keuze voorgesorteerd is.
- Het dorp wil op zijn minst een serieuze verkenning van een constructieve oplossing.

(Effectbeoordeling Module 14, Uitdam dorp 09 12 2016).

Bewoners vullen eigen versie keuzematrix in

- Varianten beoordeling
 - o Variant B constructie met buitenberm
 - 2 lichtere damwandplanken, met gordingen verbonden
 - Minder risico's tijdens uitvoering

- Aanleg buitenberm van grond/klei
- Variant F Asverplaatsing met buitenberm
 - Deels afgraven van bestaand binnentalud
 - Aanleg buitenberm van grond/klei

Reactie DRU/DKZ op een door HHNK opgestelde gezamenlijke verklaring n.a.v. de uitkomsten van de Ateliers d.d. 13 december 2016 t.a.v. I. Waterreus, H. Faber, A. Roos

- Met deze brief zouden we alle partijen (lees deelnemers Atelier werkgroep) wel heel erg te kort doen. Immers de twee voorliggende oplossingen lagen, op wat technische verschillen na, 9 jaar geleden al op tafel.
- Het is dan ook al 9 jaar geleden dat Uitdam een dringend appèl heeft gedaan op een constructieve oplossing die recht doet aan de parel Uitdam. Dit kan dus niet de uitkomst zijn na jaren van overleg, 7 ateliers en ontelbare andere bijeenkomsten en briefwisselingen.
- Doelstelling van de ateliers was om gezamenlijk tot een gedragen oplossing te komen.
- Na al die jaren van overleg is dat dan ons inziens ook de uitkomst van de inspanningen en de ateliers.
- Een constructieve oplossing heeft breed draagvlak bij de bewoners en de omgeving, tevens is met een constructieve oplossing ook het veiligheidsvraagstuk opgelost wat natuurlijk voorwaarde is.
- Het zijn dan ook niet alleen de Uitdammers die een appèl doen maar het is de Atelier werkgroep die een appèl doet voor een constructieve oplossing.
- Dat hier wat extra inspanning, overredingskracht en mogelijk ook middelen voor nodig zijn, kan geen verassing zijn. Als dat niet zo zou zijn, hebben we voor niets al die jaren intensief overleg gevoerd.
- Wij zijn dan ook teleurgesteld dat we nog steeds in deze fase verkeren. De uitkomst had allang moeten zijn dat we met onze werkgroep de 'extra' uitdagingen voor een constructieve oplossing getackeld zouden moeten hebben.
- Bijgaand onze suggesties voor de brief.
- Mocht je je hierin niet kunnen vinden en we dus niet gezamenlijk voor een constructieve oplossing kunnen pleiten, dan moeten we vaststellen dat er geen wil is om een constructieve oplossing serieus te nemen.

(mail d.d. 13 december 2016)

Note:

- Ateliers hebben er niet toe geleid dat de gemaakte afspraken uit de eerste 3 Ateliers zijn nagekomen.

Mail DRU aan burgemeester Wagenaar-Kroon, Waterland

- Onderstaande reactie [van 13 december 2016] hebben wij naar Mevr. I. Waterreus gestuurd. We voelen ons niet gehoord en terug bij af. Als we nu nog een appèl moeten gaan doen wat we ons inziens al 9 jaar doen, dan zijn we het spoor bijster.
- Dit gevoel heerst momenteel ook sterk bij de andere groepen zoals Durgerdam, Volendam, Warder en De Kwade Zwaan. Uiteindelijk worden we toch naar een oplossing gestuurd zoals zij die voorstaan zonder fatsoenlijke afweging en strijd voor een oplossing die meer recht doet aan het behoud van de dijk karakteristiek. Daarnaast is er sprake van 4/5 jaar overlast in plaats van 2 jaar. Met zwaar materieel langs je achtergevel is elke maand winst/verkortingen enorm belangrijk.
- Voor alle duidelijkheid. De oplossing waar nu door het HHNK op aangestuurd wordt is nog steeds een oplossing in grond (die god zij dank minder massief is dan in eerste instantie) maar uiteindelijk is er na 9 jaar overleg en verzoeken nog steeds geen 'uitzonderingsbehandeling' om Uitdam zoveel mogelijk intact te houden.
- Wij hopen van harte dat het HHNK/Alliantie onze reactie serieus neemt en zien uit naar hun reactie. Elke steun van u om Uitdam zoveel mogelijk te behouden wordt zeer gewaardeerd.

(Mail dd 20 december 2016)

Mail DRU/DKZ aan AMMD inzake keuzematrix

Keuzematrix is gepland te bespreken AMMD en DRU/DKZ op 31 januari 2017

- Bijgaand treffen jullie de keuzematrix vanuit ons perspectief. We zijn zoveel mogelijk uitgegaan van jullie teksten met hier en daar wijzigingen omdat wij daar anders tegen aankijken. Datzelfde geldt voor de kleuren.
- In welke vorm je zoiets ook giet, voor ons komt het bottom line op het volgende neer:
 - Er liggen 2 ontwerpen voor.

- o Eentje in grond (asverschuiving) die al vanaf het begin is voorgesteld door HHNK (weliswaar nu iets minder omvangrijk maar nog steeds ingrijpend voor Uitdam) en een innovatieve/constructieve oplossing (damwand) die het minste geweld doet aan het huidige monumentale, cultuur historische karakter van de dijk. Beide lossen ze het veiligheidsvraagstuk op.
 - Ook in de recentelijke brief van de Minister als reactie op de brief van Spaargaren, staat opnieuw letterlijk 'Het team van de Alliantie Markermeerdijken zet zich volop in voor een innovatieve en zo klein mogelijke dijkversterking, die de veiligheid op orde brengt.' Wat ons betreft is dat de innovatieve oplossing met een damwand.
 - Het is voor ons dan ook niet te begrijpen dat hier niet allang voor gekozen is en dat er nog steeds gestuurd wordt op een oplossing in grond. We vragen al jaren om deze innovatieve/constructieve oplossing en iedereen begrijpt en beaamt dat Uitdam geen regulier traject is en dat daar iets anders moet gebeuren. Laten we dat dan nu ook eens gaan doen.
 - Wij hopen hiermee opnieuw uitgelegd te hebben dat we ons tegen elke andere oplossing zullen verzetten, zolang er andere veilige alternatieven zijn die de huidige dijk zoveel mogelijk in stand houden.
 - We zien uit naar een positieve reactie in 2017 en wensen jullie en de rest van het team, hele fijne feestdagen en een goed uiteinde toe.
- (Mail d.d. 21 december 2016)

Brief aan de minister van I en M mevrouw Schulz van Haegen van M. Verhorst
c.c. P. Heij, R. Laperre, JH Dronkers

N.a.v. reactie minister op brief ir F. Spaargaren en ing. C. Vroege d.d. 15 december jl

- Ik heb het zeer gewaardeerd dat u de afgelopen jaren toestemming heeft gegeven een aantal onderzoeken te laten uitvoeren met als doel de ingreep aan de dijk zo klein mogelijk te houden: DOV, pompen op de Houtribdijk en "bewezen sterkte". Deze onderzoeken zijn weliswaar op verzoek van de burgers verricht en hebben de nodige vertraging opgeleverd, maar hebben m.i. ook kennis opgeleverd waar alle partijen bij gebaat zijn. Niet alleen langs de Markermeerdijken, maar in heel Nederland.
- Doordat de Alliantie een andere opdracht heeft dan wij, hebben wij het contact toch vaak als eenrichtingverkeer ervaren, waarbij weinig aandacht was voor het reeds bereikte, zoals bijvoorbeeld in de ateliers, waar we juist zo'n goed gevoel van joint-fact-finding bij hadden. Door tussenkomst van de Deltacommissaris is er een andere wind gaan waaien, daar waren we heel dankbaar voor. Maar toch is de koers er nog steeds niet een van "er samen met de burgers uit willen komen".
- Er is sprake van twee oplossingsrichtingen: één in grond, met berm aan de buitenkant, die past onder het motto van sober, robuust en doelmatig en minder risico. Hierbij is echter wel sprake van een asverschuiving, waardoor het aanzien van "het dorp aan de dijk" dramatisch verandert.
- Daarom vechten de bewoners voor de andere, technische oplossing (bv damwand, ingebracht volgens de silent pilar methode), met berm aan de buitenkant, waarbij het eindresultaat zo dicht mogelijk bij de huidige situatie komt.
- Hoewel de oplossing in grond door de Alliantie inmiddels is geoptimaliseerd, is de technische oplossing niet verder uitgewerkt. Daardoor is het ook appels met peren vergelijken. Het voelt alsof de Alliantie zijn keuze al heeft gemaakt.
- Het lijkt mij zeer verdedigbaar dat voor deze cultuur-historische plek in de Markermeerdijk enige extra kosten gemaakt mogen worden bij de HWBP-investering die voor vele decennia wordt gedaan.
- Een mooi voorbeeld dat ik mezelf voor ogen houd, is de Bomendijk in Voorst langs de IJssel, waar drie vrouwen streden voor hun bijzondere bomendijk. Daar is het gelukt, als je een foto ziet, van een smal paadje tussen de bomen door, dan kan je je niet voorstellen dat daar een damwand in de grond zit, ingebracht N.B. met een silent pilar.
- Het zijn de laatste loodjes, die van grote betekenis zijn voor het behoud of juist verloren gaan van dit uniek stukje Nederland en daarom verzoek ik u ons te steunen in de vorm van begeleiding vanuit het Ministerie om werkelijk tot een gedragen oplossing te komen.
- De heer Hendrik Jan Dronkers zei tegen mij tijdens het Deltacongres; "We moeten elkaar vasthouden, niet loslaten". Daar ben ik een voorstander van.

(Brief d.d. 19 december 2016)

-
Doorgestuurde mail vanuit Adviesgroep naar DRU inzake Pompen.

N.a.v. diverse gesprekken die hij (Ir F. Spaargaren) gevoerd heeft met o.a. Bas Jonkman, Matthijs Kok, HKV, diverse mensen van RWS heeft hij gemeend deze brief te moeten versturen, omdat er naar zijn mening een totaal verkeerd uitgangspunt is gekozen voor de versterking van de MMD en daardoor een grote hoeveelheid belastinggeld over de balk gegooid wordt.

Hopelijk worden er hierdoor een aantal mensen wakker. Uit het gesprek van vanavond werd het wederom duidelijk dat wij vanuit de Alliantie niets kunnen verwachten dan een aantal zoethoudertjes.

(Mail Adviesgroep 22 november 2016)

Brief ir F. Spaargaren, ing C.J. Vroege aan Tweede kamer, leden vaste commissie I&M
Namens bewoners aan de Markermeerdijk

- Op initiatief van bewoners heeft de minister in mei 2015 besloten opnieuw naar de plannen te laten kijken. Naast een gemaal in de Houtribdijk is ook een nieuwe berekeningsmethode voor de stabiliteit van de dijken ontwikkeld, de zogenaamde methode "Bewezen Sterkte".
- Vastgesteld is dat de berekeningsmethode, die is gebruik bij de afkeuring van de dijk in 2006, een te somber beeld laat zien. Zo zou volgens deze rekenmethode de bestaande dijk bezweken moeten zijn onder omstandigheden die in het verleden zijn opgetreden. De dijk staat er evenwel nog steeds gezond bij en is dus sterker dan destijds bij de toetsing in 2006 werd gedacht.
- Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier werkt inmiddels samen met RWS en aannemers aan een optimalisatie van de plannen.
- Gezien het voorgaande zou de dijk echter opnieuw moeten getoetst, teneinde vast te stellen wat nu de werkelijke veiligheidsopgave is. Dat wordt ook nadrukkelijk vermeld in de aan de DG Ruimte en Water gerichte brief van het Expertisenetwerk Waterveiligheid van 20 oktober 2016.
- Volgens het Hoogheemraadschap is herkeuring, teneinde de veiligheidsopgave vast te stellen, juridisch lastig: de dijk is immers afgekeurd. De verbeterplannen worden dus ontwikkeld zonder dat de veiligheidsopgave helder is.
- Met de voorliggende plannen ter versterking van de Markermeerdijken wordt ons inziens met een kanon op een mug geschoten. De belastingbetaler mag opdraaien voor 370 miljoen of meer. De politiek moet deze verspilling stoppen.
- De minister van I&M heeft bij brief van 15 december 2015 een gemaal definitief afgewezen. Dat besluit is naar nu blijkt gebaseerd op een voorbarige, onvolledige en inmiddels achterhaalde analyse. In de bijlage wordt dat onderbouwd en wordt voorts aangegeven waarom wij van oordeel zijn dat een gemaal in de Houtribdijk, tezamen met een vooroeverbestorting ter beperking van de golfoploop, tot een substantieel goedkopere oplossing leidt. In samenhang met de verbeterde 2 rekenmethoden ter bepaling van de stabiliteit, wordt verwacht dat de veiligheidsopgave verder beperkt blijft tot enkele lokale maatwerk aanpassingen. Het unieke historische karakter van de dijken wordt dan nauwelijks aangetast.
- Wij adviseren een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren geleid door ervaren ontwerpers/uitvoerders. Voorop moet staan een kosteneffectieve oplossing voor de veiligheid. Uitgangspunt daarbij is dat het historisch karakter van de dijken zo weinig mogelijk wordt aangetast. Het onderzoek vraagt om een integrale en oplossingsgerichte aanpak gebaseerd op een ontwerpvisie.

(Brief d.d. 21 november 2016)

Brief Waterschap Amstel Gooi en Vecht.

Mail J. Koninkx aan I. Waterreus, H. Faber, A. Roos

Hoe het ook anders kan (voorbeeld van communicatie en werkwijzen van ander waterschap)

Dijkversterking – Nieuwe techniek

De dijk is voldoende hoog maar moet versterkt worden om aan de geldende veiligheidsnormen te voldoen. Het kenmerk van de Ringdijk is een groene dijk met bomen in de drukke stad. Huizen staan dicht tegen de dijk aan. De buurtbewoners en het stadsdeel hechten veel waarde aan de bomen op de dijk. Het versterken van een dijk kan betekenen dat bomen en struiken weggehaald moeten worden.

Om de bomen op de Ringdijk te behouden willen wij met een nieuwe techniek de dijk versterken. Ook kan deze techniek de overlast tijdens de uitvoering van het werk kleiner maken. Deze dijkversterkingstechniek heet: 'JLD-dijkstabilisator'.

Dit is een dijkvernagelingstechniek, waarmee de dijk van binnenuit wordt versterkt. De dijk wordt vernageld aan de ondergrond. Met deze aanpak willen wij de Ringdijk in zijn bestaande vorm behouden. We hoeven hierdoor niet een damwand in de dijk te heien of veel grond aan te brengen.

(Brief aan bewoners aan Ringdijk Watergraafsmeer, d.d. 20 december 2016)

2017 Werkbezoek, Deltacommissaris advies, eerste visualisatie OPPW

Rapport Nut en noodzaak dijkversterking Markermeerdijken

door Professor Matthijs Kok en Jan Tigchelaar in opdracht van de gemeente Amsterdam.

- Zij stellen dat sinds de Markermeerdijken afgekeurd werden er veel veranderd is door nieuwe kennis en nieuw beleid. Het is waarschijnlijk dat dit grote invloed kan hebben op de veiligheidsopgave en dat de versterkingsopgave veel geringer zal zijn dan in 2006 werd aangegeven. Zij achten het van belang de veiligheidsopgave te beschouwen vanuit de huidige inzichten en dit transparant en zorgvuldig vast te leggen.
- Omdat verwacht wordt dat de overstromingskansen relatief klein zijn (bewezen sterkte en huidige inzichten veensterkte) is het vanuit verschillende perspectieven niet onoverkomelijk om enkele jaren later op te leveren
 1. De Markermeerdijken zijn in de verschillende toetsrondes volgens de vigerende systematiek beoordeeld en grotendeels afgekeurd
 2. Sinds 2006 is er veel veranderd door nieuwe kennis en nieuw beleid, met name bewezen sterkte (kennis), dijken op veen (kennis) en de nieuwe normen (beleid). De inzichten vanuit 'bewezen sterkte' zijn echter nog niet vertaald in de veiligheidsopgave, terwijl deze wel een grote invloed kunnen hebben op de veiligheidsopgave
 3. Het is waarschijnlijk dat met de nieuwe kennis en het nieuwe beleid er nog steeds een veiligheidstekort is. De versterkingsopgave zal blijven, maar is waarschijnlijk veel geringer dan in 2006 werd aangegeven. Van belang is de veiligheidsopgave te beschouwen vanuit de huidige inzichten en dit transparant en zorgvuldig vast te leggen
 4. Tenslotte wordt aandacht gevraagd voor ontwerputgangspunten of keuzes in de scope die niet primair gekoppeld zijn aan de veiligheidsopgave en consequenties hebben voor andere belangen

(rapport d.d. januari 2017)

Werkbezoek te Uitdam, d.d. 16 januari 2017

Bijeenkomst met leden van het Ministerie van I en M, het HHNK, de Alliantie, de Staf van de Deltacommissaris, de Dorpsraad Uitdam en Stichting De Kwade Zwaan op 16 januari om tot een gedragen oplossing te komen.

- Graag wil ik jullie, mede namens Jaap Hoekman en Jeroen Koninx bedanken voor jullie komst naar Uitdam jl. maandag en de gedachtenuitwisseling die we met elkaar mochten hebben.
- Wij hebben dit zeer gewaardeerd. Wij hebben met elkaar een reflectie opgesteld, die in jullie als bijlage toestuurt.
- Zelf heb ik nog twee procesmatige opmerkingen, die ik graag onder de aandacht wil brengen. Het betreft de opdracht van het HHNK aan de Alliantie en de Code Maatschappelijke Participatie:
 - (1) Op de website van het HHNK staat onder het kopje Opdracht aan de Alliantie: "In het ontwerp streeft de Alliantie zo veel mogelijk naar optimalisatie en, waar mogelijk, *het gebruik van innovatieve technieken om zo de impact van de dijkversterking op de omgeving zoveel als mogelijk te beperken*. M.i. past onze vraag innovatieve technieken toe te passen geheel in dit kader.
 - (2) In de code maatschappelijke participatie staat uitdrukkelijk vermeld dat "maatschappelijke initiatieven met dezelfde zorg als overheidsinitiatieven worden behandeld en dat een kansrijk initiatief gelijke kansen krijgt als overheidsinitiatieven. Ze worden ondersteund bij onderzoek en verdere uitwerking. Steun aan maatschappelijk initiatief is maatwerk. Het kan bestaan uit kennis, informatie, netwerk of financiële bijdrage voor onderzoek of verdere ontwikkeling". En ook: *Indien de initiatiefnemer zich niet kan vinden in de beslissing het initiatief geheel of gedeeltelijk terzijde te schuiven, kan de initiatiefnemer de verantwoordelijke bestuurder vragen een onafhankelijke groep experts te laten adviseren over de haalbaarheid.*
- Het hoeft dus geen motie van wantrouwen te zijn om, zo nodig, experts in te schakelen, maar een legale manier om er samen uit te komen.

(Mail d.d. 18 januari 2020)

Reflectie van DRU/DKZ verstuurd aan aanwezigen Werkbezoek te Uitdam d.d. 16 januari 2017

1. De Markermeerdijken/Uitdam als cultuurhistorisch en landschappelijk icoon. Er is erkenning, dat het hier gaat om een parel. De hamvraag is, welke waarde heeft dat voor onze samenleving? Ten diepste is de dijk binnen de context van het omliggende landschap een reflectie van de Nederlandse identiteit, zoals die zich over de

afgelopen 1000 jaar mede door waterbeheer heeft ontwikkeld, waarmee je als Nederlander kan identificeren en verbinden.

- De vraag is hoe belangrijk vinden we dat en krijgt dat in voldoende mate een serieuze plek in de afwegingen?
 - De 2 oplossingsvarianten zijn onevenwichtig uitgewerkt. Wat zijn de extra risico's en kosten van een constructieve oplossing (JLD klpankers of enkelvoudige permeabele damwand in het midden van de huidige kruin) voor Uitdam en kunnen die transparant worden gemaakt, zowel kwalitatief als kwantitatief?
 - We zouden met elkaar naar moeten streven de huidige karakteristiek van Uitdam maximaal te behouden middels de uitwerking van een constructieve oplossing, totdat blijkt dat een dergelijke oplossing niet haalbaar is gezien risico's of budget.
2. Het is een groot goed, dat wij als Nederland een preventief waterveiligheidssysteem hebben, dat anticipeert op klimaat- en bodemontwikkelingen, waarbij via modellen wordt geprobeerd eenduidigheid in de kwaliteit van de oplossing te bereiken. Wat zijn onze waarnemingen/vraagtekens over de afgelopen 10 jaar?
- Er wordt terecht veel ontwikkeld, maar dat betekent onherroepelijk leercurves en veel voortschrijdend inzicht, zoals we met DOV bijvoorbeeld hebben gezien.
 - De modellen leiden tot nieuwe inzichten: sinds september 2016 is er bij Uitdam een hoogte én buitenwaarts stabiliteitsprobleem. De verklaring hoe dat hoogteprobleem van 1 meter plotseling kan ontstaan hebben we nog steeds niet.
 - Dit hoogte probleem geldt voor een veel groter deel van de Markermeerdijk en is pas naar boven gekomen ná afronding van de pompenstudie en daar dus niet in de opbrengsten daarvan meegenomen (brief d.d. 18 januari 2017, DR/DKZ aan deelnemers overleg)

Mail AMMD, I. Waterreus aan DRU/DKZ

Tijdens het laatste atelier op 12 december 2016 is de keuzematrix met jullie gedeeld.

Vervolgens hebben jullie ook een eigen versie van de keuzematrix ingevuld en aan ons verstuurd

De bedoeling was om op 31 januari met elkaar de twee versies te bespreken

Inmiddels heeft er op 16 januari jl een werkbezoek plaatsgevonden.

Dit werkbezoek leidt tot de conclusie dat er meer tijd nodig is voor een zorgvuldige bestuurlijke afweging.

De afspraak komt daarom te vervallen.

(Mail d.d. 24 januari 2017)

Adviezen dijkversterking Markermeerdijken van Adviesgroep Markermeerdijken aan Bestuur HHNK

Door Adviesgroep Markermeerdijken aan HHNK

- Door de intensieve discussie in, en daardoor ook buiten de adviesgroep, zijn veel nieuwe inzichten nader onderzocht en is er veel nieuwe kennis opgedaan. Om van die kennis gebruik te maken is meer tijd nodig. De besparing in geld, kwaliteit en efficiëntiewinst kan aanzienlijk zijn.
- Wij pleiten voor 'bestuurlijk lef'. Ga de discussie aan met het ministerie I&M en haal meer uit de opgedane kennis.
- Wij vinden dat in de gepresenteerde plannen onvoldoende gebruik is gemaakt van de nieuwe kennis en inzichten. Dit tast het draagvlak voor het gekozen ontwerp op een aantal dijkvakken in ernstige mate aan.
- Voor Uitdam is nog geen beslissing genomen, maar ook hier is het de uitdrukkelijke wens om naar innovatieve technieken te kijken.
- Na jaren van voorbereiding is er voor Durgerdam op het allerlaatste moment een compleet nieuwe variant gepresenteerd. Dit had niet op deze wijze mogen gebeuren.
- Het instellen van de Adviesgroep heeft de betrokkenheid van belanghebbenden in de planvormingsfase vergroot en er zijn waardevolle resultaten bereikt (Dijken op Veen, Pompen in de Houtribdijk, Bewezen Sterkte, Vacuümconsolidatie, Dijkankers en Plaxis).
- Helaas zijn door de Alliantie, bij de uitwerking van de deeloplossingen per module, de Adviesgroep alsmede de bewonersgroepen over het algemeen onvoldoende en niet op tijd betrokken geweest.

(Adviezen dijkversterking Markermeerdijken, februari 2017 pag 2,3 en 5).

Reactie aan AMMD, I. Waterreus

- Ons gaat het om een oplossing waar het behoud van de huidige dijk en daarmee van het dijkdorp Uitdam wordt gecombineerd met het oplossen van het veiligheidsvraagstuk.

- Wij hebben aangegeven, dat de constructieve variant daarbij niet serieus bekeken is. De wil daartoe lijkt bij de Alliantie/HHNK te ontbreken. Elders in den lande worden deze in vele varianten in ruime mate toegepast. Naast damwanden, klapankers en recentelijk bindmiddel bij de Goudse Ijsseldijk en hieronder weer een voorbeeld: de combidam <link>.
 - Verder is Uitdam op grond van een afgelopen zomer nieuw geconstateerd hoogte- en buitenwaarts stabiliteitsprobleem buiten het bewezen sterkte traject gehouden.
 - Tijden de laatste Klankbordgroep Bewezen Sterkte bleek dit hoogteprobleem zeer relatief te zijn, want het werd defacto veroorzaakt door een ander dijkontwerp
 - Beide problemen zijn met een buitenberm, waarmee wij akkoord zijn, te verhelpen.
 - Door Mattie Busch (DRGW) is bovendien aangegeven, dat er diverse vrijheidsgraden zijn om het "hoogteprobleem" verder te mitigeren.
 - Kortom, wij verwachten van de Alliantie meer creativiteit om, wat de Alliantie ook zelf als een parel ziet, te behouden.
 - Zoals afgesproken zullen wij een rapportage van de Alliantie van commentaar voorzien, maar ons standpunt moet zo langzamerhand toch volstrekt duidelijk zijn.
- (mail aan AMMD van DRU, 8 februari 2017)

Mail Ine Waterreus aan DR

- Dank voor je mail. Het is mij duidelijk hoe jullie erin zitten.
 - En dank voor de bereidheid om de rapportage van commentaar te voorzien
- (8 februari 2017)

Laatste versie Ontwerp Projectplan Waterwet:

Buitenwaartse asverschuiving met buitenberm (2.90 naar 3,4 meter aanleghoogte + 1.50-2.0 meter

- Buitenwaartse asverschuiving van 5 meter
- Extra ruimtebeslag buitenzijde ca 7-10 meter
- Buitenzijde dijk met steenbekleding

(OPPW-bijlage 2 Uitdam dorp Module 14, d.d. 10 februari 2017)

Brief Ministerie I&M, directeur Algemeen Waterbeleid en veiligheid aan M. Verhorst (DKZ)

- Er is besloten meer tijd te nemen voor een bestuurlijk zorgvuldige afweging voor de beoogde oplossing voor het waterveiligheidsprobleem in Durgerdam en Uitdam

(Mail d.d. 13 februari 2017)

Gesprek HHNK (B. Kappe) met DRU/DKZ

n.a.v. mislukte Ateliers en mail d.d. 8 februari aan HHNK (I. Waterreus)

- Hij begrijpt dat er geen overeenstemming is en hij ziet ook dat het HHNK met uitwerkingen bezig is die niet stroken met onze opvattingen en voorgestelde oplossingen.
- Hij wil ervoor gaan zorgen dat wel de juiste zaken uitgewerkt gaan worden en wil derhalve met ons goed afstemmen wat wij voor ogen hebben.
- Hij begrijpt dat wij dat al 100 keer gedaan hebben maar dringt toch aan om dat nog een kans te geven.
- Lang verhaal kort. Na de uitgebreide gesprekken met Bert, denk ik dat we dit ook een kans moeten geven. Het bewijst eens te meer dat we tot op heden steeds antwoorden krijgen op niet gestelde vragen en dat de gestelde vragen juist onbeantwoord blijven
- Wij willen dat het HHNK zich inzet voor maximaal behoud van de huidige cultuur/historische dijk. Dit door inzet can constructieve/innovatieve oplossingen als:
 - o enkelvoudige permeabele damwand, ingebracht met silent pillar methode, aangevoerd over water
 - o JLD-klapankers zoals ook door AGV toegepast
 - o Combi dam
 - o Bindmiddel of andere oplossingen waarbij de huidige dijk maximaal intact blijft
- Van dit soort oplossingen verwachten wij een volledige uitwerking kwalitatief en kwantitatief (wellicht in samenwerking met de aannemers die hier veel ervaring mee hebben).
- Weet dat we voor de eerste 2 varianten inmiddels al een stuk wijzer zijn en dat diverse experts en betreffende aannemers vooralsnog geen enkele noemenswaardige problemen zien.

- Dat wordt verder gestaafd door het feit dat deze oplossingen elders door andere waterschappen veelvuldig succesvol worden toegepast.
 - Ik hoop dat je hier verder mee kan en wij blijven hopen dat het HHNK de handschoen oppakt.
- (mail DRU aan HHNK, 16 februari 2017)

Brief minister I&M, mw drs M.H. Schultz van Haegen aan M. Verhorst DKZ

- Op 19 december 2016 ontving ik uw brief waarin u uw zorgen aangeeft over een zorgvuldig participatieproces bij de dijkversterking Markermeerdijken en pleit voor een constructieve oplossing in Uitdam en een goede uitwerking daarvan.
 - Afgelopen maandag 20 februari jl heb ik een goed en constructief overleg gevoerd over de Markermeerdijken met het bestuur van het HHNK en de provincie NH. Met name is gesproken over het plan- en participatieproces bij Uitdam en Durgerdam.
 - Door partijen is gezamenlijk besloten het besluit over de tervisielegging van het ontwerpprojectplan 4 maanden uit te stellen.
 - In deze 4 maanden wordt extra tijd genomen om het resterende plan- en participatieproces in met name Uitdam en Durgerdam kwalitatief hoogwaardig te doorlopen.
 - Voor Uitdam Dorp betekent dit dat de komende periode 2 mogelijke versterkingsvarianten in overleg met bewoners en belanghebbenden verder worden uitgewerkt: een constructieve oplossing en een oplossing in grond
 - De Deltacommissaris is inmiddels gevraagd om daarbij de rol op zich te nemen van "wijze man" zoals voorzien in de code maatschappelijke participatie.
- (brief d.d. 9 maart 2017)

Brief Deltacommissaris dr W. Kuijken aan DB HHNK

- De situatie bij Uitdam is bijzonder complex. Door het historisch karakter van de dijk en de relatief dichte bebouwing tegen de dijk is het goed om hier speciale aandacht aan te geven.
 - Ik ga het proces regisseren en begeleiden van de door de partijen gewenste gelijkwaardige uitwerking van de uitvoeringsvarianten voor de dijkversterking in Uitdam en kom met een onafhankelijk en richtinggevend advies.
 - Alle partijen erkennen dat zowel een grondoplossing als een constructieve oplossing of een combinatie hiervan in Uitdam volwaardige varianten kunnen zijn die een gelijkwaardige uitwerking verdienen
 - Het voor de bewoners daarbij van belang is dat de dijk en de verbondenheid met het dorp zo goed mogelijk intact wordt gehouden.
- (Brief d.d. 10 maart 2017)

Brief ENW aan DG Ruimte en Water dhr Heij, Advies Bewezen Sterkte

- In oktober 2016 heeft ENW positief geadviseerd over de methode Bewezen Sterkte
 - Nieuwe informatie bevestigt ons eerdere advies over de juistheid van de methode
 - De methode is generiek toepasbaar, d.w.z. voor meerdijken, maar ook bijvoorbeeld rivierdijken. Er zijn nauwelijks toepassingsvoorwaarden.
 - Het project 'Beter benutten actuele sterkte'[...] heeft getoond dat de veiligheidsopgave substantieel lijkt te kunnen worden verkleind
 - Het ENW wil wel graag aandacht vestigen op de volgende aspecten bij het toepassen en doorontwikkelen van de methode:
 - o De aanname dat bij overslag de waterkering a.g.v. infiltratie volledig verzadigd zal zijn, is mogelijk conservatief. De probabilistische benadering wordt hier nog niet volledig gevolgd.
 - o Bezijken hoeft niet in alle gevallen tot een overstroming te leiden, wanneer het overgebleven profiel nog voldoende reststerkte bezit. Dit betekent dat de berekende faalkans nog verder kan worden verkleind
- (Brief d.d. 10 maart 2017)

Deltacommissaris traject

- Interviewronde door DC met alle betrokkenen (8 maart 2017)
- Gezamenlijk procesplan vastgesteld (17 maart 2017)
- JointFactFinding-werkbijeenkomsten (28 maart, 19 april, 6 juni, 19 juni 2017) en een technische sessie (13 april), o.l.v. de staf van de Deltacommissaris.

- Deelnemers zijn vertegenwoordigers van RWS, het ministerie van I en M, de Alliantie, het HHNK, de provincie NH, de gemeente Waterland, DRU/DKZ. En bovendien 4 experts: Martin Schepers (Programma manager/Waterschap Rivierenland), Richard Jorissen (directeur HWBP/ministerie van I en M), Henk van Hemert (projectleider Waterkeringen/RWS), Peter van den Berg (directeur Infrastructuur/Deltares).

Interview DC, W. Kuijken, 'Wijze man' moet vertrouwen Uitdam herstellen, Noord-Hollands Dagblad (17 maart 2017)

- Deltacommissaris Wim Kuijken wordt alom geprezen om zijn kennis van waterbeheer. Hij wordt bovendien beschouwd als iemand die vraagstukken objectief benadert en boven de partijen staat.
- Herstel van vertrouwen van de bewoners uit Uitdam in de Alliantie Markermeerdijken. Dat ziet Deltacommissaris Wim Kuijken als een belangrijke opdracht in de komende maanden
- Dat vertrouwen kreeg in september vorig jaar een flinke knau toen de Alliantie Markermeerdijken bekend maakte de dijk bij Uitdam te willen versterken door hem flink te verhogen, op sommige plekken met bijna 2 meter.
- Bewoners hadden altijd aangegeven dat juist niet te willen en veel meer te zien in een versterking van de constructie van de dijk, bijvoorbeeld met behulp van damwanden.
- Daardoor zou het karakter van de dijk én het dorp zo veel mogelijk kunnen worden behouden.
- De Alliantie trok het boetekleed aan, erkende dat de Uitdammers onvoldoende waren betrokken en bood haar excuses aan. En ze beloofde beterschap, wat nu vorm krijgt in de aanstelling van Wim Kuijken als onafhankelijk procesbegeleider.
- "De Alliantie heeft veel geweldig werk verricht. Maar ze is te snel in één variant geschoten, namelijk de variant die haar voorkeur heeft", zegt Kuijken
- Versterking in grond en de constructieve oplossing, gelijkwaardig naast elkaar leggen [...]

DE WERKBIJEENKOMSTEN

Werkbijeenkomst 1: "Gezamenlijk op weg naar een uitvoerbare versterking met draagvlak"

- Experts gaan oordeel vormen over toepasbaarheid van Plaxis-rekenmethode in Uitdam
 - o Uitdam wordt met voorrang toegevoegd aan de locaties om mee te nemen bij 'Bewezen Sterkte' [...] uitkomsten meegenomen kunnen worden in het advies
- Afgesproken wordt dat verkend wordt hoe het veiligheidstekort bij Uitdam zodanig opgelost kan worden dat het bestaande dijkprofiel zoveel mogelijk gehandhaafd blijft.
- Acties:
 - o POV-macrostabiliteit voor constructieve maatregelen (Actie o.l.v. Martin Schepers)
 - o Optimalisaties grondoplossingen (Actie o.l.v. Richard Jorissen)
 - o Informatie veiligheidstekort (Actie o.l.v. Wim Bovendeur)
- Er is kort gesproken over de beoordelingscriteria [...] waarbij de onderwerpen uit het Kader Ruimtelijke Kwaliteit afzonderlijk benoemd worden, en de bewoners aangeven dat voor hen behoud van het huidig dijk profiel het belangrijkste is.

(Afspraken eerste werkbijeenkomst, dd 28 maart 2017)

Technische sessie

- Markermeerdijk in 2006 afgekeurd op het faalmechanisme binnenwaartse macrostabiliteit. Maatgevende omstandigheid: langdurig verhoogd meerpeil (4-5 weken) tot +0.70m NAP en oostenwind 4-5 Bft
- In 2016 zijn nieuwe normering en ontwerpvoorschriften opgesteld die vanaf 1 januari 2017 gelden. Er is nu een extra faalmechanisme geconstateerd: buitenwaartse stabiliteit (veroorzaakt door een nieuwe rekenmethode (ongedraineerd rekenen, in WBI of OI voorgeschreven), die beter rekening houdt met het werkelijk gedrag van de ondergrond bij hoogwater)
- De extra hoogteopgave komt voort uit interactie tussen belasting en (smal en steil) dijkprofiel (conform karakter Markermeerdijken) en een grote golfoploop. Maar met een golfbrekende berm en flauwer talud is de benodigde ontwerpdijs hoogte met ca 1m verlaagd (NB die golfbrekende berm draagt tevens bij aan het leveren van de vereiste buitenwaartse stabiliteit).
- De huidige ontwerpen van HHNK/Alliantie uit 2016 voldoen reeds aan de normering van 2017.
- Met een levensduur van 50 jaar wordt in het huidige ontwerp rekening gehouden met een opslag bij aanleg van 50 cm (verwachte restzetting)
- Toepassen van een complete 'Bewezen Sterkte' analyse is niet mogelijk voor 1 juli. Wel wordt voor 1 juni een verkenning uitgevoerd wat het zogenaamd 'probabilistisch rekenen' kan opleveren voor de veiligheidsbeoordeling voor macrostabiliteit

Werkbijeenkomst 2

Belangrijkste conclusies grondvariant: Richard Jorissen

- Buitenberm (5 meter breed) lost het hoogtetekort en de buitenwaartse instabiliteit op
- Enkele optimalisatiekansen zijn:
 - o Berm kan mogelijk iets korter door te variëren in overslagdebiet
 - o Golf oplooptreductie is mogelijk door ruwheid van het buitentalud te vergroten
- Tekort aan binnenwaartse stabiliteit is wel op te lossen door:
 - o Asverschuiving (= grondvariant Alliantie)
 - o Binnentalud verflauwen (en dus verbreden)
 - o Constructieve oplossing, zoals plaatsen van ankers en damwanden

NB: uitkomst van probabilistische norm is hierbij van belang, geeft nader inzicht in het tekort aan binnenwaartse stabiliteit.

Belangrijkste conclusies constructieve variant: Martin Schepers

- Probabilistische som zou opgave aan de dijk mogelijk iets kunnen verkleinen, maar er blijft een veiligheidstekort en dus versterkingsopgave
- Van de constructieve oplossingen is vernagelen het meest kansrijk, aangezien sterktetekort minder is dan 0,2 en andere technieken veel overlast en risico's in aanlegfase geven. Silent Pillar is als techniek riskant vanwege onzekerheden in ondergrond
- Aantrekkelijke optie is volgens Martin de variant met buitenberm, aangevuld met vernagelen

Conclusie: een buitenberm lost het hoogteprobleem en de buitenwaartse stabiliteit op. De binnenwaartse stabiliteit is op te lossen door vernagelen. Probabilistische som is belangrijke input.

(Conclusies en afspraken tweede werksessie, 19 april 2017)

Werkbijeenkomst 3

Belangrijkste conclusie (Henk van Hemert)

- Probabilistische rekenmethode heeft nog geen formele status, wordt waarschijnlijk vanaf 2019 onderdeel van het WBI (Wettelijk Beoordelingsinstrumentarium).
- Uit de berekening blijkt dat de uitkomst erg afhankelijk is van de wijze waarop bebouwing aan de dijkvoet is geschematiseerd [...] Meer gedetailleerd schematiseren lijkt dus van invloed op de omvang van binnenwaartse stabiliteitsopgave.
- Reactie HHNK op probabilistische stabiliteitsanalyse Uitdam: De gehanteerde probabilistische methode is in ontwikkeling [...]. Bovenstaande onzekerheden leveren voor HHNK een risico op welke groter wordt naarmate het verschil tussen de landelijk geaccepteerde methodiek en de onderzoeksmethodiek groter wordt en/of het verschil tussen semi-probabilistisch 'afkeuren' en probabilistische 'goedkeuren' relatief klein zijn.

Concluderend adviseren de experts om de volgende 4 stappen te onderzoeken, in volgorde van belangrijkheid:

1. Het uitvoeren van achterstallig onderhoud en herstellen van een passend en eenduidig profiel;
 2. Differentiëren schematisaties (2D en 3D);
 3. Meerekenen van het gewicht van niet-waterkerende objecten à huizen gaan dan onder de keur vallen;
 4. Fysieke maatregelen o.a. opvullen kelder of lokaal vernagelen.
- Deze vier stappen kunnen nu al en zijn daarmee niet uitzonderlijk. Stap 3 vraagt wel het nodige van de beheerder, maar het mag wel (en mocht altijd al).
 - De experts adviseren om nu in ieder geval stap 1 en 2 uit te werken (gezien de korte tijd tot 1 juli) waarbij de huidige dijk kan worden gehandhaafd, met een golfbrekende buitenberm voor de hoogteopgave en voor de buitenwaartse stabiliteit. En met – waar dit nog nodig mocht zijn na stap 1 en 2 – eventuele aanvullende constructieve maatregelen voor de binnenwaartse stabiliteit (als sluitstuk).
 - Deze manier van detailleren en maatwerkoplossingen bij een knelpuntsituatie wordt onder andere toegepast bij de dijkversterking Kinderdijk – Schoonhovenseveer.
 - De experts geven aan dat ze voor het vervolg als expertteam beschikbaar blijven.
 - Op de vraag naar de bijbehorende kosten schat Richard in dat de meerkosten ten opzichte van de variant met de asverschuiving ergens tussen de nu geraamde maximale kosten (3x zo duur) en nul zit, maar meer in de richting van nul.

- Martin Schepers verwacht dat als stap 1 (= het uitvoeren van 'achterstallig onderhoud' /herstel van een passend en eenduidig profiel) is uitgewerkt, de binnenwaartse stabiliteitsopgave grotendeels kan zijn opgelost
 - De denkrichting en de vier gepresenteerde stappen van de experts lijken interessant en kansrijk. HHNK is blij met de voortgang die is geboekt.
 - Maar de vier stappen hierboven kunnen we zeker verkennen. Ander aandachtspunt is dat het vanuit het beheer van de dijk werkbaar moet zijn (niet handig als HHNK de kruipruimten van huizen moeten gaan inspecteren).
 - Experts geven aan dat het uitvoerbaar, beheersbaar en robuust is.
 - Als beheerder is het prettig om tot een soort uniformering van de oplossing te komen waarbij de oplossing niet alleen in Uitdam is toe te passen maar ook elders, in gelijksoortige situaties.
 - De bewoners kunnen zich vinden in de gepresenteerde stappen. De opgave voor de binnenwaartse stabiliteit kan zo opgelost worden
 - De provincie geeft aan blij te zijn met het advies van de experts. Als er niet te veel aan de dijk gebeurt, is dat ook goed voor de ruimtelijke kwaliteit. Uiteraard moet de oplossing aan de veiligheidsvoorwaarden voldoen. Vraag is wel wat voor consequenties deze insteek heeft voor andere trajecten langs de Markermeerdijken zoals Durgerdam. Wim Kuijken geeft aan dat we zoeken naar een oplossing bij Uitdam die gezien kan worden als een generiek toepasbare oplossing bij een specifieke situatie en waarbij gelijke gevallen gelijk behandeld worden.
 - Gijsbert Kant geeft aan dat het programmabureau HWBP het plan toetst aan de subsidieregeling. Het voorliggende vernagelingsplan (met 5 rijen) is behoorlijk duurder dan de oplossing met de asverschuiving, en daarmee waarschijnlijk niet subsidiabel. De gepresenteerde optimalisatiemogelijkheden zijn zeker interessant. Hij doet een oproep om dit te onderbouwen met goede berekeningen; we moeten werkelijk weten dat het bijdraagt aan waterveiligheidsopgave.
 - Voor het college van B&W is het belangrijk dat de dijk blijft liggen.
- (Verslag 3^e werksessie, 6 juni 2017)

Werkbijeenkomst 4

- De meerkosten t.o.v. de grondvariant met asverschuiving bedragen 10 tot 13 mln. Daardoor is de [eerste] vernagelingsvariant 2,5 tot 3x duurder.
- Uit deze nieuwe analyse (het inhoudelijke 'huiswerk') volgt dat er op de 150 m met bebouwing verder van de dijk vrijwel geen stabiliteitstekort en dus versterkingsbehoefte is, maar deze wel resteert voor de 350 m met bebouwing dicht bij de dijk. Dat is bijna de helft van de eerste vernagelingsvariant. Bovendien valt er in deze 350 m. waarschijnlijk nog wat te optimaliseren i.v.m. het 3D effect en het meenemen van de niet waterkerende objecten. Geconcludeerd wordt dat een vernagelingsvariant meer mogelijkheden heeft om ruimtelijk maatwerk te leveren dan een variant in grond met asverschuiving (dat zou leiden tot een zwalkend tracé). Bovendien kan in sommige gevallen dan in het detailontwerp ook nog gekozen worden voor een kleine damwand als nagels vanwege te dichtbijstaande bebouwing niet aangebracht kunnen worden, of omdat een lokale damwand goedkoper is dan het aanbrengen van nagels.
- Voor het advies is van belang wat de meerkosten zijn van de geactualiseerde vernagelingsvariant t.o.v. de variant met asverschuiving
- Volgens Richard Jorissen is een extra optimalisatie mogelijk door het gewicht van huizen mee te nemen in de stabiliteitssom, in geval ze zijn gebouwd "op staal" (=op het zand), want dan rust het gewicht van het huis op de ondergrond bij de dijk
- HHNK voelt vanuit beheersaspecten weinig voor deze werkwijze, maar in het vervolgproces wordt nog wel bekeken of hier optimalisatiemogelijkheden zijn. Ook de Alliantie geeft aan dat het niet goed voelt om het gewicht van de huizen mee te nemen, als er niet bekend is in wat voor staat de heipalen verkeren
- Richard stelt dat het misschien niet gangbaar is om het bebouwingsgewicht mee te nemen, maar het mag wel. Het is een keuze van de beheerder, die daarin moet meenemen wat dit betekent voor de bewoner en wat dit betekent voor de beheerder. Geconcludeerd wordt dat het gewenst is om het ENW advies te vragen over het meenemen van bebouwde gewicht in stabiliteitsberekeningen, alsmede het schematiseren van bebouwing en de 3D beschouwing).
- De Alliantie geeft aan dat ze wel ergens een grens trekken. Om voor 350 meter uit te zoeken of de fundering "op staal" is of op andere materialen, en wat daarvan de bouwkundige staat is, is teveel detailwerk.
- De provincie vraagt in welke situaties dit ook kan voorkomen op andere locaties langs de Markermeerdijken en of dit wordt meegenomen door de Alliantie. Wim Bovendeur geeft aan dat de situatie bij Uitdam heel specifiek

is, er staan veel huizen direct naast de dijk, op de meeste andere locaties langs de Markermeerdijken staan de huizen op de dijk of verder er van af.

- Vanuit juridische optiek wordt geadviseerd in het ontwerp projectplan voor MMD in de planbeschrijving/keuze VKA voor Uitdam op te nemen dat het VKA "de huidige dijk zonder asverschuiving, met een buitenberm en met vernageling" is. Het 'voorlopig' ruimtebeslag van het VKA wordt in het ontwerp projectplan inzichtelijk gemaakt, o.a. door een tekening. Op deze wijze biedt het ontwerp projectplan duidelijkheid over de kaders waarbinnen de beheerder voornemens is de dijkversterking bij Uitdam uit te voeren en welke ruimtelijke impact dat maximaal kan hebben.

De deltacommissaris wil in zijn advies over Uitdam ook 'lessons learnt' opnemen die relevant kunnen zijn voor toekomstige dijkversterkingsprojecten.

- Bij knelpuntlocaties is zoeken naar maatwerkoplossingen kansrijk;
- Benut daarbij onafhankelijke experts, die laatste inzichten en ervaringen (bijvoorbeeld uit het rivierengebied) kunnen inbrengen, stel daarvoor bijvoorbeeld vanuit het HWBP een vliegende brigade in voor maatwerkoplossingen;
- Zoek voldoende speelruimte, ook voor innovatieve oplossingen;
- Onder druk wordt alles vloeibaar; eerder opschalen;
- Versterk bestuurlijke slagkracht/positie gemeente en provincie, o.a. door te zorgen voor stevige beleidsmatige kaders op onderwerpen waarvoor zij verantwoordelijk zijn, zoals voor de ruimtelijke kwaliteit; aanwijzen als beschermd dorpsgezicht had het HHNK ook geholpen in dit proces;
- Focus op de opgave in plaats van op de oplossing;
- Er is een tendens naar steeds grotere trajecten, waarin vervolgens van grof naar fijn maatregelen worden uitgewerkt. Door deze werkwijze kunnen lokale maatwerkoplossingen te laat in beeld komen of is er geen ruimte meer voor.
- Richard Jorissen pleit voor een werkwijze waarbij lokaal optimale oplossingen centraal staan, en vervolgens wordt bekeken hoe deze binnen het totale traject voldoende ruimte voor realisatie kunnen krijgen;
- Toepassing van nieuwe kennis kan ook tegenvallen; de praktijk is vaak veel weerbarstiger dan gedacht;
- Aanbesteding kan soms al in een te vroeg stadium komen, terwijl de beheerder (de opdrachtgever) nog keuzes dient te maken. Je kunt een aannemer zaken laten uitvoeren binnen bepaalde randvoorwaarden;
- Durf de diepte in te gaan. De technische sessie heeft veel opgeleverd, ook voor het begrip en het vertrouwen;
- Vertrouwen en samenwerken voortzetten in vervolg

(Verslag 19 juni 2017)

Rapport Advies van de Deltacommissaris: *"Maatwerk voor een veilige dijk die past bij het karakter van Uitdam"*
[Deltacommissaris advies 27 juni 2017](#)

Foto: Marijke Bresser

Ik heb het advies de titel "Maatwerk voor een veilige dijk die past bij het karakter van Uitdam" meegegeven. Maatwerk is mijns inziens dé werkwijze om bij een complexe situatie als bij Uitdam te komen tot een versterking die leidt tot een veilige dijk, maar die ook voldoende rekening houdt met het waardevolle ensemble bij Uitdam van water, dijk en bebouwing"

Hierbij is een belangrijke uitdaging om de geconstateerde optimalisatiekansen te pakken en deze een goede plek te geven in het uiteindelijk detailontwerp” (brief Deltacommissaris aan DB HHNK, 27 juni 2017)

De Markermeerdijk bij Uitdam is in 2006 afgekeurd. De veiligheidsopgave bestaat uit een tekort aan hoogte, buitenwaartse macrostabiliteit en binnenwaartse macrostabiliteit. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK), de beheerder van de dijk, bereidt de versterking voor zodat deze uiterlijk in 2021 weer veilig is. Vanwege de karakteristieke bebouwing dicht langs de dijk, met een ensemble van water, dijk, bebouwing en water, is de versterkingsopgave bij Uitdam complex. Het bestuur van HHNK heeft mij gevraagd om te adviseren over de wijze van dijkversterking in Uitdam.

Vertrekpunt van het proces was de voorgenomen voorkeursvariant van HHNK en de Alliantie Markermeerdijken: een versterking in grond, met een buitenwaartse asverschuiving en een buitenberm. De bewoners en de gemeente Waterland zagen hierin grote risico's en vroegen om een volledige uitwerking van een alternatief, dat uitgaat van behoud van de ligging van de dijk.

Op basis van de verrichte analyses en overleg daarover met alle betrokkenen en vier onafhankelijke experts concludeer ik dat het technisch mogelijk is om, zonder asverschuiving, via maatwerk een combinatie te kiezen van een oplossing in grond en een constructieve versterking. Dit biedt meer perspectief voor de ruimtelijke kwaliteit en behoud van de cultuurhistorische betekenis van de dijk dan een versterking volgens de voorgenomen voorkeursvariant van HHNK en de Alliantie.

Ik adviseer daarom om de dijk bij Uitdam te versterken zonder asverschuiving, met een buitenberm en met aanvullende constructieve elementen en dit nader uit te werken in het detail ontwerp, met als elementen:

1. aanleg van een golfbrekende berm aan de zijde van het Markermeer, om het tekort aan hoogte en buitenwaartse macrostabiliteit op te lossen;
2. herstel aan het huidige onregelmatige dijkprofiel;
3. waar nodig een constructieve versterking van het binnentalud, door nagels en (indien goedkoper of beter) een stukje damwand, om het tekort aan binnenwaartse macrostabiliteit op te lossen.

Ik adviseer deze wijze van dijkversterking in de fase tot het definitief ontwerp te optimaliseren zodat duidelijk is in hoeverre en waar constructieve elementen (met name nagels) nodig zijn. Bij dit optimaliseren denk ik met name aan het betrekken van bebouwing in de stabiliteitsanalyse (schematiseren, 3D-analyse en het meenemen van bebouwd gewicht van de huizen).

Ik sprak met HHNK af dat zij parallel hieraan het Expertise Netwerk Waterveiligheid (ENW) vragen om een oordeel te geven over de voorgestelde wijze van het meenemen van bebouwing in de stabiliteitsanalyse.

De vier onafhankelijke experts blijven beschikbaar voor de optimalisatieslag.

Vanuit mijn taak als deltagcommissaris om de voortgang van de uitvoering van het Deltaprogramma te bewaken, zal ik de voortgang van de versterking van de dijk in Uitdam blijven volgen.

De ervaring leert dat een constructieve variant in de regel twee keer zo duur is dan een grondvariant. De eerste kostenschatting laat zien dat dit ook hier het geval is. De meerkosten zijn naar mijn oordeel voor deze specifieke locatie goed te verantwoorden en daarmee proportioneel, zeker als het uitgangspunt wordt gekozen dat de dijk op zijn plaats moet blijven vanwege de ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorie en het bijzondere ensemble in Uitdam.

Met deze wijze van dijkversterking kan de Markermeerdijk bij Uitdam weer aan de wettelijke veiligheidseisen voldoen, met behoud van het waardevolle ensemble van water, dijk en bebouwing.

Ik heb vastgesteld dat bij de vertegenwoordigers van de bewoners, de gemeente en de provincie draagvlak bestaat voor dit advies. De medewerkers van HHNK en de Alliantie hebben laten weten dat dit advies te volgen en uitvoerbaar is. Richtinggevend advies van de deltagcommissaris over de dijkversterking in Uitdam

Aandachtspunten voor het vervolg richting definitief ontwerp

Voor het vervolg op weg naar het detailontwerp is het van belang dat de vier experts voor de Alliantie en HHNK beschikbaar blijven om als reviewteam mee te denken in de vervolgstappen in het proces op weg naar een detailontwerp. Aandachtspunten voor het reviewteam zijn de effecten van profielherstel en het meenemen van bebouwing in de stabiliteitsberekeningen. Dit betreft de wijze van schematiseren, het betrekken van 3D effecten en het meenemen van het gewicht van de huizen (als niet waterkerende objecten/(NWO's). Dit bepaalt of en in welke mate er constructieve maatregelen nodig zijn aan de binnenzijde van de dijk. HHNK zal ENW om een oordeel vragen over de wijze waarop de Alliantie bebouwing gaat meenemen in de stabiliteitsberekeningen die in de nadere optimalisatie worden uitgevoerd. Dit als extra check op een te hanteren werkwijze die moet leiden tot een veilige uitkomst.

(Rapport Maatwerk voor een veilige dijk die past bij het karakter van Uitdam, 27 juni 2017)

Brief Minister I&M

Voor Uitdam is in gezamenlijk overleg besloten om het advies van de DC onverkort over te nemen en daarmee af te zien van de eerder voorgestelde asverschuiving.

Er wordt nu gekozen voor een dijkversterkingsvariant die de huidige ligging van de dijk respecteert en waarmee de cultuurhistorische en landschappelijke waarde van dit bijzondere dijkdorp kan worden behouden.

De noodzakelijke versterking van de dijk zal in Uitdam vorm krijgen door een versterkte buitenberm en waar nodig door versterking van het binnentalud met zogenaamde nagels.

Met deze variant wordt tegemoet gekomen aan de nadrukkelijke wens van de bewoners om de bestaande dijk zo goed mogelijk intact te houden.

Zij hebben ook laten weten in te kunnen stemmen met deze keus en hun tevredenheid uitgesproken over het proces dat in de afgelopen maanden is gevolgd om tot dit resultaat te komen.

Graag spreek ik tot slot, mede namens de regionale bestuurders, mijn oprechte waardering uit voor de inzet en betrokkenheid van de experts, de DC, de medewerkers van de betrokken organisaties en de bewoners. Hun betrokkenheid heeft ertoe geleid dat in gezamenlijkheid en met draagvlak een goede oplossing is bereikt voor de noodzakelijke dijkversterking in Uitdam

(brief, minister I&M, mevrouw drs M.H. Schultz van Haegen, 6 juli 2017)

Interview Deltacommissaris W. Kuijken

"Ik denk dat een berm van een meter of vijf breed volstaat, zegt Kuijken. Je kan dan niet meer zo vanaf de dijk het water inlopen, maar moet eerst nog die berm overbruggen.

De dijk zelf kan grotendeels in zijn huidige vorm blijven bestaan. In de loop van de tijd is hij hier en daar wat verzakt. Herstel van die onregelmatigheid kan een bijdrage leveren aan de stabiliteit van de dijk, maar dat vergt geen heel ingrijpende maatregelen. Dat kan door op sommige plekken een beetje aan te plempen zoals ik het noem.

Voordeel is dat je van die nagels niets ziet als ze eenmaal in de dijk zitten. Nadeel is dat de methode 2 keer zo duur kan worden als een versterking in grond [...] maar dat moeten we mijns inziens overhebben voor behoud van het unieke karakter van Uitdam.

(Interview Noord-Hollands Dagblad, 28 juni 2017)

Persbericht HHNK

Zijn advies [DC] wordt in het ontwerpprojectplan verwerkt.

Het advies van Kuijken wordt gevolgd, een dijkversterkingsvariant die de huidige ligging van de dijk respecteert en waarmee de cultuurhistorische en landschappelijke waarde van dit bijzondere dijkdorp kan worden behouden. De noodzakelijke versterking van de dijk zal in Uitdam nu vorm krijgen door een buitenberm in grond en waar nodig door versterking van het binnentalud met zogenaamde nagels. Met deze variant wordt tegemoetgekomen aan de nadrukkelijke wens van de bewoners om de bestaande dijk zo goed mogelijk intact te houden.

Zij hebben ook laten weten in te kunnen stemmen met deze keus en hun tevredenheid uitgesproken over het proces dat in de afgelopen maanden is gevolgd om tot dit resultaat te komen.

Deze 'vernagelingsvariant', die de komende maanden verder wordt uitgewerkt, zal door het HHNK ook nu al meteen worden opgenomen in het ontwerpprojectplan.

Dijkgraaf Luc Kohsiek: "Een dijkversterking is ingrijpend voor de omgeving. De prijs om te kunnen blijven wonen in dit land is soms hoog en enkelen dragen de lasten voor de veiligheid van een grote groep. Ik heb respect en bewondering voor de dijkbewoners rond het Markermeer. De energie waarmee ze zich verdiepen in de dijkversterking is bijzonder en indrukwekkend"

(Persbericht d.d. 6 juli 2017)

Deze eeuwenoude Zuiderzeedijk is de basis geweest voor het ontstaan van het HHNK en haar rechtsvoorgangers. De uitdaging was en is wat ons betreft zodanige oplossing te vinden, dat aan veiligheid, respect voor erfgoed en het unieke landschappelijk/ruimtelijk ensemble recht wordt gedaan.

Brief M. Verhorst DKZ aan minister Schultz-van Haegen, d.d. 7 juli 2017

- Na 10 jaar en heel veel inspanningen zijn we met elkaar tot een oplossing gekomen over de manier van veilig maken van de dijk bij Uitdam, die o.i. recht doet aan het landschappelijke ensemble van "water-dijk-huizen-tuinen-weg-overtuinen-water".
- Een uniek landschap waar niet alleen de bewoners en bezoekers nu, maar ook vele generaties na ons van kunnen blijven genieten.
- De Deltacommissaris heeft een belangrijke, onafhankelijke rol vervuld bij het overbruggen van verschil van inzichten. Niet alleen hij, maar ook zijn staf en ingeschakelde specialisten, hebben door hun enthousiaste, vakkundige begeleiding en kennis van de nieuwe technieken gezorgd dat dit resultaat is bereikt. We zijn ze hier dankbaar voor.
- Ook verheugt het ons te lezen dat het Hoogheemraadschap heeft besloten het advies van de Deltacommissaris verder uit te werken en op te nemen in het Ontwerp Projectplan Waterwet.

(Brief d.d. 7 juli 2017)

Commissie m.e.r. Tussentijds toetsingsadvies

De Markermeerdijken en omgeving kenmerken zich door bijzondere natuur, landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische waarden. De waarden zijn veelal beschermd en behoud ervan is het uitgangspunt. Het concept-milieueffectrapport beschrijft vooral technische oplossingen voor de dijkversterking. Deze hebben op veel plaatsen negatieve effecten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan aantasting van beschermde dijken, veranderingen in het landschap en hinder voor omwonenden door langdurige grondwerkzaamheden. De Commissie adviseert om in het definitieve rapport, met open vizier en met het oog op zowel de veiligheid als de hoge waarden van het gebied, de mogelijke oplossingen voor de dijkversterking verder uit te werken. Met deze informatie kan een versterking van de dijk optimaal worden ingepast. De Commissie geeft ook een aantal aanbevelingen over het meenemen van de hinder tijdens de aanleg, de onderbouwing van de omvang van de nieuwe dijk, en de effecten van de dijkversterking op landschap, archeologie en natuur.

(m.e.r. commissie Tussentijds toetsingsadvies 3 juli 2017)

Adviesgroepvergadering 19 juli 2017

Diverse leden van de Adviesgroep stellen vragen over het tussenadvies van de commissie m.e.r. Zij hebben er moeite mee dat het bestuur van HHNK heeft besloten het ontwerp Projectplan Waterwet in procedure te brengen, terwijl het advies van de Commissie zo ingrijpend lijkt.

Het tussenadvies lag op tafel tijdens het bestuurlijk overleg op 5 juli tussen minister, gedeputeerde, dijkgraaf en HHNK. Er is toen geconstateerd dat er geen belemmeringen waren voor de vaststelling van het OPPW. (verslag)

Mail M. Verhorst aan dijkgraaf L. Kohsiek

- Wij zijn met name blij dat de regie van de DC heeft geleid tot een dijkverzwaring waarbij hier de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteit gespaard blijft.
- Toch maken wij ons nog grote zorgen over de rest van het traject Hoorn-Amsterdam
- Tot onze schrik was de boodschap daar doorgaan en niet zeuren, we liggen op koers
- Niets over het tussentijdse toetsingsadvies van de MER-commissie, niets over opgedane inzichten in het proces met de DC in Uitdam
- Eerlijk gezegd heb ik me tijdens deze vergadering behoorlijk boos over deze afscheperij gemaakt. En ik niet alleen.
- Waarom kan de positieve houding, die voor ons een verademing was tijdens de werksessies met de DC, niet voortgezet worden binnen de Alliantie/HHNK
- "de zeer hoge landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische en natuurwaarden van de Markermeerdijken en omgeving zouden een grotere en fundamentele rol moeten spelen in de alternatieven, aldus m.e.r.-commissie

(Mail M. Verhorst aan dijkgraaf HHNK, L. Kohsiek, d.d. 24 juli 2017)

Provinciale Staten Stand van zaken Dijkversterking Markermeerdijken

Inspreken DRU J. Hoekman 19 oktober 2017

- De Stichting Dorpsraad Uitdam en de Stichting "De Kwade Zwaan" zijn inmiddels 10 jaar bezig met het dijkversterkingsvraagstuk. Het is een enorme tijdsinvestering geweest, die werd gedreven door enorme betrokkenheid bij wat we gerust nationaal erfgood kunnen noemen en waar velen uit Amsterdam e.o. en andere windstreken van kunnen genieten.

- Deze eeuwenoude Zuiderzeedijk is de basis geweest voor het ontstaan van het HHNK en haar rechtsvoorgangers. De uitdaging was en is wat ons betreft zodanige oplossingen te vinden, dat aan veiligheid, respect voor erfgoed en het unieke landschappelijk/ruimtelijk ensemble recht wordt gedaan.
- Na bemiddeling door de Deltacommissaris is voor Uitdam een goede oplossing bereikt.
- Welke lessen hebben wij geleerd:
 - (1) Er zijn landschappelijk grote verschillen in mate van creativiteit hoe met dit soort vraagstukken wordt omgegaan: met een oplossingsgerichte grondhouding blijkt veel mogelijk te zijn
 - (2) Ten aanzien van het kennisgebied waterveiligheid en dijksterkte is er voortdurend sprake van voortschrijdend inzicht, denk in de afgelopen 10 jaar aan Dijken op Veen, Bewezen Sterkte (mn probabilistische berekeningen), diversiteit en (door)ontwikkeling van constructieve oplossingen: dit heeft veel opgeleverd en kan nog meer opleveren
 - (3) Het bereiken van transparante, bevredigende oplossingen vergt heel veel doorzettingsvermogen en de gemeenschappelijke wil er in dialoog uit te komen.
- Ons inziens is er alle aanleiding om deze geleerde lessen op het hele dijkversterkingstraject toe te passen. De provincie is de aangewezen bestuurslaag om hiervoor zorg te dragen.

Visualisatie DC-ontwerp d.d. 23 oktober 2017

- Beste betrokkene bij module Uitdam-dorp
- In juli heeft het DB van HHNK de ontwerpoplossingen in het ontwerp-projectplan Waterwet (OPPW) vastgesteld.
- Een belangrijke actie voor ons was om alle stukken die daartoe gereed gemaakt moeten worden zorgvuldig op dezelfde wijze vorm te geven.
- Dit betekent dat wij voor iedere module een fotomontage hebben gemaakt, deze fotomontage is een voorlopige weergave van het OPPW.
- Het OPPW wordt nog verfijnd waarbij er gewerkt wordt aan bijvoorbeeld de materialisatie van de dijkbekleding.
- Deze beelden zijn tijdens de aankomende informatiemarkten van oktober en november te zien. We zien jullie graag op één van de informatiemarkten.

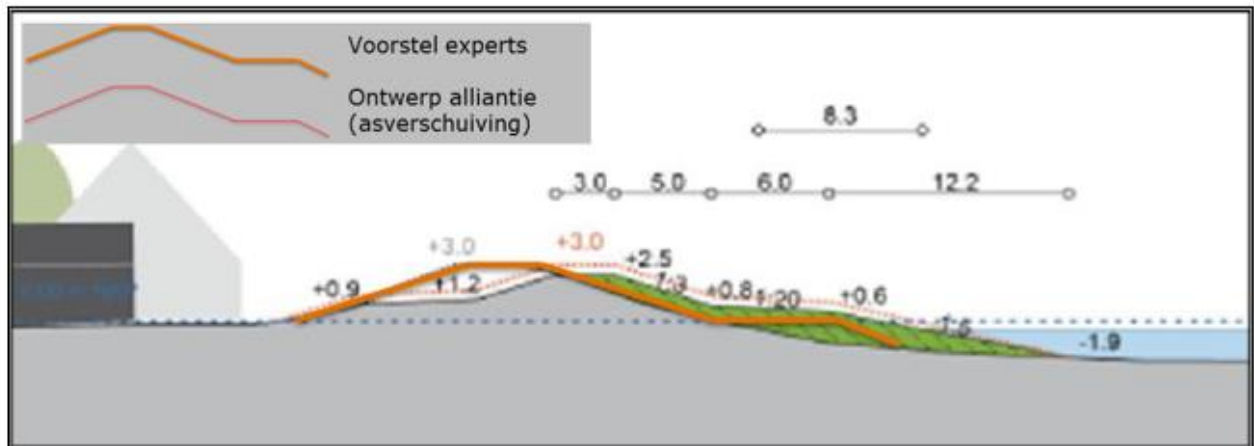
visualisaties zoals opgenomen in OPPW

Mail omgevingsmanager AMMD, Hester Faber aan 'betrokkenen' waaronder DRU/DKZ, 23 oktober 2017)

Reactiemail DKZ/DRU aan AMMD

- De 23e oktober stuurden jullie ons een fotomontage van het OPPW voor module 14 Uitdam.
- Eerlijk gezegd schrokken wij nogal van deze verbeelding van de plannen, zo lomp.
- In de begeleidende mail staat dat het om een voorlopige weergave gaat en dat er in de verfijning nog gewerkt wordt aan b.v. materialisatie van de dijkbekleding. Gelukkig!

- Toch willen wij jullie erop wijzen dat de weergaven niet overeenkomt met de oplossing die uit de werkbijeenkomsten met de DC kwam. Dit is te zien op onderstaande doorsnede.
- In de gesprekken tijdens de werkbijeenkomsten is steeds gesproken over een groene berm van een meter of 5 breed die ongeveer een meter boven het waterpeil tegen buitenkant van de dijk aan zou liggen. Kortom: zoals op de doorsnede. Wij zouden het op prijs stellen als er een fotomontage gemaakt zou worden die de afgesproken oplossing weer geeft.

Bron: Verslag Derde werksessie Deltacommissaris, presentatie 6 juni 2017, Dijkversterking Uitdam II
(Mail DKZ/DRU, 30 oktober 2017)

Reactie AMMD aan DRU/DKZ

- Uit jouw reactie begrijp ik jullie onrust. Ook tijdens de gesprekken die ik tijdens de inloopbijeenkomst op maandag 30 oktober heb gevoerd is dat duidelijk geworden
- Jullie maken je zorgen of het advies van de DC wel goed in de ontwerpen landt.
- De visualisatie die we hebben toegestuurd, voedden deze zorg.
- Het is niet onze bedoeling om iets af te doen aan het advies van de DC. Ook wij vinden het belangrijk om recht te doen aan wat in het proces met de DC is afgesproken. Wij nemen jullie zorg dan ook serieus. Graag nemen we de gelegenheid om op een aantal punten te reageren.
- Jullie wens voor een groene berm is vanuit het proces met de Deltacommissaris bekend.
- Gedurende dat proces is vooral gesproken over de principes van een veilige oplossing, en niet in detail over te gebruiken materialen. Het advies van de Deltacommissaris gaat primair over de keuze voor de oplossing (wat leidt tot een optelsom van een berm + vernageling + herstel van het onregelmatig profiel), en doet geen uitspraken over de nadere uitwerking.
- De visualisatie (fotomontage) is gemaakt voor het OPPW om, net als bij de andere modules, de lezer een gevoel te geven van de maximale afmetingen van de nieuwe dijk. Het is immers lastig te bedenken hoe de technische doorsneden er nu in werkelijkheid uit komen te zien. En ook met een fotomontage is dat nog steeds lastig: het perspectief en de flauwe taluds vertekenen soms een beetje. Het is geen maquette. Een tekening kan nooit helemaal recht doen aan de uiteindelijke realiteit.
- De visualisatie komt overeen met de status van het ontwerp in het OPPW; het doel daarvan is vastleggen van het (maximale) ruimtebeslag – en een schets te bieden van hoe het ontwerp vanuit het OPPW er ongeveer uit kan komen te zien. De fotomontage is geen volledig gedetailleerd ontwerp. In het vervolg-ontwerpproces komen de materialen, de afwerking en de inrichtingselementen erbij. Dan wordt het ontwerp meer "aangekleed". Het proces voor de nadere uitwerking en verfijning wordt nu opgestart, parallel aan de procedures van het OPPW. Deze nadere verfijning gaat ook over de uitwerking van materiaalkeuze, aanzetten daartoe zijn vastgelegd in het vormgevingsplan. Jullie wensen voor de materiaalkeuze zijn bekend en worden meegenomen in het afwegingsproces. Daarnaast moeten wij rekening houden met o.a. eisen vanuit veiligheid en beheersaspecten voor de toekomst. De definitieve keuze van de uitwerking is nog niet gemaakt (dus ook niet zichtbaar in de visualisatie). Zoals ook tijdens de informatiebijeenkomst is uitgelegd (en te lezen was op de poster 'van grof naar fijn'), worden jullie hierover te zijner tijd geïnformeerd.
- De visualisatie beoogt in dit stadium niet meer dan een beeld te schetsen van het voorlopig ontwerp zoals dat in het OPPW is vastgelegd. Uiteraard is een meer verfijnde montage mogelijk, maar we willen in deze fase niet de schijn wekken van volledig afgeronde ontwerpen – er wordt immers nog een nadere uitwerkingslag

doorlopen. Op dit moment is de planning van vervolg-ontwerpproces moeilijk in te schatten, omdat parallel de zienswijzeprocedure gaat lopen.

- Ik hoop dat ik hiermee jullie zorg deels heb kunnen wegnemen. We vertrouwen erop jullie hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de achtergrond en status van de visualisatie.

(Mail AMMD, Hester Faber, omgevingsmanager HHNK aan DKZ/DRU, 7 november 2017)

Reacties betrokkenen

- Met deze fotomontage wordt vooral de lomphheid van het HHNK geïllustreerd. We mogen onze borst natmaken voor het vervolgtraject. Ik word er verdrietig van maar zal me opladen om weerbaar te zijn (Sayone Daan)
- Jeetje, wat een logheid! Ze hadden er beter gelijk gras of klaprozen in kunnen monteren. Ik ga snel slapen, wil er niet van wakker liggen (Marijke Bresser)
- Als je op het horizontale deel gras bedenkt en een iets steiler stenen talud het water in, dan is het wel wat er bedacht is. Ikzelf had een ander beeld in mijn hoofd: dat het horizontale deel aan de voet van de dijk zou komen te liggen en dat de vorm van de dijk min of meer gelijk zou blijven, dus de glooiing aan de buitenkant zoals hij nu is en dan het horizontale deel en dan de Noorse keien. Mogelijk herstelt de materialisatie het beeld. (Jeroen Koninkx)

(Onderlinge mailwisseling, 7 november 2017)

Er zijn wat ons betreft 3 punten:

1. De dijkbekleding: wij hebben de afgelopen jaren in diverse gremia, waaronder het proces met de DC, aangegeven dat dit voor ons een belangrijk punt is
2. Wij zouden graag tijdig betrokken willen worden bij verdere detaillering van het ontwerp om te voorkomen, dat we voor voldongen feiten worden geplaagd
3. De overgangen van Uitdam naar de aanpalende dijkvakken zijn erg abrupt en doen afbreuk aan de voor Uitdam te realiseren oplossing, wij zouden hier graag een oplossing voor zien.

(Mail DRU aan omgevingsmanager Hester Faber, 8 november 2017)

Mail Verhorst aan W. Bovendeur (AMMD/Boskalis)

- Gisteren spraken we elkaar even in Katwoude. Ik heb toen mijn zorgen geuit over het gevisualiseerde profiel wat Hester ons stuurde. Onderstaande mail stuurden wij haar daar over. Jij verzekerde mij dat op de tafel van de mensen die nu aan de dijk werken wel het juiste profiel ligt.
- Zou je ter geruststelling de profielen zoals die nu gebruikt worden met ons willen delen? Sowieso zouden wij het fijn vinden als jullie ons betrekken in de uitwerking van de plannen.

(31 oktober 2017)

Mail aan R. Jorissen

- Volgens ons klopt de visualisering niet en is er ook geen aandacht besteed aan landschappelijke en ecologische inpassing van het ontwerp.
- Toen ik de Alliantie vroeg naar ander materiaalgebruik en terugplaatsing van basaltblokken en Noorse stenen was de opmerking dat er al genoeg geld naar Uitdam was gegaan.

(3 november 2017)

Mail Verhorst aan dijkgraaf L. Kohsiek

n.a.v. mail m.e.r. Commissie inzake de visualisatie van het ontwerp

cc. M. Mevissen (PNH), L. Kohsiek (HHNK)

- Tijdens ons evaluatiegesprek op 24 oktober jl. kwam de visualisatie ter sprake zoals die ons door Hester Faber namens de Alliantie Markermeerdijken was toegestuurd.
- Ik zei je dat ik het een hele slechte visualisatie vond, omdat er geen enkele aandacht was besteed aan landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische inpassing.
- Ook komt het beeld o.i. niet overeen met de dwarsdoorsnede gemaakt door de adviseurs van de Deltacommissaris.
- De visualisatie heeft een industriële uitstraling en geeft een totaal ander beeld dan je zou mogen verwachten.

- Ik nam het tijdens ons gesprek nog niet zo hoog op als dat ik het nu doe, omdat ik toen nog niet naar de informatiemarkt was geweest.
- Zoals je in mijn mail aan de MER Commissie hebt kunnen lezen, heeft het bezoek aan deze informatiemarkt niet opgeleverd wat ik had gehoopt: een goed gesprek, toelichting, toezeggingen voor verbetering van de visualisatie of iets dergelijks.
- Ik vind het van lef in negatieve zin getuigen dat men deze visualisatie ook nog verdedigt tegenover mensen die de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische kwaliteit hoog in hun vaandel hebben staan en er in een burgerparticipatieproces
- 10 jaar mee bezig zijn dat serieus onder de aandacht van het HHNK en (het laatste jaar) de Alliantie te brengen.
- Waar zijn we in godsnaam mee bezig vraag ik me af!
- Je zei me dat jij als opdrachtgever aan de Alliantie afstand probeert te houden.
- Luc, ik vind serieus dat het moment is gekomen dat je moet ingrijpen. En wel om de volgende redenen:
 - o Wat er gebeurt is onfatsoenlijk tegenover burgers die jarenlang op een fatsoenlijke en opbouwende manier opkomen voor hun leefomgeving
 - o De Alliantie blijkt niet in staat een participatieproces te leiden.
 - o De Alliantie had al verwacht dat de visualisatie niet goed zou vallen (Had hem dan niet gestuurd!)
 - o Het is buiten proporties dat er opmerkingen worden gemaakt als: "Uitdam heeft al genoeg gehad" als antwoord op een vraag over de tekst op een van de informatieborden, waarop staat "behouden van de bekleding indien mogelijk". Zie foto.
 - o Uitdam komt niet in aanmerking voor het terugplaatsen van het beeldbepalende materiaal als basaltblokken en Noorse keien, maar voor nieuwe materialen zoals betonblokken met een soort kiezel erop. (zie foto)
 - o Je krijgt het gevoel (en anderen met mij) dat men het niet eens is met de maatwerkoplossing die nu voor Uitdam op tafel ligt.
 - o Een goede landschappelijke en ecologische invulling is niet voorhanden en er ook geen zicht op.
 - o De mensen die hiervoor door de Alliantie zijn ingehuurd, of waar de Alliantie mee samenwerkt lijken niet van het juiste niveau. Ik mis het enthousiasme, de inzet, creativiteit en vakkennis, om in dialoog met de burgers dit tot een goede oplossing te brengen.
- Al met al moet ik helaas concluderen dat ik geen vertrouwen meer heb in het huidige gezelschap dat over de toekomst van onze dijk gaat. We zijn onder regie van Wim Kuijken op prettige manier met een team van specialisten tot overeenstemming gekomen over het maatwerk van een technische basisoplossing.
- Hoe moeilijk is het om zo'n proces te herhalen om het zo ook in ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische zin tot een goed einde te brengen?
- Daarom verzoek ik je, gezien onze relatie op persoonlijke titel, om in te grijpen en een proces op gang te brengen met de juiste mensen aan tafel om het vertrouwen te herstellen en voortvarend aan de slag te gaan.
- Ik zou het op prijs stellen als ik een inbreng zou mogen hebben over mogelijke deskundigen. Ik hoop spoedig van je te horen, want dit gaat niet goed.

(Mail d.d. 4 november 2017)

Reactie L. Kohsiek aan M. Verhorst

- Naar aanleiding van jouw mail heb ik het eea in de organisatie besproken. Het spitste zich toe op twee onderwerpen.
- De eerste is wat zijn de feiten en hoe zijn deze weergegeven.
- En de tweede is de wijze waarop de communicatie heeft plaats gevonden. Hieruit is de afspraak gemaakt dat Joost erin duikt en dat samen met de alliantie met jou en evt anderen komt bespreken. Ik hoop en verwacht dat het een constructief gesprek zal zijn.

(Mail d.d. 7 november 2017)

Reactie Verhorst aan Kohsiek

- Dank je wel dat je het snel hebt besproken in de organisatie en dat Joost erin duikt. Dat waardeer ik zeer.
- We zijn heel ver gekomen met een gedragen oplossing voor Uitdam. Het gaat nu om een zorgvuldige inpassing.
- Opgebouwd vertrouwen, zie ik als iets waardevols, daar moeten we zuinig op zijn.

(Mail d.d. 7 november 2017)

Gesprek AMMD (Joost de Ruig, Linda van Oostrum) met DRU/DKZ d.d. 23 november 2017

- Het was afgelopen donderdag goed om de klokken weer even gelijk te hebben gezet, gezien de mailwisselingen van de afgelopen weken. Het besprokene heb ik als volgt begrepen:
 - o Het advies inclusief dijkprofiel van de DC is en blijft leidend bij de uitwerking van de dijkversterking in en nabij Uitdam.
 - o Onze zorgen zoals geuit via diverse mailwisselingen zijn bekend.
 - o Alliantie en HHNK zijn druk bezig met de detailuitwerking. Wij worden tijdig uitgenodigd om daar kennis van te nemen, zodra die uitwerking voldoende concreet is.
 - o Het formele proces gaat als volgt. De plannen die in december ter inzake komen te liggen zijn door het HHNK ruim gedefinieerd, omdat de nadere invulling pas later plaatsvindt. Vanuit Uitdam worden hierop Zienswijzen ingediend.
 - o de landschappelijke inpassing zal met behulp van deskundigen zorgvuldig gebeuren, wij worden bij het ontwerp hiervan tijdig betrokken om inbreng te leveren
- Wij zien een uitnodiging gaarne tegemoet.

Reactie Linda van Oostrum:

- Ik zou het laatste punt wat anders formuleren en heb daartoe een voorstel hieronder opgenomen en afgestemd met Joost
 - HHNK maakt het proces helder voor de komende periode en wie daarbij betrokken gaan worden. De landschappelijke inpassing zal zorgvuldig gebeuren. De suggestie is gedaan om dit met behulp van deskundigen te doen. Wij worden bij het ontwerp hiervan tijdig betrokken om inbreng te leveren.

(Mailwisseling Jaap Hoekman-Linda van Oostrum d.d. 28 november 2017)

Kwaliteitsbeeld Noord-Hollandse landschap 2050

Rapport wordt uitgebracht "met centraal daarin een pleidooi om zorgvuldig en liefdevol om te gaan met de grote kwaliteiten van het 'goud' dat we met zijn allen in handen hebben"

(Rapport Jandirk Hoekstra)

Projectplan Waterwet (PWW) door HHNK ingediend

Provincie Noord-Holland legt besluiten die nodig zijn voor de vergunningen en ontheffingen voor het project "Versterking Markermeerdijken Hoorn en Amsterdam" ter inzage. De plannen zijn in te zien van 14 december 2017 tot en met 24 januari 2018.

Wijziging van het Provinciaal Monument

Het principe *Behoud door ontwikkeling* is voor de Provincie uitgangspunt voor vergunbaarheid van het Projectplan. Het principe bij dit uitgangspunt is dat het karakter van de dijk - naast het fysieke behoud van het dijklichaam zelf - gerespecteerd blijft in de ruimtelijke vernieuwing. In deze benadering zijn de ontwerpuitgangspunten voor de veiligheidsopgave zoveel mogelijk dienstbaar aan het in stand houden daarvan.

(uit Toetsingsadvies MER, 12 juli 2018)

2018 OPPW, Zienswijzen en beantwoording, PPW vastgesteld, Deltacommissaris-bijeenkomst

De planning van de ter inzagelegging Ontwerp Projectplan Waterwet Markermeerdijken

OPPW wordt op 14 december 2017 ter inzage gelegd en eindigt op 24 januari 2018.

Deze periode wordt ter discussie gesteld.

zienswijzen inzake de gecoördineerde besluitvorming voor de dijkverhoging Markermeerdijken. De zeer omvangrijke ontwerp-besluitvorming is, waarschijnlijk onbewust, net voor de feestdagen ter inzage gelegd. En nu komt na de feestdagen de inhoudelijke voorbereiding van zienswijzen op gang. Wij zijn aan het bezien hoe wij op een efficiënte manier een bijdrage kunnen leveren aan dit proces, maar de tijd tot 24 januari is zeer kort voor een dergelijk omvangrijk dossier, ervan uitgaande dat het inwinnen van zienswijzen door u zinvol wordt geacht.

(citaat mail Habitat advocaten aan mevr Mevissen PNH, 8 januari 2018)

U geeft aan dat het door de feestdagen niet mogelijk is geweest tijdig met de voorbereiding van de zienswijzen te starten, ook gezien de omvang van de stukken.

De periode dat de plandocumenten en ontwerpvergunningen voor de versterking van de Markermeerdijken ter inzage liggen, is gestart op 14 december 2017 en eindigt op 24 januari 2018.

Deze termijn van zes weken is wettelijk bepaald in de Algemene wet bestuursrecht. De Awb voorziet niet in een mogelijkheid voor bestuursorganen om van deze termijn af te wijken. Verlengen van de termijn is dan ook niet aan de orde.

(citaat mail mevr Mevissen PNH, 9 januari 2018)

Zienswijze DRU betreffende OPPW

- In het Advies van de deltagcommissaris, dat in Uitdam breed gedragen wordt, wordt het algemeen belang van het behoud van "de parel Uitdam" (citaat HNNK) helder neergezet.
- Op grond van het conceptprojectplan, zoals dat nu ter inzage is gelegd, kunnen wij niet beoordelen of dit plan en de nadere uitwerking daarvan ten aanzien van Uitdam voldoet aan het Advies van de deltagcommissaris inzake de dijkversterking bij Uitdam en het besluit, dat de Minister in haar brief aan de Tweede Kamer dd. 6 juli 2017 heeft verwoord. Daarvoor is de uitwerking te globaal.
- Wij hebben zoveel mogelijk proberen aan te geven waar over onderwerpen in het projectplan gesproken wordt. Een aantal onderwerpen lijken in de het projectplan te ontbreken en is er derhalve geen paginanummerv verwijzing.
- Wij willen zo concreet mogelijk zijn en gaan ervan uit, dat de volgende uitgangspunten van toepassing zijn en krijgen graag expliciet bevestigd, dat bovengenoemd projectplan hierop wordt aangepast:
- (1) Het advies van de deltagcommissaris (genoemd op p. 72 projectplan) en de daarbij behorende tekening zal 1:1 gerealiseerd worden. De uitwerking van het ontwerp wordt met ons, zoals toegezegd door de HNNK Directeuren op 23 november 2017, nog doorgesproken om inbreng te kunnen leveren. Een te hanteren termijn van twee maanden is alleszins redelijk. Deze termijn geldt ook voor de punten (2) t/m (4).
- (2) Er komt een landschappelijk verantwoorde aansluiting met de dijkvakken direct ten noorden en ten zuiden van Uitdam. Deze lijkt in het conceptprojectplan nu erg abrupt te zijn, waardoor de plotselinge asverschuiving (met schuifruimte van 56 meter) en dijkverhoging (tot wel 4,6 meter) afbreuk doen aan de beoogde situatie in en nabij Uitdam conform het advies van de deltagcommissaris (zie ook projectplan p. 207).
- (3) Afwerking van de dijk vindt in de geest van het Advies van de deltagcommissaris op landschappelijk en ecologisch passende wijze in onderling overleg met de Dorpsraad en de Stichting Kwade Zwaan plaats (de voorborm is hier onderdeel van). Op p. 205 van het projectplan (impressie) is de buitenborm afgewerkt met breuksteen en dit is eerder en tijdens overleg tussen ons en HNNK Directieleden op 23 november niet zo afgesproken.
- (6) Wij gaan ervan uit, dat alle steigers met vergunning en de steigers die er al tientallen jaren liggen terug geplaatst worden (MER A p. 141 en MER B p. 28). Een standaardoplossing ter vervanging van de huidige steigers vinden wij niet gepast.
- (7) Wij ontvangen graag binnen twee maanden na nu een onderbouwde risicoanalyse met (preventieve) mitigerende maatregelen, waar het gaat om de uitvoering van de werkzaamheden bij Uitdam.
- (8) Wij verwachten een heldere nadeelcompensatieregeling (p. 292 11.21) als bijlage, vastgesteld door uw College ten aanzien van onder andere doorlooptijden, bewijslast, verjaringstermijn van schadeafhandeling bij onverhoopt ontstane schades tijdens en na de werkzaamheden, zodanig dat bewoners van Uitdam adequaat en snel schadeloos worden gesteld als er sprake is van dijkversterking gerelateerde schade. Er kan geen sprake zijn van eindeloze procedures, ook al blijkt deze schade pas na afronding van de werkzaamheden (geen

Groningse toestanden). Wij verzoeken de nadeelcompensatieregeling van het HNNK uit 2015 hierop aan te passen.

- (9) De uitwerking van de dijkvakken ten noorden en ten zuiden van Uitdam is erg robuust uitgevallen (zie ook punt 2 van deze zienswijze). Wij begrijpen dat niet, gegeven "Dijken op Veen" en de in het kader van "Bewezen Sterkte" ontwikkelde probabilistische berekeningsmethode. HNNK Directieleden hebben op 23 november 2017 nogmaals bevestigd, dat ten aanzien van het projectplan nog verdere optimalisatie gaat plaats vinden. Hier staan wij uiteraard achter. Dat valt echter buiten de huidige procedure en dat is wat ons betreft niet zoals het zou moeten. Wij zijn van mening, dat het proces erin moet voorzien, dat over de optimalisatie verantwoording wordt afgelegd en willen dit graag in de procedure verankerd zien. Daarvoor zijn de belangen te groot. De Markermeerdijk is immers een provinciaal monument van grote landschappelijke en cultuurhistorische waarde.

Tot slot sluiten wij ons aan bij de zienswijze van de Stichting De Kwade Zwaan.

(Brief van DRU aan gedeputeerde Staten NH, d.d. 18 januari 2018)

Zienswijze DKZ inzake OPPW

- 3. In het hier boven genoemde advies van de DC staat verder: Voor het vervolg op weg naar het detailontwerp is het van belang dat de vier experts voor de Alliantie en HNNK beschikbaar blijven om als reviewteam mee te denken in de vervolgstappen in het proces op weg naar een detailontwerp. Aandachtspunten voor het reviewteam zijn de effecten van profielherstel en het meenemen van bebouwing in de stabiliteitsberekeningen. Dit betreft de wijze van schematiseren, het betrekken van 3D effecten en het meenemen van het gewicht van de huizen (als niet waterkerende objecten/(NWO's). Dit bepaalt of en in welke mate er constructieve maatregelen nodig zijn aan de binnenzijde van de dijk. HNNK zal ENW om een oordeel vragen over de wijze waarop de Alliantie bebouwing gaat meenemen in de stabiliteitsberekeningen die in de nadere optimalisatie worden uitgevoerd. Dit als extra check op een te hanteren werkwijze die moet leiden tot een veilige uitkomst. *Gebeurt dit?*
- 4. Het museale ensemble van Uitdammer Die, overtuinen, weg, huizen, dijk en Markermeer heeft door het advies van de Deltacommissaris eindelijk een oplossing gekregen die recht doet aan de monumentale status van de dijk. Maar over de landschappelijke inpassing van de plannen maken wij ons nog grote zorgen:
 - Hoe gaat de dijk er uit zien, qua ontwerp, qua materiaal, qua beplanting?
 - Wat gebeurt er met de Noorse keien en de basaltblokken? Worden deze voor de natuur en voor het aanzicht van de dijk belangrijke elementen teruggeplaatst?
 - Behoudt de dijk het huidige grillige verloop?
 - Behoudt de dijk de smalle kruin en de steile taluds?
 - Hoe wordt de buitenberm gedimensioneerd?
 - Over de dijk loopt een wandelpad in gras, er komt géén fietspad.
- Wij willen bevestigd krijgen dat de afwerking van de dijk op landschappelijke en ecologisch verantwoorde wijze in onderling overleg met de Dorpsraad en Stichting De Kwade Zwaan plaats gaat vinden.
 - 5. De uitwerking van de overgangen naar de trajecten ten noorden en ten zuiden van Uitdam zijn erg abrupt. In plaats van het geadviseerde profiel in Uitdam uit te strekken naar de modules onder en boven Uitdam, komen die grove profielen met flinke as verschuivingen het dorp in. In de door de experts van de DC gemaakte tekening van het profiel voor het dorp ligt een buitenberm van een meter of 5 breed, op ongeveer een meter boven het wateroppervlak tegen de huidige dijk aan. (zie bijlage Dijkversterking Uitdam II). De aanleghoogte van de dijk in het dorp Uitdam varieert van 3 tot 3,2 meter. Er zijn enorme verschillen in maat, vorm en verhouding tussen het profiel in Uitdam en de aansluitende profielen, deze overgangen moeten veel zorgvuldiger vormgegeven worden.

Zienswijze (persoonlijk) M Verhorst inzake OPPW

Specifiek wil ik nogmaals uw aandacht vragen voor de onderstaande punten.

- Invulling aankleding voor de dijk bij Uitdam
 - Zoals bekend kan ik me goed vinden in de maatwerkoplossing die de DC heeft aangedragen voor het dorp Uitdam en is overgenomen door het HNNK en de Alliantie.
 - De gepresenteerde visualisatie is echter van dien aard, dat ik me grote zorgen maak over de landschappelijke invulling.
 - Het is de bedoeling dat de schoonheid van het dorp Uitdam bewaard blijft!
 - Ik wil nogmaals aandringen op de garantie, dat hier op een verantwoorde manier samen met Dorpsraad, Stichting DKZ en deskundigen invulling aan gaat worden gegeven.

- Dit is een toezegging die ook vanuit de Provincie tijdens de ateliers in Uitdam al lange tijd geleden is gedaan.

Brief M. Verhorst Persoonlijke zienswijze, d.d 20 januari 2018)

Nota van Beantwoording Zienswijzen Versterking Markermeerdijken

Gepubliceerd 1^e versie in augustus, definitieve versie in oktober 2018.

141 ingediende zienswijzen, 809 pagina's beantwoording

(Zie later toegelicht)

Aankondiging OPPW wordt PPW

- Het Projectplan Waterwet wordt in september 2018 ter vaststelling aangeboden aan HHNK. U ontvangt deze brief omdat u een zienswijze hebt ingediend.
- We hebben alle 142 zienswijzen behandeld en beantwoord in een Nota van beantwoording zienswijzen [...]
- Procedure bij Provincie Noord-Holland
 - Op 24 september a.s. bespreekt de Statencommissie Natuur, Landbouw, Water en Milieu de verklaring van geen bedenkingen voor de omgevingsvergunning.
 - In de vergadering van 8 oktober a.s. besluiten PS over het afgeven van de vvgb

(Brief AMMD, 10 juli 2018).

Wat staat er in het Projectplan Waterwet?

In het Projectplan Waterwet staan per locatie de voorgestelde oplossingen en het maximale ruimtebeslag dat ermee gepaard gaat. Het Projectplan Waterwet is in te zien op [de website van de provincie Noord-Holland](#).

Bron: Website Markermeerdijken

Brief Directeur Water HHNK, Joost de Ruig aan Deltacommissaris-traject betrokkenen

(PNH, Gemeente Waterland, Programmadirectie HWBP, Deltares, Staf DC, DRU, DKZ)

- Vorig jaar hebben we samen benut om zicht te krijgen op de veiligheidsopgave bij Uitdam [...]. De DC heeft dit vervolgens in een advies verrat, welke door de betrokken bestuurders overgenomen is.
- Het advies en daaropvolgende besluit is in het kort: De aanleg van een golfbrekende buitenberm, het herstel van het huidige onregelmatige dijkprofiel en een constructieve versterking van het binnentalud door middel van nagels en indien nodig een stukje damwand.
- De afgelopen tijd is deze oplossing, in samenspraak met de 4 deskundigen en de staf van de DC en HHNK, nader uitgewerkt door de Alliantie.
- Graag willen wij met u, in dezelfde setting als de eerdere joint fact findingbijeenkomsten, de resultaten van de uitwerking delen, de consequenties daarvan bespreken en afspraken maken over het verdere vervolg.
- Mede namens Hermen Borst (directeur Staf DC, Wim Bovendeur (AMDD) en Linda van Oostrum (HHNK) kijk ik weer uit naar een productieve bijeenkomst.

(Brief Joost de Ruig, directeur Water HHNK, d.d. 19 juli 2018)

Toetsingsadvies commissie m.e.r.

De Commissie adviseert om bij de verdere uitwerking van het dijkontwerp en de Ontwerpvisie duidelijk te maken en breed te communiceren:

- * hoe het principe 'Behoud door Ontwikkeling' tot nu toe is gehanteerd;
- * tot welke optimalisaties ten gunste van de beschermingsopgave in het ontwerp dit heeft geleid;
- * welke rol dit principe bij de verdere uitwerking en detaillering speelt en op welke manier de omgeving hierbij wordt betrokken.

Deze informatie kan tevens worden gebruikt om bij de nadere uitwerking te laten zien hoeveel winst nog behaald kan worden door maatwerkoplossingen.

De commissie m.e.r. schrijft ook dat de aanvulling op de MER laat zien dat de verdere uitwerking van het ontwerp nog veel mogelijkheden biedt voor maatwerk en optimalisatie vanuit ruimtelijke kwaliteit en andere waarden. Zij spreekt haar zorgen uit over het feit dat veel meer dan 40% van de dijk wordt getransformeerd of afgegraven.

(Commissie m.e.r., Toetsingsadvies over deMER 12 juli 2018)

Brief DKZ (mede namens DRU) aan Staf Deltacommissaris M.b.t zorgen over het ontwerp

- In de [DC] bijeenkomsten hebben wij gesproken over oplossingen die de monumentale status van de dijk recht zouden doen. Naar onze mening hebben we die toen ook gevonden. De uitkomsten van het onderzoek naar de sterkte van de dijk door de experts stemden hoopvol.
- Het lijkt ons goed jullie te berichten hoe wij een jaar later tegen de zaken aankijken

1. Het ontwerp.

- De visualisaties van het ontwerp die ons nu door de Alliantie worden gepresenteerd en ook de antwoorden op onze zienswijzen schetsen een ander beeld. De vorm en dimensies van de berm zijn aangepast en vernageling zou nodig zijn over de volle lengte.
- Het uitgangspunt van de gesprekken met de DC was een lage berm van een meter of 5 breed die 1 meter boven het wateroppervlak zou liggen. Plus waar nodig een constructieve versterking. Deze visualisaties laten iets heel anders zien.

Visualisaties OPPW

- We hebben ons met elkaar toch niet zo ingespannen voor het behoud van cultuurhistorische en landschappelijke waarden van de parel Uitdam, als dit het eindresultaat betekent!
2. De profielen van de modules ten noorden en zuiden van Uitdam en de overgangen tussen de verschillende profielen.
- De visualisaties van de overgangen naar een ander type versterking ten noorden en zuiden van Uitdam baren ons zorgen. Er zijn enorme verschillen in maat, vorm en verhouding tussen het profiel in Uitdam en de aansluitende profielen, deze moeten veel zorgvuldiger vormgegeven worden.
 - En is het niet logischer het profiel van Uitdam uit te breiden de 200 meter ten noorden van het dorp naar de camping en naar de kaap in het zuiden? Zo veel meters zijn dat niet.

- Het advies van de DC (pagina 3, 2e alinea) voor het dorp Uitdam strekt van dijkpaal 73 +50 tot dijkpaal 81. De Alliantie heeft het advies beperkt tot dijkpaal 79 +20.
3. De landschappelijke inpassing van het ontwerp op een manier die recht doet aan de monumentale status van de dijk.
- Op de vraag hoe het nu verder gaat met de landschappelijke inpassing, kregen we in het verleden als antwoord: Dat komt in een later stadium aan de orde. Maar welk stadium dan? En hoe en met wie? Er zijn volgens de Alliantie nog geen detailtekeningen van het ontwerp in Uitdam. Steeds is gezegd dat wij betrokken zouden worden bij de uitwerking van de plannen.
 - Er zijn allerlei vragen: Over de hoogte, de breedte, het profiel en de bekleding van de berm. Over de aansluiting van het profiel ten noorden en zuiden van Uitdam. Over de vorm en helling van het binnen- en buitentalud van de dijk. Over de hoogte, over de beplanting, over de aansluiting op de tuinen, over de steigers.
 - Al in de tijd van de ateliers met Mathea Mevissen, werd beloofd dat er een goede landschappelijke inpassing zou komen. In samenspraak met de bewoners en een landschapsarchitect en deskundigen voor de natuur. Waarbij wij ook inspraak zouden hebben in wie de deskundigen zouden zijn. Is 25 september hiervan de start?
 - Onderdeel van de landschappelijke inpassing is de bekleding van de dijk.
 - In de Nota Beantwoording Zienswijzen schrijft de Alliantie dat met het plaatsen van betonzuil en breuksteen als bekleding van de dijk in Uitdam op een passende wijze invulling wordt gegeven aan het advies van de DC. Wij zijn het daar niet mee eens. Er is in het advies niet gesproken over materialen. De Noordse stenen en de basaltblokken zijn een beschermd onderdeel van de dijk, passen bij het bijzondere karakter van Uitdam en moeten o.i. dus worden teruggeplaatst.
 - Onderstaande beelden geven een impressie van datgene wat we niet kwijt willen. De visualisatie van de Alliantie geeft hier geen enkele hoop op.

- Het Antwoord van de Alliantie op de 140 zienswijzen die ingediend zijn, is teleurstellend. De m.e.r. commissie blijkt het enige echt kritische orgaan in dit proces. Helaas is het advies van de commissie m.e.r. slechts raadgevend.
 - Er hangt veel af van onze bijeenkomst de 25ste.
- (Brief 12 september 2018 aan Staf DC, 16 september 2018 aan Joost de Ruig, directeur Water HHNK)

Begeleidende mailwisseling Hoekman- De Ruig

- Hoekman: Fotomontage Alliantie: dit was een jaar geleden! (J. Hoekman, 16 september 2018)
- Hoekman: Naar aanleiding van jouw telefonisch gesprek met Jeroen Koninkx bijgaand een overzicht van t.b.v. 25 september a.s. o.b.v. onder meer de Nota van Beantwoording en correspondentie van een jaar geleden (zie voorgaande mail) (J. Hoekman, 16 september 2018)

- De Ruig: Jullie issues komen vanzelfsprekend ook aan bod. Het is, denk ik, wel goed om daaraan voorafgaand elkaar mee te nemen wat de optimalisatie wel en niet heeft opgeleverd. (J. De Ruig, 17 september 2018)

Provinciale Staten CIE-NLG Inspraken M. Verhorst DKZ, 24 september 2019

Ik doe mijn inbreng aan de hand van een aantal foto's (zie bijlage)

- Dit beeld van de dijk bij Uitdam willen we niet kwijt: bloemrijk, basaltblokken en Noordse steen. Deze historische steenbekleding geniet provinciale bescherming. Uitdam wordt veel genoemd als voorbeeld waar het goed is gegaan. Toch is ook hier nog veel onduidelijkheid. Dit staat echter niet in het projectplan. Hoe kunt u nu hierover een oordeel geven?
- Deze visualisatie kregen wij als definitief eindbeeld van de Alliantie. Met dit industriële beeld kunnen wij als inwoners van Uitdam niet leven! Dit kan nooit de bedoeling van de DC zijn geweest. Weg zijn: de schoonheid, de charme, intimiteit, ons dorpsplein. De beleving van een karakteristiek dorp aan het water, een oer-Hollands landschap is vernietigd.
- Als deze foto gemaakt langs de Zuiddijk tussen Hoorn-Enkhuizen ook ons eindbeeld is – een dijk waar nog geen sprietje op wil groeien – dan kunnen wij niet anders dan ons ertegen verzetten. Het betreft hier betonblokken waarop grit is aangebracht. Wij willen dat het proces in Uitdam fatsoenlijk wordt afgerond met een atelier waarin ook de burgers meebeslissen over het aanzien van hun dijk. Boskalis verdwijnt straks uit zicht, maar wij de bewoners en u de provincie blijven er mee zitten.
- Gezien de onacceptabele visualisatie en onduidelijkheden die er ook voor ons zijn, vraag ik u PS te adviseren de voorliggende voordracht voor het afgeven van een Verklaring van Geen Bedenkingen uit te stellen, of te voorzien van aanvullende voorwaarden.

(24 september 2018)

Uitnodiging Bijeenkomst Deltacommissaris Markermeerdijken-Uitdam, 25 september 2018

Agenda:

- Uitwerking/optimalisatie advies deltacommissaris d.d. 27 juni 2017
 - o Toelichting door HHNK/Alliantie over de uitwerking/optimalisatie en de oplossing(en), met reflectie hierop door de experts
- Doorkijk naar de uitvoering en landschappelijke inpassing
 - o Toelichting door HHNK/Alliantie over de verdere uitvoering en de aandacht voor de landschappelijke inpassing

Verslag wordt 16 oktober 2018 ontvangen

Mail J. Hoekman naar aanleiding van bijeenkomst 25 september, aan alle deelnemers.

- Zoals beloofd stuur ik jullie bijlage 4 van de nota van beantwoording met achter in een bijlage over Uitdam. Onze onrust voorafgaande aan onze bijeenkomst van 25 september t.a.v. visualisatie, bermafmetingen, vormgeving en bekleding is veroorzaakt door een bijlage over Uitdam aan het eind van dit document.
- Gezien het besprokene nemen wij aan dat er nog een herziening volgt.

(Mail J. Hoekman DRU, d.d. 26 september 2018)

Memo HHNK aan Algemeen Bestuur HHNK en Provinciale Staten PNH

Betrokkenheid belanghebbenden Markermeerdijken in uitvoering

- In al haar projecten met een grote impact op de omgeving (zoals dijkversterkingen) wordt door HHNK ingezet op omgevingsgericht werken.
- De Alliantie Markermeerdijken hanteert voor haar inzet tijdens de uitvoering het motto "te gast op de dijk".
- De werkzaamheden in de (plan)voorbereiding en straks de uitvoering kenmerken zich door de jaren heen door een intensieve interactie met de omgeving.
- Het omgevingsproces dat is doorlopen in de totstandkoming van het Projectplan Waterwet (PPW) heeft niet op alle deeltrajecten tot 100% draagvlak geleid, zoals zichtbaar is geworden in de ingediende zienswijzen en door insprekers bij bestuursvergaderingen van zowel HHNK als de Provincie is verwoord. Desalniettemin zijn met dank aan de inbreng van de omgeving meerdere keuzes in het ontwerp gewijzigd.
- In paragraaf 1.6 van het PPW is een overzicht opgenomen van wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen; in de rapportage Maatschappelijke Participatie (bijlage 13.1 bij het PPW) is verantwoord hoe is omgegaan met eerdere inbreng vanuit de omgeving.

- Nu het Projectplan Waterwet in de laatste fase van de besluitvormingsprocedure is terechtgekomen, wordt gewerkt aan een Plan van aanpak voor het betrekken van de omgeving (provincie, gemeenten, recreatieschappen, bewoners, bedrijven en andere betrokkenen en belanghebbenden) bij het vervolgproces van verfijnen en detaillering van het ontwerp en de uitvoering van de dijkversterking.
- Het doel van het betrekken van de omgeving is het plan nóg beter te maken voor mensen (en organisaties) en hen te betrekken bij de invulling van het antwoord op de vraag "hoe ziet het er over een tijd voor mijn deur uit".
- Voor de vervolgfase beschouwen we 3 categorieën waarbij de Alliantie de omgeving betreft. De categorieën en de bijpassende werkwijze worden hierna uitgewerkt:
 - I Optimalisatie van het ontwerp
 - II Verfijning en detaillering van het ontwerp
 - III Uitvoering en uitvoeringsaspecten
- o Kaders:
 - Het Kader Ruimtelijke Kwaliteit wordt met name bij categorieën I en II toegepast.
 - Het Vormgevingsplan geldt als kader voor de uitwerking in categorie II en III.
 - Voor goede ideeën kan indachtig de Code Maatschappelijke Participatie ruimte worden gecreëerd, als dit in concrete voorstellen wordt gegoten.
- o Spelregels:
 - Per module wordt per categorie minimaal één contactmoment georganiseerd. De vorm van de contactmomenten (variërend van keukentafelgesprek tot informatiebijeenkomst) wordt per keer bepaald.
 - Voor alle categorieën geldt dat de uitwerking en contactmomenten per module worden ingericht.
 - De Alliantie bepaalt, aan de hand van de planning van de uitwerking van de ontwerpen, wanneer voor welke module het contactmoment plaatsvindt.
 - In het nader uit te werken Plan van aanpak wordt de mogelijke planning van de contactmomenten op hoofdlijnen weergegeven (welke module, welke periode, over welke onderwerpen).

Uitwerking betrekken belanghebbenden per categorie

I Optimalisatie van het ontwerp

- Doel: uitwerking van het vergunningontwerp (VO) tot een definitief ontwerp (DO). Daarbij wordt binnen de gekozen oplossing gezocht naar mogelijkheden tot het verkleinen van de ingreep, het ruimtebeslag en de aantasting van de huidige dijk (het monument).
- Randvoorwaarde is uiteraard dat deze blijft voldoen aan de eis 'voor tenminste 50 jaar veilig'.
- Voorwerk: De Alliantie het vergunningontwerp van het PPW uit tot een concept DO, waarin de mogelijkheden tot optimalisatie zijn uitgewerkt en onderbouwt de achtergronden hiervan.
- Hierbij anticipeert de Alliantie op vragen die vanuit de omgeving redelijkerwijs verwacht kunnen worden met betrekking tot gewenste optimalisaties.
- Het basis ontwerp van de type oplossing staat niet ter discussie. Binnen de grenzen van het PPW wordt het VO uitwerkt tot DO, waarin mogelijke optimalisaties (verkleining) van het ruimtebeslag in tijdelijke en/of permanente situatie zijn verwerkt.
- In het contactmoment met de omgeving presenteert Alliantie het concept DO met de mogelijke optimalisaties.
 - o Hierbij met name aandacht besteden aan uitleg, achtergrond, hoe optimalisaties tot stand zijn gekomen, waarom de aantasting van de dijk niet nog verder kan worden beperkt.
- Er is ruimte om vragen te stellen en ideeën in te brengen. De terugkoppeling van ideeën en vragen wordt geborgd.
- **Voor module 3** (gedeelte ten zuiden van gemaal, Scharwoude) geldt dat de uitkomsten van de review met bewoners worden gedeeld alvorens we starten met bovengenoemde stappen. De voorzitter van de reviewcommissie (de heer Vrijling) wordt betrokken bij de voorbereiding van deze terugkoppeling. Opmerking: module 14 wordt niet genoemd, terwijl er zo'n belangrijke meeting vooraf was gegaan. Al deze afspraken zijn niet nagekomen!

II Verfijning en detaillering van het ontwerp

- Doel: nadere uitwerking van het ontwerp, waarbij specifiek wordt gekeken naar de inrichting van de dijk (materiaalgebruik en objecten) en de overgangen tussen oplossingstypes (locatie, maatvoering en vormgeving).

- Voorwerk:
- Gedacht wordt om onder betrokkenen breed te inventariseren wat als belangrijk wordt gezien ten aanzien van de verfijning, detaillering (categorie II). In de contactmomenten wordt hierop teruggekomen. In het uit te werken Plan van aanpak wordt deze stap nader ingevuld, mogelijk door middel van een enquête onder het dijkenpanel.
- De Alliantie werkt verschillende opties uit voor de inrichting (materiaalgebruik, locatie van objecten) en de overgangen (maatvoering, vormgeving en locatie). De uitgewerkte opties worden voorafgaand aan de bijeenkomst met de betrokkenen gedeeld.
- In het contactmoment worden de verschillende opties verkend, toegelicht en besproken. Afhankelijk van de aard van de mogelijkheden kan het contactmoment het karakter van een ontwerpatelier krijgen.
- Beoogd resultaat uit de contactmomenten is een beargumenteerde keuze en uitwerking van de nadere detaillering van inrichtingsaspecten en overgangen.

III Uitvoeringsaspecten

- Doel:
- Afstemming van uitvoeringsaspecten zoals werktijden, aanrijroutes, omleidingsroutes, (extra) verkeers- of veiligheidsmaatregelen met gemeenten, hulpverleningsdiensten, openbaar vervoersdiensten, etc.
- Informeren van aanwonenden en gebruikers (recreanten) over uitvoeringsaspecten zoals werktijden, aanrijroutes, omleidingsroutes, (extra) verkeers- of veiligheidsmaatregelen.
- Met de bouwklankbordgroepen wordt besproken hoe we overlast kunnen beperken en de uitvoering zo soepel als mogelijk kunnen laten verlopen.

Terugkoppelingen

- Per module en per categorie worden verslagen van de contactmomenten met daarin de gemaakte keuzes (voorzien van een beknopte onderbouwing) en uitwerkingen gepubliceerd op www.markermeerdijken.nl nadat deze met de betrokkenen gedeeld zijn.

Provinciale Staten NH: Motie Betrek de betrokken bewoner inwoners Markermeerdijken
 Ingediend door PvdA, VVD, D66 en CDA, 8 oktober 2018

Motie Betrek de betrokken inwoners Markermeerdijken

Overwegende

- dat PS grote waarde hecht aan het betrekken van onze inwoners bij het tot stand komen en uitwerken van plannen;
- dat de Markermeerdijken tussen Hoorn en Durgerdam niet langer voldoen aan de eisen die in het kader van de veiligheid aan een primaire waterkering gesteld moeten worden;
- dat de komende jaren gewerkt zal worden aan een versterking van de Markermeerdijken conform het projectplan zoals dat op 19 september door het Algemeen Bestuur van HHNK is vastgesteld;
- dat om een vergunning te kunnen verlenen hiervoor, PS een VVGB dient af te geven;
- dat er binnen de kaders van het projectplan uitwerking gegeven gaat worden aan de landschappelijke en ruimtelijke invulling van de nieuwe dijk;
- dat de Gedeputeerde heeft toegezegd dat de bewoners daar nadrukkelijk bij betrokken zullen worden in het vervolg van het proces;

voorts overwegende

- dat PS het als haar verantwoordelijkheid ziet om een goed proces van burgerparticipatie bij de landschappelijke uitwerking te borgen;
- dat het van belang is vooraf duidelijkheid te geven over het participatieniveau, de vormen van de participatie, de ruimte binnen het participatieproces voor deelnemende bewoners en de verwachtingen die zij bij dit proces mogen hebben;

roept het college op

- met de betrokken partners binnen de 'Alliantie Markermeerdijken' voor de verdere uitwerking van de ruimtelijke invulling een concept plan van aanpak burgerparticipatie op te stellen waarin tenminste tot uitdrukking komt
 - a. het niveau van participatie
 - b. de vormen van participatie
 - c. de verwachtingen die inwoners en belanghebbenden bij het participatieproces mogen hebben;
- het opstellen van dit plan van aanpak als voorwaarde op te nemen bij het verlenen van de vergunning;

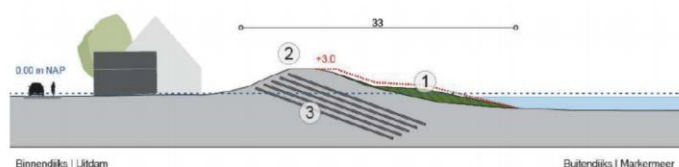
Verslag bijeenkomst Markermeerdijken-Uitdam van 25 september 2018, d.d. 16 oktober 2018

Aanwezigen: HHNK/Alliantie 6x, Min I&W 1x, HWBP 1x, Staf DC 2x, PNH 1x, Gemeente Waterland 2x, experts (Henk van Hemert, RWS, Peter v.d. Berg, Deltares), DR Uitdam 4x, DKZ 2x.

Afwezig: 2 experts (Richard Jorissen, RWS Martin Schepers, WR)

Uitwerking/optimalisatie

Terugblik Invulling advies DC in PPW

1. Hier is de golfbrekende berm weergegeven. Het talud en de hoogte van deze berm is zo gekozen dat deze een optimale golfbrekende werking heeft. In paragraaf 5.4 Dijkbekleding van het Vormgevingsplan (bijlage 12.9 van het Bijlagenboek) is aangegeven dat op het buitentalud zetsteen wordt toegepast. Dit wordt een betonzuil met steentoeslag. De taludruwheid van dit type zetsteen bepaalt tot welke hoogte deze vanuit waterveiligheid doorloopt.
2. Het gehele dijkprofiel wordt hersteld. Dit betekent dat zowel de binnenberm, kruin als buitenberm worden hersteld. De binnenberm wordt geherprofileerd. De kruin wordt over de gehele lengte van de module geëgaliseerd, waardoor de kruin afhankelijk van het huidige profiel iets hoger komt te liggen of juist iets lager komt te liggen. De buitenberm wordt geheel nieuw aangebracht. Tevens wordt een landschappelijk inpassing van de aansluitingen opgenomen.
3. Hier is de dijkvernageling weergegeven. Gebleken is dat er 5 lagen van nagels nodig zijn en dat de nagels op circa 0,8 meter van elkaar geplaatst dienen te worden.

- In het afgelopen jaar zijn er 4 bijeenkomsten met experts geweest

- Er kan worden gesteld dat het berekende veiligheidstekort in de huidige situatie in Uitdam Zuid 20% en in Uitdam Noord 10% is
- In Noord kan het veiligheidstekort worden opgelost door vernageling
- In Zuid is een andere constructie nodig.
- Hier kan gekozen worden voor een damwand met vernageling
- Joost de Ruig geeft aan dat we hier wel op het grensvlak zitten van wat 'proven technology' is, maar Alliantie/HHNK is hoopvol dat het kan lukken.
- Voorkeur heeft een damwand halverwege het binnentalud met de lichtste plank
- Henk van Hemert geeft aan dat hij een voorkeur heeft voor een damwand zonder verankering
- Gekeken wordt of dit kan. En de Alliantie kan deze oplossing alleen toepassen als het werk verzekeraar is. Ook dit wordt nog uitgezocht.
- In het middengebied tussen Noord en Zuid is nauwelijks sprake van een veiligheidstekort. De vraag is nog of je hier iets moet doen. Indien hier toch iets nodig is, kan dit met enkele nagels worden opgelost.
- Belangrijk is om te beseffen dat er behoorlijke inkepingen nodig zijn om de nagels in te brengen. De dijk wordt dan deels aan de binnenkant afgegraven en daarna weer opgebouwd. Ook zal het aanvragen van vergunningen voor nieuwbouw rondom de woningen lastiger worden. Bij de oplossingen voor Uitdam is nu wel rekening gehouden met de reeds afgegeven vergunningen voor nieuwbouw.
- Henk van Hemert en Peter van den Berg geven aan dat de experts zich kunnen vinden in de gekozen oplossingen. Er is echt veel uitgezocht, op een goede, gedegen manier.
- Hermen sluit dit onderwerp af met de constatering dat het advies van de deltacommissaris maakbaar en uitvoerbaar is.
- De bewoners complimenteren de Alliantie/HHNK en de experts voor het gedane werk.
- Bewoners geven wel aan het jammer te vinden dat ze ruim een jaar niets hebben gehoord en het beter was geweest om tussendoor geïnformeerd te worden over de stand van zaken.
- Luzette Kroon [Burgemeester Waterland] geeft haar complimenten aan de bewoners, HHNK/Alliantie, de experts en aan het Deltaprogramma voor het participatietraject bij Uitdam, met de oproep om frequent contact te blijven houden.

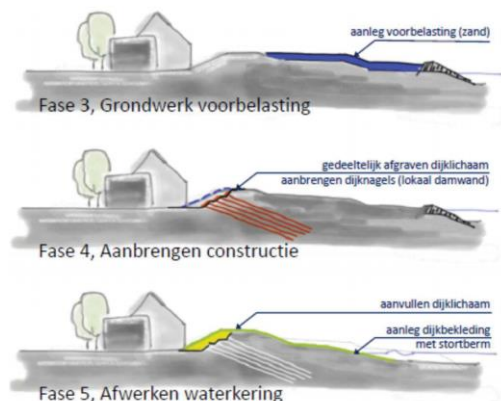
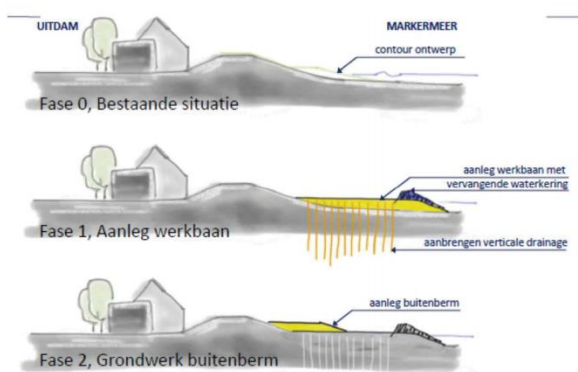
Doorkijk naar uitvoering en landschappelijke inpassing

- Ben Castricum vervolgt zijn toelichting (zie sheets over de uitvoering). De uitvoeringsduur is naar verwachting drie jaar. Ook wordt helder gemaakt dat de eerder getoonde visualisatie van de dijk niet het eindbeeld is.
- Jaap Hoekman vraagt of aangegeven kan worden wat de dimensies zijn van de aan te leggen buitenberm. Deze informatie heeft Wim Bovendeur niet exact paraat. Dit wordt apart nog doorgegeven.

Uitvoering Conceptueel

Uitvoering Conceptueel

- Note: let op groene lijn bij Fase 5 "afwerken waterkering": aanleg dijkbekleding is groen gekleurd.
- De bewoners willen het liefst zoveel mogelijk gras en/of een natuurlijke bekleding van de dijk. Dit geldt ook voor de buitenberm. Jeroen Koninkx vraagt of daar ook gras op de berm kan (dat geeft al gelijk een hele andere uitstraling).

- Joost de Ruig geeft aan dat in het nieuwe ontwerp een deel van de dijk zeker met gras wordt afgedekt. Op het buitentalud zal ook een deel met stenen nodig zijn (voor de veiligheid). De basaltblokken zullen hier niet terugkomen (ter voorkoming dat de dijk mogelijk bij de eerstvolgende toetsing weer wordt afgekeurd).
- Ook zal in het eerste jaar er nog veel steen te zien zijn, omdat het nodig is om te kunnen checken wat de dijk 'doet' na de eerste ingrepen. Joost de Ruig zegt toe dat er wordt gezocht naar een vormgeving die zoveel als mogelijk lijkt op de huidige situatie, op een zo natuurlijke manier en in samenspraak met de bewoners.
- Er wordt afgesproken om zo'n gesprek met bewoners over de landschappelijke inpassing/groeninvulling te gaan organiseren.
- Goede timing hiervoor is voordat het definitieve ontwerp gereed is (= einde dit jaar/begin volgend jaar). Voorstel van HHNK/Alliantie is wel om dit niet alleen voor Uitdam te doen maar voor de gehele Markermeerdijken. Bewoners kunnen zich hierin vinden. Alliantie/HHNK nemen de lead in het organiseren van deze bijeenkomst.
- Laatste punt dat wordt ingebracht zijn de overgangen in Noord en in Zuid. De bewoners willen ook hierbij betrokken worden.
- In de Nota van Antwoord staan hierover al hele duidelijke antwoorden, waar de bewoners niet blij van worden. Jaap Hoekman zegt toe om deze tekst naar Alliantie/HHNK te mailen.
- Afsproken wordt om de overgangen te betrekken in de bijeenkomst over de landschappelijke inpassing/groeninvulling.

Afspraken vervolgproces

- Belangrijke gezamenlijke constatering is dat het advies van de deltacommissaris maakbaar en uitvoerbaar is.
- Dit betekent ook dat de actieve betrokkenheid van de (staf van de) deltacommissaris na deze bijeenkomst is afgerond.
- Mocht op enig moment onverhoopt toch blijken dat de beoogde oplossing op gespannen voet staat met het advies van de deltacommissaris, dan komen we weer in deze samenstelling bij elkaar.
- De experts zeggen toe hun inzet voort te zetten, nu op verzoek van HHNK.
- Joost de Ruig zegt toe tussendoor vaker te communiceren en roept bewoners op dit zelf ook te doen.
- Alliantie/HHNK organiseren een volgende bijeenkomst over de landschappelijke inpassing/groeninvulling op een moment dat hierover een goed inhoudelijk gesprek gevoerd kan worden, in ieder geval vóórdat de definitieve vormgeving wordt bepaald.

Begeleidende mail H. Borst, Staf DC aan alle deelnemers

We hebben een (beperkt) aantal opmerkingen/suggesties bij het verslag ontvangen. Dit heeft geleid tot 1 aanpassing, en wel in de eerste zin van de eerste volledige alinea op blz. 3 van het verslag. Deze zijn luidt nu als volgt: *"De bewoners willen het liefst zoveel mogelijk gras en/of een natuurlijke bekleding van de dijk."* De overige opmerkingen/suggesties leiden ook weer tot discussie en hebben we niet overgenomen. Hiermee is het bijgevoegde verslag het definitieve verslag van onze bijeenkomst op 25 september jl.

@ Wim Bovendeur, er zit nog een actie voor jou in het verslag over de dimensies van de aan te leggen buitenberm -> bovenaan blz. 3.

(Mail Staf DC, H. Borst, 16 oktober 2018)

Reactie DRU aan H. Borst, Staf DC

Dag Hermen, Naar aanleiding van de wijziging in de notulen. Er is nog een uitstaand uitzoekpunt.

Op 25 september is naar aanleiding van een vraag van Jeroen over gras/groen op de bovenkant van de berm toegezegd door Joost dat na te gaan en met een antwoord te komen. Dank jullie wel voor jullie inzet.

(mail J. Hoekman aan H. Borst, Staf DC, 16 oktober 2018)

Nota van Beantwoording Zienswijze, oktober 2018

- 2.2.2 De aanwijzing van het Markermeer als 'buitenwater' betekent ook dat de Markermeerdijken een 'primaire waterkering' zijn. Voor primaire keringen gelden de landelijke veiligheidsnormen uit de Waterwet. Sinds de wijziging van de Waterwet in 2017 gaat het om twee normen: de signaleringswaarde en een ondergrens. Voor de Markermeerdijken geldt als signaleringswaarde een maximaal toelaatbare overstromingskans van 1:3.000 per jaar en als ondergrens een maximaal toelaatbare overstromingskans van 1:1.000 per jaar. De signaleringswaarde dient als waarschuwing dat de sterkte van de dijk nog maar net voldoet. Als de

signaleringswaarde wordt bereikt kan alvast worden gestart met de voorbereiding van een versterkingsplan, zodat de maximaal toelaatbare overstromingskans niet wordt overschreden.

- 2.2.2 De dijkversterking van de Markermeerdijken is voor de financiering opgenomen in het 2e HWBP van het Rijk. Dat programma kent als uitgangspunten: sober, robuust en doelmatig. Het uitgangspunt 'doelmatig' betekent dat alleen die delen van een dijk worden aangepakt die niet meer aan de veiligheidsnorm voldoen.
- 2.2.5 Slotsom. Zoals in het voorafgaande uiteen is gezet **leiden de zienswijzen over nut en noodzaak, urgentie, alternatieven [pompen in de Houtribdijk] en de voorstellen om andere ontwerpmethodieken ['Bewezen Sterkte' en 'Dijken op veen'] te gebruiken niet tot een andere kijk op de veiligheidsopgaven voor de Markermeerdijken**
- 2.3.3. Het unieke karakter van het oude vissersdorp Uitdam wordt bepaald door het landschappelijk ensemble van water, dijk en lintbebouwing. **De gemeente Waterland heeft dit unieke karakter in het bestemmingsplan vastgelegd met een dubbelbestemming 'Cultuurhistorie ensemble dijk & dorp Uitdam'.**
- Omdat de constructieve versterking minder verandering met zich meebrengt voor de omgeving is deze oplossing in het Milieueffectrapport aangemerkt als het meest milieuvriendelijk alternatief.
- Vanuit de gemeenschap van Uitdam werd al vroeg in het planproces een duidelijke voorkeur kenbaar gemaakt voor een constructieve versterking, zodat het uiterlijk van de dijk intact blijft.
- Het HHNK heeft in het kader van de Code Maatschappelijke Participatie ruimte geboden om de constructieve varianten nader te onderzoeken. Dit onderzoek en het overleg daarover met betrokkenen, leidde niet tot een eensluidend oordeel. Daaropvolgend is in 2017 aan de DC gevraagd om advies uit te brengen
- **Het onafhankelijk en richtinggevend advies van de DC ligt dicht aan tegen het Meest Milieuvriendelijke Alternatief en dus een constructieve versterking.**
- In vervolg op het advies van de DC bevat het PPW ter hoogte van het dorp Uitdam een Voorkeursalternatief met een constructieve oplossing met vernageling.
- **Door toepassing van de buitenwaartse berm, inclusief vernageling bij Uitdam, worden effecten op de binnendijkse bebouwing voorkomen.**
- **Het historisch karakter van het dorp blijft bestaan. Dit historisch karakter is van belang bij de beleving van de dijk.**
- Kortom, na een intensief planproces met participatie en advisering door de DC is in het projectplan een Voorkeursalternatief opgenomen waarmee de dijk veilig is én het beschreven unieke karakter behouden blijft.
- De keuze voor de constructieve oplossing in Uitdam doet recht aan het unieke karakter van dit voormalige vissersdorp. **Het ensemble van water, dijk en lintbebouwing komt elders langs de Markermeerdijk niet voor. De situatie is uniek in de letterlijke betekenis 'enig in zijn soort'.**
- Het ruimtelijk karakter [van de lintbebouwing in Volendam en Durgerdam] is niet vergelijkbaar met Uitdam.
- 2.4.1 Op basis van het toetsingskader van deze omgevingsvergunning mag aantasting van de monumentale waarden alleen plaatsvinden als daarvoor zwaarwichtige redenen van aantoonbaar algemeen maatschappelijk belang zijn aan te voeren. De waterveiligheid van de provincie Noord-Holland is een dergelijke zwaarwichtige reden van aantoonbaar algemeen maatschappelijk belang.
- **De inspanning is erop gericht geweest de beschermde waarden zoveel mogelijk te ontzien. De monumentale waarden van de dijk zijn op een evenwichtige wijze betrokken bij het opstellen van het projectplan.**
- Het Kader Ruimtelijke Kwaliteit is mede om die reden opgesteld.
- Om een integraal beeld te kunnen geven van de mate van aantasting van de beschermde monumentale waarden, zijn de begrippen 'behoud', 'transformatie' en 'afgraven' geïntroduceerd.
 - o **Behoud: het historisch dijklichaam blijft op zijn huidige plek behouden.** [...] Wel kunnen voor de versterking grondsuppleties plaatsvinden, waarbij de historische dijkbekleding niet behouden kan blijven, waardoor de historisch-morfologische waarde (samenstelling van het dijklichaam en vorm van het dijkprofiel) in **enige mate** wordt aangetast. **De overige beschermde waarden (cultuurhistorisch, beeldbepalend en historisch-ruimtelijk) blijven onaangetast.**
 - o **Transformatie:** Het historisch dijklichaam wordt gedeeltelijk gewijzigd door afgraving van een deel van de dijk en grondsuppletie aan het andere deel van de dijk. De as van de dijk verschuift. De historische dijkbekleding kan niet behouden blijven. De historisch-morfologische waarde wordt in grotere mate aangetast dan bij behoud. In geval van een buitenwaartse asverschuiving ter plaatse van een voorland vindt ruimtebeslag plaats op het voorland; dit is een aantasting van de cultuurhistorische waarde. De braken blijven geheel onaangeroerd. De beeldbepalende waarde blijft onaangetast.
 - o **Afgraven:** Het historisch dijklichaam wordt voor circa 75-100% boven de dijkvoet afgegraven. Het oorspronkelijke dijkprofiel en zijn samenstelling verdwijnen daardoor. Buitenwaarts wordt een geheel

nieuw dijklichaam aangebracht. Dit is een aantasting van de historisch-morfologische waarde, groter dan bij transformatie. Daar waar voorlanden aanwezig zijn, worden deze gedeeltelijk bedekt door de nieuwe dijk. Dit is een aantasting van de cultuurhistorische waarde. De braken blijven geheel onaangeroerd. De beeldbepalende waarde blijft onaangetast.

- Over de hele lengte van de Markermeerdijken valt 20,35 km (63,5%) onder behoud; 3,22 km (10,1%) onder transformeren en 8,49 km (26,4%) onder afgraven.
- Daar waar een aantasting van een monumentale waarde niet te voorkomen is, zijn de andere onderdelen van het provinciaal monument zoveel mogelijk gespaard.
- Tegen de achtergrond van de noodzaak de dijk te verbeteren geeft de Versterking blijk van voldoende inspanning om het effect op de beschermde waarden van de monumentale dijk zo klein mogelijk te houden, zowel in het tot stand gekomen ontwerp als in de verdere uitwerking en detaillering daarvan.

Beschermde waarden van de Noorder IJ- en Zeedijken

- *cultuurhistorische waarde*: de eeuwenlange ontstaansgeschiedenis van de dijk met bijbehorende transformaties in het tracé van het dijklichaam en de biotoop (bochten en hoeken in de dijk, wielen en buitendijkse voorlanden);
- *historisch-morfologische waarde*: de historisch gegroeide fysieke verschijning van de dijk (de samenstelling van het dijklichaam en de vorm van het profiel daarvan);
- *beeldbepalende waarde*: de waarde van de dijk als continuerende lijn in het open polderlandschap.

- 2.5.2 De dijkversterking wordt ingepast in de omgeving. Een dijk die waterveiligheid biedt én die zo goed mogelijk is ingepast in zijn omgeving. De dijkversterking is nadrukkelijk meer dan alleen een civieltechnische opgave. Bij de planvorming is niet alleen bekeken hoe de waterveiligheid op een sobere, robuuste en doelmatige manier kan worden verbeterd, maar ook hoe de dijkversterking rekening kan houden met natuur, landschap, cultuurhistorie en met andere belangen.
 - o Veel zienswijzen geven er blijk van dat het resultaat de indieners tegenvalt. Volgens de zienswijzen verliest de omgeving aan kwaliteit.
 - o De kwaliteiten in de omgeving en de wijze waarop deze kwaliteiten in het planproces zijn ingebracht komen in het bijzonder tot uiting in het Kader Ruimtelijke Kwaliteit, de Ontwerpvisie, het Vormgevingsplan en het Participatieproces.
 - Het KRK is opgesteld om de kwaliteiten van het gebied te borgen.
 - In het KRK wordt het begrip ruimtelijke kwaliteit opgevat als de meerwaarde die ontstaat als de verschillende thema's rond de dijkversterking – natuur, cultuurhistorie, archeologie, recreatie, landschap en ruimte – met elkaar in verband worden gebracht.
 - o Het ontwerpproces bestaat uit diverse stappen (van grof naar fijn) die uiteindelijk leiden tot het definitieve ontwerp.
 - o Het vormgevingsplan wordt gebruikt bij de uitwerking en detaillering van het dijkontwerp. Het gaat om de inrichting van de dijk (dijktrappen, dijkmeubilair, steenbekleding), de fiets- en wandelpaden en de dijkplaatsen.
 - o Het resultaat [...] is een dijkontwerp dat niet allen zorgt voor een veilige dijk, maar ook voor een dijk die met grote zorgvuldigheid is ingepast in zijn omgeving. Het civieltechnische ontwerp houdt rekening met de karakteristieke cultuurhistorische en landschappelijke waarden.
- 2.7 Communicatie
 - In een deel van de zienswijzen wordt ofwel gesteld dat de Alliantie de indiener niet of onvoldoende betrokken heeft bij het opstellen van het projectplan, dat de communicatie stroef is verlopen of eenrichtingverkeer was
 - Ook wordt in zienswijzen uitgesproken dat er geen vertrouwen is in de Alliantie
 - o Economische belangen te sterk doorklinken in de gemaakte keuzen
 - o Alleen kennis van de private partijen uit de Alliantie is benut met uitsluiting van kennis die elders beschikbaar is
 - o Verdeling van verantwoordelijkheden en risico's in de Alliantie is ondoorzichtig
 - Het is spijtig dat, zoals in zienswijzen naar voren wordt gebracht, indieners vinden dat zij toch niet voldoende gehoord zijn.

Module 14 Uitdam dorp

1. Advies Deltacommissaris

Indieners geven aan niet te kunnen beoordelen of plan voldoet aan het advies van de Deltacommissaris, omdat ze de uitwerking te globaal vinden.

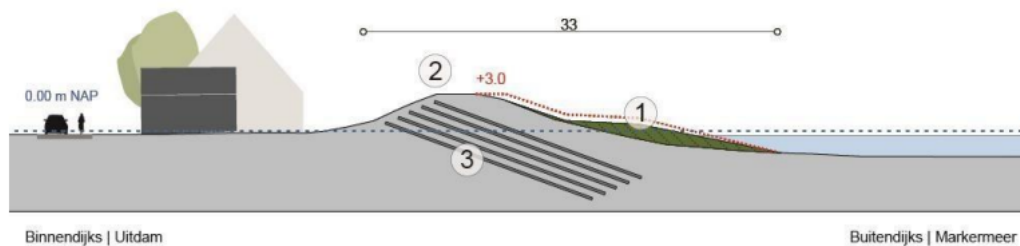
Het advies van de Deltacommissaris is in onderstaand kader weergegeven:

Ik adviseer daarom om de dijk bij Uitdam te versterken zonder asverschuiving, met een buitenberm en met aanvullende constructieve elementen en dit nader uit te werken in het detail ontwerp, met als elementen:

1. aanleg van een golfbrekkende berm aan de zijde van het Markermeer, om het tekort aan hoogte en buitenwaartse macrostabiliteit op te lossen;
2. herstel aan het huidige onregelmatige dijkprofiel;
3. waar nodig een constructieve versterking van het binnentalud, door nagels en (indien goedkoper of beter) een stukje damwand, om het tekort aan binnenwaartse macrostabiliteit op te lossen.

Ik adviseer deze wijze van dijkversterking in de fase tot het definitief ontwerp te optimaliseren zodat duidelijk is in hoeverre en waar constructieve elementen (met name nagels) nodig zijn. Bij dit optimaliseren denk ik met name aan het betrekken van bebouwing in de stabiliteitsanalyse (schematiseren, 3D-analyse en het meenemen van bebouwd gewicht van de huizen).

Middels onderstaande figuur, zoals opgenomen in paragraaf 7.1.14 'Module 14 Uitdam dorp' van het Projectplan, wordt een toelichting gegeven hoe invulling is gegeven aan het advies van de Deltacommissaris.

1. Hier is de golfbrekkende berm weergegeven. Het talud en de hoogte van deze berm is zo gekozen dat deze een optimale golfbrekkende werking heeft. In paragraaf 5.4 Dijkbekleding van het Vormgevingsplan (bijlage 12.9 van het Bijlagenboek) is aangegeven dat op het buitentalud zetsteen wordt toegepast. Dit wordt een betonzuil met steentoeslag. De taludruwheid van dit type zetsteen bepaalt tot welke hoogte deze vanuit waterveiligheid doorloopt.
 2. Het gehele dijkprofiel wordt hersteld. Dit betekent dat zowel de binnenberm, kruin als buitenberm worden hersteld. De binnenberm wordt geherprofileerd. De kruin wordt over de gehele lengte van de module geëgaliseerd, waardoor de kruin afhankelijk van het huidige profiel iets hoger komt te liggen of juist iets lager komt te liggen. De buitenberm wordt geheel nieuw aangebracht. Tevens wordt een landschappelijk inpassing van de aansluitingen opgenomen.
 3. Hier is de dijkvernageling weergegeven. Gebleken is dat er 5 lagen van nagels nodig zijn dat de nagels op circa 0,8 meter van elkaar geplaatst dienen te worden.
- 2. Landschappelijke inpassing. Vormgeving:
 - o het advies van de DC gaat niet in op de vormgeving van de uiteindelijke dijk. Door de alliantie wordt in samenwerking met PNH, de betrokken gemeenten en recreatieschap Twiske-Waterland aan de vormgeving invulling gegeven middels het Vormgevingsplan
 - o Voor de bekleding binnen de Versterking is gekozen voor betonzuil met steentoeslag. Hiermee wordt op een passende wijze invulling gegeven aan het advies van de DC.
 - 3. Uitvoering
 - Voor start van de uitvoering wordt voor de Module 14 Uitdam een Werkplan opgesteld met daarin de hinderbeperkende maatregelen, dit werkplan wordt met bewoners besproken.

Onderwerp: Antwoord op uw zienswijze Markermeerdijken

- Hierbij brengen wij u op de hoogte van ons besluit van 30 oktober 2018 waarmee wij het projectplan versterking Markermeerdijken hebben goedgekeurd. Daarnaast hebben we ook besloten de omgevingsvergunning en de natuurvergunning en – ontheffing te verlenen.
- Vanaf 14 november 2018 leggen wij als coördinator van de uitvoeringsbesluiten ons goedkeuringsbesluit, het Projectplan versterking Markermeerdijken, alle plandocumenten en uitvoeringsbesluiten en de **Nota van beantwoording zienswijzen 6 weken ter inzage voor belanghebbenden voor beroep bij de afdeling Bestuursrechtspreek van de Raad van State.**

(Brief, d.d. 13 november 2018).

Mail DKZ, M. Verhorst aan dijkgraaf L. Kohsiek, cc. Joost de Ruig

- Wij krijgen in Uitdam een goede technische oplossing die ervoor zorgt dat de dijk op zijn plaats blijft. Daar zijn we dankbaar voor.
- **Ik heb je al eens laten weten dat wij, De Kwade Zwaan en de Dorpsraad Uitdam, ons helaas zorgen maken over de visualisering. En we blijven ons dat maken zoals alles 'vaag' en vooral 'stenig' blijft.**
- Ondanks het participatieproces dat door de Provincie is toegezegd bij het afgeven van de verklaring van Geen bezwaar.
- In de laatste vergadering met de staf van de DC hebben we deze zorgen ook geuit. **Zo ben ik persoonlijk bang dat participatie inhoudt dat we 3 keuze krijgen voorgeschoteld, waaruit dan gekozen mag worden.**
- Hij [Cyril Liebrand, dijkvegetatie-expert] blijkt in het verleden al onderzoek voor het HHNK te hebben uitgevoerd naar de bestaande dijkvegetatie. Die staat er niet best voor en er zou veel winst te behalen zijn door de dijkverzwaring als kans aan te grijpen om de kwaliteit aanzienlijke te verbeteren zowel uit ecologisch oogpunt als uit oogpunt van veiligheid. Dijkvegetatie is daar van grote invloed op.
- Ik heb op het Deltacongres met Peter Glas kennis gemaakt en hij blijkt inderdaad een groot voorstander van bloemendijken.
- Ik zou graag van jullie als HHNK de toezegging krijgen als de dijkvegetatiespecialist Cyril Liebrand bij het proces wordt betrokken om de dijk bij Uitdam 'af' te maken en niet alleen daar, maar langs het hele dijktraject Amsterdam-Hoorn.

(mail d.d. 2 november 2018)

Mail DRU/DKZ aan HHNK en Alliantie n.a.v. vragen Dorpsvergadering
t.a.v. L. Van Oostrum, Wim Bovendeur, Ben Castricum,

- JLD-klapankers wordt naar verwachting in januari 2019 ENW goedgekeurd. Waarom deze techniek niet toepassen i.p.v. vernageling en/of damwanden, gezien de voordelen, zoals werken van bovenaf de dijk met minder impact op de tuinen en geen extra eisen t.a.v. (nieuw)bouw?
- **Hoe gaan we komen tot groen in plaats van stenen op de berm?**
- Wanneer start het participatieproces, onder andere over dijkbekleding en hoe is dat ingericht?
- Hoe komen de overgangen tussen Uitdam en de aanpalende dijkvakken eruit te zien en as-verschuiving daar wel op zijn plaats?
- Wat worden de dimensies van de berm en vormgeven van de berm (vraag staat zoals bekend nog uit) **[deze vraag is in verslag 25 september 2018 vastgelegd]**
- [...]

(Mail, 6 december 2018)

Mail DKZ/DRU aan HHNK en Alliantie inzake voortgang

t.a.v. L. Van Oostrum, Wim Bovendeur, Ben Castricum, Joost de Ruig

- Inmiddels zijn 2 maanden verstreken sinds de bijeenkomst in Monnickendam op 25 september. Toen spraken wij af dat wij contact met jullie op zouden nemen wanneer er vragen en zorgen zijn.
- Jullie geven aan midden 2019 met de werkzaamheden te willen beginnen en de tijd verstrijkt. Wij beginnen ons daarom steeds grotere zorgen te maken over de wijze van uitvoeren.
- **Wij hebben ons de afgelopen 12 jaar ingezet om de monumentale status van de dijk te beschermen, ook in het laatste deel van dit proces blijven we graag betrokken.**
- De volgende belangrijke vragen leven:
 1. Wat worden de dimensies van de buitenberm?
 2. Hoe gaat de aansluiting naar de profielen in het noorden en zuiden er uit zien?

3. Welke constructieve techniek gaat gebruikt worden?

4. Hoe wordt de landschappelijke inpassing van de dijk vormgegeven? Noorse stenen? Bloemrijke dijk?

- Gezien de tijd die dringt zouden wij graag op korte termijn een gesprek met jullie hebben om geïnformeerd te worden over de stand van zaken en over de vormgeving van de eerder beloofde participatie in het proces.
- Kunnen jullie ons een voorstel voor een datum doen?
- Overigens wachten wij nog op de tijdens de bijeenkomst in Monnickendam op 25 september 2018 toegezegde informatie over de dimensies van de aan te leggen buitenberm. Verslag bijeenkomst Markermeerdijken-Uitdam: "Jaap Hoekman vraagt of aangegeven kan worden wat de dimensies zijn van de aan te leggen buitenberm. Deze informatie heeft Wim Bovendeur niet exact paraat. Dit wordt apart nog doorgegeven. "
- Willen jullie ons z.s.m. deze informatie sturen?

(Mail d.d. 6 december 2018)

Op antwoord van de vraag van Jaap kan ik verwijzen naar de gepubliceerde tekeningen op www.markermeerdijken.nl. Zie deze [link](#)

(mail B. Castricum AMMD, d.d. 11 december 2018)

Note: dit zijn algemene tekeningen en geen detailtekening met dimensies: niet zichtbaar lengte en hoogte boventalud, berm, onderstalud. Hiermee is de vraag om meer detail van het ontwerp NIET gehonoreerd.

Mail Marc Schepers, programmaontwikkelaar Markermeer, IJsselmeer, Waterland, PNH aan HHNK, AMMD

- De biodiversiteit staat niet alleen in Nederland sterk onder druk. Een dijk als die van de Markermeerkust kan een belangrijke bijdrage leveren aan vergroting van de biodiversiteit langs de kust van NH.
- Omdat de dijk een lint is, vervult een bloemrijke variant ook een veel betere ecologische verbindingfunctie dan een soortenarme dijk. Er is veel kennis opgedaan over de realisatie van bloemrijke dijken en hun meerwaarde. Gemeenten, recreatieschappen, Provincie, natuurorganisaties en vele burgers en belangenorganisaties zijn voorstander van bloemrijke dijken vanwege de ruimtelijke en belevingskwaliteiten die deze levert. Zij dragen dit concept graag aan bij de Alliantie Markermeerdijken.
- De bloemrijke dijk blijkt ook in veel gevallen veiliger vanwege de gevarieerde dichte vegetatie en doorworteling. Hier is uitgebreid onderzoek naar gedaan onder meer door Universiteit Wageningen en Deltares. Ook bij de dijken van HHNK.
- Voor HHNK als eindbeheerder lijkt het dus essentieel dat er wordt gewerkt aan een bloemrijke dijk. Wij begrijpen overigens dat minder bloemrijke dijken onveilig zouden zijn.
- Het is ons echter niet duidelijk in welke mate de alliantie MMD een bloemrijke dijk gaat realiseren. Er worden momenteel door de Alliantie wel eisenpakketten opgesteld voor het Definitieve Ontwerp en het Uitvoeringsontwerp. Ook is ons niet duidelijk of de Alliantie de noodzakelijke expertise in huis heeft voor een bloemrijke dijk. Van buitenaf is deze is overigens wel beschikbaar en snel inzetbaar.
- In het Project Plan Water staat wel opgenomen dat het beheer van de dijkvegetatie natuur technisch zal worden uitgevoerd: 2*/jaar maaien en afvoeren. Dat past prima bij een bloemrijke dijk.
- Bij deze legt de Provincie mede naar aanleiding van particulier initiatief van Stichting Kwade Zwaan, de volgende vragen voor aan de Alliantie MMD:
 - o In hoeverre en op welke wijze is de Alliantie MMD tot nu toe uit gegaan van een bloemrijke dijk?;
 - o Is de Alliantie bereid hoe dan ook de aanpak voor een bloemrijke dijk minimaal een keer goed door te spreken met expertise uit het netwerk van onder meer de Provincie, om de mogelijkheden te bespreken? Dit zou onderdeel kunnen zijn van de zgn. quick scan die de Alliantie voorziet in de MPO procedure.
- Graag horen wij het antwoord van de Alliantie spoedig, mede om – mocht daar aanleiding voor ontstaan - nog tijdig aanpassingen en/of extra maatregelen in DO/UO te kunnen doorvoeren.

(Mail d.d. 6 december 2018)

Bloemrijke dijk

- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier bereidt de versterking van de Markermeerdijken voor van ruim 33 kilometer dijk tussen Hoorn en Amsterdam. Het grazige deel van de nieuwe dijk beslaat meer dan 80 ha grondgebied. Mevrouw Verhorst is een enorm voorstander de dijk na versterking bloemrijk in te richten. Indien dit deel bloem- en soortenrijk wordt gerealiseerd en beheerd, dan is dat een forse winst voor de biodiversiteit van de kuststrook. Omdat de dijk een lint is, vervult een bloemrijke variant ook een veel betere ecologische

verbindingsfunctie dan een soortenarme dijk. Er is veel kennis opgedaan over de realisatie van bloemrijke dijken.

- De bloemrijke dijk blijkt ook in veel gevallen veiliger vanwege de gevarieerde dichte vegetatie en doorworteling. Hier is uitgebreid onderzoek naar gedaan. Ook bij de dijken van HHNK. Steevast blijkt dat dijken met een zware of te lichte toplaag en een slecht beheer (klepelen zonder afvoeren maaisel) kwetsbaar zijn voor erosie. Voor HHNK als eindbeheerder is het dus essentieel dat er wordt gewerkt aan een bloemrijke dijk. Het is echter nog niet geheel duidelijk in welke mate de Alliantie een bloemrijke dijk gaat realiseren. Er worden wel eisenpakketten opgesteld voor het Definitieve en het Uitvoerings- Ontwerp. Ook is niet duidelijk of de Alliantie de noodzakelijke expertise in huis heeft. In het Project Plan Water staat wel opgenomen dat het beheer van de dijkvegetatie natuur technisch zal worden uitgevoerd.
- In een eerste verkenning bij de Alliantie wordt een bloemrijke dijk gecategoriseerd als 'extra mee koppeling' die de regio moet betalen. De vraag kan worden gesteld of de bloemrijke dijk eigenlijk de nieuwe standaard zou moeten zijn voor grazige dijken. Zeker als hier ook de microstabiliteit wordt gediend. HHNK heeft aangegeven een natuur technisch beheer te willen gaan voeren, een bloemrijke dijk zou hier goed inpassen.
(Stafnota, november 2018)

2019 Raad van State procedure, Grasbekleding buiten scope, Participatie steenbekleding, monsterlijk ontwerp

Raad van State

- Zuyderzee Alliantie dient beroepschrift in bij Raad van State betreffende gehele dijktraject Hoorn-Durgerdam
- Stichting Dorpsraad Uitdam en Stichting De Kwade Zwaan dienen geen beroepschrift in

(januari 2019)

Note: Reden voor DR en DKZ om zelf geen beroep aan te tekenen, omdat zij vertrouwen hadden in

- de uitvoerbaarheid van het Deltacommissaris advies
- HHNK en provincie die zich volledig hadden gecommitteerd aan het advies
- de op 25 september 2018 gemaakte en vastgelegde afspraken in kader afronding Deltacommissaris advies
- met name de afspraken over de uitwerking van de landschappelijke inpassing en vergroening
- het Kader Ruimtelijke Kwaliteit en Addendum, waarbij Uitdam als één van de plekken voor maatwerk wordt benoemd
- in de goed geborgde participatie-afspraken van de provincie waarbij betrokkenheid bij de uitwerking van de landschappelijke inpassing met provincie waren vastgelegd en onderdeel van de te verstrekken vergunningen
- de provincie met focus op bloemrijke dijken als 'meekoppelkansen' en beleid van het HHNK.

Bijeenkomst door AMMD met overkoepelende stakeholders (nieuw)

- Voor deze bijeenkomst is de groep stakeholders uitgenodigd die een belang hebben dat groter is dan één module.
- Hester Faber, omgevingsmanager vertrekt. Bas van de Heuvel/Natasja v.d. Heijden wordt nieuwe omgevingsmanagers Zuid
- Het doel van vandaag is vooral om met elkaar te kijken hoe deze groep van overkoepelende stakeholders aanhaakt kan blijven bij het project.
- Met het definitief worden van het PPW verandert ook de focus van de Alliantie van een project in de planvormingsfase naar een project in de uitvoeringsfase.
- Tijdens de vergadering van Provinciale Staten (8 oktober 2018) is er een motie aangenomen over de participatie in het vervolgtraject. Over de uitvoering van deze motie vindt binnenkort overleg plaats tussen provincie Noord-Holland en de Alliantie. Uiteindelijk zal de participatie in het vervolgtraject worden vastgelegd in een Plan van Aanpak Participatie.
- De Alliantie is te gast op de dijk en zo wil de Alliantie zich ook gedragen. De Alliantie heeft verschillende contactmomenten met stakeholders met een direct belang (bewoners, agrariërs, bedrijven aan de dijk en perceeleigenaren). Deze stakeholders worden meegenomen in het ontwerpproces.
- De Alliantie neemt hen mee in elke ontwerpstep die wordt genomen in vervolg op het ontwerp zoals dit is gepresenteerd in het PPW. Zo bespreekt de Alliantie het ontwerp van de dijk zelf en de inrichting van de dijk.
- Ook is er per module een bouw-klankbordgroep ingericht. Deze groep bestaat uit bewoners, bedrijven en perceeleigenaren direct aan de dijk. De leden van de bouw-klankbordgroep vormen de oren en ogen van de omgeving. 3 à 4 maal per jaar komt deze groep bijeen om met elkaar zaken met betrekking tot de uitvoeringswerkzaamheden te bespreken. Onderwerpen die hierbij aan bod zullen komen zijn bijvoorbeeld bereikbaarheid, hinder en communicatie.
- Vraag Mevrouw Verhorst: Er is een motie ingediend door Provinciale Staten over participatie. Maar wanneer kunnen we nou iets inbrengen? Wat houdt die participatie in en wat is de rol van de provincie daarbij?
 - o Antwoord Alliantie: In januari vindt er nader overleg plaats tussen de provincie Noord-Holland en de Alliantie hoe deze motie verder wordt ingevuld.
 - o Daarop vooruitlopend zijn wij al bezig met participatie in het vervolgtraject. Het gaat daarbij over participatie en de bekleding van de dijk. Nadere details over deze participatie kunnen we nu nog niet geven, omdat dit nog niet is uitgewerkt.
- Vervolgafspraken:
 - o De Alliantie wil de Overkoepelende Stakeholders in het vervolgtraject graag blijven betrekken om overkoepelende zaken met elkaar te bespreken.

- Afgesproken wordt om 2 maal per jaar een bijeenkomst te houden. De bijeenkomsten zullen afwisselend overdag en 's avonds worden gehouden omdat de
- Naast deze bijeenkomsten wordt er ± maandelijks een update aan de overkoepelende stakeholders gemaïld zodat zij op de hoogte blijven van de voortgang van het project. Deze werkwijze zullen we in de eerstvolgende bijeenkomst evalueren.
- Vraag: Wat gaat de Alliantie doen op deze bijeenkomsten, is het puur informeren?
 - Antwoord Alliantie: De Alliantie wil geen radiostilte. Wij willen jullie informeren en zorgen dat iedereen op de hoogte kan zijn van de ontwikkelingen. Als er iemand een goed idee heeft horen wij dit graag.
- Opmerking (Mevrouw Verhorst): Ik wil liever vooraf mijn input leveren, niet alleen bij de omgevingsmanager maar ook bij de andere betrokkenen zoals de landschapsarchitecten.
 - Antwoord Alliantie: De opmerking houdt verband met participatie in het vervolgtraject. Zodra er concept ontwerpen zijn delen wij die met de direct belanghebbenden van de betreffende module. Het inrichten van de dijk vindt pas over een paar jaar plaats; de ruimte om input te leveren komt nog. Verder wordt verwezen naar de afspraak tussen provincie Noord-Holland en Alliantie over nadere afspraken over participatie in het vervolgtraject.

(Verslag bijeenkomst 8 januari 2019)

Gesprek AMMD/HHNK met DRU/DKZ

N.a.v. Dorpsvergadering (november 2018) en mail 1 en 6 december 2018

- Het doel van dit overleg is om de vragen die de dorpsraad via de mail heeft gesteld persoonlijk toe te lichten [n.a.v. laatste Bewonersbijeenkomst d.d. 19 november 2018]. Daarnaast wordt er een doorkijk gegeven naar de toekomst. Friso van Alphen, extra omgevingsmanager Zuid
- De dorpsraad benadrukt dat het voor het dorp belangrijk is dat de oplossing wordt gezocht waarbij de risico's het minst groot zijn. Ook de terugkoppeling naar het dorp is daarbij heel belangrijk. Omdat de technieken nieuw zijn en nog nader uitgezocht moeten worden heeft de Alliantie hier nog geen besluit in genomen.
- De dorpsraad geeft aan dat dijkvernageling geen must is voor Uitdam. Het dorp wil graag de historische dijk zoveel mogelijk behouden met een oplossing waarbij de risico's zo laag mogelijk zijn. De dorpsraad wil graag op de hoogte worden gehouden welke kant de zaken opgaan.
- Er leeft veel onrust bij veel bewoners van Uitdam na de laatste sessie in november. Om te horen dat er wordt gekeken naar andere oplossingen zal veel bewoners al geruststellen. Dat de damwandconstructie minder zwaar wordt door het meenemen van quick-wins uit de dijkproef Eemdijk van vorig jaar is ook een geruststelling.
- JLD-klapankers zijn een interessante innovatie maar het is nog niet zo ver ontwikkeld dat de techniek in gebruik genomen kan worden in een primaire waterkering. De Alliantie blijft wel gesprekken voeren over de klapankers en op het moment dat deze eventueel toegepast kunnen worden is de Alliantie er als eerste bij. Is dit zo? Het lijkt dat HHNK selectief is met welke innovatie zij wel nader beschouwd en welke niet. Nader onderzoek is hier op z'n plaats
- De dorpsraad geeft aan dat het waterpeil ontzettend belangrijk is voor de niet onderheide huizen
- Dit concept ontwerp is gereed in de tweede kwartaal van 2019.
- De dorpsraad geeft aan dat ze behoefte hebben aan tussentijdse discussies over ontwerpoplossingen en afwegingen zodat er een mooie dijk terugkomt. Ze willen niet pas aan het eind van het ontwerp betrokken worden als alle afwegingen al gemaakt zijn.
- Mocht er schade optreden bij de woningen dan wordt gevraagd dit direct te melden bij de Alliantie. Vervolgens gaat de Alliantie eerst zelf de schade onderzoeken en vervolgens wordt er een expert ingeschakeld. Er komt een protocol voor maar deze wordt op dit moment nog intern gereviewed.

Vragen:

- Hoe gaan we komen tot groen i.p.v. stenen op de berm?
- Wanneer start het participatieproces, onder andere over dijkbekleding en hoe is dat ingericht?
 - Voor de dijkbekleding volgt een projectbreed participatiespoor. Dit traject is niet specifiek voor Uitdam. Er vinden nu besprekingen plaats tussen de Alliantie en de Provincie Noord-Holland om de bandbreedte van dit participatietraject te bepalen. Op dit moment is er niet meer informatie over het participatietraject.
 - De dorpsraad geeft aan dat de situatie met de berm in Uitdam wel uniek is en graag tijdens het ontwikkelen van het ontwerp in gesprek wil blijven. Deze berm komt nog op twee andere locaties op het project voor. Er wordt gevraagd te streven naar een groene dijk en rekening te houden met de unieke korstmossen op de dijk.

- o Er gaan straks twee parallelen sporen lopen. Enerzijds het ontwerp en anderzijds het participatie traject, waarbij beide sporen elkaar niet uit het oog mogen verliezen.

Overleg Uitdam 17 januari 2019

Doornemen gestelde vragen

(4) Hoe gaan we komen tot in groen in plaats van stenen op de berm?

(5) Wanneer start het participatieproces, onder andere over dijkbekleding en hoe is dat ingericht?

Antw: Er volgt een project breed participatiespoor voor de dijkbekleding. Ter info er volgt geen specifiek spoor voor de dijkbekleding bij Uitdam.

- Dimensie berm
 - o Ben Castricum heeft deze informatie al gedeeld met de dorpsraad via de mail.* De overgang steenbekleding-gras heeft te maken met de hoogte van de golven. Dit wordt berekend aan de hand van een bepaalde waterstand. Een hogere berm kan weer zorgen voor een minder hoge steenbekleding, dit is ook weer een van de afwegingen die voor de dijk ter hoogte van Uitdam gemaakt dient te worden.
 - o De dorpsraad doet de suggestie om deze afwegingen in de vorm van verschillende varianten voor te leggen aan het dorp. De twee wensen van het dorp, een groene dijk en een lage dijk, die gaan op een gegeven moment elkaar bijten. Aan elke keuze zitten consequenties voor de verdere opbouw van de dijk.
- * deze informatie geeft nog steeds geen exacte dimensies
- Daarnaast zal er onderzoek worden uitgevoerd naar de erosiebestendigheid in het talud van de dijk. Hierover zal een brief worden verstuurd. De brief zal ook via de mail naar de dorpsraad worden gestuurd.

Note: de kracht van de suggestie

- De dijkversterking wordt consequent groen gekleurd. Pas bij de uitvoeringsontwerpen wordt deze grijs gekleurd.

Overleg AMMD met DRU/DKZ inzake ontwerp Uitdam, 18 maart 2019

Verslag wordt pas 3,5 maanden later verstrekt 1 juli verstrekt, 3,5 maanden !

- Dit overleg is ingepland omdat de dorpsraad en de stichting Kwade Zwaan vorige keer hebben aangegeven dat ze graag betrokken willen worden in het ontwerpproces.
- De ontwerpen voor Uitdam zijn nog in ontwikkeling maar de Alliantie wil de Dorpsraad en de Stichting Kwade Zwaan graag meenemen in de gemaakte ontwerpkeuzes. Vandaag gaat het over de geometrie van de dijk niet over de constructieve oplossing.
- Principegeometrie noordkant dorp: de hoogte is geoptimaliseerd van 3.20 NAP naar 2.90 NAP
- Principegeometrie zuidkant dorp: de hoogte van de dijk wordt 3,0 – 3,10 meter t.o.v. NAP. Dit wijkt af van het PPW, juridische consequenties moeten nog worden onderzocht.
- Principegeometrie Opperwoud [aansluitende module]: de hoogte van de dijk is geoptimaliseerd van 4.20 NAP naar 3.20 NAP. De buitenwaartse asverschuiving is geminimaliseerd.
- Het verzoek vanuit de Dorpsraad en Stichting Kwade Zwaan is om het ruimtebeslag dat hoort bij de optimalisatie in het ontwerp en de breedtes van het ontwerp te delen. De breedtematen van de dijk worden door de Alliantie toegevoegd op de tekeningen (Actie 1)
- De berm zorgt dat de kruin lager blijft maar, de berm heeft echter wel een steenbekleding nodig, waardoor de oppervlakte van de steenbekleding groter is dan op de locaties zonder berm.
- De berm is ontstaan in de gesprekken met de deltacommissaris. Daar is volgens de bewoners ook altijd gesproken over een groene berm. Dit alternatief wordt verder uitgewerkt in het participatietraject van de provincie.
- Het overdekken van de zetsteen met grasbekleding zit nu nog niet in de scope van de Alliantie. Vanuit de opdrachtgever (HHNK) ligt er een eis dat de grasbekleding niet bedekt wordt. Het is technisch wel mogelijk om de harde bekleding te overlagen. De harde bekleding bestaat dan meestal uit asfalt en die wordt afgedekt met 0,5 meter teelaarde.

- Grasbekleding geen scope Alliantie Markermeerdijken
 - Gevolgen grasbekleding:
 - Harde bekleding → asfalt
 - Overlagen met ca. 0,5m teelaarde/klei voor grasbekleding
 - Bredere kruin en circa 0,5 m hogere berm
 - Technisch gezien kan de dijk dus worden bedekt. Vanuit de provincie gaat nog een participatietraject over de dijkbekleding lopen. Het overlagen van de zetsteen is daarbij waarschijnlijk ook een van de opties. Op andere locaties van HHNK, bijvoorbeeld dijkversterking op Texel is de steenbekleding wel overlaagd. Daarom heeft de Alliantie bij het Waterschap de vraag neergelegd waarom het wel op Texel kan en niet bij de Markermeerdijken. De Alliantie weet namelijk dat de omgeving voorkeur heeft voor een groene dijk. Er ligt echter nu een eis vanuit de beheerder waardoor de Alliantie gebonden is met die eisen rekening te houden bij het ontwerp. Anders kan de dijk nooit worden overgedragen aan HHNK.
 - De Noordse steen wordt vervangen door betonzuilen. De Noordse steen kan worden hergebruikt in de teen van de dijk, als stortsteen.
 - Stichting de Kwade Zwaan en de dorpsraad zien een stenige dijk niet als de dijk die zij voor ogen hadden in hun gesprekken met de deltacommissaris. De aanwezigen zijn blij met de minimale asverschuiving ten noorden van het dorp bij de overgang naar Opperwoud maar de steenbekleding is niet wat zij willen.
- (Verslag d.d. 1 juli 2019 n.a.v. bijeenkomst 18 maart 2019)

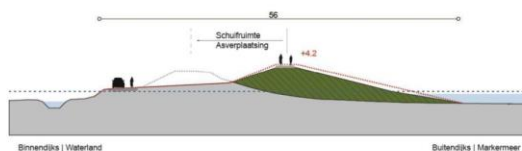
Kaders en uitgangspunten Projectplan maatgevende profielen noordzijde

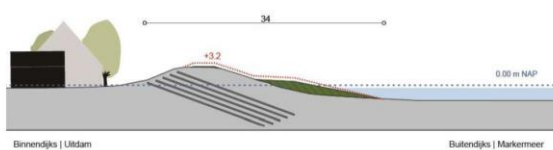
en uitgangspunten Projectplan maatgevende profielen zuidzijde

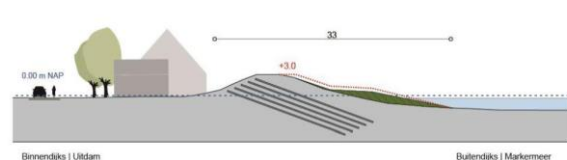
Maatgevend profiel sectie EA-6 ter plaatse van dijkspaal 71+90
Profiel is van toepassing van dijkspaal 72 tot 73+50

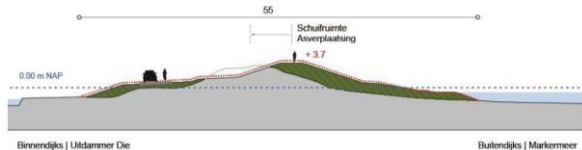
Maatgevend profiel sectie EA-7A ter plaatse van dijkspaal 75
Profiel is van toepassing van dijkspaal 73+50 tot 75+80

Maatgevend profiel sectie EA-7A ter plaatse van dijkspaal 78
Profiel is van toepassing van dijkspaal 75+80 tot 79+20

Maatgevend profiel sectie EA-7B ter plaatse van dijkspaal 79+90
Profiel is van toepassing van dijkspaal 79+20 tot 81

Mail aan Joost de Ruig, Reijer Baas en Rob Veenman

Verzamelde informatie over grasbekleding (rapport), incl onderstaande mail

- Vanwege mijn betrokkenheid bij de bloemendijk heb ik me al eens verdiept in de mogelijkheden van een cosmetische behandeling van steenbekleding en contact gehad met Paul van Steeg van Deltares en ook met het STOWA (waar Luc Kohsiek volgens mij voorzitter van is), Jaap Bronsveld, maar die is weg.
- Hij verwees me destijds naar info op de site "grasbekleding van het STOWA" en de deskundige Cyril Liebrand (gepromoveerd op dit onderwerp), die inmiddels betrokken is bij het project bloemendijk.
- De opvolger van Jaap Bronsveld is Ludolph Wentholt, wentholt@stowa.nl (zoals ik Rijk al eerder liet weten).
- Misschien hebben jullie wat aan de door mij verzamelde info tijdens het overleg van vandaag.

Mail Deltares, Paul van Steeg aan Manja Verhorst, c.c. Cyriel Liebrand.

- Ik ben inderdaad betrokken bij een onderzoek waarbij we kijken of het mogelijk is om grasbekledingen kunstmatig te versterken.
- Ik ken de situatie bij Uitdam niet goed genoeg om specifiek daar op in te gaan maar ik kan wel een algemene waterbouwkundige achtergrond geven (ik kan dus niet beoordelen of dit ook voor Uitdam van toepassing is).
- De buitenbekleding van een dijk is bedoeld om de dijk tegen erosie te beschermen. Dit is als vanzelfsprekend van groot belang omdat een eroderende dijk kan doorbreken wat kan leiden tot een overstroming. Deze erosie komt doorgaans alleen voor bij extreme golfaanval (golfklap, golfoploop en golfneerloop). Typische bekledingsvormen van een dijk zijn grasbekleding (bij relatief lichte golfaanval), steenzettingen, asfalt of breuksteen. Wanneer vanwege esthetische of andere redenen 'harde' materialen ongewenst en grasbekledingen niet aan de waterbouwkundige eisen voldoen, zijn er een aantal potentiële alternatieven:
 - o Optie 1: Verborgene bekleding: in dit geval is de harde bekleding verborgen onder een esthetische laag. Deze esthetische laag kan bijvoorbeeld een grasbekleding, al dan niet met bloemen, zijn. In dit geval heb je de voordelen van beiden: de harde, niet zichtbare, bekleding verzorgt de veiligheid, de zachte bekleding zorgt voor de gewenste uitstraling van de dijk. Bij een extreme storm zou de esthetische bekleding weg kunnen slaan. Dit gebeurt naar verwachting zeer zelden (bijvoorbeeld gemiddeld eens per 10 a 100 jaar?) In dat geval komt de harde bekleding bloot te liggen en beschermt de dijk tegen verdere erosie. Na een dergelijke extreem zware storm zal de buitenbekleding dus mogelijk weer hersteld moeten worden indien met de esthetische laag terug wil hebben.
 - o Optie 2: Een versterkte graszode. In dit geval is de graszode primair verantwoordelijk voor het voorkomen van de erosie van de dijk. Bij zware golfaanval is het gras echter niet sterk genoeg. In theorie zou het gras kunnen worden versterkt door bijvoorbeeld doorgroeibare textielen te gebruiken. Het nadeel van deze methode is dat er nagenoeg geen kennis is over deze aanpak. Zonder deze kennis is het niet wenselijk en ook niet toegestaan om dergelijke manieren toe te passen.
 - o Optie 3: Het toestaan van schade aan de dijk (soms ook wel aangeduid met de term 'reststerkte'). In het geval dat de onderlaag van de dijk relatief erosiebestendig is (bijvoorbeeld bij zware kleisoorten) kan in sommige gevallen worden toegestaan dat de dijk tijdens de extreem zware storm wordt beschadigd maar niet doorbreekt. Uiteraard zal de dijk daarna wel weer moeten worden hersteld. In dit geval is geen harde bekleding nodig en heeft het gras ook waterbouwkundige functie maar alleen een esthetische functie.
- In alle gevallen dient uiteraard nagegaan te worden of het ontwerp zodanig is dat het gras/bloemen hier kunnen groeien (dit is met name een waterhuishoudingsvraagstuk).

(mail 19 maart 2019)

Mail Verhorst aan Ruud Maarschall (AB/DB HHNK)

- Misschien wil je in de rondvraag - eventueel namens mij - aan Kees Stam vragen of het klopt dat een groene, "cosmetische bekleding" van de oeverberm in Uitdam buiten de scope van de Alliantie ligt en dat het hun opdracht van het HHNK is een inspecteerbare dijk af te leveren, waarbij de stenen op de berm "bloot" komen te liggen.
- Dit levert inderdaad het beeld op waartegen wij ons het laatste jaar heftig hebben verzet. (Ik voeg het hierbij). Ik wil weten of deze invulling voor Uitdam ook zijn realiteit is!
- Ik wil nog vermelden dat tijdens het overleg in het Weeshuis met de deltacommissaris Wim Kuijken door Wim Bovendeur van de Alliantie is ingebracht dat hij "dan wel een laag grond over de stenen zou gooien". Dit was een serieuze inbreng. Aan die uitspraak hebben wij ons vastgehouden. De verdere groene invulling werd toen onder detaillering gerangschikt.

- Als Dorpsraad Uitdam en Stichting De Kwade Zwaan hebben wij er alles aan gedaan om het vervolgproces op een inventieve en wederom fatsoenlijke manier voort te zetten, waar het niet naar de Raad van State stappen een onderdeel van uitmaakte. We wilden hiermee 'vertrouwen' tonen. Wij wilden op een nette manier ons doel als burgers bereiken.
- Het idee van een bloemrijke berm (en dan meteen maar voor de hele dijk te opperen, zodat we als Uitdam geen uitzonderingspositie innamen) leek men in eerste instantie te omarmen en misschien is daar nog wel sprake van, maar niet voor de berm van Uitdam!
- Graag gesprek hierover. Als klopt wat de Alliantie zegt voelen we ons behoorlijk in de kou staan.
(mail d.d. 19 maart 2019)

Mail Verhorst aan Joost de Ruig HHNK, Guido Koolhaas AMMD, Mathea Mevissen (PNH). Cc Staf DC, Marc Schepers

- Ik heb voor het goede begrip alle gesprek/afspraken lijnen hier onder elkaar gezet waar wij in het overleg over de dijkversterking MMD Uitdam mee te maken hebben.
- 1. het verslag met afsprakenkader van de laatste bijeenkomst met staf deltacommissaris op 25 september 2018:
 - Hierin staat op pagina 2 een hoofdstukje over landschappelijke inpassing. Hierin staat o.a. dat
 - De getoonde visualisatie niet het eindbeeld is
 - Dat we nog de exacte dimensies van de buitenberm krijgen
 - Het eerste jaar al nog veel steen te zien, daarna wordt gezocht naar een vormgeving die zoveel mogelijk lijkt op de huidige situatie, op zo'n natuurlijk mogelijke manier en in samenspraak met de bewoners.
 - Er wordt afgesproken om een gesprek met bewoners over de landschappelijke inpassing/groenvulling te organiseren. Goede timing is wel om dit te doen voordat het definitieve ontwerp gereed is. (eind 2018/begin 2019)
 - HHNK/Alliantie nemen de lead in het organiseren van deze bijeenkomst.
 - Van deze afspraak tot op heden niks vernomen, terwijl het inmiddels maart 2019 is.
- 2. Projectplan Markermeerdijken: visualisaties OPWW
 - In het projectplan zijn de oude visualisaties opgenomen.
 - https://www.markermeerdijken.nl/markermeerdijken/actueel-nieuwsbrief-dijkenpanel_285/item/deltacommissaris-adviseert-maatwerkoplossing-uitdam_8740.html
 - Hierop beroept de Alliantie zich momenteel als richtinggevend. Een andere groene of bloemrijke invulling voor de berm zit niet in hun scope.
- 3. Burgerparticipatieproces MMD vanuit de Provincie
 - Bij het vaststellen van het Projectplan is door de Provincie door inbreng van een groot aantal statenleden door de gedeputeerde Cees Loggen beloofd dat er een grondig en betrouwbaar burgerparticipatieproces zal worden vorm gegeven.
 - Hoe dit verder wordt vormgegeven kunnen we tot op heden niet nader worden geïnformeerd.
- 4. Inbreng voorstel Bloemrijke dijk door Stichting De Kwade Zwaan, bij monde van Manja Verhorst voor het hele dijktraject, inclusief de buitenberm bij Uitdam. Dit is via Marc Schepers van de Provincie ingebracht bij het Loket Markt- en Produktontwikkeling AMDD (Erica Nijpels).
 - Nooit meer iets van gehoord via de officiële weg. Geen bevestiging, niets! Via de niet officiële weg soms enthousiaste feedback gekregen, maar laatste tijd nooit meer iets van vernomen.
- Mijn observatie is dat de mensen bij de Alliantie waar wij nu weer mee te maken hebben, slecht zijn geïnformeerd over deze gespreks/afsprakenkaders of dusdanig worden aangestuurd dat ze ons niet adequaat kunnen informeren. Dit begint opnieuw veel irritatie te veroorzaken en hier moet m.i. hoognodig actie op worden ondernomen.

(mail d.d. 20 maart 2019)

Mailstring

Jaap Hoekman, DR aan Joost de Ruig, HHNK/AMMD

- Manja heeft je naar aanleiding van het overleg afgelopen maandag al benaderd over de stenen bekleding. Ook de Dorpsraad kan zich niet vinden in de voorgestelde berm. Het valt niet uit te leggen en wij begrijpen niet dat na alle gesprekken en het traject met de Deltacommissaris, een stenenbekleding van de berm in Uitdam nog steeds in de plannen voorkomt. Joost, ik zou je willen vragen te interveniëren, zodanig dat wij allen trots kunnen zijn op het eindresultaat, namelijk een dijk passend bij het dorp.
- Antwoord: "Reijer Baas heeft Manja vanavond gebeld en hij neemt ook nog met jou contact op"

(Mailwisseling d.d. 21 maart 2019)

Mail DRU (J. Hoekman) aan Joost de Ruig, HHNK/AMMD betreffende participatie groene invulling dijkbekleding

- Ik heb Reijer Baas telefonisch gesproken, die het me keurig heeft uitgelegd. Ik begrijp, dat de dijkbekleding onderdeel wordt van het participatieproces zoals dat wordt opgezet vanuit de Provincie Noord-Holland.
- Blijft het feit, dat een stenenbekleding van de berm zonder afdekking met grond een landschappelijke invulling is die van geen kanten lijkt op het huidige ensemble zoals we dat nu bij Uitdam aantreffen. Ons standpunt hierover, dat dat wat ons betreft geen optie is, was al ruimschoots bekend en bevestigen hierbij nogmaals.
- De Dorpsraad stelt voor dit onderwerp buiten ons overleg met de Alliantie te plaatsen tot het moment dat het participatieproces start.

(Mail, d.d. 24 maart 2019)

Mail M. Verhorst, DKZ aan Joost de Ruig, participatie groene invulling

cc Reijer Baas, Guido Koolhaas, Mathea Mevissen (PNH), DC Staf, Mirjam Molen, AMDD, Bas v.d. Heuvel AMDD, Natasja v.d. Heijden AMDD

- Zoals je weet heb ik afgelopen donderdag ook prettig telefonisch contact gehad met Reijer Baas.
- Als ik de bevestiging van Jaap lees, wil ik het op papier toch graag iets scherper stellen, zoals ik dat al eerder gedaan heb in de mail over het afsprakenkader.
- Er lopen twee soorten afspraken. De één vanuit het "overleg met de staf van de Deltacommissaris" (dit staat op schrift), de ander vanuit het participatieproces Provincie. Over de inhoud hiervan zijn we nog niet eens nader geïnformeerd.
- Ik vind het prima als die twee sporen in elkaar zijn te schuiven voor Uitdam, maar daar heb ik mijn twijfels over.
- Voor Uitdam is in het spoor van de "afspraken staf deltagcommissaris" duidelijk gesproken over een groene invulling op de buitenberm van de dijk, in het spoor van de Provincie moet het één oplossing zijn die geldt voor de hele dijk, heb ik mondeling begrepen.
- Aangezien volgens mij alleen in Uitdam sprake is van een buitenberm, die is ontstaan door het speciale advies van de DC, maakt dit Uitdam al tot een situatie die niet standaard kan worden meegenomen.
- Ik stel mijn betrokkenheid bij de verdere onderzoek, resp. organisatie van een bloemendijk voor het hele traject zeer op prijs, maar het kan toch niet zo zijn dat straks de buitenberm bij Uitdam daarvan wordt uitgesloten!
- De behandeling van de bekleding bij Uitdam moet dus niet alleen over de soort stenen gaan, maar ook over de grasbekleding op de buitenberm.
- Om misverstanden in de toekomst te voorkomen, leg ik dit ook graag schriftelijk vast en hoop ook een schriftelijke reactie te ontvangen.
- De contacten met de mensen van de Alliantie waar wij momenteel aan tafel zitten verlopen op zich prettig, maar doordat ze niet betrokken waren bij het proces wat daaraan voorafging, zijn ze wat betreft dit onderwerp niet optimaal geïnformeerd. Dit moet rechtgetrokken worden, zodat we allemaal dezelfde taal spreken.

(Mail 24 maart 2019)

Mail Marja Verhorst aan Marc Schepers (PNH)

- Ik werd net gebeld door Hester Faber (omgevingsmanager). Ze vertelde me dat de informatiebijeenkomst volgende week [25 juni 2019] over materialen, niet voor Uitdam geldt. Dat dat een apart traject is.
- Ik begrijp dat we het nog steeds over de bloemendijk in zijn algemeenheid hebben, maar de reden waarom ik ook over de bloemendijk ben begonnen is de invulling van de berm in Uitdam. Mocht je daar iets over vernemen, dan hoor ik het graag.

(19 juni 2019)

Informatieavond dijkbekleding 25 juni 2019

Verslag

- De Alliantie Markermeerdijken versterkt ruim 33 kilometer Markermeerdijken tussen Hoorn en Amsterdam. De steenbekleding is een belangrijk onderdeel van hoe de dijk eruit komt te zien en daar betrekken we u graag bij. Hiervoor hebben we op 25 juni jl. een centrale informatiebijeenkomst georganiseerd waarvoor u een uitnodiging hebt ontvangen. Met deze brief informeren wij u over de planning en de vervolgbijeenkomsten na de zomer.
- Het doel van de avond was om mensen te informeren over de bekleding van de Markermeerdijken. Dat ging onder andere over hergebruik van historische steenbekleding en het toepassen van nieuwe steenbekleding.

- Circa 75 mensen bezochten de inloopbijeenkomst en gingen uitgebreid in gesprek met de specialisten van de Alliantie.
- In onze eerdere brief maakten wij melding van vervolgbijeenkomsten per deelgebied, in juli 2019.
- Zoals ook tijdens de bijeenkomst dinsdagavond is gemeld, verplaatsen we deze bijeenkomsten naar september.
- De Alliantie koppelt naar verwachting in oktober 2019 terug wat er met de inbreng is gebeurd en wat de bekleding wordt.

(brief AMMD d.d. 26 juni 2019)

Presentatie Steenbekleding

- Presentatie m.b.t. bewonersparticipatie over steenbekleding vindt plaats d.d. 25 juni 2019. De Provinciale Staten worden op 15 juli 2019 geïnformeerd over de wijze waarop GS invulling hebben gegeven aan de motie. (brief 15 juli 2019)
- AMDD/HHNK vernauwen de bewonersparticipatie tot "inspraak" over de steenbekleding.
- Gehele "participatie-traject" is op 25 juni 2019 al uitgestippeld
- Participatie bestond uit:
 - o De keuze betonsoort Ronaton of Basalton
 - Presentatie via "leading the witness-principe", zie slides: alleen bij Beton kleuren alle criteria groen
 - o De mededeling: Noordse steen naar 3 kapen
 - o De mededeling hergebruik op 8 locaties
- Geen onderwerp over groen, grasbekleding noch bloemrijke dijken
- De gepresenteerde tijdslijn laat informatiebijeenkomsten zien per deelgebied.

Details presentatie in Bijlage.

DRU/DKW op werkbezoek om stenen dijkbekleding te bekijken (25 juni 2019)

Deelnemers DRU/DKZ, omgevingsmanager AMMD

- De dijkbekleding en ook berm wordt een zetsteen van 6-kantige beton zoals RonaTon (zie plaatje)
- Hier wordt verder geen bekleding meer op aangebracht en ook planten zijn niet de bedoeling. Een groene bekleding is niet mogelijk omdat deze berm dient om de hoogte van de dijk te beperken door de golven te breken.
- Uitgangspunt is dus ook dat bij hoog water de berm zal dienen als golfbreker en alle andere soorten bekleding er simpelweg afspoelen. Tevens wil de beheerder per se geen bekleding. De specialist Jorrit en Ben die we hierover gesproken hebben waren hier heel stellig in dus zelf heb ik niet de illusie dat we nog kunnen rekenen op een groene dijk/berm.
- Daarmee wordt de berm en het talud naar het water dus één grote stenen massa
- Op basis van deze info heb ik Bas gezegd dat we hiermee dus ons doel voorbijgeschoten zijn. Namelijk het behoud van een natuurlijke, karakteristieke, monumentale dijk die past in het landschap.

Belangrijk nu:

- Dit is voor het eerst dat we stellig horen dat er geen bekleding mogelijk is
- Mijns inziens is dit een ongewenst resultaat en moeten we voorkomen dat de trein door hobbelt waarbij wij hoop blijven koesteren op een groene dijk.
- Overige dijkvakken waaronder het dijkvak ten noorden van Uitdam worden op 'oude' wijze versterkt maar lijken vanwege alle optimalisaties heel overzichtelijk geworden

(mail 28 juni 2019)

Benodigde actie:

- Vergadering beleggen met de Alliantie (Ben, Jorrit, Bas, etc.) en/of in geschrifte het volgende verzoek doen:
 - o Wat betekent het voor de hoogte en omvang van de huidige dijk als we de berm zouden laten vervallen.
 - o Hier komt dan een alternatief ontwerp uit waarbij we deze 2 varianten kunnen voorleggen aan het dorp. Iedereen kan dan zijn zegje doen en stemmen wat voor oplossing de voorkeur heeft.
 - o We hebben nu de mogelijkheid om te verzoeken om een alternatief uit te laten werken aangezien we nu pas definitief weten dat een groene berm niet tot de mogelijkheden behoort.
 - o Derhalve is het ook een harde eis wat mij betreft dat het alternatief ook besproken wordt en we vervolgens het dorp in de gelegenheid stellen te stemmen.

- Jaap wacht nog even de notulen van ons vorige overleg met de Alliantie [18 maart 2018!!] af (beloofd door Bas) alvorens wij actie nemen. Wellicht moeten we de dorpsraadvergadering van juli vervroegen naar aankomende dinsdag zodat we dit verder kunnen bespreken.

(mail 28 juni, DRU/DKZ)

Afdoen motie 'betrek de betrokken inwoners Markermeerdijken' GS PNH aan Provinciale Staten

Plan van Aanpak, van AMMD naar GS PNH

- Bij de formulering [van het plan van aanpak] is rekening gehouden met de overweging die door uw leden is meegegeven namelijk dat er 'binnen de kaders van het projectplan' uitwerking gegeven dient te worden aan de landschappelijke en ruimtelijke invulling van de nieuwe dijk.
- De landschappelijke en ruimtelijke invulling van de dijk heeft betrekking op:
 1. De landschappelijke inpassing van de dijk in haar omgeving; en
 2. De aankleding van de dijk
- Het vergunningvoorschrift regelt de betrokkenheid van bewoners en andere belanghebbenden, en legt hierbij voor het 2^e punt een directe link naar de andere vergunningvoorschriften, over de historische en nieuwe steenbekleding. Het Plan van Aanpak ziet dan ook op beide punten.
- 1. De landschappelijke inpassing van de dijk in haar omgeving. De AMMD ziet het betrekken van bewoners en andere belanghebbenden bij dit onderwerp als regulier werk.
 - o Er zijn, voordat de werkzaamheden afgerond zijn, nog veel contactmomenten
 - o Waar het de aanloop naar de uitvoering betreft, zijn dit vaak informatieve bijeenkomsten, waarbij bewoners weinig inspraak hebben
 - o Daarnaast wordt gewerkt met bouwklankbordgroepen die samen met de alliantie bekijken hoe de overlast beperkt kan worden.
- 2. De aankleding van de dijk wordt uitgebreider besproken in het Plan van Aanpak, omdat de participatie in het vergunningvoorschrift daar ook met name op toe ziet.
 - o Bewoners en andere belanghebbenden, maar ook gemeenten en recreatieschappen mogen hun voorkeur uitspreken over de nieuw te leggen dijkbekleding en over het hergebruik van de historische steenbekleding in combinatie met nieuwe steenbekleding op de locaties die in de kaart bij de vergunningvoorschriften zijn aangegeven.
 - o De Alliantie organiseert bijeenkomsten over de dijkbekleding en plaatst alle informatie ook op de website.
- De uiteindelijke beslissing ligt bij het HHNK en onze portefeuillehouder Water, waarbij de voorkeuren van de andere partijen en bewoners natuurlijk meegewogen worden. Bij dit onderwerp hebben bewoners en anderen wel een stem.
- Nu het Projectplan Versterking Markermeerdijken is vastgesteld, zijn de mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de landschappelijke inpassing en aankleding van de dijk niet groot.
- Tegelijkertijd is duidelijk dat (lokale) inpassing en aankleding van de dijk direct van invloed is op de leefomgeving van bewoners.
- Wij zijn van mening dat de Alliantie Markermeerdijken met dit voor ogen een participatieproces ingericht heeft, waarin daar recht aan gedaan wordt.

(Brief d.d. 15 juli 2018)

Plan van Aanpak – Betrekken omgeving bij het ontwerp van de dijkbekleding

(d.d. 2 juli 2019)

Met het starten van de uitvoeringsfase, is de Alliantie sinds begin van dit jaar gericht op een beheerste uitvoering van het Projectplan Waterwet binnen de kaders van dat plan en de factoren tijd en geld. De door de Alliantie op te halen inbreng van de omgeving in deze fase, staat ten dienste aan dit doel. De omgeving heeft al in de planvormingsfase laten zien erg betrokken te zijn bij de dijkversterking, daarom zet de Alliantie een extra stap om de omgeving ook in deze fase te betrekken bij de dijkbekleding. Het gaat dan over:

- hoe de 'oude' steenbekleding her te gebruiken binnen de kaders van de vergunning,
- over de keuze voor de nieuwe steenbekleding die nodig is, en
- het uiterlijk van de dijk vanaf de steenbekleding richting kruin en binnenberm.

De (technische) mogelijkheden, vergunningvoorwaarden en (veiligheids)eisen aan/voor nieuwe steenbekleding beperken de keuze mogelijkheden.

Bij het hergebruik van de bestaande steenbekleding zijn meer mogelijkheden waar we met stakeholders vorm aan willen geven.

Het uiterlijk van de dijk is in de basis gras (en dus groen). Op dit moment loopt nog een onderzoek naar bloemrijke dijken. Na de zomer verwachten wij meer te kunnen zeggen over de mogelijkheden voor bloemrijke dijken.

Voor de volledigheid is in dit plan van aanpak ook toegelicht hoe de Alliantie in algemene zin de omgeving betreft bij de uitvoering van de dijkversterking (het reguliere omgevingsmanagement).

7. Hoe betrekken we de omgeving bij de dijkbekleding

Dijkbekleding is een onderwerp dat bewoners aan en achter de dijk zeer ter harte gaat. De provincie Noord-Holland, de recreatieschappen, de gemeentes en de bewoners worden betrokken bij het bepalen van de dijkbekleding. Het gaat dan enerzijds om het informeren over de dijkbekleding op het gehele profiel ('van poldersloot tot Markermeer') en anderzijds om meedenken over het hergebruik van de huidige steenbekleding en het toepassen van nieuwe steenbekleding.

7.1 Doel participatie

De dijkversterking raakt de directe leefomgeving van de omgeving, het uiterlijk van de dijk zal immers veranderen en de omgeving voelt zich daar bij betrokken. Dijkbekleding op de dijk is medebepalend voor de aanblik van de dijk in de eindsituatie. Het betrekken van de omgeving bij het uitwerken van de bekleding en hen – binnen de (technische) randvoorwaarden - te laten meedenken en meebepalen, heeft ook als doel om het draagvlak voor de dijkversterking te behouden of te vergroten en lokale kennis te benutten.

7.3 Vorm

Er is op 25 juni 2019 één centrale informatieavond georganiseerd over het onderwerp dijkbekleding. Op deze avond zijn alle betrokkenen bij de dijkversterking en andere geïnteresseerden geïnformeerd over de volgende onderwerpen en over het (vervolg)proces:

1. Wat is dijkbekleding en welke typen dijkbekleding zijn er?
2. Met welke aspecten moet rekening worden gehouden bij het kiezen voor een type *nieuwe steenbekleding*?
3. Welke typen *nieuwe steenbekleding* worden op dit moment onderzocht en welke zijn kansrijk binnen de gestelde kaders? Wat kan er wel, wat kan er niet, en waarom niet? Hierbij wordt mede ingegaan op het Kader Ruimtelijke Kwaliteit.
4. Hoe ontwikkelt nieuwe steenbekleding zich in de tijd? Welke factoren dragen hier (positief/negatief) aan bij?
5. Welke mogelijkheden zijn er voor hergebruik van historische steenbekleding? We willen graag kijken of er nog andere varianten te bedenken zijn voor hergebruik, mogelijk in interactieve vorm;
6. Kan er bij de dijkversterking Markermeerdijken ook toepassing worden gegeven aan het principe 'bloemrijke dijken';
7. Is het zgn. 'overlagen' een optie, waardoor ook op het buitentalud er een meer groen beeld ontstaat;
8. Hoe ziet het proces per deelgebied er uit en hoe en wanneer wordt teruggekoppeld wat de uitkomsten van het gehele proces zijn.

Bloemrijke dijken

- 17 juli 2019 heeft er een workshop Bloemrijke dijk plaatsgevonden, met een rapportage (zie verder), daarna lijkt het stil geworden rondom (de participatie over) de Bloemrijke dijken.

Ad 7.3 Vorm

Note:

- Voor de verificatie is de presentatie hier toegevoegd. [Centrale informatieavond 25 juni 2019 Presentatie](#)
- De centrale informatieavond stond in het teken van de steenbekleding. De aangekondigde deelgebied bijeenkomsten zijn allen informatieavonden.
- Tijdens de centrale informatieavond is géén toelichting gegeven over het principe "bloemrijke dijken" noch over het zgn "overlagen" in tegenstelling wat in het Plan van Aanpak wordt aangegeven.
- Hoe verhoudt zich dit tot de informatie in de GS-brief:
 - "informatieve bijeenkomsten, waarbij bewoners weinig inspraak hebben". De Centrale informatieavond had nagenoeg geen inspraak en zeer beperkt tot steenbekleding. Idem alle regionale "informatie-avonden"
 - "Bewoners [...] mogen hun voorkeur uitspreken over de nieuw te leggen dijkbekleding"

Brandbrief DRU aan AMMD

T.a.v. J. de Ruig, R. Baas, B. v.d. Heuvel (HHNK/AMMD)

c.c. Staf Deltacommissaris

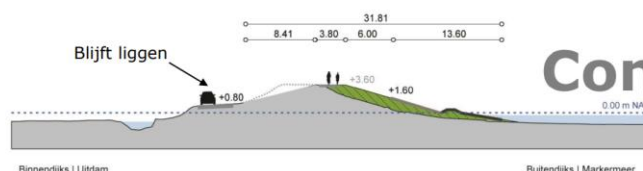
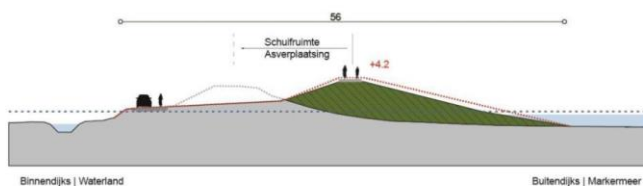
Aanleiding: ontvangst verslag bijeenkomst met AMMD op 18 maart 2019 na 3,5 maanden!

- Wij ontvingen onlangs pas het verslag van de bijeenkomst van de Alliantie en de Dorpsraad Uitdam op 18 maart. Tevens kregen wij informatie over de dijkbekleding in de Informatieavond van 25 juni. Onze constatering op basis van deze informatie is dat de dijkversterking voor Uitdam resulteert in een dijk die niet voldoet aan de verwachtingen en gemaakte afspraken.
- Nieuwe feiten
 - (1) De gevolgen van de dijkverzwaring blijken veel minder groot dan eerder aan ons is voorgehouden, zie vergelijking vroegere en huidige ontwerp voor Opperwoud ten noorden van het dorp

Principe geometrie Opperwoud (EA6) DP 72+00

Maatgevend profiel sectie EA-6 ter plaatse van dijkpaal 71+90
Profiel is van toepassing van dijkpaal 72 tot 73+50

Concept

(2) Op 25 juni is ons verteld, dat het aanbrengen van begroeiing op een berm van 1 meter boven waterpeil niet haalbaar is vanwege het wegspoelrisico, terwijl dat voor ons een randvoorwaarde is (zie verslag traject Deltacommissaris).

Conclusie

- Resultaat wordt een dijk met aan de buitenkant zes meter beton.
- Het doel: "behoud van cultuurhistorische- en landschappelijke waarden" wordt daarmee volstrekt voorbijgeschoten, zeker gezien het nieuwe ontwerp van de dijkvakken ten noorden en ten zuiden van het dorp (ophoging, verbreding en as-verschuiving) veel minder rigoureuze uitvalt dan eerder aangegeven.

- Er dreigt het risico een flater te slaan als de karakteristieke dijk van Uitdam ontsierd wordt met een 6m brede betonnen berm terwijl elders de 25m as-verschuiving is teruggebracht tot een 3 meter verbreding van de bestaande dijk die er veel authentiekter uitziet.
- De Dorpsraad verzoekt de Alliantie dringend om met een voorstel te komen waarmee voldaan wordt aan de doelstelling van het Advies van de Deltacommissaris van 27 juni 2017, namelijk behoud van cultuurhistorische en landschappelijke waarden van de parel Uitdam.
- Daarbij is "door groen afgedekt beton" essentieel voor de landschappelijke inpassing van het dijkontwerp, dat al sinds de Uitdam ateliers in 2014 is gevraagd en door de Provincie werd beloofd.
- Mocht groene afdekking van de betonberm niet haalbaar zijn dan moeten we terug naar de tekentafel. Wij zien uit naar een reactie met opties voor een spoedig overleg met de juiste partijen om tot een adequate oplossing komen.

(Mail/Brief d.d. 9 juli 2019 aan AMMD/HHNK en Staf DC)

Workshop Bloemrijke dijken: voorverkenning toepassing concept Bloemrijke dijk op de Markermeerdijken.

Deelnemers 3xAMMD, 4x HHNK, PNH, Eureco, Deltares en DKZ

- Het concept Bloemdijk houdt in dat op een dijk een soortenrijke, bloemrijke vegetatie wordt ontwikkeld. Voor de ontwikkeling en het behoud van een soortenrijke dijkvegetatie is een relatief lichte toplaag (relatief laag lutumgehalte) vereist. Een dergelijke toplaag kan op alle onderdelen van een dijk worden aangebracht.

(Definitief document, pag 5, 25 juli 2019)

Mailwisseling DRU naar AMMD, Joost de Ruig, Bas v.d. Heuvel

Na ruim 1,5 maand géén reactie van AMMD

Wij ontvingen nog geen reactie of ontvangstbevestiging op de brief van de Dorpsraad Uitdam d.d. 9/7/2019. Graag zien wij uw inhoudelijke reactie tegemoet, of beter: een uitnodiging voor een gesprek vóór de Vervolgbijsenkomsten Dijkbekleding.

(Mail d.d. 26 augustus 2019)

Hierbij bevestigen wij dat wij de brief van de Dorpsraad Uitdam d.d. 9/7/2019 in goede orde hebben ontvangen.

Naar aanleiding van de brief is er een gesprek ingepland met o.a. vertegenwoordiging van de Dorpsraad Uitdam op donderdag 5 september 2019.

(Mail AMMD aan de DRU, 28 augustus 2019)

Ik heb met jou een afspraak gemaakt voor een gesprek met Guido Koolhaas op 5 september a.s. Om 13.30 uur. Guido komt naar Uitdam.

Het is een gesprek tussen Guido, jou en mij bij mij thuis.

(Mail M. Verhorst DKZ aan J. Hoekman DRU, 30 augustus 2019)

1^e overleg Guido Koolhaas (Directeur Alliantie namens HHNK) inzake stenen ontwerp

Met Jaap Hoekman (DRU) en Manja Verhorst (DKZ) in Uitdam

- Bespreking voorliggend ontwerp Uitdam-dorp
- Bespreking sterk gereduceerde dijkprofielen noordelijk en zuidelijk van het dorp:
 - o van 4.9 meter hoogte naar 3,6 meter hoogte
 - o van 20 meter asverschuiving naar 5/6 meter verbreding.
- Bespreking mogelijke oplossingen Uitdam
- Koolhaas zegt toe opnieuw te gaan rekenen met inzichten van de gereduceerde dijkprofielen.
- Koolhaas vraagt vertrouwelijkheid gezien de lopende RvS procedure

(5 september 2018)

Mail Manja Verhorst aan Jaap Hoekman t.b.v. gesprek met G. Koolhaas

Ter voorbereiding op het gesprek met Guido Koolhaas

- Ik wil onderstaande mail graag nog een keer onder je aandacht brengen, aan mij geschreven door Paul van Steeg van Deltares.
- Ik zou in ons gesprek met Guido Koolhaas graag spreken over een esthetische bekleding, al dan niet met bloemen.

- Ik heb inmiddels genoeg kennis van zaken om met zekerheid te kunnen stellen dat bekleding van gras met bloemen sterker is dan zonder en zou dus voor ons doel de voorkeur kunnen en moeten hebben, want het geeft meer bescherming tegen erosie door de verschillende wortellengtes van de planten. Het drain dat is wat ze willen en hen aanspreekt.
- Er wordt in het verslag van de Alliantie dat je me gestuurd hebt gesproken over asfalt, maar dat is geen goede ondergrond, er moet een ondergrond komen van doorgroeibare stenen, waar die worteltjes een weg tussen moeten kunnen vinden.
- Het is tevens beter voor de biodiversiteit en ik ken veel partijen die dat belangrijk vinden waar onder de nieuwe deltacommissaris Peter Glas, de nieuwe directeur Natuur van LNV Donné Slangen, de mensen van de Provincie waar ik mee samenwerk, de vele hoogleraren uit Wageningen die ik ken evenals de huidige adviseur die bij de bloemendijk is betrokken Cyril Liebrand.
- De door de Alliantie genoemde grondsoort is niet de juiste; het moet zavel zijn in een bepaalde verhouding.
- Als niet de juiste ondergrond wordt gebruikt en niet de juiste grondsoort, dan is het gedoemd te mislukken en zeker met alleen gras. Dat is gewoon niet sterk genoeg!!
- Het is niet zo dat je kan zeggen doe maar wat, als het maar groen is.

Mail M. Verhorst aan G. Koolhaas n.a.v. gesprek

c.c. P. Glas (DC), L. van Sprundel (DC-staf), R. Baas (AMMD), DRU

- Zoals mondeling al aangegeven is het bestuur van Stichting De Kwade Zwaan enorm geschrokken van de laatste visualisaties.
- Die zijn onacceptabel, het lijkt wel een "landingsstrip" voor vliegtuigen en past totaal niet in het landschappelijke decor van Uitdam.
- We betreuren het dat tijdens het proces met de Deltacommissaris ons toezeggingen zijn gedaan die niet waargemaakt blijken te kunnen worden.
- Een "groene invulling" was ons beloofd in een participatieproces met de burgers; zoals je weet is dat ook in het laatste verslag van de staf van de DC vastgelegd.
- Wij zijn een bestuur dat uitgaat van "vertrouwen in elkaar hebben". Dit vertrouwen is aangetast. Zoals de situatie er nu voorligt hebben we een probleem en het lijkt ons het beste, dit probleem "met elkaar" op te lossen, zodat het vertrouwen weer hersteld kan worden. Aangezien het proces met de Deltacommissaris officieel is afgerond, stel ik voor dit overleg te voeren met een kleine vertegenwoordiging van Alliantie, Dorpsraad, en De Kwade Zwaan.
- Mocht dit niet tot een goed resultaat leiden, dan zoeken wij de weg naar de nieuwe Deltacommissaris Peter Glas op met het verzoek het proces te ondersteunen. Maar hopelijk kunnen we het "klein houden" en het met elkaar oplossen.

(Mail 13 september 2019)

Mail Guido Koolhaas aan J. Hoekman DRU

Inzake visualisaties Uitdam-dorp t.b.v Dorpsraadvergadering d.d. 16 september 2019

- Zoals ik je beloofd heb de visualisaties van Uitdam en het plaatje van de hoogte.
- Bij dit plaatje zie je de hoogte oppervlakte op 3,6 meter. Dat wil niet zeggen dat bij Uitdam de hoogte ook 3,6 meter is.
- Voor Uitdam zie je dat we bij het ontwerp uit het projectplan de hoogte herprofiëren, dus daar waar de dijk 2,4 hoog is in Uitdam Noord gaat het naar minimaal 2,9 meter.
- Heb je zo voldoende informatie?

Nieuwe visualisaties met Basalton:

Bron: 20190902_AMMD_Module_14_Uitdam_steenbekleding_variant_IN-var1, var2, var 3

Note: Ook wordt duidelijk dat er niet alleen sprake is van 6 meter berm van beton, maar ook een ondertalud. In september 2020 blijkt dit ondertalud 5 meter te worden én ook nog beton op boventalud van bijna 2 meter. En tot slot nog enkele meters kreukelzone van steen. Kortom: 15,4 meter steen.

2e overleg Guido Koolhaas (Directeur Alliantie namens HNNK) inzake stenen ontwerp

9 december 2019 10.30 uur

Met Jaap Hoekman (DRU) en Manja Verhorst (DKZ) in Uitdam

- Bespreking mogelijke oplossingen Uitdam
- Optie: Bermverkleining in combinatie met lichte verhoging dijk.
- Op basis van eerste berekeningen in lijn met recente optimalisaties dijkprofiel ten noorden en ten zuiden van Uitdam lijkt deze optie mogelijk
- Bespreking esthetische bekleding

2020 'Eind goed al goed', de rekenfout, Overlaging, Kleibekleding, Pilot vergroening met verkorte berm, Expertmeetings

3^e overleg Guido Koolhaas (Directeur Alliantie namens HHNK) inzake stenen ontwerp
13 januari 2020

Met Manja Verhorst, Jaap Hoekman, Jeroen Koninkx en Reijer Baas (opvolger Guido Koolhaas)

- Bespreking oplossing Uitdam
- Optimalisatie o.b.v. dijksectie Noord en Zuid toegepast op Uitdam Dorp
- "De buitenberm is weg gerekend" met lichte verhoging dijk.
- Visualisaties van deze variant worden getoond aan aanwezigen
- De steenvlakte is daarmee aanzienlijk gereduceerd, waardoor overlagen met grond/esthetische bekleding niet nodig lijkt.
- Er worden nog wel afspraken gemaakt m.b.t. informatie-uitwisseling over de bloemrijke dijken
- wordt dat na afronding van de RvS-procedure de optimalisaties in verder detail worden uitgewerkt en met DRU/DKZ besproken
- Aangegeven wordt dat deze optimalisatie en visualisaties nog niet aan bewoners mogen worden vertoond vanwege de RvS-procedure. In die procedure zit een ander ontwerp voor Uitdam en bekendmaking van dit nieuwe ontwerp kan de procedure ernstig vertragen.
- Aanwezigen van DRU/DKZ hebben hier begrip voor.

Eind goed al goed!

M. Verhorst stuurt aan (bestuurlijk, procesmatig en/of inhoudelijk) betrokkenen een update over dit laatste overleg, om haar dank uit te spreken

Aan o.a. HHNK directeur Water Joost de Ruig, dijkgraaf Luc Kohsiek, Deltacommissaris Peter Glas en staf DC, Peter Heij, Titus Livius

Beste Joost [de Ruig]

- Jaap [Hoekman], Jeroen [Koninkx] en ik hadden Guido Koolhaas en Rier Baas vanmorgen bij mij op bezoek.
 - Ze hebben ons de nieuwe visualisatie laten zien en toegelicht. Wij zijn blij dat door 'optimalisaties' er nu een ander beeld is ontstaan. Uiteindelijk lijkt o.i. het eindresultaat toch nog op een grote opknappbeurt!
 - Wij kunnen ons geheel in het nu voorliggende ontwerp vinden en hebben onze waardering uitgesproken voor een ieder's inzet in deze.
 - Ook mijn persoonlijke dank aan jou voor het ongetwijfeld meebewegen achter de schermen gedurende het laatste jaar. Uiteindelijk hebben we met elkaar ons doel bereikt: een dijk die aan de eisen voldoet en waar bewoners tevreden mee zijn.
 - In goede stemming en verhoudingen gaan we het vervolgtraject, de uitvoering, in.
- Eind van de week wordt bekend gemaakt wie Guido's opvolger is en komt hij deze persoon op korte termijn voorstellen.
- Met Rier Baas heb ik goede contacten. Ik heb Rier gevraagd om een afspraak met Margriet Kleiman om kennis te maken en te spreken over de bloemendijk.

Beste Luc [Kohsiek],

- Hoe heerlijk voelt het je een positief bericht te sturen!
- Vertegenwoordigers van de Dorpsraad en ik hadden Guido Koolhaas en Rier Baas van de Alliantie vanmorgen bij mij op bezoek.
- Ze hebben ons de nieuwe visualisatie laten zien voor de dijkversterking bij Uitdam en toegelicht. Jij hebt hem ongetwijfeld ook al gezien.
- Door 'optimalisaties' is er nu een ander beeld ontstaan. De buitendijkse berm is vervallen (!), het talud aan de binnenkant ietsje schuiner, de stenen bekleding (Basalton, donkergrijs) aan de buitenkant zelfs een ietsje smallere strook dan nu en tot slot Noorse steen aan de waterkant. De damwand kan van lichter materiaal gemaakt worden en kan daardoor gemakkelijker worden ingeduwed.
- Eigenlijk lijkt o.i. het eindresultaat toch nog op een grote opknappbeurt!
- Wij kunnen ons geheel in het nu voorliggende ontwerp vinden en hebben onze waardering uitgesproken voor een ieders inzet bij de Alliantie gedurende het afgelopen jaar. En ongetwijfeld ook achter de schermen in overleg met het HHNK. Uiteindelijk hebben we met elkaar ons doel bereikt: een dijk die aan de eisen voldoet

en waar bewoners tevreden mee zijn. In goede stemming en verhoudingen gaan we het vervolgtraject, de uitvoering, in.

- Ik heb gevraagd of de Basalton stenen niet ingewassen kunnen worden met split, maar iets anders, waardoor er misschien toch iets van kruiden tussen de stenen kan groeien. Ik ga dit met mijn vegetatie-adviseurs uit Wageningen/Nijmegen overleggen. Daar staat men bij de Alliantie wel voor open.
- Ook heb ik om een kennismakingsgesprek gevraagd met Margriet Kleiman. Hartelijke groeten en een mooi en gezond 2020 toegewenst!

Reactie van betrokkenen

- Joost de Ruig (HHNK Directeur Water): "Kijk, dat klinkt goed, Manja! Tnx voor je mailtje. Ik blijf meedenken en -bewegen, ook met de opvolger van Guido. Grt Joost"
- Luc Kohsiek (dijkgraaf HHNK): Dank voor je positieve bericht. Het is fijn dat we er met elkaar uiteindelijk in geslaagd zijn om een oplossing te bedenken waar velen zich in kunnen vinden. Zeer veel dank voor je constructieve inzet tijdens dit gehele proces. Met vriendelijke groet, Luc Kohsiek
- Peter Heij: Dank voor je aardige mail. Ik ben blij dat jullie tevreden zijn met de optimalisatie van de Alliantie. Ook dank voor je doorzettingsvermogen en je blijvende aandacht voor de goede relatie in dit toch ingrijpende voorstel waar jullie mee zijn geconfronteerd. De aanhouder wint. Met hartelijke groet, Peter
- Lilianne van Sprundel (Staf Deltacommissaris). Hoi Manja, wat een positieve uitkomst! Fijn om te lezen dat door de optimalisatieslag er nu een ontwerp ligt, die zorgt dat de dijk zoveel mogelijk blijft zoals deze nu is (conform het advies van de deltacommissaris J), zelfs zonder buitenberm (!) en met een lichtere damwand. Zo zie je maar: als je met elkaar in overleg blijft, met respect voor ieders rol en verantwoordelijkheid, is er veel mogelijk. Dit project is m.i. ook een hele goede leerschool voor veel andere (dijkversterkings-) projecten. Ook namens de deltacommissaris, Hermen en Jos wil ik jou dikke complimenten geven voor jouw constructieve opstelling en de bereidheid om steeds weer iedereen uit te nodigen op de dijk en in jouw huis, om jullie belangen als bewoner steeds weer goed naar voren te brengen, en te zorgen dat jullie echt gehoord worden, tot aan de schop in de grond. Een goed begin van 2020!!

Raad van State uitspraak 22 april 2020

- De Raad van State oordeelde op 22 april 2020 dat Gedeputeerde Staten van Noord-Holland het projectplan voor de dijkversterking van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier terecht goedkeurden.

DRU (J. Hoekman) belt R. Baas

- Guido Koolhaas heeft Alliantie verlaten
- Nu RvS is afgerond wil DRU graag vervolgspraak om te horen hoe het voorgelegde ontwerp van 13 januari jl verder is uitgewerkt
- Vervolgbijeenkomst wordt gepland (telefoongesprek d.d. 28 april 2020)

Onlinebijeenkomst DRU/DKZ met AMMD

Deelnemers: J. Hoekman, J. Koninkx, M. Verhorst, R. Baas (AMMD) en B. de Jong (AMMD)

Voorafgaand aan het onlinegesprek belt Reijer Baas met Jaap Hoekman dat hij in de meeting een slechte boodschap te brengen heeft.

In de bijeenkomst stelt R. Baas dat:

- de oplossing die Guido Koolhaas heeft geboden niet kan
- "Er is een rekenfout gemaakt"
- De rekenfout bestaat uit het gegeven dat er tijdens de berekeningen "aan een knop is gedraaid waar niet op die manier aangedraaid kon worden"
- De kruin moet dan hoger worden dan Koolhaas heeft aangegeven
- De maatvoering van het voorgestelde aangepaste ontwerp past dan niet meer in de PPW
- Eindconclusie is dat het oorspronkelijke ontwerp conform PPW weer van toepassing is
- Bovendien wordt ook gemeld dat er waterveilige dijk op- en afdangen van beton/asfalt worden aangelegd en er 5 betonnen trappen zijn toegevoegd in het ontwerp

DRU/DKZ spreken hun verbijstering uit.

Hoe is het mogelijk als betrokken en eindverantwoordelijke J. de Ruig en ook dijkgraaf L. Kohsiek positieve bevestigingsmails hebben gestuurd?
(Onlinegesprek, 14 mei 2020)

Gespreksverslag DRU (intern)

- Afgelopen donderdag was er een urgente MS teams meeting tussen Reijer Baas en Ben de Jong van de Alliantie en Manja namens Kwade Zwaan, Jeroen en ondergetekende naar aanleiding van eerdere informele gesprekken met Guido Koolhaas en later ook Reijer Baas (Guido is inmiddels voor zichzelf begonnen).
- Reijer Baas is na de uitspraak van de Raad van State aan de slag gegaan met ons dijkdossier gegeven het feit dat wij en ook zij zien dat de 12 meter brede stenen landingsstrip aan de voet van de dijk ruimtelijk een draak is, die vorig jaar uit de hoge hoed kwam, waar wij nooit mee akkoord zouden zijn gegaan als helder was geweest dat dit de uitkomst van de het Deltacommissaristraject zou zijn geweest. Temeer daar nu blijkt dat de dijkversterking ten noorden en zuiden van ons dorp veel minder rigoureuus uitpakt dan oorspronkelijk voorzien.
- Uit zijn verkenning, waaronder met de landsadvocaat en de HNNK-top (Joost de Ruig en Rob Veenman), kwamen drie sporen naar voren:
- (1) **spoor 1**: de landingsstrip zoals die nu in het goedgekeurde ontwerp is vastgelegd en formeel het spoor is wat de Alliantie juridisch moet en ook gewoon kan uitvoeren. De MS teams meeting as woensdag gaat met name hierover.
- Er zijn namelijk drie zaken, die zij willen bespreken:
 - o (1) damwandproef t.n.v. Uitdam bij keet,
 - o (2) oprit naar landingsstrip t.b.v. onderhoud door beheerder (komt uit hoge hoed, nooit genoemd tijdens DC-traject) en
 - o (3) plaatsbepaling vijf (betonnen) trappen aan buitenkant dijk om de Noorse stenen te kunnen bekijken, waarvan de provinciale landschapsarchitect bepaald heeft dat die er moeten komen en opgenomen zijn in de vergunningsverlening door de Provincie (ook uit hoge hoed, nooit genoemd door Provincie tijdens DC-traject).
- o Voorstel: onbespreekbaar, allemaal verrassingen die zo maar uit de hoge hoed komen.
- (2) spoor 2: optimalisering van het dijkprofiel binnen de besluitvormingskaders van de Provincie obv Waterwet t.a.v. het dijkontwerp Uitdam (module 14), namelijk maximale dijkhoogte: 3.00 meter Noord Uitdam en 3.20 Zuid Uitdam (wij hadden geen idee dat dit zo strak was vastgelegd maar kan vanuit DC traject zo zijn afgedwongen door DC secretariaat).
- Kan variëren van gras op de landingsstrip tot aanpassing dijkprofiel binnen kaders.
- De eerdere variant die wij van Guido gezien hebben van 3.30 dijkhoogte (met normaal dijkprofiel) past hier niet in. Reijer onderzoekt spoor 2, in loop van juni duidelijkheid.
- Belangrijk is dat besluitvorming voor 1 juli plaats vindt, want Joost de Ruig (Directeur HNNK organisatie, ook betrokken in DC-traject) vertrekt per 1 juli.
- Reijer vraagt vertrouwen ondanks alles en zal er woensdagavond ook bij zijn.
 - o **Voorstel**: zeker alles proberen uit de kast te halen op basis moreel appel en verantwoordelijkheidsgevoel.
 - o HNNK-dijkbeheer zal door Directie gedwongen moeten worden mee te werken. Lastige club gebleken.
- (3) **spoor 3**: procedure om tot aanpassing dijkontwerp te komen normaal dijkprofiel met normale helling buitendijks (exclusief betonnen strip met breed talud, inclusief damwand met 3.30 dijkhoogte voor het hele dorp).
 - o Om dit te starten is er een belangrijke randvoorwaarde, namelijk geen bezwaarmakers en dat betekent: (a) op voorhand verklaring van alle Uitdammers dat zij geen bezwaar gaan maken (=unanimiteit) en (b) geen bezwaren tijdens procedure van buiten het dorp want anders wordt dit spoor onmiddellijk gestopt. Unanimiteitsverklaring met alle handtekeningen moet er over twee weken zijn.
 - o Voorstel: bespreken of een poging gaan wagen

(mail 16 mei 2020)

Overleg AMMD met DRU/ DKZ 20 mei 2020

Naam verslag: Verslag Definitief Ontwerp M14 Dorpsraad Uitdam

(Ruim 1 jaar na het vorig overleg)

- De laatste keer dat de Dorpsraad Uitdam en de Alliantie Markermeerdijken elkaar hebben bijgepraat over het DO van module 14 was in maart 2019. Het doel van dit overleg is om elkaar weer bij te praten over de stand van zaken en het ontwerp van module 14.
- Op 22 april heeft de Raad van State uitspraak gedaan. Daarbij hebben we groen licht gekregen om de versterking door te laten gaan.
- De Alliantie wil graag op goede voet met de omgeving door blijven gaan.
- **Organisatiewijzigingen:** Guido Koolhaas heeft de Alliantie Markermeerdijken verlaten. Hij wordt vervangen door Anita Willig Kos. Zij is nu AMT-lid namens de publieke partij. Ook Mirjam Molen heeft het project verlaten. Zij was deelgebied manager van deelgebied Zuid. Ben de Jong neemt haar rol als deelgebied manager over. Daarnaast heeft Jorrit de Groot het project verlaten. Hij was ontwerpleider, en wordt vervangen door Reza Hussaini.
- Reijer Baas neemt het woord en licht toe hoe het parallelle spoor loopt aan het Projectplan Waterwet:
 - o We doorlopen samen een lang traject waar de deltacommissaris ook bij betrokken is geweest. De uitkomst hiervan is vertaald in het Projectplan Waterwet.
 - o Lange tijd was er onzekerheid over de uitspraak van de Raad van State.
 - o In de tussentijd (zomer/najaar 2019) is er participatietraject steenbekleding geweest.
 - o De Alliantie heeft beelden getoond van de berm en de steenbekleding welke voor een schok zorgde bij de Dorpsraad Uitdam.
 - o Deze negatieve reacties vanuit Uitdam zijn vertaald in Documentnummer AMMD-009877 Pagina 2 van 5 een schriftelijke brief.
 - o De alliantie is zich bewust van de gevoeligheid van het ontwerp, echter zien we dat het ontwerp wel in lijn is met de uitspraak van de Deltacommissaris.
 - o Vervolgens heeft de uitspraak van de Raad van State het Projectplan Waterwet een onherroepelijke status gegeven.
 - o De Alliantie heeft gezegd te willen kijken naar optimalisaties op het ontwerp van het Projectplan Waterwet. We onderzoeken de mogelijkheden binnen het PPW, maar kunnen geen garanties geven.
 - o Er is nadrukkelijk overleg met de dijkbeheerder of de buitenberm kleiner en groener kan.
 - o Dit is een spoor dat separaat loopt aan de uitwerking van het Projectplan Waterwet.
 - o Jaap Hoekman geeft aan dat dit voor de Dorpsraad een belangrijk spoor is, en dat zij niet zitten te wachten op de uitkomst van het reguliere spoor. Zij willen graag de vrijblijvendheid van het parallelle spoor verkleinen.
 - o Hij zou graag snel in gesprek gaan met Reijer Baas, Rob Veenman en Joost de Ruig. Reijer geeft aan dat een goed idee te vinden en zich zal inspannen voor een gezamenlijke sessie.
- 3. Dijkontwerp
 - o De laatste keer dat de AMMD en de Dorpsraad Uitdam elkaar spraken zijn de hoogte van de kruin, en de aansluitingen aan de noord- en zuidkant besproken. De vorm van de dijk is niet veel gewijzigd, maar de constructieve oplossing wel.
 - o Damwand: Bij het verder uitwerken van het ontwerp is gebleken dat het veiligheidstekort in het zuiden van Uitdam niet oplosbaar bleek door middel van dijkvernageling, en dat er moet worden gekozen voor een damwand. In het noorden zou het veiligheidstekort worden opgelost door middel van dijkvernageling. Daarbij restte nog de vraag waar de overgang van dijkvernageling naar damwand komt. Inmiddels is gekozen voor een damwand over het gehele tracé.
 - o Op- en afrit: De stenen buitenberm bij Uitdam moet inspecteerbaar en onderhoudbaar zijn, en daarom toegankelijk zijn voor machines van het HHNK. Daarom is er ten noorden en zuiden van Uitdam een op-/afrit ontworpen.
 - De Dorpsraad geeft aan dat de op- en afrit als een verrassing komen.
 - o Doorkijk-bekleding. Daarnaast komen er 5 trappen die vanaf de kruin van de dijk tot de oude steenbekleding lopen. Dit is een separaat spoor dat ook wordt uitgewerkt door de Provincie Noord-Holland. De plannen zijn nog in concept en hebben nog geen specifieke locatie.
 - De Dorpsraad geeft aan hier niks voor te voelen, en zich hier absoluut tegen te gaan verzetten.
- Vervolg: De Dorpsraad van Uitdam geeft aan de hoop te vestigen op het spoor dat werd beschreven door Reijer, want zij zien niks in het gepresenteerde ontwerp.
- Daarnaast geven zij aan zich af te vragen waarom ze niet worden betrokken bij het maken van keuzes zoals de trappen en de op- en afritten.
- Waarom lukt die participatie telkens niet?

- Reijer antwoord hierop door te stellen dat het beeld van hem is dat de Dorpsraad juist wordt betrokken, doordat het conceptontwerp eerst wordt besproken met de Dorpsraad zoals vanavond.
- Manja geeft aan te vinden dat het separate spoor van Reijers eerst moet worden uitgewerkt voordat het ontwerp op basis van het PPW wordt gecommuniceerd met bewoners.

N.B.

- Verslag geeft aan dat het een concept DO bijeenkomst was: geen akkoord van DRU/DKZ op DO (Verslag 20 mei 2020)

Brief DRU/DKZ aan Reijer Baas (AMMD)

- De informatie die jullie als Alliantie/HHNK ons als Dorpsraad Uitdam en St. De Kwade Zwaan in de online meeting van donderdag 14 mei jl. en de online vervolgbijeenkomst afgelopen woensdag hebben medegedeeld, heeft ons geschokt en verbijsterd.
- Slapeloze nachten en buikpijn hebben wij er als Uitdammers van. Het is voor ons onbegrijpelijk dat na 13 jaar overleg over de dijkversterking bij Uitdam jullie in staat blijken de nachtmerrie voor Uitdam uit te laten komen: destructie van de parel Uitdam (ensemble van dorp, water aan weerszijden, huizen en historische dijk).
- Na jaren overleg is er, na een interventie van de Deltacommissaris, een afspraak voor Uitdam vastgelegd met als doel de - niet alleen door de bewoners maar door een ieder - zeer gewaardeerde kwalitatieve waarden van de dijk bij Uitdam te behouden: minimale aantasting van de huidige situatie en instandhouding van het unieke ensemble.
- In september jl. werden de bewoners van Uitdam zeer onaangenaam verrast door de Alliantie/HHNK met de uitwerking van dit bovengenoemde doel.
- De Alliantie/HHNK gaf daarbij aan zelf ook verrast te zijn door deze visualisatie van het beoogde dijkontwerp. Het beoogde huidige dijkontwerp heeft een steenbekleding inclusief berm van 12-13 meter aan de voet van de dijk.
- In september jl. heeft de Dorpsraad Uitdam direct schriftelijk te kennen gegeven dat dit beoogd ontwerp niet acceptabel is voor het dorp en nooit de uitkomst kan zijn van het advies van de Deltacommissaris en alle overlegtrajecten die voor Uitdam doorlopen zijn.
- Na overleg heeft de Alliantie/HHNK in de persoon van Guido Koolhaas een alternatief dijkontwerp voorgelegd aan een vertegenwoordiging van St. De Kwade Zwaan en de Dorpsraad.
- Dat alternatief ligt in het verlengde van de dijkversterking die buiten Uitdam plaats zal vinden. De dijkversterking buiten Uitdam zal door voortschrijdende inzichten en rekenmethoden van de Alliantie/HHNK veel minder ingrijpend aangepakt worden dan oorspronkelijk was gedacht.
- In ons laatste overleg, op 13 januari jl., met Guido Koolhaas en jouzelf als vertegenwoordigers van de Alliantie/HHNK, hebben we de laatste uitstaande punten van het alternatief dijkontwerp besproken en vrijwel alle punten opgelost. Het enige dat nog restte was de aan ons geschetste oplossing in een definitief ontwerp te formaliseren.
- In plaats daarvan is door jullie, Alliantie/HHNK, op 14 mei jl. aan ons een verder uitgewerkt ontwerp gepresenteerd gebaseerd op het desastreuze beoogde dijkontwerp van september vorig jaar waaraan ook nog dijk-op- en afgangen en stenen trappen zijn toegevoegd die überhaupt nooit zijn voorgelegd. Het besproken dijkontwerp van 13 januari jl. kon volgens jullie bij nader inzien niet vanwege gemaakte rekenfouten.
- Het nu uitgewerkte desastreuze dijkontwerp moet volgens jullie vóór 1 juli a.s. leiden tot het definitieve onomkeerbare ontwerp. Dat is binnen 5 weken!
- In de afgelopen maanden is geen enkel signaal afgegeven dat het alternatieve dijkontwerp van 13 januari jl. niet mogelijk bleek en dat er rekenfouten gemaakt waren.
- Dit betekent de facto dat de Alliantie/HHNK de bewoners van Uitdam voor een voldongen feit plaatst.
- Ruim 13 jaar overleg en een door de Deltacommissaris geformuleerd gezamenlijk doel lijken voor niets geweest.
- De bewoners van Uitdam willen zo graag geloven in de goede wil van de Alliantie/HHNK om het gestelde doel 'maximaal behoud van de huidige historische dijk' te realiseren. Maar ons geloof wordt wel heel erg op de proef gesteld.
- Wat de Alliantie/HHNK nu heeft voorgesteld is niet acceptabel voor Uitdam, het is niet uit te leggen aan de bewoners en haar omgeving, noch door ons noch door jullie. Uitdam en haar bewoners zitten in een trein die met hoge snelheid op een blinde muur rijdt. Uitdam wil geen rare sprongen maken, maar wij kunnen ook niet werkloos toezien dat de unieke historische dijk bij het Dorp Uitdam onherstelbaar en voor eeuwig vernietigd wordt.

- Wij hopen oprecht dat de Alliantie/HHNK deze trein tot stilstand brengt en opnieuw naar de tekentafel gaat en creatief wil nadenken over wat wél mogelijk is om het gezamenlijk doel te realiseren: 'minimale aantasting van de huidige situatie en instandhouding van het ensemble zoals in Uitdam': bebouwing gelegen aan een historische dijk'.
 - Met andere woorden: het beoogde uitgewerkte ontwerp van september jl. met 12-13 meter berm met steenbekleding aanpassen naar de met de Deltacommissaris afgesproken 5-6 meter berm met volledig groene (gras) bekleding zonder trappen en opgangswegen of iets dergelijks (en met terugkeer van de steigers zoals ook was afgesproken).
 - De tijd tikt weg, het is 5 voor 12. Als jullie, de Alliantie/HHNK, echt willen dat de historische dijk van Uitdam behouden blijft, dan moet er tijd gewonnen worden, creatief gedacht worden in andere oplossingen.
 - Het is ook bizar om te realiseren dat er momenteel bij de ingang van het dorp Uitdam met man en macht wordt gewerkt aan het met grote zorg blootleggen van restanten van 16e eeuwse stenen bebouwing terwijl nog geen 50 meter verder een veel oudere historische dijk onnodig zal worden vernietigd. Laat dit alsjeblieft niet gebeuren. Het lot van Uitdam ligt in jullie handen.
 - Wij doen een dringend beroep op jullie als Alliantie/HHNK om ons te helpen om tot een oplossing te komen die recht doet aan al die jaren overleg en het advies van de Deltacommissaris met als doel het behoud van de historische dijk bij Uitdam.
 - Wij vragen jullie, gegeven jullie eigen tijdslijnen, uiterlijk op 5 juni om met een acceptabele oplossing te komen in een gezamenlijk overleg met Rob Veenman, Joost de Ruig, joudzelf en ons.
- (brief d.d. 24 mei 2020)

Mail J. de Ruig aan M. Verhorst

Zekers, Manja, ik wil dit goed geregeld hebben. Moet goed komen!

Grt Joost

(Mail 4 juni 2020)

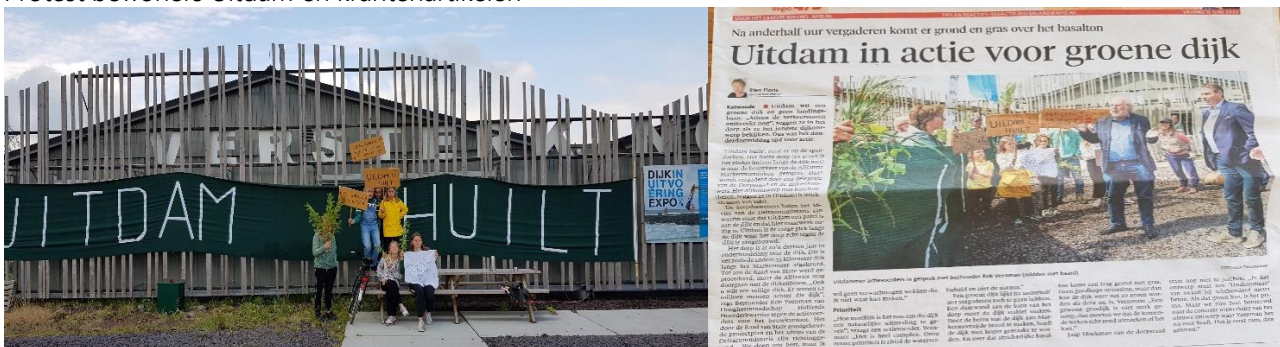
Overleg DRU/DKZ met HHNK/AMMD

Aanwezig: J. de Ruig, R. Veenman, R. Baas (AMMD), M. Verhorst (DKZ), J. Hoekman en J. Koninkx (DRU)

11 juni 2020

Geen notulen

Protest bewoners Uitdam en krantenartikelen

Mail M. Verhorst aan Reijer Baas

- Ik vond het fijn weer met jullie in gesprek te zijn en ik vond de spontane actie van de dorpsbewoners eigenlijk wel wat hebben en heel ludiek en beschaafd. Zo kan je ook een geluid laten horen. Gaf ook goede verbinding onderling in het dorp.
- Relaxte avond en goed overleg morgen. Hoop dat er positieve meters richting een oplossing gemaakt kunnen worden.

(mail 11 juni 2020)

Mail M. Verhorst aan Staf DC

- Het was een spannende dag gisteren.

- Allereerst wilden de inwoners van Uitdam mee om actie te voeren. Ze hadden behoefte uiting te geven aan hun toenemende onrust over het nog steeds niet veranderen van de stenige dijk in een groene dijk. En ook wilden ze hun steun betuigen aan ons, als onderhandelaars.
- Hoewel ik in eerste instantie geen voorstander was van een demonstratie, pakte dat heel goed uit en was het resultaat een nette, mooie, ludieke, groene actie! Echt op zijn Uitdams!
- Joost, Rijk en Rob Veenman namen de tijd er aandacht aan te geven en toen was het onze beurt om het gesprek te voeren.
- Dat verliep in goede sfeer en ik heb de indruk dat ze alle drie het probleem echt willen oplossen.
- Joost wordt HID in Noord-Nederland zoals jullie ongetwijfeld weten en ik heb het gevoel dat hij dit probleem toch mooi opgelost achter zich wil laten.
- We hebben het hele afsprakenkader van de deltacommissaris nog eens doorgenomen qua afmetingen etc. en het blijft hangen op het niet groen afdekken van de stenige buitenberm.
- Een cosmetische oplossing, dat is toch echt de oplossingsrichting waaraan gedacht moet worden. Daar zijn ze zich terdege van bewust, veel andere opties van veranderingen die passen binnen het provinciale afsprakenkader zijn er gewoon niet.
- Vandaag gaat het team van Joost, Rijk en Rob aan de slag en ik hoop van harte dat ze eruit komen en we onze angst kunnen laten varen en met een gerust gevoel het uitvoeringstraject in kunnen gaan. Want de voorbereidende werkzaamheden zijn inmiddels tot aan de dorpsgrens genaderd. Laten we blijven hopen op een goede afloop.

(Mail d.d. 12 juni 2020)

Mail M. Verhorst aan J. de Ruig, R. Baas, R. Veenman

Info grasbekleding

- Vanwege mijn betrokkenheid bij de bloemendijk heb ik me al eens verdiept in de mogelijkheden van een cosmetische behandeling van steenbekleding en contact gehad met Paul van Steeg van Deltares en ook met het STOWA (waar Luc Kohsiek volgens mij voorzitter van is), Jaap Bronsveld, maar die is weg. Hij verwees me destijds naar info op de site "grasbekleding van het STOWA" en de deskundige Cyril Liebrand (gepromoveerd op dit onderwerp), die inmiddels betrokken is bij het project bloemendijk. De opvolger van Jaap Bronsveld is Ludolph Wentholt, wentholt@stowa.nl (zoals ik Rijk al eerder liet weten).
- Misschien hebben jullie wat aan de door mij verzamelde info tijdens het overleg van vandaag.
- (incl Mail Paul van Steeg, inzake rapport over oplossing steenbekledingen dijk, 29 maart 2019)

(mail 12 juni 2020)

Mail M. Verhorst aan R. Baas

Het specialistenlijstje (incl Richard Jorissen, voormalig directeur HWBP, directeur Waterkeringen RWS)

- Ik heb het lijstje dat ik je gisteren stuurde nog "opgeschoond". Voordat jullie iemand benaderen - ik kan je de contactgegevens verstrekken - zou ik het op prijs stellen te horen wie je wilt benaderen. Dan kan ik die persoon op de hoogte stellen. Vind ik wel zo netjes.
- Ik had een goed telefoongesprek zaterdag met Richard Jorissen, directeur Waterkeringen RWS tegenwoordig. Wat willen we nog meer! En wat een aardige man. Hij wil zich - net als ik en het dorp Uitdam - graag inzetten om tot een oplossing voor een groene dijk in Uitdam te komen. Hij is creatief en kan "out of the box" denken, juist omdat hij de voor- en nadelen van alle regelgeving kent. Ik zou je aanraden eens persoonlijk met hem te bellen.
- En nogmaals: ik pleeg mijn acties om "eruit" te komen, niet om jullie te dwarsbomen. En we hebben elkaar hard nodig. Niet alleen als instituties, maar ook als mens. Succes, op weg naar de goede oplossing!

Bijlage Specialisten voor het bewerkstelligen van groene, bloemrijke dijk te Uitdam

Grasbekleding, grondsoort en zaadmengsel, beheer

- Cyril Liebrand, dijkvegetatiedeskundige, gepromoveerd op dit onderwerp bij:
- Prof. Karlè Sykora, met emiraat, de dijkvegetatie-deskundige van Nederland!
- Stowa, Ludolph Wentholt, 053 4220666, wentholt@stowa.nl, opvolger Jaap Bronsveld. Eventueel zou door bv HHNK aan het STOWA voorgesteld kunnen worden een proef te doen als er nog geen kennis is van buitenbermen als deze.
- Technische invalshoek ondergrond

- Richard Jorissen, directeur Waterkeringen RWS en docent Waterveiligheid bij de TU, Delft. (aanwezig bij "joint fact finding meeting" DC namens HWBP.)
- Martin Schepers, programmamanager Waterveiligheid ingenieursbureau Aveco de Bondt, lid van ENW (= Expertise Netwerk Waterveiligheid), (aanwezig bij genoemd overleg DC)
- Paul van Steeg, senior Adviseur Deltares. Kennis van waterovergangen (zie rapport Bouw overgangen)

Beheer

Gezocht wordt nog naar een expert op gebied van "inspecteerbaarheid dijken". Richard Jorissen wil hierbij helpen. Eventueel inschakelen als bemiddelaar tussen partijen:

- Patrick Poelmann, gepensioneerd dijkgraaf De Stichtse Rijnlanden, volgt het proces al jaren, maakte alleen "groene dijken", denkt oplossingsgericht. (Doet alleen mee als hij door Luc Kohsiek wordt gevraagd). (Mail 6 juli 2020)

Vervolg overleg HHNK/AMMD en DRU/DKZ (16 juli 2020)

Brief 17 juli 2020

- Naar aanleiding van ons overleg 11 juni jl, heeft vervolgoverleg d.d. 16 juli plaats gevonden.
- Doelstelling van het Deltacommissaris-traject is "Maatwerk voor een veilige dijk die past bij het karakter van Uitdam", omdat Uitdam is aangewezen als een van de "parels" langs de Markermeerdijk vanwege het unieke ensemble Markermeer, dijk, dorp en Uitdammer Die, zoals ook is verwoord in het Kader Ruimtelijke Kwaliteit van de Provincie.
- Door de Minister is aan de Tweede Kamer toegezegd dat het advies van de Deltacommissaris onverkort is overgenomen met een dijkversterkingsvariant waarmee de cultuurhistorische en landschappelijke waarde van dit bijzondere dijkdorp worden behouden (d.d. 6 juli 2017).
- In de uitgangspunten van het Projectplan Waterwet heeft de Alliantie/HHNK vastgelegd voor de Module 14 Uitdam: "dit is een landschappelijk en cultuurhistorisch uniek ensemble - ingeklemd tussen de Uitdammer Die en het Markermeer- dat niet elders in de provincie voorkomt.
- De gemeente Waterland heeft dit unieke karakter ook in het bestemmingsplan vastgelegd met een dubbelbestemming 'Cultuurhistorie ensemble dijk & dorp Uitdam'".
- Het voorlopig ontwerp met 12 meter betonnen dijkbekleding, waarvan 6 meter betonnen berm, voldoet aan geen van bovenstaande uitgangspunten.
- Dit voorlopig ontwerp heeft geen enkel draagvlak bij de bewoners in Uitdam.
- Dit ontwerp verwoest het beeld van het dorp Uitdam en is een blamage voor het project Versterking Markermeerdijken.
- Al vóór (tijdens de ateliers georganiseerd door de Provincie o.l.v. Mathea Mevissen), tijdens en na het Deltacommissaris traject hebben wij gepleit voor een groene berm en de verwachting is continue geweest dat dit gerealiseerd zal worden in het ontwerp.

Gepresenteerde varianten Gisteren zijn 5 varianten aan ons gepresenteerd.

- o Variant 5 is het huidig ontwerp, met een besparing van 2 meter op 12 meter betonnen dijkbekleding. Deze variant is niet reëel omdat geen van de bovengenoemde bezwaren worden geadresseerd.
- o Varianten 1, 2 en 4 werden door jullie tijdens de presentatie zelf al als niet reëel bestempeld vanwege technische complicaties en kosten. Dus het lijkt niet zinvol hier nog nader op in te gaan.
- o Variant 3 "gedeeltelijk groen" betekent vergroening van de 6 meter berm middels overlaging met grasbekleding in combinatie met een lichte kruinverhoging (20 cm) ten opzichte van het huidig ontwerp, dat past binnen de kaders van het Projectplan Waterwet. Deze variant lijkt het meest tegemoet te komen aan de doelstelling en uitgangspunten voor een bij Uitdam passende dijk.
- o Wij hebben gezamenlijk vastgesteld dat deze optie verder uitgewerkt moet worden.

Tijdslijn

- Wij willen nogmaals bevestigen dat de Dorpsraad/De Kwade Zwaan namens de bewoners van Uitdam niet akkoord gaan met de uitwerking van het Voorlopig Ontwerp.
- Jullie geven aan dat medio augustus het Definitief Ontwerp gepresenteerd zou moeten worden aan de bewoners. We hebben met elkaar geconstateerd dat dit geen reëel scenario is. De uitgestelde deadline naar begin september zal door alle vakanties al een grote uitdaging zijn.
- We gaan er van uit dat de Alliantie/HHNK alles op alles zullen zetten om de variant 3 "gedeeltelijk groen" te laten slagen.
- Het kan niet zo zijn dat wij na 13 jaar overleg met veel energie nu op de valreep voor het blok worden gezet door de planning van de Alliantie/HHNK.

- Sinds het DC-advies zijn wij de afgelopen drie jaar aantoonbaar aan het lijntje zijn gehouden. Omdat wij vertrouwen hadden in een aan ons voorgesteld alternatief ontwerp (waarbij de gehele buitenberm werd weg gerekend) en onze werkrelatie, hebben we afgezien van deelname aan de Raad van State procedure, hetgeen door jullie werd gewaardeerd.
- Na de RvS uitspraak bleek dat dit alternatief niet mogelijk was vanwege rekenfouten. Excuses hebben wij daarvoor nooit gehad, terwijl wij desondanks continue constructief bleven meedenken en werken aan een oplossing.
- Wij hebben er continue op aangedrongen dat er gestart moest worden met het uitwerken van een alternatief plan met een groene bekleding van de dijk, wat ook tijdens en bij de afronding van het DC-traject was toegezegd.
- Het is niet acceptabel als door tijdsplanning een Definitief Ontwerp wordt vastgesteld dat geen enkel draagvlak heeft van het dorp Uitdam.
- Wij verwachten dat de Alliantie/HHNK het Definitief Ontwerp voordat het ter vergunning naar de Provincie gaat, aan ons zal voorleggen.

Financiering

- Onaangenaam verrast zijn wij door de stelling van de Alliantie/HHNK dat er geen budget zou zijn voor de voorgestelde variant 3 "gedeeltelijk groen".
- Ten eerste omdat het wel heel vreemd zou zijn als een groene berm niet in het budget is opgenomen omdat vanaf dag 1 een groene berm het uitgangspunt is geweest.
- Ten tweede moet de uitwerking en optimalisatie van deze variant nog plaatsvinden en zoals jullie zelf aangeven kan de ruw geschatte 1.5-2 mln ook lager uitvallen.
- Ten derde is het advies van de DC 3 jaar geleden onverkort overgenomen en daarmee in het budget verwerkt.
- Inmiddels is de in het DC-advies voorgestelde oplossing bij Uitdam sterk vereenvoudigd, waardoor er financieel ruimte moet zijn voor een groene berm. En blijkbaar is er wel additioneel budget beschikbaar gemaakt voor bijvoorbeeld de opgravingen van 16e eeuwse stenen bij Uitdam, terwijl de parel Uitdam met de historische, veel oudere dijk voor de eeuwigheid wordt verwoest, omdat er geen budget zou zijn.
- Verrast zijn wij ook door de mededeling dat wij als bewoners "op zoek moeten gaan naar dit benodigde budget". Wij als bewoners hebben geen inzicht in de financieringsstromen van het Rijk, de provincie, het HHNK en de Alliantie/HHNK. Bovendien hebben wij geen inzicht in het toegekende, het tot op heden bestede en het benodigde budget. Dit maakt het voor ons als bewoners erg lastig om effectief bij te dragen.
- Het spreekt vanzelf dat wij de Alliantie/HHNK met man en macht zullen ondersteunen bij jullie pleidooi voor toekenning van het benodigde budget. Maar het is de verantwoordelijkheid van de Alliantie/HHNK en betrokken instanties om het onverkort overgenomen advies van een veilige dijk die past bij het karakter van Uitdam van de Deltacommissaris te realiseren.

Vervolg

- De Alliantie/HHNK zullen aangeven hoe de komende weken variant 3 wordt uitgewerkt, rekening houdend met de vakanties.
- We zijn het erover eens dat onafhankelijke deskundigheid en additionele expertise op het overlagen/vergroening wenselijk is. Wij willen graag de door jullie aangedragen expert van Deltares aanvullen met experts uit ons netwerk. Wij horen graag hoe wij dit met elkaar op korte termijn kunnen vormgeven.
- Om tempo te houden hebben wij per ommegaande de toegezegde slides nodig. Wij stellen voor in ieder geval rond 30 juli a.s. een call in te plannen, voorafgaand aan de vakantie van Reijer en rond 20 augustus a.s., na de vakantie van Reijer.
- Indien jullie nog meer contact momenten adviseren dan horen wij dat graag, wij maken ons beschikbaar, ook in onze vakanties. Wij horen graag zo spoedig mogelijk hoe wij kunnen bijdragen aan het pleidooi voor de groene berm en additioneel budget.
- Het is van groot belang op korte termijn de voorliggende uitdaging bij alle betrokken instanties helder te adresseren en op te lossen. Het alternatief is een mislukte landschappelijke inpassing zonder draagvlak.
- Wij voelen ons genooddaakt het realiseren van een veilige dijk die past bij het karakter van Uitdam tot het uiterste verdedigen. We zijn met elkaar het doel dicht genaderd, wij verwachten dat de Alliantie/HHNK nu zal scoren. Wij horen graag hoe wij nu snel meters gaan maken.

(Brief d.d. 17 juli 2020)

Telefonisch Gesprek J. Hoekman, DRU met R. Baas AMMD

- Dank voor het gesprek afgelopen vrijdag. Ik heb hier een positief gevoel aan overgehouden en hoop dat we er met elkaar uit kunnen komen. Voor ons overleg morgen heb ik een aantal actiepunten die in vrijdag in ons gesprek benoemd zijn op een rijtje gezet:
- De detailtekeningen (inclusief visualisaties) van de huidige uitwerkingen voorlopig ontwerp en indien mogelijk inclusief voorgestelde stenen trappen en op-en afritten, zodat wij beter zicht krijgen op de maatvoeringen.
- Graag ook zodra beschikbaar tekeningen met maatvoering voor variant 3 en 5
- Bijeenkomst Provincie/AMMD/HHNK/DRU/DKZ, organisatie door Reijer en Harry v.d. Pijl, eerste week augustus.
- Manja heeft ondertussen contact gehad met de PARK (Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit) van de Provincie NH, Steven Slabbers. Hij kan als deskundige uitgenodigd worden om vanuit de Provincie een bijdrage leveren.
- Inbreng externe deskundigen.
- Zoals gezegd is er contact met Richard Jorissen. Richard geeft aan nog mogelijkheden te zien om tot andere oplossingen dan de op 16 juli besproken opties waarbij zowel ten aanzien van aard van de oplossing als doorwerking in kosten.
- Voorstel van Richard om op korte termijn een "kort ontwerpprocesje" met deskundigen op te zetten om deze te verkennen. Deze suggestie ligt overigens ook bij Hermen Borst. Ik stuur een separate mail waarbij ik jou en Richard koppel.

(Mail, 27 juli 2020)

Mail M. Verhorst aan dijkgraaf L.Kohsiek en antwoord L. Kohsiek aan M. Verhorst

- Ik heb de hele week nagedacht over dit gesprek met het Alliantie-team en hoe ik me erbij voel. Helaas moet ik je zeggen dat ik het vertrouwen in een goed proces totaal ben kwijtgeraakt. Dertien lange jaren heb ik het opgebracht constructief mee te denken, de moed erin te houden, geloof te houden in gedane toezeggingen en een goede afloop, niet naar de pers te gaan of naar de Raad van State.
- Vriendelijk en beleefd te blijven, ondanks de vele teleurstellingen. Voor mij met een "actievoerders-hart" heeft dat met tijd en wyle om zelfbeheersing gevraagd.
- Zeker, er zaten ook positieve fases in, zoals de tijd dat Maartje Virardi onze omgevingsmanager was (haar overlijden heeft me enorm aangegrepen), de tijd dat de Provincie hier ateliers organiseerde en de periode dat onder leiding van de Deltacommissaris Wim Kuijken – op verzoek van jou – hier de joint-fact-finding ateliers plaatsvonden.
- Waarom wordt dit advies niet tot een goed einde gebracht? Ik word hier heel treurig van.
- De titel van zijn advies was: 'Maatwerk voor een veilige dijk die past bij het karakter van Uitdam'. Waarom komt de Alliantie met een ontwerp aan dat helemaal niet past bij het karakter van Uitdam: een stenig monster, in ons dorp "de landingsstrip" genoemd. En daar nu al 3 jaar aan vast houdt.
- Het is altijd de bedoeling geweest dat de berm behorend bij het ontwerp met een cosmetische groene graslaag zou worden afgedekt. Dat is toegezegd. Ik heb dat deze week nog maar eens telefonisch nagevraagd bij Wim Kuijken, om me ervan te vergewissen dat ik alles goed heb begrepen. Het HHNK zou het advies onverkort overnemen. Maar de gemaakte afspraken worden niet nagekomen en dat is een hele kwalijke zaak.
- Medio vorig jaar werden we onaangenaam verrast door de Alliantie/HHNK met een ontwerp voor het dorp Uitdam dat zonder participatie of enig vooroverleg in een algemene bijeenkomst werd gepresenteerd: "de landingsstrip". Na divers overleg kwam Guido Koolhaas namens de Alliantie/HHNK met het verlossende bericht dat "de stenen berm was weg gerekend" en het ontwerp daarop aangepast zou worden.
- Je weet hoe blij en opgelucht ik was, toen ik je schreef dat de hele berm was "weg gerekend". Uitdam sprong een gat in de lucht.
- Gezien de lopende Raad van State procedure hielden wij ons koest in het vertrouwen dat wij er met elkaar uit waren gekomen. Wat zeer werd gewaardeerd door de Alliantie/HHNK.
- Direct na de uitspraak van de Raad van State kregen wij de mededeling dat er een rekenfout was gemaakt en dat de stenen berm in vol ornaat terug was in het ontwerp. Het was een klap in ons gezicht toen bleek dat het probleem dus niet was opgelost. Hoe slordig is dit en met zoveel impact. We kregen niet eens een fatsoenlijk excuus aangeboden. We dachten toen nog: "Ze zullen nu wel hard aan de slag gaan, om deze verkeerde toezeggingen te repareren". Het tegendeel is waar.
- Wat me enorm dwars zit, is dat er niks wordt gedaan met mijn voorstel experts – die evident over de juiste kennis beschikken en waar wij vertrouwen in hebben – te betrekken bij het proces om naar oplossingen te zoeken. Terwijl het een toezegging is in het DC-advies dat de experts beschikbaar blijven en dat onafhankelijke expertise noodzakelijk is bij complexe trajecten.

- Ik krijg zojuist van een van de experts een aantal suggesties binnen, die de bezwaren van de Alliantie/HHNK tegen een groene dijk totaal onderuithalen. Het maakt me droevig en ik krijg steeds meer de indruk dat men het probleem liever helemaal niet wil oplossen en daarom de experts ook helemaal niet graag willen laten meedenken en -kijken.
- En dan het verhaal over de financiën, waar wij gevraagd worden een rol in te spelen. Ik vind het ongeloofwaardig dat er gezegd wordt dat er geen financiële middelen zijn om dit op te lossen. En degenen die het beste weten hoe deze geldstromen lopen zijn de mensen van de Alliantie/HHNK, niet de burgers. Ons medeverantwoordelijk te maken voor het geld voelt als een pressiemiddel. Normaliter werk ik graag samen, ook op dit vlak, maar voel het niet als mijn verantwoordelijkheid. Ik zie dit eerlijk gezegd als een taak van de gezamenlijke betrokken overheidsorganen op het hoogste niveau.
- Ik begrijp dat Rob Veenman in een moeilijke positie zit omdat hij recent het stokje heeft overgenomen. Hij geeft aan dat hij graag wil meedenken. Maar helaas zijn wij in een stadium beland, door de planning van de Alliantie/HHNK, dat we concrete acties en oplossingen nodig hebben.
- Er zijn grenzen aan iemands vertrouwen, goede wil en uithoudingsvermogen en die grenzen zijn bij mij bereikt. Het woord teleurgesteld dekt de lading niet meer helaas. Ik, wij voelen ons in de maling genomen. Ik kan me ook niet voorstellen dat deze gang van zaken jouw instemming heeft.
- Kan jij als dijkgraaf, voorzitter van het dagelijks bestuur van het HHNK en daarmee verantwoordelijk voor het werk van de Alliantie/HHNK geen rol vervullen en een interventie plegen? Uiteindelijk zal jij waarschijnlijk eindverantwoordelijk worden gehouden voor dit ontwerp en draag je straks de maatschappelijke verantwoordelijkheid voor een landschappelijk wanstaltig ontwerp, waarmee dit unieke dorp in onze provincie wordt verwoest. Dat zal ongetwijfeld tot reputatieschade leiden voor de Alliantie/HHNK en het project Markermeerdijken, wat onnodig is, maar ondertussen is het unieke ensemble Uitdam voor eeuwig vernietigd.
- Ik heb een brief van ongeveer dezelfde strekking aan Taco Vergeer, directeur Special Projects van Boskalis, en waarschijnlijk jouw gesprekspartner bij Boskalis, geschreven en mijn vriendelijke verzoek is: "Ga met elkaar praten en los het alsjeblieft fatsoenlijk op".
- Ik heb Taco vorig jaar ontmoet en zittend aan de dijk en kijkend naar die stenige visualisatie van het ontwerp gaf hij aan dat dat alleen de technische basis was die daarna wordt afgedekt met groen. Taco gaf aan dat de dijk zelfs mooier zou worden dan hij nu is. Hij lijkt helaas geen gelijk te krijgen.
- Ik hoop dat je je kunt voorstellen dat ik verdrietig en boos ben. Dit hele verhaal heeft een voorgeschiedenis van 13 jaar. Een gegeven moment is de maat vol. Zeker als je het gevoel krijgt niet fair te worden behandeld.
- Het is een enorme belasting van het privéleven geweest, voor allen uit het dorp die hier netjes en constructief aan hebben meegewerkt. Dit moet beloond worden niet afgestraft.
- Inmiddels heb ik tal van prominente mensen en deskundigen om het dorp heen verzameld die dit ook een kwestie vinden die moet worden opgelost. Ze willen graag daaraan meewerken. Er moet m.i. een bemiddelaar komen, meer tijd en experts.

Antwoord L. Kohsiek

- Wat de inhoud betreft merk ik op dat we technisch binnen de oplossingsruimte geschetst door de DC zijn gebleven en dat beschouw ik als een groot winstpunt. Daarnaast constateer ik dat er verschil inzicht over het uiterlijk en in welke mate dit wel of niet in het advies van de DC past.
- Wat het proces betreft zie ik dat intensief met Uitdam wordt gesproken en dat argumenten worden gewisseld en dat ook van de week nog weer een overleg gaat plaatsvinden. Daarnaast merk ik op dat op grote schaal de "buitenwereld" betrokken raakt. Het is nog maar de vraag of dit een gemeenschappelijke oplossing dichterbij brengt.
- De kern is dat de "gewenste" groene dijk duur is, zonder dat daar naar verwachting inkomsten voor zijn. Aan alle kanten is/wordt gekeken naar alternatieven/eventuele financiering. De alliantie en HHNK (ambtelijk en bestuurlijk) zijn hier volop mee bezig.
- Mij lijkt dat op dit moment al het mogelijke wordt gedaan.

Mail M. Verhorst aan DRU

Hermen had niet het gevoel dat mijn *laten aanhaken van de andere partijen* als negatief werd ervaren, in tegendeel. Hermen hamert op de toezegging van Joost de Ruig tijdens het laatste overleg en dan haalt hij steeds het zinnetje aan:

Joost de Ruig zegt toe dat er wordt gezocht naar een vormgeving die zoveel mogelijk lijkt op de huidige situatie, op een zo natuurlijke manier en in samenspraak met de bewoners.
Het is voor Hermen en DC cruciaal, deze toezegging moet worden nagekomen. Afspraken moeten worden nagekomen. En dit is een harde afspraak. Er staat ook ergens genoteerd dat de staf DC het proces blijft volgen.
(Mail d.d. 30 juli 2020)

Vervolggesprek HHNK/AMMD en DRU/DKZ 5 augustus 2020

AMMD (Anita Willig, Reijer Baas), HHNK (Stephan Langeweg), PNH (Hans Eikelenboom), DRU, DKZ

Mailwisseling

Bevestigingsmail AMMD (A. Willig) d.d. 8 augustus 2020

Aan DRU/DKZ, H. Eikelenboom, H. v.d. Pijl (PNH), R. Baas (AMMD), S. Langeweg (HHNK), d.d. 8 september 2020

- Leek me goed om het constructieve gesprek van afgelopen woensdag (5/8) kort weer te geven aangezien er een aantal acties liggen die op korte termijn uitgevoerd zouden worden.
- N.a.v. een uitdrukkelijke wens van Uitdam voor een groene uitstraling van de steenbekleding op de buitenberm zijn op basis van eerdere gesprekken een aantal schetsen uitgewerkt en besproken.
- Opzet zal zijn in lijn met de drie opties (dia's) zoals geschetst in de presentatie:
 - o Uitgangspunt is uitwerking PPW-oplossing
 - o Schets Variant Groene overlaging (zoals geschetst in presentatie)
 - Consequentie + 2meter ondertalud met steenbekleding
 - Financiële dekking ontbreekt (bij HHNK/Alliantie, HWBP, PNH) vanwege hoge kosten grasbekleding op berm
 - o Pilot 'Berm met lichte vegetatie'
 - Door PNH ingebracht
 - Uitgangspunt is het PPW ontwerp
- Voor bestuurlijk overleg eind augustus is het goed om mee te geven hoe de omgeving er in staat/wat er speelt.
- Dorpsraad wil volgende week breder peilen binnen Uitdam om te verifiëren hoe de bewoners staan tegenover de nieuwe variant 6 (actie vertegenwoordigers Uitdam).
- Bij deze laatste optie werd door Uitdam het verzoek ingebracht de mogelijkheid om te optimaliseren (smallere berm 6->4 m i.c.m. verhoging kruin van 20 cm) niet bij voorbaat te laten vervallen. Dit lijkt in eerste instantie technisch risicovol. Besproken is dat dit geen hard onderdeel is, maar dat na 1 september (dus na het besluit over welke optie gerealiseerd gaat worden) beschouwd kan worden of dit een kansrijke (ook in financiële zin) optimalisatie is.
- Jaap gaf aan dat in de afstemming met het dorp eerst ook gepeild zal worden hoe bewoners staan t.o.v. 20 cm hogere kruin voor een 2 meter smallere buitenberm.

Enquête DRU naar Dorpsbewoners 13 augustus 2020

Enquête alternatieve oplossing, pilot vergroening met/zonder optie verkorte berm (en verhoogde kruin)

- 102 stemgerechtigde Uitdammers
- 19% verkiezen niet optie verkorte berm
- 81% stemt voor verkorte berm

Reactie bevestigingsmail DRU/DKZ (I. Hoekman) d.d. 16 augustus 2020

t.a.v. A.Willig, cc. H. Eikelenboom, R. Baas (AMMD), S. Langeweg (HHNK)

- Allereerst hartelijk dank aan alle deelnemers voor het prettige gesprek. We hebben er ook een positief gevoel aan over gehouden en putten weer hoop uit hetgeen is besproken.
- Wij hebben veel nieuwe informatie voor het eerst gepresenteerd gekregen en dat heeft even moeten landen. Wij hebben de afgelopen tijd ook weer ons best gedaan om relevante informatie te verzamelen ter ondersteuning van de keuzes die aan ons voorliggen als ook de feedback opgehaald uit het dorp.
- Er zijn 3 opties gepresenteerd door de Alliantie/HHNK,
 - o variant 5 "de verkorte berm" (-2 meter berm + 20 cm kruinhoogte)
 - o uitwerking van variant 3 "berm met groen overlagen" (+20 cm kruinhoogte)
 - o en een nieuwe "Provincie" variant, "berm ecologisch vergroenen" (variant 6)

- Dit betekent dat géén van de varianten die door de Alliantie/HHNK zijn gepresenteerd op 16 juli, haalbare varianten zijn gebleken. Dit is voor het dorp een zeer teleurstellend resultaat.
- De nieuwe variant 6 “ecologisch vergroenen” is door Hans Eikelenboom namens de Provincie ingebracht als “hoeder van de historische dijk”.
- Het “ecologisch vergroenen” is een reëel alternatief. Wij zijn dankbaar dat het beheer van Alliantie/HHNK hier positief tegenover staat en de biodiversiteit ook wil stimuleren, dank aan Stephan Langeweg hiervoor. Zie hierbij ook het recente, hoopgevende, interview van de klimaatambassadeur van het HHNK, Jan Wijn (bijgevoegd).
- Alvorens ons te richten op variant 6, is de Dorpsraad verzocht variant 3 “berm met groen overlagen”, op korte termijn nader te onderzoeken voor alternatieve oplossingen
- Zoals in onze laatste bespreking aangegeven zijn wij zelf de afgelopen weken op zoek geweest naar alternatieven voor die “meerdere miljoenen extra” overlagen-oplossing (variant 3). Er zijn twee alternatieven die wij willen inbrengen, die wij graag nader met jullie bespreken, die door experts als realistische alternatieven worden gekwalificeerd en op korte termijn onderzocht kunnen worden.
 - o Geotextiel als oplossing. Vanuit waterveiligheidsperspectief lijkt deze op het voorliggende ontwerp, echter met meer mogelijkheden qua overlaging (bijvoorbeeld geen voegen met grid) en goedkoper.
 - o Kleibekleding als oplossing. Een toepassing van de (Duitse) Waddenzeedijken en beter te vergroenen.
- Het nader onderzoeken van deze opties vinden wij zeer de moeite waard. Wij hebben Richard Jorissen, directeur Waterkeringen bij RWS, lid expertteam van DC, bereid gevonden om hierbij te ondersteunen.
- Met ons hervonden vertrouwen en energie willen wij samen de ultieme poging ondernemen om de mogelijkheid, met minder financiële middelen en met meer kans op een groene dijk voor Uitdam, met elkaar te onderzoeken: slim, sober én doelmatig, mogelijk kan dit ook als pilot dienen.
- Hiertoe zou een korte ontwerpessie gepland moeten worden met Ben Castricum, Richard en vertegenwoordigers van betrokken partijen. Wij hebben begrepen dat Richard reeds contact heeft opgenomen met Reijer, dus hopelijk kan dit snel ingepland worden.
- Om geen vertraging op te lopen, stellen wij voor om parallel aan bovenstaande inventarisatie, de potentiële haalbaarheid van variant 6 te verkennen.
- Uit de enquête in het dorp blijkt dat als er geen andere mogelijkheid voor vergroening is dan variant 6, een overgrote meerderheid een verkorte berm heel belangrijk vindt om op deze manier die enorme stenen berm te verkleinen en ecologisch te vergroenen om toch iets dichterbij de uitstraling van de huidige dijk aan te sluiten. Wij hopen oprecht dat de Alliantie/HHNK deze variant 5 in combinatie met variant 6 technisch haalbaar maakt.
- We begrijpen dat de voorbereidingen voor een pilot meer tijd vergen, toch is het belangrijk om met elkaar de verwachte haalbaarheid te verkennen. Dit willen wij graag parallel aan de korte ontwerpessie voor variant 3 doen, zodat wij ook de mogelijkheid van groen-overlagen maximaal met elkaar onderzocht hebben.
- Gezien de gestelde krappe deadlines, zijn wij ons bewust van de restricties, tegelijkertijd zijn wij ook zeer hoopvol gestemd dat externe inzichten nieuwe mogelijkheden bieden, daar is de inbreng van Hans Eikelenboom een groot voorbeeld van.
- Wij willen graag ons vervolgoverleg in dezelfde sfeer voortzetten. Dit voelt als ‘co-productie’ zoals participatie bedoeld is. Nogmaals onze dank daarvoor. Wij hebben ons best gedaan om in deze positieve sfeer relevante alternatieven voor te dragen om met elkaar te komen tot een “knappe dijk” voor Uitdam. Wij hopen op jullie positieve reactie.

(Mail 16 augustus 2020)

Telefoongesprek M. Verhorst en H. Borst Staf DC, d.d. 17 augustus 2020

- Hij wil best een aanvullende ontwerpessie organiseren als alle partijen erom vragen

Overleg AMMD en DRU/DKZ inzake annotatie Bestuurlijk Overleg d.d. 18 augustus

Mailwisseling Anita Willig (AMMD) en Ineke Hoekman (DR), cc. Reijer Baas, Stephan Langeweg, Hans Eikelenboom, DR en DKZ

Mail 19 augustus 2020 (AMMD, A. Willig)

- Doel was om de wens van Uitdam goed te verwoorden richting de bestuurders.

- Vertegenwoordiger van Uitdam hebben de meningen binnen het dorp gepeild d.m.v. een enquête. Reactie is verwerkt in de sheets.
 - Er zijn door de Dorpsraad nog een tweetal alternatieven ingebracht, te weten: Geotextiel en Kleibekleding (op berm)
 - o Nb Mbt Geotextiel: dit is in deltagoot getest en niet erosiebestendig gebleken. Onder deze condities niet in nederlandse waterbouw toegepast
- (Mail 19 augustus 2020 (Anita Willig))

Mailwisseling

Mail 20 augustus 2020 (DRU/DKZ I. Hoekman)

- We hebben zoveel mogelijk binnen jouw structuur onze aanpassingen verwerkt. Echter, wij willen niet bij de bestuurders de indruk wekken dat het dorp Uitdam de voorkeur uitspreekt voor een gepresenteerde variant die én financieel onhaalbaar is én ook niet op (financiële) steun van de Provincie kan rekenen. Want dat is ook niet zo. Mochten wij die indruk gewekt hebben dan spijt dat ons.
- De voorkeur is een "groene dijk" en als er alternatieven zijn om dat te realiseren wil het dorp dat heel graag nog bekeken hebben. Daartoe hebben wij 2 alternatieven ingebracht Geotextiel en kleibekleding, omdat wij de mogelijkheid zien dat deze alternatieven de bezwaren en nadelen van variant 3 "overlaging Basalton" kunnen overkomen.
- Jullie hebben aangegeven dat Geotextiel nog niet gebruikt is, daartoe een lang "keuringstraject" zal door moeten gaan, bovendien dat eerst op een klein oppervlak beproefd zal worden en uit jullie eerste testen de erosiebestendigheid een issue was. Wat ons betreft zijn dat voldoende kwalificaties dat dit alternatief op dit moment voor deze dijkversterking niet aan de bestuurders hoeft te worden gepresenteerd voor nader onderzoek. Wij willen ons focussen op een echt haalbaar alternatief en niemands tijd verdoen.
- Wij willen graag dat er [voor de pilot licht vegetatie] een inspanningsverplichting wordt uitgesproken. Wij weten dat ook dan succes niet gegarandeerd is, maar er spreekt gevoelsmatig meer betrokkenheid uit dan "intentie". Op onze inspanning kunnen jullie rekenen.

Mail 20 augustus 2020 (AMMD, A. Willig)

- Dank voor jullie tekstuele suggesties. We zullen deze meegeven in de annotatie.
- Mbt gevraagd besluit zijn wij van mening dat de bestuurders de intentie uitspreken. Dit betekent dan vervolgens dat aan de uitvoerenden wordt gevraagd zich hiervoor in te spannen (mits de financiering beschikbaar is). We zullen daarom in het gevraagd besluit onze formulering aanhouden.
- De annotatie wordt verstrekt aan de bestuurders, hierin wordt tevens een korte beschrijving gegeven van de opties, jullie wensen en ook de opmerkingen bij gevraagd besluit.
- Ambtelijk kan er tijdens het overleg indien gevraagd/nodig nadere toelichting worden gegeven.

Mail 26 augustus 2020 (AMMD, A. Willig)

- Reijer en/of ik zijn beide bij het Bestuurlijk Overleg aanwezig.
- Naar aanleiding van jouw verzoek, hierbij de verwoording van de wens van Uitdam en de vraag aan de bestuurders zoals nu in de agenda opgenomen.
- Donderdag einde middag vindt het gesprek plaats. Ik zal jullie vrijdag de uitkomst terugkoppelen

U wordt gevraagd:

- kennismaken van de wens van het Dorp Uitdam en te besluiten hoe om te gaan met onderstaand verzoek. Uitdam dringt aan op bereidheid om de recent ingebrachte alternatieven (goedkoper vergroenen) in een meeting met Richard Jorissen op basis van expert judgement te beoordelen op technische en financiële haalbaarheid maar parallel daaraan wel alvast de pilot te ontwikkelen.
- PPW uitwerking (optimalisatie indien mogelijk) is uitgangspunt. Per 1 september PPW ontwerp uitwerken en conform voorbelasten.
- Intentie uit te spreken voor het optimaliseren van condities voor biodiversiteit van de dijk (in de vorm van een pilot). Vervolgens te kijken hoe de financiering hiervan georganiseerd kan worden. Het betreft in het kort het vergroenen van het aanzicht, onderzoeken hoe dit te optimaliseren en begeleiden (met experts en bewoners) komend jaar.

Wensen vanuit het dorp

- Optie 1: Vanuit de Dorpsraad is hier geen draagvlak voor.
- Optie 2:
 - Een "groene berm" heeft de voorkeur. Een vormgeving die zo veel mogelijk lijkt op de huidige situatie, het unieke ensemble van water, dijk, bebouwing en het Die en op een zo natuurlijk mogelijke manier en in samenspraak met de bewoners. (Verslag DC, 25 september 2018).
 - Optie Overlagen Basalton berm: overlagen Basalton met 40cm grond en opsluitconstructie is financieel onhaalbaar en heeft als verdere nadelen:
 - Additionele verlenging van het stenen ondertalud met + 2 meter.
 - Gras op de berm met opsluitconstructie is verdrogingsgevoelig.
 - De benodigde verhoging van de kruin en verlengd stenen ondertalud wordt niet door elke bewoner gewaardeerd.
 - Optie Alternatief voor overlagen Basalton berm:
 - Bewoners hebben verzoek aangedragen om mogelijk goedkopere alternatieven te onderzoeken: 'Geotextiel' en 'Kleibekleding' omdat deze alternatieven goedkoper kunnen zijn, betere condities hebben voor vergroening en mogelijk geen kruinverhoging/taludverlenging vereisen.
 - Met Geotextiel zijn reeds testen uitgevoerd in de Deltagoot. Hieruit bleek onvoldoende erosiebestendigheid. Onder deze condities niet eerder toegepast in Nederlandse Waterbouw. Vereist ook nog meerjarig keuringstraject.
- Optie 3: Er is draagvlak voor lichte vegetatie op basalton,
 - Indien optie "Alternatief voor overlagen" niet mogelijk blijkt, is er draagvlak vanuit het dorp voor deze pilot.
 - Met de wens om de maximale condities te scheppen voor vegetatieontwikkeling (zoals optimaliseren in diepte en breedte voegen, verruwen oppervlak, soortenrijk zaadmengsel, juiste substraat en ecologische toplaag, integraal beheer).
 - Ook bij het onder/boven talud deze condities te scheppen, rekeninghoudend dat boventalud wel droger, ondertalud natter is.
 - Betrokkenheid van deskundigen en bewoners bij proces (onderzoek en begeleiding). Onderzoek voor de optimale condities per omgaande starten (september 2020).
 - Met de wens om deze optie te combineren met de optie van de verkorte berm (- 2 meter berm, + 20 cm kruin). 81% v.d. bewoners hebben hun voorkeur uitgesproken voor de verkorting van de berm met de iets hogere kruin. Nb dit is geen breekpunt voor draagvlak van de pilot.

Daarnaast in het ontwerp blijven zoeken naar optimalisatie tussen bermbreedte en kruinhoogte.

Gewenste besluiten vanuit de bewoners:

Kennismemen van de wens van het Dorp Uitdam en te besluiten hoe om te gaan met onderstaand verzoek:

- Uitdam dringt aan op bereidheid om de recent ingebracht alternatief (kleibekleding) in een expertmeeting met Directeur Waterkeringen bij RWS, Richard Jorissen, op basis van expert judgement te beoordelen op technische en financiële haalbaarheid maar parallel daaraan wel alvast de pilot "ecologische vergroening van Basalton" i.s.m. Provincie te ontwikkelen.
- De inspanningsverplichting aan te gaan voor het optimaliseren van de condities voor biodiverse vegetatieontwikkeling tussen en op het Basalton (in de vorm van een pilot i.s.m. Provincie) om tot een optimaal resultaat te komen.

Pilot bestaat uit:

- biodiverse vegetatieontwikkeling tussen de voegen en op het Basalton
- onderzoek hoe dit te optimaliseren (met experts en bewoners).
- begeleiding door experts (Alliantie/HHNK, Provincie en een dijkvegetatiedeskundige).
- onderzoek naar optimale condities per omgaande starten (september 2020).
- Bepalen hoe de financiering hiervan georganiseerd kan worden.
- De mogelijkheid te onderzoeken van de optie lichte vegetatie op Basalton met verkorte berm.

Mail 26 augustus 2020 (DRU/DKZ I. Hoekman)

- Wij hopen natuurlijk van harte dat Reijer en jij jullie uiterste best doen om de bestuurders te overtuigen van onze wensen.
- Wij hebben afgelopen maandag nog ingesproken bij de commissievergadering Natuur, Landbouw en Gezondheid op advies van commissieleden, waar participatie besproken zou worden. Hier was gedeputeerde, de heer C. Loggen en Harry van der Pijl bij aanwezig. Daar hebben wij onderstaande wens ook nog eens benadrukt. Hopelijk helpt dat morgen in de discussie.
- Ons lot ligt nu in jullie handen.

PS commissie-vergadering Natuur Landbouw en Gezondheid 24 augustus 2020.

Mail met document Inspraak PS 24 augustus 2020 + Inspreken

- Hierbij ontvangt u namens De Dorpsraad Uitdam en Stichting De Kwade Zwaan, met betrekking tot de participatie van de Versterking van de Markermeerdijken, het verhaal van Uitdam.

- Ondergetekende zal namens De Dorpsraad Uitdam en mevrouw Manja Verhorst zal namens Stichting De Kwade Zwaan inspreken bij de commissievergadering Natuur, Landbouw & Gezondheid op maandagmiddag 24 augustus.
- Bijgevoegd document geeft de stand van zaken weer. Wij zijn natuurlijk zeer bereid vragen te beantwoorden of additionele informatie toe te sturen.
 - [Inspreektekst Uitdam- Dorpsraad Ineke Hoekman](#)
 - [Inspreektekst Uitdam - DKZ Marja Verhorst](#)

Inspreekteksten in bijlage

Mailwisseling over detailtekeningen

DRU/DKZ hebben tot op heden nog geen maatvoerings- (detail)tekeningen van het ontwerp mogen ontvangen (reeds in 2018, 2019 gevraagd. Alleen schematisch tekeningen).

Mail 19 augustus 2020 DRU/DKZ (I. Hoekman)

- Eén punt zijn wij vergeten te bespreken, dat wij wel in ons telefoongesprek vorige week hebben besproken. Dat is het feit dat wij nog steeds geen actuele concept maatvoeringstekeningen (en visualisatie) hebben ontvangen voor Module 14 Dorp Uitdam. Jij gaf aan dat jij dat kon regelen en dat wij die in of na ons overleg tegemoet konden zien. Het is belangrijk dat wij deze kunnen inzien aangezien onze wensen op de ontwerptekeningen zijn gebaseerd.

Mail 19 augustus 2020 AMMD (A. Willig)

- Ik herken me niet in de toezegging (leveren van maatvoeringstekeningen en visualisaties) die jij in de mail aangeeft. In juli zijn sheets gedeeld waarop de bermbreedte en kruinhoogte (van optie PPW) schematisch zijn weergegeven. Verdere visualisaties zijn nog niet beschikbaar.
- Ik gaf aan dat naar verwachting in september de uitwerking die er dan ligt gedeeld gaat worden met de omgeving.

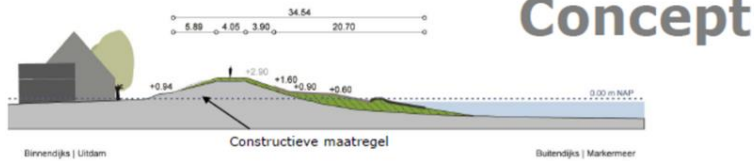
[N.B. 21 september is een online bewonersbijeenkomst gepland]

Mail 19 augustus 2020 DRU/DKZ (I. Hoekman)

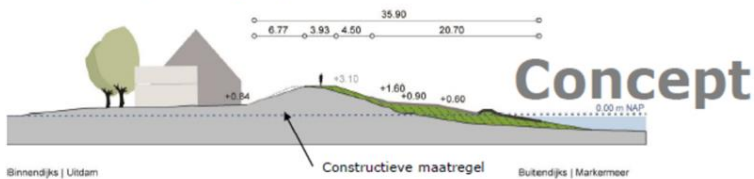
- Mijn excuses, ik had het zo begrepen.
- Waarom ik er expliciet over begon in ons gesprek was omdat wij nogal schrokken van de opmerking van Reijer dat het ondertalud reeds 5 meter was (terwijl wij van veel minder uitgingen), en dat daarmee de +2 meter ondertalud bij de overlappingsvariant heel veel meer steen oplevert.
- Het lijkt mij een allerzins redelijke vraag dat wij de concept informatie in deze fase ontvangen. Wij begrijpen dat het nog verder uitgewerkt moet worden en dat wij allen blij worden van verdere optimalisatie (die nu nog niet zichtbaar is), maar wij puzzelen nu enorm met de verhoudingen.
- Wat wij hebben begrepen van het huidig vigerende ontwerp:
 - o De kruin ligt in het ontwerp in Zuid op +2.90 NAP. Midden en Zuid +3.10? Of kruipt deze in Zuid nog omhoog?
 - o Vanaf de kruin eerste x meter groen talud. Welke helling wordt hier verondersteld, 1:3? Vanaf +2.90 NAP kruin is dat 4.2 meter gras (naar +1.50 NAP)?
 - o Wij begrepen dat het boventalud op +1.50 NAP start i.p.v. 1.60 (concept 2019), is dat correct?
 - o Boventalud helling 1:3 tot + 0.6 NAP, is dus 2.70 meter Basalton
 - o Berm 6 meter (1:20 helling) tot + 0.30 NAP
 - o Ondertalud vanaf +0.30 helling 1:5 naar -0.2 NAP (zomerpeil), is 2,5 meter Basalton. Met winterpeil -0.4 wordt het ondertalud 3,5 meter
 - o Breuksteen (Noorse steen) ca 1 meter, waar het water tegenaan komt. Of is dat meer?
- Waar maken wij een denk- of rekenfout?
- Alvast bedankt voor het geven van inzicht hierin, dat helpt al enorm.

Detailontwerp leidt tot brede steenbekleding

Principe geometrie Uitdam Dorp DP 74+90 (noordzijde)

Principe geometrie Uitdam Dorp DP 77+50 (zuidzijde)

Mail 19 augustus 2020 AMMD (A. Willig)

- Ik begrijp jullie behoefte en daaruit voortkomende vraag om detailinformatie. We hebben nu principes met elkaar gedeeld, om met elkaar te spreken over de vergroeningswens.
- Dit kan op basis van schetsen, waarbij we altijd het ruimtebeslag zoals in PPW genoemd als basis nemen. Het gesprek over het uitgewerkt ontwerp gaan we voeren in september en ik wil daar niet op vooruitlopen door nu op de centimeter maten met elkaar te delen terwijl dat nog niet klaar is. Dit om te voorkomen dat er teleurstelling ontstaat als de maten anders worden.

Note: Maten zouden in augustus nog niet vaststaan, terwijl in september het dorp wordt geïnformeerd over het Definitief ontwerp

Bestuurlijk overleg d.d. 27 augustus. Deelnemers: Gedeputeerde Loggen, Veenman (HHNK), PNH-ambtenaar v.d. Pijl, Reijer Baas, Anita Willig (AMMD)

Mail 28 augustus 2020 AMMD (A. Willig)

- Hallo Ineke, Ik wacht nog even op de (eerste concept) verslaglegging van het BO en zal je aan de hand daarvan bellen om een toelichting te geven op de uitkomst van het BO. Ik hoop je in de loop van de middag te bellen.

Telefonisch gesprek 7 september 2020 AMMD (A. Willig) – DRU (I. Hoekman)

Mail DRU/DKZ aan A. Willig, AMMD, c.c. H. Eikelenboom, H. v.d. Pijl (PNH), R. Baas (AMMD), S. Langeweg (HHNK), DRU/DKZ, d.d. 8 september 2020

Aangezien wij nog niet de verslaglegging van het Bestuurlijk Overleg van 27 augustus jl hebben ontvangen, baseren wij onze informatie op jouw mondelinge terugkoppeling.

- Zoals gezegd zijn wij dankbaar dat de pilot "ecologische vergroening van Basalton i.s.m. Provincie" is goedgekeurd in het Bestuurlijk Overleg. En dat de door ons ingebrachte experts betrokken zullen worden bij het Plan van Aanpak. Voor ons is de deelname van de dijkvegetatiedeskundige Cyril Liebrand uiterst belangrijk. Dat is voor ons een teken van commitment.
- Zoals in de Annotatie opgenomen, is er draagvlak in het dorp voor het "ecologisch vergroenen van Basalton", indien een alternatieve oplossing (lees: klei) niet mogelijk blijkt. Om deze ultieme mogelijkheid te verkennen hebben wij, op aangeven van de Alliantie, ons verzoek voor de Annotatie ingediend.
-
- Wij hebben uit de terugkoppeling begrepen dat, ondanks het dringend verzoek van Uitdam, er vanuit het BO geen bereidheid is "om de recent ingebracht alternatief (kleibekleding) in een expertmeeting met Directeur Waterkeringen bij RWS, Richard Jorissen, op basis van expert judgement te beoordelen op technische en financiële haalbaarheid".

- Dit besluit is genomen naar aanleiding van een mondelinge toelichting door de Alliantie op de "Geotextiel/zandzakken"-oplossing en de "Klei-oplossing".
- Deze mondelinge toelichting door de Alliantie is gebaseerd op "gedane navraag" bij Deltares over Geotextiel/zandzakken (o.b.v. reeds bestaand rapport en Deltagoot-ervaringen) en gedane navraag bij HHNK en RWS over de Klei-oplossing.
- Op basis van deze gedane navraag is door de Alliantie bij de Klei-oplossing in het BO gemeld dat dit "geen bewezen techniek" is voor de Markermeerdijken en dat de Klei-oplossing zich nog in een onderzoeksfase bevindt en waarschijnlijk pas in de loop van volgend jaar de benodigde ENW "goedkeuring" verkrijgt. Daardoor zou de, door de Alliantie, vastgestelde deadline om de oplossing voor 1 september jl vast te stellen niet haalbaar zijn geweest.

Deze toelichting en het daaruit volgende besluit is ronduit teleurstellend voor ons.

- Ten eerste zijn deze bezwaren van de Alliantie in de voorbereiding van de Annotatie niet met ons gedeeld, sterker nog in ons voorbereidend gesprek werd gesteld dat "Geotextiel geen bewezen techniek is, maar klei wel een mogelijkheid". Wij zijn voor het BO niet op de hoogte gebracht door de Alliantie dat zij deze bezwaren bij de Klei-oplossing zouden presenteren. Hierdoor is ons de kans ontnomen om dit bezwaar met onze experts te bespreken en de Alliantie en de bestuurders met additionele relevante informatie te voorzien. En wij hebben inderdaad additionele en relevante informatie t.a.v. het standpunt dat Klei geen bewezen techniek is. Hierdoor hebben de bestuurders een besluit genomen op basis van eenzijdige en onvolledige informatie.
- Ten tweede, de mogelijkheden van de Klei-oplossing en de daarbij behorende voors- en tegens willen wij juist bespreken met experts van beide zijde, zowel vanuit Alliantie/HHNK en onze RWS-expert Richard Jorissen c.s.. Zodat beide inzichten besproken kunnen worden en op basis daarvan met elkaar en in alle openheid een conclusie kan worden getrokken. Richard Jorissen is een expert, die nauw bij de dijkversterking van de Markermeerdijken betrokken is geweest, hij weet goed wat er landelijk in Nederland gebeurt, hij heeft niet voor niets deze Klei-oplossing aangedragen. Maar wederom kiest de Alliantie ervoor om deze inzichten niet tot zich te nemen en niet in te brengen bij de besluitvorming.
- Ten derde, de tijdslijnen. Uitdam vraagt al sinds 25 september 2018 om een gesprek over de groene invulling van de berm. Dit gesprek werd steeds door de Alliantie stelselmatig vooruitgeschoven. Uitdam vraagt sinds het destraseuze bericht van de rekenfout van de Alliantie (14 mei jl) om met experts om de tafel te gaan om alternatieven te bespreken. Het concrete verzoek van ons om met RWS directeur Waterkering, Richard Jorissen, in gesprek te gaan is continue genegeerd.
- Twee maanden later, op 16 juli jl. worden door de Alliantie alternatieven aangedragen, maar door de Alliantie zelf technisch en/of financieel niet haalbaar geacht (31 juli jl.). Direct hebben wij in augustus, op basis van expert-advies, Geotextiel en Klei als alternatieven ingebracht. Geotextiel werd direct tijdens de bespreking door de Alliantie afgewezen, maar de Klei-oplossing bleef overeind (toegepast bij de Waddendijken en in Duitsland).
- We hebben besproken dat in een kleine ontwerpessie met experts van Alliantie/HHNK en vanuit RWS met Richard Jorissen de haalbaarheid verkend kon worden. Gezien het korte tijdsbestek maakte Richard Jorissen zich beschikbaar, maar mail en telefoon worden niet beantwoord door de Alliantie.
- Vervolgens is op 27 augustus jl. het bestuurlijk overleg, waar aan de bestuurders een besluit voor een oplossingsrichting wordt gevraagd per 1 september, waardoor het verkennen van de Klei-oplossing bij voorbaat onhaalbaar lijkt te zijn.
- De Alliantie heeft zelf gekozen voor deze aanpak en daarbij de planning voor het vinden van een oplossing voor Uitdam nagenoeg onmogelijk gemaakt.
- De bestuurders hebben op basis van eenzijdige en onvolledige informatie een besluit moeten nemen, geconfronteerd met een onmogelijke planning die door de Alliantie zelf is veroorzaakt. Dit is echt geen acceptabele gang van zaken. Al die verloren tijd mag nu niet de vijand worden van een goede oplossing voor Uitdam.
- Wij verzoeken de Alliantie om met een oplossing te komen voor de ontstane situatie, zodat deze expert-sessie toch zal plaatsvinden en de Klei-oplossing alsnog verkend kan worden.
- Wij ontvangen graag per omgaande, doch uiterlijk vrijdag a.s. de vastlegging van het BO om verdere vertraging te voorkomen. Zoals besproken ontvangen wij daarbij graag de onderbouwing van de Alliantie voor de afwijzing van de Klei-oplossing, alsmede voor de Geotextiel-oplossing. Wij ontvangen graag ook de namen van de geraadpleegde experts bij RWS, HHNK en Deltares.

(Mail 8 september 2020)

Mail A. Willig, AMMD aan DRU 11 september 2020

- Je geeft in je mail aan van ons te verwachten dat jullie uiterlijk vandaag de weergave van de uitkomst van het Bestuurlijk overleg verwachten. De verwachting is dat ik je dat in de loop van volgende week kan verstrekken.
- Voor wat betreft de 'kleiwig': **Navraag is gedaan bij Richard Jorissen wat voor oplossing werd beoogd. Vervolgens hebben wij hier goed naar gekeken.**
- De oplossing om in plaats van steenbekleding op de berm een erosiebestendige kleibekleding met grasmat toe te passen is nog in de onderzoeksfase. Hiervoor is ook een plan van aanpak opgesteld (Deltares).
- Het onderzoeken van de haalbaarheid en de veiligheid van een dergelijke oplossing, voordat dit zou kunnen worden toegepast bij de MMD, kost tijd. Neemt niet weg dat wij dat met interesse volgen. HHNK is hierbij ook aangehaakt.
- **Daarnaast zijn er directe contacten met Deltares en heeft de bestuurder ook zelf zijn licht nog opgestoken in Friesland.** De nieuwe ontwikkelingen worden dus nauw gevolgd.
- Maar om teleurstelling te voorkomen hebben wij ook aangegeven dat wij nu verwachten dat het onderzoek, vervolgens vertaling in rekenmodel en goedkeuring ENW meer tijd in beslag neemt en daarmee niet past bij de voortgang van het project.
- **Mocht dit volgend jaar toch anders blijken te zijn zullen wij dit binnen de dan geldende randvoorwaarden van het project alsnog beschouwen/heroverwegen.**
- Onze inzet is komende tijd dus gericht op de uitwerking en de aanleg van het PPW en de ontwikkeling van de pilot (in lijn met het bestuurlijk besluit). Wij sluiten niet onze ogen voor nieuwe ontwikkelingen, deze worden met interesse gevolgd en t.z.t. beschouwd, mochten ze alsnog kansrijk en op dat moment nog financieel haalbaar worden geacht. In de volgende nieuwsbrief zullen we hierover een stuk voor iedereen opnemen.

Mail DRU/DKZ aan A. Willig, AMMD 18 september 2020

- **Wij hebben even gewacht met onze reactie omdat wij de hoop hadden het verslag van het BO van 27 augustus jl. deze week te mogen ontvangen. Helaas is dat nog steeds niet het geval. Het is voor ons onduidelijk waarom dit zo lang duurt, wij hopen natuurlijk dat jullie het besluit inderdaad in heroverweging hebben genomen.**
- We hebben inmiddels wel met de omgevingsmanagers afgesproken dat zij de uitnodiging voor een presentatie aan de bewoners van Uitdam kunnen sturen, ondanks dat wij officieel nog geen inzicht hebben in de uitkomst van het BO.
- **Het is ook fijn om te lezen dat jullie Richard Jorissen, directeur Waterkering RWS, voormalig directeur HWBP-RWS en expert bij DC-traject, hebben gebeld en dat er vanuit de Alliantie grote interesse is in de klei-oplossing en dat het HHNK ook is aangehaakt. Dit geeft ons goede hoop.**
- Het is voor ons onduidelijk of de Alliantie/HHNK een vervolgoverleg met Richard Jorissen heeft gepland of dat jullie met dit ene telefoongesprek alle benodigde informatie verkregen.
- **Voor ons is onderstaande mail echt ontorekend waar het betreft onderzoek en motivering voor het op dit moment niet willen verkennen van de klei-oplossing, terwijl het zo'n belangrijk besluit is en de enige kans voor Uitdam voor een groene dijk.**
- **Wij ontvangen daarom graag van jullie de door de Alliantie/HHNK gestelde vragen aan en antwoorden van Richard Jorissen op schrift. Daarnaast willen wij graag antwoord krijgen op de door ons gestelde vragen in onze mail d.d. 8 september jl. Deze informatie kan ons inzicht vergroten in de besluitvorming en is relevant voor het vervolg om tot een eenduidig beeld te komen.**
- Zoals waarschijnlijk in jullie gesprek met Richard Jorissen aan de orde is geweest, staat het verkennen van de klei-oplossing de voortgang van het project niet in de weg, omdat de ontwerpessie op zeer korte termijn en met een korte doorlooptijd kan worden opgezet.
- **Zoals wij van Richard Jorissen hebben begrepen kan, in samenwerking met jullie, met een drietal ontwerpessies, in een doorlooptijd van 2 tot 3 maanden gekomen worden tot een verantwoord ontwerp op basis waarvan de bestuurders een weloverwogen besluit kunnen nemen over de haalbaarheid van de klei-oplossing voor Uitdam. Jullie medewerking is daarbij wel essentieel.**
- Deze ontwerpessies kunnen zelfs parallel aan de ontwikkeling van een plan van aanpak voor de pilot "ecologische vergroening van Basalton" plaatsvinden, waardoor er geen kostbare tijd verloren gaat.
- Mogelijk heeft Richard Jorissen ook met jullie kunnen bespreken welke beoogde experts kunnen ondersteunen om tot een goede ontwerpessie te komen. **Dit zijn 3 experts die betrokken zijn bij het Waddendijkenproject en 2 experts vanuit het DC-traject. De verwachting is ook dat de beoogde experts zich op korte termijn beschikbaar kunnen stellen voor deze sessies. Samen met de expertise vanuit de Alliantie/HHNK en de provincie kan een klein, slagvaardig en superb team in korte tijd de haalbaarheid van de klei-oplossing op tafel**

leggen. Bovendien zijn er directe contacten met ENW, waardoor vertaling in rekenmodel en goedkeuring ENW naar verwachting versneld kunnen worden.

- Als deze ontwerpessies parallel gepland worden aan de sessies voor de pilot “ecologische vergroening van Basalton”, kan er voor het einde van het jaar duidelijkheid zijn over beide oplossingen en kan er een wel overwogen en door de bewoners gedragen besluit genomen kan worden over deze oplossingen, zonder dat er vertraging hoeft te op te treden.
 - De potentiële haalbaarheid van de Klei-oplossing lijkt zeer significant.
 - o De onderzoeken van Deltares naar haalbaarheid en veiligheid van de klei-oplossing geven reeds positieve resultaten.
 - o Deze onderzoeksresultaten zijn van de Waddenzeedijk, een zéédijk. De Markermeerdijk, de dijk bij Uitdam, zit daarbij aan de ondergrens, beter gezegd onder de ondergrens.
- Daarnaast:
- o In 2014 is in het kader van “DP Wadden” onderzoek gedaan naar de veiligheid van een groene dijk langs de Waddenzee (golfhoogte 2 meter). Mede in combinatie van een dikke kleilaag (2 meter) blijken taluds voldoende sterk.
 - o Eind 2018 zijn reeds proeven uitgevoerd (golfhoogtes van 2 meter). <https://www.waterforum.net/sterkte-waddenzeedijk-deze-week-getest-met-een-nepstorm/> en <https://medium.com/@infram/infram-hydrin-in-het-nieuws-f9358aa9deff>
 - o De vraag is: hoe verhouden zich de belastingen op de dijk van Uitdam met de Waddenzee-omstandigheden en de gedane proeven.
 - Het belastingniveau bij Uitdam is (veel) lager dan bij de Waddendijken
 - De onderzoeker (Deltares) kan eventueel al gevraagd worden om een korte impact-analyse te doen (geen proeven, alleen advies).
 - o Dit type klei-oplossingen worden in Duitsland al veel langer toegepast.
 - o Het ruimtebeslag (PPW) van een klei-oplossing hoeft niet groter te zijn dan het huidig ontwerp
 - o De klei-oplossing geeft een veel grotere en betere mogelijkheid tot het creëren van een groene, biodiverse, dijk die past bij het karakter van Uitdam.
- Kortom deze argumentatie tezamen met het feit dat er een slagvaardig team klaarstaat en de voortgang van het project niet vertraagd wordt, pleit voor het verkennen van de klei-oplossing op korte termijn.
 - Uitstel van de verkenning naar de haalbaarheid heeft alleen maar negatieve effecten, want stél dat de oplossing haalbaar is, dan zijn de kosten van de heroverweging vele malen hoger, namelijk alle vanaf nu gemaakte kosten voor de uitwerking en voorbereiding van de Basalton-oplossing. Des te later in het proces geconstateerd wordt dat de klei-oplossing haalbaar blijkt, des te kleiner de kans dat het vanwege financiën nog realiseerbaar is en des te meer negatieve impact heeft een heroverweging op de planning en op de kosten van het project. Uitstel leidt tot grotere onzekerheid en lagere kans of de potentieel optimale oplossing voor Uitdam nog haalbaar kan zijn.
 - Dit is eenvoudig te voorkomen door deze sessie nu met elkaar te hebben. Op deze manier kan reeds op zeer korte termijn bepaald worden of de klei-oplossing past binnen de geldende randvoorwaarden, inclusief financiële haalbaarheid, in plaats van pas volgend jaar.
 - De bezorgdheid van de Alliantie over een eventuele teleurstelling van de bewoners van Uitdam mocht blijken dat de klei-oplossing niet haalbaar is, is onnodig. Als na een open en transparante dialoog middels de expertsessies blijkt dat de nu kansrijk geachte klei-oplossing niet haalbaar is, accepteren wij deze uitkomst en zullen wij ons volledig richten en inzetten voor de ecologische vergroening van het Basalton, om de 14 meter betonstenen dijk voor Uitdam een groen aanzicht te geven. Maar steun ons in deze verkenning van de klei-oplossing nu.
 - We stellen voor dat de Alliantie in overleg met de Provincie, als hoeder van de dijk en verantwoordelijk voor de dijkbekleding, en met Richard Jorissen op korte termijn bepaald hoe de expertsessies ingeregeld kunnen worden, zodat dit traject zo spoedig mogelijk en bij voorkeur parallel aan de het plan van aanpak voor de pilot, van start kan gaan.

[geen respons]

Mail DRU/DKZ aan A. Willig, AMMD 14 oktober 2020

- Het is inmiddels 3 weken geleden dat wij elkaar hebben gesproken op woensdag 23 september jl. In dit gesprek gaf je aan dat de vastlegging van het besluit Bestuurlijk Overleg d.d. 27 augustus jl., nu echt onze kant op kwam, maar helaas tot op heden hebben wij nog niets mogen ontvangen.
- Ik hoop dat wij inmiddels een verklaring kunnen ontvangen waarom de vastlegging van dit besluit zo lang op zich laat wachten. Het heeft er de schijn van dat op dit moment nog de onderbouwing van het besluit, dat reeds door bestuurders op 27 augustus jl. is genomen, wordt verzameld.
- Het was toen al evident dat de bestuurders een besluit op basis van onvolledige informatie hebben genomen. Het lijkt erop dat het besluit van toen, nu middels vooringenomen informatie wordt onderbouwd. Een bijzonder treurige manier om met burgerbelangen om te gaan.
- Ook hebben wij nog steeds niet de door ons verzochte informatie ontvangen.
- Op 8 september jl. hebben wij gevraagd naar de namen van de door de Alliantie geraadpleegde experts bij RWS, HHNK en Deltares voorafgaand aan het besluit in Bestuurlijk Overleg van 27 augustus jl. Wij weten dat jullie ná het besluit in het Bestuurlijk Overleg alsnog contact hebben opgenomen met de expert Richard Jorissen.
- Op 18 september jl. hebben wij verzocht de door de Alliantie/HHNK gestelde vragen aan en antwoorden van Richard Jorissen op schrift te ontvangen. Deze informatie kan ons inzicht vergroten in de besluitvorming en is voor ons relevant voor het vervolg om tot een eenduidig beeld te komen. Wij ontvangen deze informatie graag uiterlijk 16 oktober a.s. Of moet dit via een officieel WOB-verzoek?
- In ons gesprek gaf je aan dat de Alliantie/HHNK, ondanks de erkenning van de potentiële toepasbaarheid, niet bereid is om nu de verkenning van de klei-oplossing te ondersteunen, maar te willen wachten tot volgend jaar. Dit besluit staat volgens ons gelijk aan afstel, waarmee de Alliantie/HHNK Uitdam de mogelijkheid ontnemt voor goede participatie en daarmee ook voor een groene dijk. Dit blijft bijzonder spijtig en onnodig.
- Het tekort aan beschikbare capaciteit bij de Alliantie/HHNK zou hier mogelijk medeoorzaak van zijn. Een voor Uitdam zo belangrijke beslissing mag toch niet bepaald worden door een tekort aan menskracht voor een verkenning naar de enige oplossing voor Uitdam. Volgens experts moet daar een alternatief voor te vinden zijn.
- Wij hebben ook via de gemeente vernomen dat de heer Veenman van het HHNK/Alliantie van mening is dat het nog 2 tot 3 jaar duurt voordat de klei-bekleding aan alle eisen voldoet die aan de dijkbekleding worden gesteld. Deze mening deelt de RWS-expert de heer Richard Jorissen niet. In ons contact met de klei-oplossing expert van Deltares, de heer Mark Klein Breteler, werd ook gesteld dat er nog voldoende tijd was om de klei-oplossing te onderzoeken als alternatief voor de Basalton-blokken.
- Het HHNK/Alliantie geeft hiermee wederom duidelijk blijk de klei-bekleding en daarmee een oplossing voor Uitdam gewoonweg niet te willen. Deze mening staat overigens ook haaks op de mededeling dat het HHNK volgend jaar wel bereid is te bekijken of de klei-oplossing voor Uitdam nog haalbaar is. Waarom dan wel, als het dan te laat is?
- Vooruitgang kan alleen gepaard gaan met innovatie en met mensen die dat willen. Is dit soort belangrijke innovatie in dijkensbouw alleen voorbehouden aan initiatieven buiten de provincie Noord-Holland? Nee toch? Met alle noodzakelijke aandacht voor vergroening, biodiversiteit, klimaat-adaptief bouwen, stikstof, etc zou je verwachten dat het HHNK/Alliantie zélf wil afzien van een 15,4 meter brede betonstenen dijk voor een klein dorp en de mogelijkheid om tot een groene oplossing te komen met beide handen zou aangrijpen om hiermee provinciale én landelijke doelstellingen te helpen realiseren. Helaas is dit nog niet zo bij het HHNK/Alliantie. Dit is treurig voor Uitdam, de provincie en haar bewoners.
- In de Provinciale Statenvergadering van 21 september jl voelden wij ons gesteund door de Provinciale Statenleden die de klei-oplossing voor de dijk van Uitdam ook verkend willen zien middels een expertsessie, bij voorkeur georganiseerd door het HHNK/Alliantie. Gedeputeerde Loggen heeft de Provinciale Staten toegezegd om eerst alle "feiten boven tafel te krijgen", inclusief die van Richard Jorissen. Vanzelfsprekend kijken wij ook uit naar deze feiten. Wij hopen natuurlijk dat deze feiten worden gepresenteerd vanuit het perspectief wat wél mogelijk is. Dat de feiten onafhankelijk worden aangereikt en niet zó ingericht worden dat het de mening van de Alliantie/HHNK en het reeds genomen Bestuurlijk Besluit onderbouwd wordt.
- Wij hebben het goede nieuws vernomen dat er contact is geweest met de Richard Jorissen en de heer Klein Breteler (Deltares) om te komen tot een gesprek met experts en de Alliantie/HHNK. Tot op heden is er nog geen afspraak gepland, terwijl de tijd dringt. De Alliantie/HHNK heeft tot op heden nog geen vertegenwoordiging vanuit Uitdam uitgenodigd voor dit gesprek, terwijl wij degene zijn die om die expertmeeting hebben verzocht. Het doel van de expertmeeting is namelijk om een open en transparante dialoog te hebben om te bepalen of de kansrijk geachte klei-oplossing haalbaar is of niet. Wij hopen dat de

Alliantie/HHNK er niet voor zal kiezen om de bewoners van Uitdam op zo'n cruciaal moment in de participatie wederom buitenspel te zetten. Bij deze verzoeken wij om aanwezig te mogen zijn bij de georganiseerde expertmeeting.

- Wij hebben n.a.v. een interessante video van de minister Economische Zaken, mevrouw Keizer, contact gezocht met het onafhankelijk onderzoeksbureau Deltares om ons verder te laten informeren over de hoopgevende innovatieve klei-oplossing. Wij hebben inmiddels begrepen dat de Alliantie/HHNK het "efficiënter" vindt als deze informatie via de Alliantie/HHNK verloopt en bewoners niet nader geïnformeerd worden. Transparantie en bewonersparticipatie blijven toch lastige onderwerpen voor de Alliantie/HHNK.
- Waarom met bewoners op deze manier wordt omgegaan blijft ons een raadsel. De bewoners van Uitdam hebben zich al die jaren op een constructieve manier ingezet. Wij zullen 4,5 jaar is een bouwput wonen voor ons aller veiligheid. Dat is een lange periode. Voor dat deze dijk klaar is, zijn wij bijna 20 jaar bezig om tot een veilige én fatsoenlijke dijk te komen. Is het zo vreemd dat wij een bij Uitdam passende, groene dijk vragen. Waarom moeten wij dat zó bevechten, zou jullie hulp en inzet om tot een veilige en fatsoenlijke groene dijk te komen niet vanzelfsprekend moeten zijn?
- Wij hopen dit keer op positieve en meewerkende berichtgeving vanuit de Alliantie/HHNK.

Mail A. Willig, AMMD aan DRU, I Hoekman, d.d. 16 oktober 2020

- Telefonisch heb ik jou al eerder de uitkomst van het bestuurlijk overleg gemeld. Dat dit in jullie ogen niet de gewenste uitkomst is, daar kan ik niets aan veranderen. Jullie wens is wel duidelijk onder de aandacht gebracht.
- In een aantal alinea's lees ik met name jullie interpretatie terug en jullie mening ten aanzien van het proces. Ik neem dat ter kennisname aan.
- Zoals ook al eerder telefonisch toegelicht ten aanzien van de kleiwig;
- Er lopen meerdere contacten tussen HHNK, Alliantie en kennisinstituten, overigens niet altijd ten behoeve van de Markermeerdijken (MMD), maar wel om op de hoogte te blijven van actuele ontwikkelingen ook rond innovaties. Ten aanzien van de kleiwig is zoals jullie weten zowel voor als na het Bestuurlijk overleg contact geweest met Richard Jorissen. Op dit moment volgen we deze innovatie met interesse, maar zoals gezegd is de 'kleiwig' nu niet rijp voor toepassing bij de MMD. Onze mankracht/inzet is gericht op het verder uitwerken van een realistisch ontwerp.
- Ik wil graag reageren op jouw laatste alinea's.
- Wat ons niet kan worden verweten is dat wij ons niet ingezet hebben voor Uitdam.
- HHNK/Alliantie heeft zich heel intensief ingezet om te onderzoeken hoe aan de wens van de bewoners tegemoetgekomen kan worden, maar wel uitdrukkelijk binnen de randvoorwaarden die daarvoor gelden, waaronder het onherroepelijk Projectplan Waterwet (PPW) en bewezen techniek. In het PPW is invulling gegeven aan het advies van de Deltacommissaris. Daarnaast loopt dit moment een pilot om, met de in het PPW vastgelegde oplossing, toch te komen tot een groenere uitstraling. Onderzocht wordt hoe dit gestimuleerd kan worden in combinatie met de steenbekleding die is voorzien. Hierin blijven we graag samen optrekken.

[N.B. Op 9 november 2020 wordt het bestuurlijk besluit gedeeld, zie later]

Provinciale Staten Commissie NLG vergadering 21 september 2020

7b. Discussienota PvdA over (het participatietraject van) de Markermeerdijken

[Bespreeknotitie PvdA-NH Uitdammerdijk-Markermeerdijk](#)

[Inspreektekst Uitdam - Ineke Hoekman-van Hassel](#)

[Concept Verslag PS CIE NLG 21 september 2020](#), pagina 24-31

Bespreeknotitie:

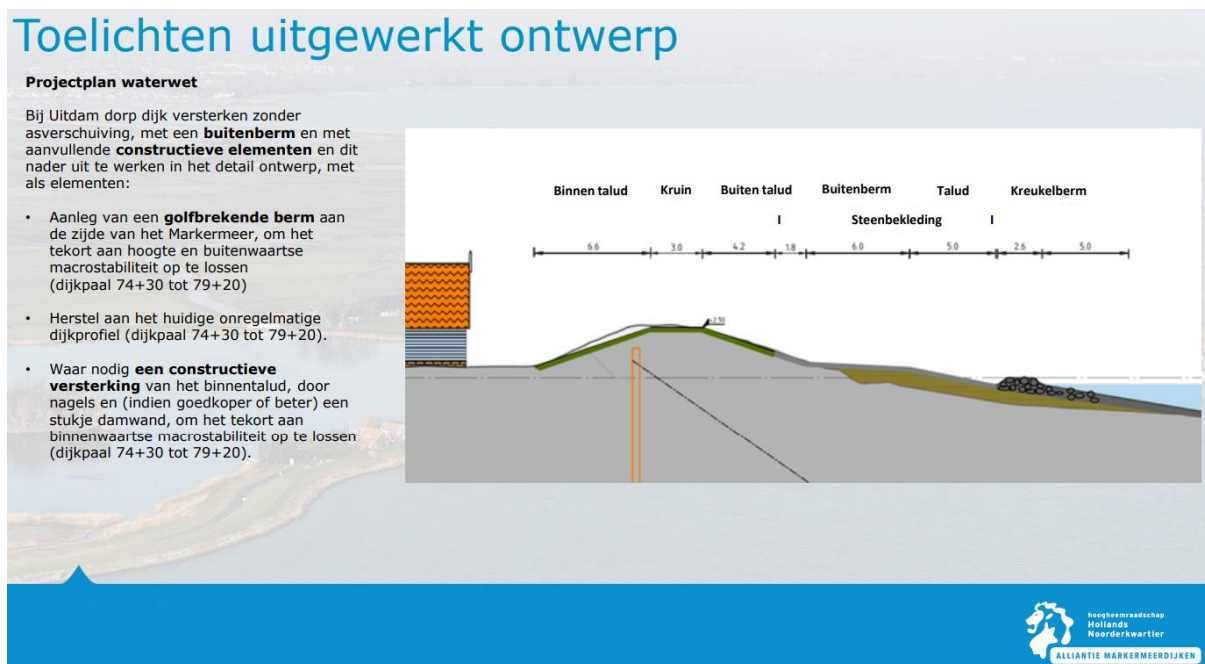
- In de technische Briefing Markermeerdijk wordt een participatieverlening van 4 maanden toegezegd. Waarom niet voor alle bewoners van achter de Markermeerdijk (dus ook die van Uitdam)?
- Een expertmeeting organiseren voor en met de bewoners van Uitdam, daar wil de Alliantie niet aan. De commissie NLG kan echter haar eigen expertmeeting wensen en organiseren.
- Anno 2020- met een enorme opgave t.a.v. het voltooiën van het NNN – kan een dijk een uitstekende groene verbinding zijn tussen (uit elkaar liggende) natuurgebieden.

Antwoord Gedeputeerde (volgens concept verslag PNH)

- Alvorens de provincie daar definitief stelling in neemt, wil gedeputeerde Loggen eerst alle feiten op tafel. Wat heeft de aangehaalde expert daadwerkelijk gezegd? In hoeverre loopt het onderzoek nog en zijn er op basis daarvan al voorlopige conclusies te trekken.
- Gedeputeerde is thans nog bezig om alle informatie helder op tafel te krijgen.
- In eerste instantie zullen door het HWBP de middelen op tafel moeten worden gelegd. Als de provincie de andere partijen gaat informeren over de definitieve keuze, vindt gedeputeerde dat er in ieder geval een afschrift van de betreffende brief aan de minister moet worden gezonden. De minister heeft wat dit stukje dijk betreft in het verleden een hele nadrukkelijke positie ingenomen.
- Gedeputeerde snakt naar dezelfde helderheid en duidelijkheid als de Staten. Zodra die er is, zal gedeputeerde het gelijk met de Staten delen. Op basis daarvan kunnen vervolgens de juiste stappen worden gezet.
- Tot slot, als de kleibekleding niet haalbaar blijkt, heeft gedeputeerde aangeboden om vanuit de provincie een onderzoek te betalen naar een second best alternatief. En laat men ook vooral de waterveiligheidsfunctie van dijken niet vergeten. Die moet wat gedeputeerde betreft vooropstaan. Dat neemt echter niet weg dat ook alle andere aspecten moeten zijn meegenomen.
- Zodra gedeputeerde de nadere verheldering ontvangt, zal hij deze laten voorzien van de huisstijl van de provincie en onmiddellijk doorleiden naar de Staten, zodat zij gelijk over dezelfde informatie beschikken als GS. Dat is het moment om te beslissen of er alsnog behoefte is aan een expertmeeting. Wellicht is dan reeds bekend of de noemer "bewezen technieken" nog valide is.

Digitale bewoners presentatie definitief ontwerp module 14 Uitdam, 21 september 2020

[Bewonerspresentatie 22 september 2020](#)

Gesprek Loggen-Veenman, 19 oktober 2020

Uitkomst gemeld in CIE NLG van 19 oktober 2020

Provinciale Staten Commissie NLG vergadering 19 oktober 2020

[Rondvraag PvdA aan Gedeputeerde Loggen](#)

[Concept Verslag NLG 19 oktober 2020](#)

- De gedeputeerde heeft de commissie NLG, in haar vergadering van 21 september jl, toegezegd om een feitenrelaas te construeren, aangaande de (mogelijke) kleibekleding van de Markermeerdijken (zoals dat de Dorpsraad en De Kwade Zwaan in Uitdam wordt voorgestaan en waarvoor zij zich beijveren). Ook in een bilateraal mail-contact met gedeputeerde Loggen heeft hij mij toegezegd dat hij op korte termijn met 'een procesbrief' komt.

- Tot op heden hebben wij, als cie. NLG-leden, noch een feitenrelaas, noch een procesbrief ontvangen. Kan de gedeputeerde aangeven wanneer deze er wel zullen zijn?
- Gedeputeerde Loggen antwoordt als volgt.
 - o Het proces Uitdam waar de bewoners bij betrokken zijn, loopt al enige tijd. HHNK zal binnenkort het feitenrelaas overleggen. Ook wordt er een expertmeeting georganiseerd, een cruciaal gegeven om het feitenrelaas te kunnen afronden en de gedeputeerde heeft zich hiervoor aangeboden als onafhankelijk technisch voorzitter.
 - o De Alliantie communiceert niet met de dorpsraad, dat is een van de redenen waarom namens de provincie is voorgesteld de expertmeeting technisch voor te zitten. Daarnaast is de gedeputeerde altijd bereid om met HHNK in gesprek te gaan.
 - o Mevrouw Jellema (PvdA) is redelijk gerustgesteld, maar mogen de inwoners ook aanwezig zijn in de expertmeeting? Na 13 jaar beschikken de bewoners van Uitdam over veel expertise. Gedeputeerde Loggen heeft daarom aangeboden om de expertmeeting voor te zitten, zodat de verbinding met de bewoners gecontinueerd kan worden. Deze komt onder de verantwoordelijkheid van het HHNK tot stand en daar zijn enkel professionele en inhoudelijk deskundige partijen aanwezig. Daaraan kunnen de bewoners niet deelnemen.

Bestuurlijk besluit PNH/ HHNK vergroening dijk bij Uitdam d.d. 27 augustus 2020, 12 november 2020

- In de bijlage bij deze mail stuur ik je de schriftelijke vastlegging van het besluit dat de bestuurders Cees Loggen en Rob Veenman hebben genomen op 27 augustus jl. alsmede de toelichting op het besluit. De uitkomst van dit bestuurlijk overleg heeft Anita Willig jullie ook al eind augustus mondeling teruggekoppeld. Met deze mail geef ik invulling aan haar toezegging om deze uitkomst ook schriftelijk toe te zenden.
- Cees Loggen, gedeputeerde provincie Noord-Holland en Rob Veenman, hoogheemraad hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, hebben op 27 augustus 2020 tijdens een bestuurlijk overleg besluiten genomen over de gewenste groene uitstraling van de dijk bij Uitdam na realisatie van de dijkversterking.
- Besloten is om in te zetten op het creëren van condities op de buitenberm die zorgen voor vergroening tussen en op de stenen (optie 3). Uitwerking hiervan gebeurt in de vorm van een pilot en in samenspraak met de bewoners en deskundigen die hen hierover adviseren. Op deze manier wordt samengewerkt aan de gewenste groene uitstraling van de dijk.
- De gekozen optie, het creëren van condities voor vergroening tussen en op stenen, doet recht aan de gewenste groene uitstraling van de dijk ter plaatse van Uitdam en is overwegend positief ontvangen door bewoners en hun vertegenwoordigers.
- Bovendien past deze optie binnen het ruimtebeslag zoals vastgelegd in het Projectplan Waterwet en biedt het een financieerbare, realiseerbare en beheerbare oplossing voor de waterveiligheid opgave.
- Optie 1 Dit betreft het uitvoeren van de versterking conform het Projectplan Waterwet zonder de gewenste begroeiing. Deze basis-optie is, net als de gekozen optie 3, gebaseerd op het onherroepelijke Projectplan Waterwet maar voorziet niet in de gewenste groene uitstraling van de dijk bij Uitdam na realisatie van de dijkversterking.
- Optie 2 Het overlagen van de horizontale berm ten behoeve van een gras toplaag is technisch mogelijk en realiseerbaar. Deze uitwerking kost echter extra tijd en er zijn kanttekeningen geplaatst bij onderhoudsaspecten die extra aandacht vragen. Om deze optie financieel mogelijk te maken zijn gesprekken gevoerd over de financiering binnen de provincie, het hoogheemraadschap en de Alliantie Markermeerdijken. Daarnaast zijn het subsidiebureau van HWBP en (de staf van) de Deltacommissaris voor financiering benaderd. Helaas is gebleken dat er geen zicht op financiering is, ook niet door partijen die door de bewoners, de dorpsraad en de stichting De Kwade Zwaan, zijn aangebracht. Deze optie blijkt financieel dus niet haalbaar.
- De verantwoordelijk bestuurders hebben met aandacht en met interesse kennisgenomen van de door bewoners als extra aangedragen optie "Klei-wig als vervanging van stenen".
 - o Deze techniek is echter nog in ontwikkeling en onderwerp van onderzoek bij onderzoeksbureau Deltares op een proeflocatie, onderdeel van de Project Overstijgende Verkenning (POV) Wadden.
 - o Klei-wig als vervanging van stenen heeft zich in de praktijk nog niet bewezen maar wordt door, bij het onderzoek betrokken experts, collega's uit Friesland en Groningen en volgens de eerste onderzoeksresultaten, als toekomstige optionele dijkbekleding gezien.

- Er zijn voor deze techniek nog veel ontwikkelstappen te zetten. Zo worden eerst de kwaliteitseisen aan de klei, de grasmat en het gebruik en onderhoud daarvan onderzocht. Daarna volgen nog de benodigde rekenmethodieken en toets- en ontwerpnormen. Ook het blijvend groene karakter (verdrogningseffecten) van deze oplossing moet ook nog verder beproefd worden.
- De bestuurders hebben vastgesteld dat de innovatie "Klei-wig als vervanging van stenen" mogelijk op termijn de dijkveiligheid kan garanderen maar de resultaten van onderzoek momenteel nog pril zijn en daarom deze techniek voor de dijkversterking in Uitdam nu niet aan de orde is.
- Gezien de nog te zetten stappen om dit als bewezen techniek toe te passen, is de kans bovendien klein dat dit binnen de kader van het project nog toepasbaar is bij de versterking van de Markermerdijken. Vanwege het verwachtingsvolle karakter van het onderzoek is afgesproken ambtelijk in gesprek te blijven met de deskundigen van het Klei-wig onderzoek (onder andere de heer Richard Jorissen, Rijkswaterstaat). Partijen in het vakgebied, waaronder provincie Noord-Holland en HHNK zullen de ontwikkeling van de klei-wig als dijkbekleding volgen voor dijkversterkingen in de toekomst.

Toelichting bij bestuurlijk besluit vergroening dijk bij Uitdam 27 augustus 2020, 12 november 2020

- Optie 2: "Overlagen van de horizontale berm t.b.v. een gras toplaag". Deze optie geeft het beste gehoor aan de wens van de bewoners (de Dorpsraad) om zo min mogelijk steenoppervlak zichtbaar te hebben.
 - Ook provincie Noord-Holland is positief over het overlagen omdat daarmee zo dicht mogelijk bij de huidige uitstraling wordt gebleven. AMMD en HHNK zijn met deze wens zeer serieus aan het werk gegaan en hebben externe experts op het gebied van steenbekleding aangehaakt om deze variant verder uit te werken.
 - Gezamenlijk met de steenbekledingsexperts (intern en extern) en de afdeling beheer van HHNK zijn technische oplossingen gezocht voor de overgang tussen overlaagde berm en het ondertalud.
 - De oplossing lijkt daarmee technisch mogelijk maar vraagt nog wel verdere technische uitwerking. De oplossing past binnen het ruimtebeslag van het PPW, hoewel de kruin circa 20 centimeter verhoogd moet worden, van 2,9 meter NAP naar 3,1 meter NAP. Ook het ondertalud zal dan verhoogd aangelegd moeten worden, waarmee de onderberm circa 2 meter langer wordt. De meerkosten van de overlaging zijn substantieel.
 - Als kanttekening stelt de beheerder dat de grasmat verdrogingsgevoelig zal blijken en dat inspecties van de berm, in het kader van de waterveiligheid, slecht te doen is. Om optie 2 ook financieel mogelijk te kunnen maken zijn gesprekken over de financiering gevoerd met provincie Noord-Holland, HHNK en AMMD, met het subsidiebureau van HWBP en met (de staf van) de Deltacommissaris.
 - Daarnaast is het financiële vraagstuk zelfs bij de minister onder de aandacht gebracht. Helaas is gebleken dat er geen zicht op financiering is, ook niet door partijen die door de vertegenwoordiging van de bewoners zijn aangebracht. Conclusie is dat niet aan de financiële kaders kan worden voldaan. De optie "Overlagen van de horizontale berm ten behoeve van een gras toplaag", is daarom niet langer voor verdere uitwerking aan de orde.

Let op. Onjuistheden in het Bestuurlijk besluit:

- De bewoners, dorpsraad en de stichting De Kwade Zwaan hebben géén partijen benaderd voor financiering, zie correspondentie

Gedeputeerde Staten aan PS-leden d.d. 11 november 2020

Tijdens de bespreking van het agendapunt 7b Discussienota PvdA over (het participatietraject van) de Markermeerdijken bleek er behoefte aan een feitenrelaas. Op basis van dat feitenrelaas kan uw commissie NLG beter inschatten of een expertmeeting, georganiseerd door uw commissie, wenselijk is. Wij willen u melden dat de deskundigen van Rijkswaterstaat en Alliantie Markermeerdijken/HHNK ondertussen met elkaar in gesprek zijn om een gezamenlijk beeld op te stellen.

We wachten de uitkomst van deze gesprekken af. Het beeld dat wordt geschetst zullen we met uw commissie NLG delen.

(brief d.d. 11 november 2020)

Expertmeetings, 13 november en 23 november 2020
Bewonersparticipatie is niet toegestaan

Mailwisseling

Mail DRU/DKZ, I Hoekman aan R. Veerman HHNK, d.d. 9 november 2020

Aangezien wij als bewoners van Uitdam reeds geruime tijd pleiten voor deze open en transparante bijeenkomst, verwachten wij een uitnodiging voor een vertegenwoordiger namens de bewoners van Uitdam spoedig tegemoet te kunnen zien.

..

Mail R. Veenman, AMMD aan DRU/DKZ, I Hoekman, d.d. 11 november 2020

Dank voor uw mail. De expert bijeenkomst wordt georganiseerd door de provincie en het hoogheemraadschap en staat onder voorzitterschap van de provincie, in de persoon van de heer C. Loggen. Het hoogheemraadschap is daarbij ondersteunend en brengt daarbij een aantal experts in, aanvullend op de externe deskundigen. Het doel van de bijeenkomst is dat de experts diepgravend en specifiek gedachten en inzichten kunnen wisselen zodat zij tot een onderbouwd oordeel kunnen komen. Dit eindoordeel zullen wij als hoogheemraadschap meenemen bij onze besluitvorming. Zodra het eindresultaat van de expert bijeenkomst beschikbaar is, zullen wij dat met u delen. Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Mail DRU/DKZ, I Hoekman aan C. Loggen PNH, d.d. 11 november 2020

..

Als Dorpsraad Uitdam/St De Kwade Zwaan hebben wij, zoals u weet, gepleit voor deze bijeenkomst en hebben de verwachting dat een afgevaardigde daarbij aanwezig mag zijn.

(Mail Ineke Hoekman, DR aan Gedeputeerde Loggen, 11 november 2020)

Mail C. Loggen PHN aan I. Hoekman, DRU/DKZ, d.d. 12 november 2020

De bijeenkomst van aanstaande vrijdag wordt door de provincie en HHNK georganiseerd. Het doel van de sessie is door de heer Veenman scherp weergegeven. Het faciliteren van een gesprek op inhoud door de experts op deze materie, met als doel hen te laten komen tot een gelijklopend eindoordeel.

Uit uw mail begrijp ik dat de verwachting bij u bestaat bij deze sessie aanwezig te kunnen zijn. Daarin moet ik u teleurstellen. Om te borgen dat het proces juist en navolgbaar verloopt, vervul ik vanuit de provincie de rol van technisch voorzitter. De uitkomsten van de expertsessie worden uiteraard met u gedeeld.

Mail DRU/DKZ, I Hoekman aan R. Veen en C. Loggen HHNK, d.d. 12 november 2020

- Uw antwoord is inderdaad teleurstellend, maar ook niet onverwacht. Wij hadden gehoopt dat in het licht van de nieuwe omgevingswet er al meer gedacht kon worden vanuit openheid en transparantie.
- Het is vast geen toeval dat, na bijna 3 maanden, de dag vóór het overleg met experts, het besluit van het Bestuurlijk Overleg wordt verstuurd aan de bewoners, waarin de uitkomsten van de expertmeeting eigenlijk al worden vastgelegd: de kleibekleding is toepasbaar, maar niet voor Uitdam.
- Als bewoners kunnen wij nu alleen nog maar hopen dat de expertmeeting wordt benut om te bekijken wat wél mogelijk is voor Uitdam, zoals ook de nieuwe omgevingswet beoogt.
- Ons verzoek, sinds het debacle van de rekenfout, is dan ook niet meer geweest dan dat: onderzoek in hoeverre de kleibekleding mogelijk kan zijn, 3 expertsessies met een doorlooptijd van 2-3 maanden, open en transparant.
- Wij hopen nog steeds dat de uitkomst van vandaag er toe zal leiden dat u de komende periode wil benutten om te bekijken of de huidige bezwaren van de kleibekleding ("geen bewezen techniek") (deels) geslecht kunnen worden en dat er vervolgens bekeken kan worden wat wél van toepassing zou kunnen zijn voor Uitdam.
- De huidige resultaten van de onderzoeken naar kleibekleding zijn zeer positief. De definitieve resultaten worden in april verwacht. Kunnen we de komende periode benutten om Deltares de resultaten te schouwen met de condities en voorwaarden voor de Markermeerdijk Module 14, zodat in april ook zinvolle uitspraken over de toepasbaarheid van de kleibekleding voor Module 14 kunnen worden gedaan?

- Kan de komende periode overleg plaatsvinden over rekenmodellen en ENW goedkeuring om te bepalen of deze beschikbaar kunnen komen voordat de uitvoering van de bekleding in zicht komt.
- Kan met behulp van de dijkvegetatie-experts (uit het pilottraject "vergroening van Basalton) inzicht verkregen worden op het "blijvend groene karkater (verdrogingseffecten)" van kleibekleding.
- Kan er in overleg met Boskalis bekeken worden wat de financiële en planningsimplicaties zijn indien de kleibekleding wordt toegepast i.p.v. Basalton.
- Kortom bent u bereid om de komende maanden te bekijken wat wél mogelijk is, om zo voor te sorteren dat mocht die kleine kans er zijn dat de kleibekleding (deels, b.v. op de golfbrekende berm) wel mogelijk zou kunnen zijn, dat u dan ook kan handelen.
- In dit traject kan de publiek-privatesamenwerking Alliantie Markermeerdijken, laten zien waarom het is opgericht, niet alleen door "kennis en ervaring te bundelen ontstaan mogelijk creatieve uitwerkingen van het ontwerp en innovatieve technieken" en vanwege het "[gebruik te maken van innovatieve, nog niet bewezen technieken](#)", maar vooral door de slagvaardigheid en wendbaarheid om op basis van voortschrijdende inzichten (kleibekleding) en nieuwe werkelijkheid in staat te zijn te acteren en in 2025 een dijk af te leveren die voldoet aan de eisen van veiligheid maar ook een bijdrage levert aan onze klimaatopgave, stikstofreductie, natuurontwikkeling, ecologische kwaliteit Markermeer, land/water overgang, biodiversiteit én behoud landschap.
- Hoe fantastisch zou het zijn als wij uiteindelijk na bijna 20 jaar in 2025 gezamenlijk kunnen zeggen dat we het zwaar hebben gehad met elkaar, maar dat we het met elkaar tot een goed einde hebben gebracht: een veilige versterkte monumentale dijk passend bij het landschap en haar omgeving voor de 1,2 miljoen mensen in het achterland en haar dijkbewoners.

Eerste uitkomsten expert-meeting

Mail Gedeputeerde Loggen aan Ineke Hoekman en Provinciale Staten Vergadering d.d. 26 november 2020

Mail C. Loggen PHN aan I. Hoekman, DRU/DKZ, d.d. 16 november 2020

Zoals u weet heeft afgelopen vrijdag [13 november jl] een aantal experts gesproken over de kansen en belemmeringen van de toepassing van een 'klei-wig' bij Uitdam, in het kader van het dijkversterkingstraject voor de Markermeerdijken. Aanwezig waren experts van TU Delft, Deltares, Infram Hydren, verschillende waterschappen waaronder Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de Alliantie Markermeerdijken. De bijeenkomst werd technisch voorgezeten door provincie Noord-Holland.

De conclusie van de deelnemers aan de expertmeeting is dat eerst nog een verdiepingsslag nodig is op enkele hoofdvragen alvorens een uitspraak gedaan kan worden over verder onderzoek naar de genoemde toepassing bij Uitdam. Deze verdiepingsslag wordt in de komende twee weken uitgevoerd. Na een tweede expertmeeting op basis van de verdiepingsslag kunnen vervolgens de uitkomsten hiervan met u worden gedeeld.

(Mail Loggen d.d. 16 november 2020)

Mail, I Hoekman aan C. Loggen HHNK, d.d. 29 november 2020

Ik heb zojuist de CIE-NLG vergadering van donderdagavond [26 november] jl. afgeluisterd. En ondanks dat er nog niets zeker is, dat begrijp ik heel goed, wil ik u alvast bij deze bedanken.

Uw positieve grondhouding is voelbaar en het geeft ons, als bewoners van Uitdam, de hoop dat er nu toch serieus naar deze klei-oplossing wordt gekeken. Dat er in mogelijkheden wordt gedacht, dat de deur van andere inzichten opengedaan mag worden. Zoals u al zei termijnen, vergunningen, financiën, spelen ook een rol, maar het feit dát er nu eindelijk echt gekeken wordt naar de mogelijkheid om de dijk te versterken op een manier die past bij het dorp, stemt ons hoopvol. (Mail Ineke Hoekman d.d. 29 november 2020)

Mail C. Loggen PHN aan I. Hoekman, DRU/DKZ, d.d. 1 december 2020

Bedankt voor uw mail. We zijn inderdaad nog in gesprek met het hoogheemraadschap en andere partijen om te bezien in hoeverre de klei-wig een uitkomst kan vormen voor de locatie Uitdam. Elk wachten duurt lang, maar ik hoop u hierover op niet al te lange termijn meer informatie over te kunnen verstrekken.

(Mail Loggen d.d. 1 december 2020)

Vergadering CIE NLG 26 november 2020

Gedeputeerde Loggen

- De heer Cardol (GL) maakte een sprongetje naar de Markermeerdijken. Gedeputeerde heeft een expertmeeting hierover voorgezeten. Hieruit kwamen een aantal gegevens naar voren die aanleiding gaven om een slag dieper te gaan op de groene dijk. Een en ander zal middels een quickscan nader bekeken worden door de heer Jorissen en Deltares. De uitkomsten worden in een tweede expertmeeting met elkaar gedeeld.

Gedeputeerde durft nog geen verwachtingen uit te spreken, maar alsdan zal moeten blijken of het een reële optie is om de dijk binnen de gestelde parameters te vergroenen. Gedeputeerde blijft van mening dat participatie permanent een stevige plek in het proces moet hebben. In veel gevallen is daar ook sprake van. Het participatietraject bij Durgerdam is een geslaagd voorbeeld dat ook veel (landelijke) belangstelling heeft gekregen. Het Hoogheemraadschap verdient hiervoor een compliment.

Mevrouw Jellema (PvdA) vraagt via de chat of de commissie van gedeputeerde Loggen nog een officiële terugkoppeling krijgt over de eerste expertmeeting. Hij zal na de tweede expertmeeting een officiële terugkoppeling geven. Alsdan kan wellicht een totaalbeeld worden gegeven. De commissie ontvangt van gedeputeerde in ieder geval een overzicht van wat er besproken is en hoe het besproken is.

De heer Cardol (GL) is blij dat gedeputeerde toezegt dat hij in ieder geval de zorgen van de commissie over de participatie door het Hoogheemraadschap wil overbrengen. Hij is nog verheugder over het feit dat er blijkbaar toch een sprankje hoop is op vergroening van de dijk bij Uitdam. De heer Cardol herhaalt zijn vraag of de gedeputeerde daarbij nog een rol voor de provincie ziet. Kan de provincie nog een bijdrage leveren, anders dan het voorzitten van expertmeetings, om de vergroeningsoptie te realiseren? De gedeputeerde haalde het voorbeeld van Durgerdam aan. De heer Cardol meent dat het participatietraject aldaar geslaagd is mede dankzij de actieve rol van gedeputeerde Loggen zelf. Vanuit Durgerdam klinken hierover positieve berichten. Ook met het oog op de nieuwe Omgevingswetgeving meent de heer Cardol dat er van de provincie wellicht een actievere rol gevraagd zou mogen worden bij het toezicht houden op de invulling van de participatie door de uitvoerder van het project, in dit geval het Hoogheemraadschap en de Alliantie.

De inzet is om eerst alle feiten op tafel te krijgen en de uitkomsten daarvan af te wachten. Aansluitend zal bekeken worden wat de (nieuwe) situatie behelst en of er vanuit de partijen nog een aanvullend beroep op de provincie wordt gedaan. Op het moment dat dat gebeurt, komt gedeputeerde daar bij de commissie op terug. De heer Cardol had voorts een vraag gesteld over het toezicht van de provincie op het invullen van de participatie bij projecten van andere overheden. Gedeputeerde Loggen antwoordt dat de provincie die rol niet heeft en niet beschikt over instrumenten daartoe. Hij heeft begrip voor de vraag van de heer Cardol, maar vreest dat het technisch onuitvoerbaar is. Gemeenten bijvoorbeeld participeren ook veel. Daar houdt de provincie ook geen toezicht op en bemoeit zij zich in principe ook niet mee. Een waterschap is een democratisch gelegitimeerd orgaan met eigen verkiezingen, een eigen volksvertegenwoordiging en een eigen dagelijks bestuur. Als er bij gedeputeerde (of de commissie) signalen binnenkomen, is hij net als bij Durgerdam altijd bereid om daarop te acteren en te benadrukken dat een breed draagvlak beter is.

[Verslag NLG uitloopvergadering 26 november 2020](#)

Gedeputeerde Loggen geeft terugkoppeling in de Staten op 26 november 2020 en schriftelijk aan I. Hoekman (DRU) op 16 november en 1 december 2020.

De berichtgeving van over deze bijeenkomsten komen van gedeputeerde Loggen

Zoals u weet heeft afgelopen vrijdag [13 november jl] een aantal experts gesproken over de kansen en belemmeringen van de toepassing van een 'klei-wig' bij Uitdam, in het kader van het dijkversterkingstraject voor de Markermeerdijken. Aanwezig waren experts van TU Delft, Deltares, Infram Hydren, verschillende waterschappen waaronder Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de Alliantie Markermeerdijken. De bijeenkomst werd technisch voorgezeten door provincie Noord-Holland.

De conclusie van de deelnemers aan de expertmeeting is dat eerst nog een verdiepingsslag nodig is op enkele hoofdvragen alvorens een uitspraak gedaan kan worden over verder onderzoek naar de genoemde toepassing bij Uitdam. Deze verdiepingsslag wordt in de komende twee weken uitgevoerd. Na een tweede expertmeeting op basis van de verdiepingsslag kunnen vervolgens de uitkomsten hiervan met u worden gedeeld.

(Mail Loggen d.d. 16 november 2020)

Loggen stelt:

- *Dat hij optimistischer uit de expertmeeting kwam dan hij erin ging*
- *De expertmeeting een aantal gegevens leverde die aanleiding gaf voor een verdiepingsslag*
- *De experts doen nu een "quick scan"*
- *In de 2e meeting moet blijken of de kleiwig een reële optie is binnen de parameters*
- *Ik doe dit normaal nooit.... maar veronderstel dat er iets positiefs uitkomt en de kleiwig daadwerkelijk een hele serieuze optie is dan hebben we een nieuwe situatie*
- *Vervolgens moet bekeken worden wat die nieuwe situatie behelst en of er vanuit de partijen een aanvullend beroep wordt gedaan op de provincie*
- *Indien dat het geval is, komt die vraag, inclusief mijn voorstel, terug bij de commissie*
- *Dit is de meest zuivere route want termijnen, vergunningen, financiën... spelen ook een rol*
- *Stap voor stap, ik heb een positieve grondhouding. We volgen deze marsroute en dan kom ik terug bij de commissie". (Aldus registratie PS CIE vergadering 26 november 2020)*

Gedeputeerde stelt voor om het stapje voor stapje aan te pakken. De provincie heeft als onafhankelijk voorzitter een expertmeeting gefaciliteerd. De inzet is om eerst alle feiten op tafel te krijgen en de uitkomsten daarvan af te wachten. Aansluitend zal bekeken worden wat de (nieuwe) situatie behelst en of er vanuit de partijen nog een aanvullend beroep op de provincie wordt gedaan. Op het moment dat dat gebeurt, komt gedeputeerde daar bij de commissie op terug.

(Verslag PS CIE vergadering 26 november 2020)

Memo Standpunt HHNK inzake Kleiwig, 9 december 2020

Mail Reijer Baas AMMD, cc. Rob Veenman, Cees Loggen

Bijgaand stuur ik jullie de memo met het standpunt dat HHNK na de expert-sessies en het bestuurlijk overleg met PNH heeft ingenomen over een eventuele toepassing van een kleiwig op de Markermeerdijk bij Uitdam.

Graag nodig ik mede namens Rob Veenman de vertegenwoordigers van de Dorpsraad Uitdam en Stichting De Kwade Zwaan uit voor een toelichting op deze keuze van HHNK en een gesprek over de verdere uitwerking van de vergroening van de steenbekleding.

Mail 9 december 2020)

HHNK standpunt kleiwig Uitdam aan DB en AB HHNK d.d. 7 december

De afgelopen weken heeft het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, samen met de Provincie Noord-Holland, gekeken naar de mogelijkheden van een zogenaamde kleiwig, waarbij de steenbekleding wordt vervangen door een langzaam omhooglopende kleibedekking met gras. I

Interne en externe deskundigen hebben gezamenlijk gekeken naar de mogelijkheden van deze kleiwig.

Met het bestaande ontwerp met een steenbekleding tot + 1,50 m NAP hebben we een veilige dijk die ook in stand blijft bij de meest zware en langdurige weersomstandigheden.

De experts zijn het eens dat een keuze voor een kleiwig met een steenbekleding tot + 0,75 m NAP en verder met grasbekleding niet past binnen de voorgeschreven randvoorwaarden.

Bij de kleiwig moeten we overstappen op een aanpak waarbij we het risico moeten accepteren dat bij een langdurige, zware storm een deel van de grasmat met de onderliggende klei wegslaat. Als de kleilaag weg erodeert tot aan de zandkern van de dijk, dan is de kans groot dat de gehele dijk verloren gaat.

Dagblad Noord-Holland, 15 december 2020.

HHNK zoekt pro-actief de publiciteit met Standpunt kleiwig, vóór dat met bewoners is gesproken.

Mail DRU/DKZ aan R. Veenman HHNK d.d. 15 mail 2020

Cc C Loggen

Antwoord I. Hoekman: Dank voor de uitnodiging voor een gesprek met verdere toelichting op het besluit van het HHNK m.b.t. de kleidijk.

Deze toelichting is zeer wenselijk en noodzakelijk voor ons als bewoners, daar wij zeer onaangenaam verrast zijn en deze gang van zaken betreuren, zoals ook door de heer Loggen verwoord in de PS-vergadering van 14 december jl.

De hoop die wij naar u hebben uitgesproken dat het proces met de experts, onder onafhankelijk voorzitterschap van de heer Loggen, zou leiden tot het vaststellen van de feiten en bevindingen, vanuit openheid en transparantie, lijkt helaas niet bewaarheid te zijn geworden gezien de timing van de besluitvorming en de bijbehorende memo. Wij hopen dat u de verkregen inzichten en bevindingen vanuit de expertmeeting als ook de onderbouwing onderliggend aan het besluit van het DB deze week nog aan ons kunt laten toekomen.

Wij spreken vervolgens volgende week graag met u.

(Mail 15 december 2020)

Antwoord Veenman: Vorige week is u het memo HHNK over de kleiwig Uitdam toegezonden. Daarbij heeft de heer R. Baas u gelijktijdig uitgenodigd voor een gesprek waarbij wij ons standpunt t.a.v. de kleiwig graag willen toelichten. Op dat moment willen wij graag met u de inzichten vanuit de expert bijeenkomsten en de onderbouwing van het standpunt van HHNK met u delen. (Mail Veenman 18 december)

Mail M. Verhorst (DKZ) en vertegenwoordiger DRU J. Koninkx

Op persoonlijke titel bedanken zij voor deelname aan de bijeenkomst.

Mails d.d. 20 en 23 december

Mail DRU/DKZ aan R. Veenman HHNK d.d. 24 december 2020

Zoals ook Reijer heeft vernomen, is jullie memo en de daarbij behorende werkwijze van het HHNK bij het dorp ingeslagen als een bom.

Ik wil benadrukken dat de terugkoppeling van het feitenrelaas vanuit de expertmeetings voor ons cruciaal is. Graag ontvang ik dit gedetailleerde feitenrelaas tijdens het gesprek ook op schrift.

Mail R. Veenman aan DRU/DKZ d.d. 6 januari 2020

De twee expertmeetings hebben zich toegespitst op de mogelijkheden van een zogenaamde "kleiwig". De bijeenkomsten hebben daarbij niet geleid tot een gedetailleerd feitenrelaas inzake deze kleiwig, maar tot een tweetal vervolgvragen. Daarover willen wij u graag in het gesprek van 7 januari nader informeren.

Mail DRU/DKZ aan R. Veenman HHNK d.d. 5 januari 2020

Het verbaast mij zeer dat u aangeeft dat de bijeenkomsten niet hebben geleid tot een gedetailleerd feitenrelaas inzake de kleiwig voor Uitdam, want dat was nu precies de toezegging die de Gedeputeerde Loggen heeft gedaan aan de Provinciale Staten.

Bovendien heeft u zelf in uw mail van 11 november jl aangegeven dat het doel van de expertmeeting is dat de experts tot een onderbouwd oordeel moeten komen. En dat dit onderbouwd eindoordeel door het Hoogheemraadschap wordt meegenomen in de besluitvorming. U heeft ook toegezegd dat het eindresultaat van de expertbijeenkomst met ons gedeeld zou worden. De heer Loggen bevestigt deze toezegging en bevestigt nogmaals dat het doel van de expertmeeting is, 'om de experts te laten komen met een gelijkkluidend eindoordeel'. (mail van 12 november jl).

U bevestigt zelfs ná de eerste expertmeeting dat er nog een verdiepingsslag zal plaatsvinden, waarvan de uitkomsten met ons gedeeld zullen worden. (mail 16 november jl).

Het zou mij zeer bevreemden als al deze toezeggingen van november jl met betrekking tot de terugkoppeling, onderbouwing en het eindoordeel vanuit de expertmeeting niet zouden worden nagekomen. Mede ook omdat geen bewoners-afvaardiging als toehoorder aanwezig mocht zijn bij de expertmeeting om zo 'te borgen dat het proces juist en navolgbaar zou verlopen'. De uitkomsten van de expertsessie zouden, vanwege deze beperking, uiteraard met ons worden gedeeld, aldus de toezegging per mail.

Ik hoor graag hoe u gestalte wilt gaan geven aan de gedane toezeggingen.

Daarnaast word ik graag per omgaande geïnformeerd naar welke 2 vervolgvragen de expertmeetings voor u hebben geleid en welke antwoorden bij deze vervolgvragen zijn geformuleerd.

Ik ontvang deze (2 vragen en antwoorden) graag per omgaande op schrift zodat ik mij kan voorbereiden op ons gesprek op 7 januari a.s.

Mail R. Veenman aan DRU/DKZ d.d. 6 januari 2020

Wij zullen als vanzelfsprekend onze toezegging om de Dorpsraad en de Stichting De Kwade Zwaan te informeren over de uitkomst van de expertmeetings gestand doen. Daarvoor hebben wij de afspraak gemaakt op a.s. donderdagochtend. Dan kunnen we daarbij tevens een toelichting daarop geven en het gesprek met u er over voeren.

Mail S. Daan aan deelnemers werkbijeenkomsten Deltacommissaris-traject 2017 (21 december 2020)

In de zomer van 2017 zaten wij samen in het Weeshuis in Monnickendam voor de werkbijeenkomsten over de dijkversterking bij Uitdam onder leiding van de staf van deltagommissaris Wim Kuijken. Het waren constructieve bijeenkomsten met experts waarin we gezamenlijk zochten naar een ontwerp dat recht zou doen aan de landschappelijke waarde van de dijk in Uitdam. Als bewoners voelden we ons gehoord en met het uit de werkbijeenkomsten voortgekomen Advies waren we blij. We hadden er vertrouwen in dat het goed zou komen.

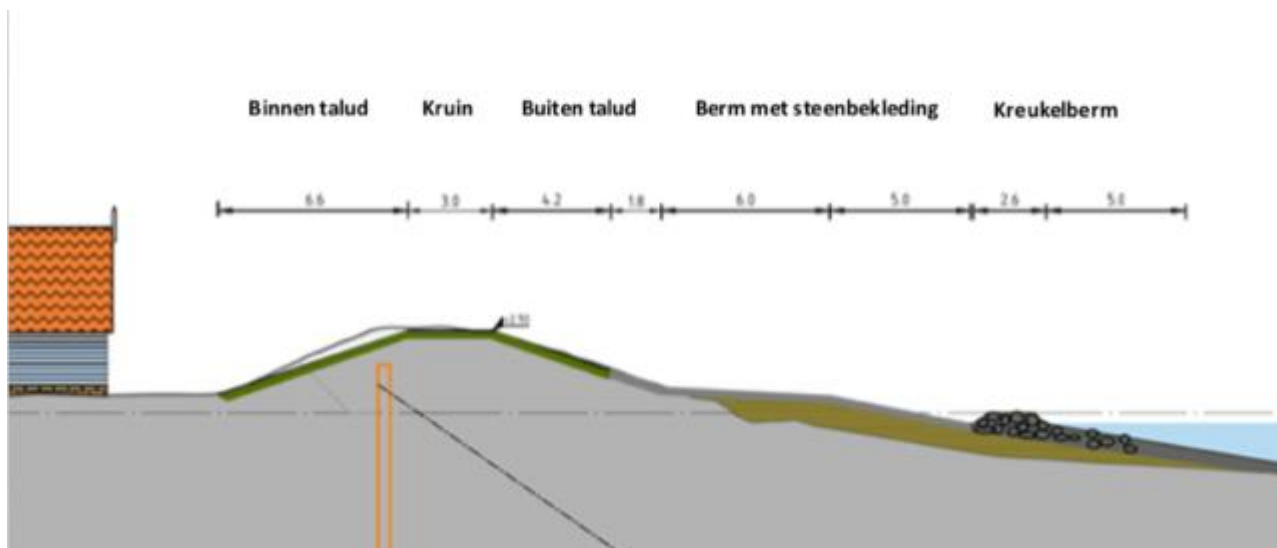
In de jaren daarna waren er met enige regelmaat bijeenkomsten waarin de Alliantie ons geruistelde: het ontwerp was nog niet zo ver uitgewerkt maar met de vergroening zou het goed komen en ja de experts waren nog steeds betrokken.

September jl. presenteerde de Alliantie ons dan eindelijk het 'uitgewerkte ontwerp'. Van de teen aan de binnenzijde tot in het Markermeer de volgende opeenstapeling:

Een binnentalud van 1:3, een damwand met om de 2,8 meter een verankering, een asverschuiving van 0,6 tot 0,8 meter, een kruin van 3 meter breed, een buitentalud van 1:3, een 5 meter brede berm, een ondertalud van 1:5, 5 meter breed, een kreukelberm van 2,6 meter en dan onder water nog 5 meter breuksteen.

Vanaf een hoogte van 1 meter 80 op het buitentalud tot en met de kreukelberm onder water wordt dit ontwerp geheel uitgevoerd in steen: Basalton met daartussen split en breuksteen in de kreukelzone. In totaal 15,4 meter steen boven water en 5 meter onder water. Plus nog een versteende op- en afrit voor Beheer aan de noord- en de zuidzijde van het dorp.

Zie de afbeelding hieronder:

In zijn Advies schrijft Deltacommissaris:

Maatwerk voor een veilige dijk die past bij het karakter van Uitdam

Advies

Op grond hiervan adviseer ik om de dijk bij Uitdam te versterken *zonder* asverschuiving, met een buitenberm en met aanvullende constructieve elementen en dit nader uit te werken in het detail ontwerp, met als elementen:

1. aanleg van een golfbrekkende berm aan de zijde van het Markermeer, om het tekort aan hoogte en buitenwaartse macrostabiliteit op te lossen;
2. herstel aan het huidige onregelmatige dijkprofiel;
3. waar nodig een constructieve versterking van het binnentalud, door nagels en (indien goedkoper of beter) een stukje damwand, om het tekort aan binnenwaartse macrostabiliteit op te lossen.

4. Aandachtspunten voor het vervolg richting definitief ontwerp

Voor het vervolg op weg naar het detailontwerp is het van belang dat de vier experts voor de Alliantie en HHNK beschikbaar blijven om als reviewteam mee te denken in de vervolgstappen in het proces op weg naar een detailontwerp. Aandachtspunten voor het reviewteam zijn de effecten van profielherstel en het meenemen van bebouwing in de stabiliteitsberekeningen. Dit betreft de wijze van schematiseren, het betrekken van 3D effecten en het meenemen van het gewicht van de huizen (als niet waterkerende objecten/(NWO's). Dit bepaalt of en in welke mate er constructieve maatregelen nodig zijn aan de binnenzijde van de dijk. HHNK zal ENW om een oordeel vragen over de wijze waarop de Alliantie bebouwing gaat meenemen in de stabiliteitsberekeningen die in de nadere optimalisatie worden uitgevoerd. Dit als extra check op een te hanteren werkwijze die moet leiden tot een veilige uitkomst

Zoals u ziet: het 'uitgewerkt ontwerp' strookt niet met het Advies van de Deltacommissaris. Er is wél een asverschuiving en het huidige onregelmatige dijkprofiel wordt niet hersteld. De experts zijn niet betrokken gebleven, de effecten van profielherstel en het meenemen van de bebouwing in de stabiliteitsberekeningen zijn niet meegewogen.

Ruim 12 jaar hebben Stichting De Kwade Zwaan en de Dorpsraad van Uitdam gestreden voor een oplossing die past bij het unieke karakter van Uitdam, tevergeefs.

Inmiddels zijn wij murw en de meeste mensen die beroepsmatig bij dit proces betrokken waren zijn uit beeld geraakt, naar een andere baan of organisatie.

De provincie Noord-Holland heeft na veel lobby werk van Manja Verhorst-Van Leeuwen van De Kwade Zwaan en Ineke Hoekman-van Hassel namens de Dorpsraad een pilot ecologie geïnitieerd om te onderzoeken hoe de ruim 15 meter Basalton toch een zweem van groen zou kunnen krijgen.

En op instigatie van leden van PS van de provincie NH is gepoogd het alternatief van een klei-wig dijk te onderzoeken. Ook hier waren Manja en Ineke de aanjagers. Eén van de experts betrokken bij de bijeenkomsten met de DC, Richard Jorissen, zette zich daarvoor in. Maar ook deze poging om er nog iets acceptabels van te maken heeft het HHNK op de gebruikelijke ondoorzichtige manier afgewimpeld.

's Nachts lig ik wakker met zorgen over hoe het er straks uit zal zien en vraag ik me af hoe dit zo ver heeft kunnen komen? Het is misschien te laat maar ik wil u toch op de hoogte stellen van het resultaat van de inspanningen die u allen hiervoor deed en het geld wat dit de gemeenschap gekost heeft.

Zo constructief en hoopvol waren de werkbijeenkomsten (we sloten af met appeltaart!) in het Weeshuis in Monnickendam, met zo veel mensen waren we daar samen en dan is dit nu het 'uitgewerkt ontwerp':

Had U dit voor ogen?

Reactie Voormalige DC Wim Kuijken

Met iedereen in de cc.

Beste Sayone.

Dank voor je mail. Ik ben op afstand op de hoogte gehouden. Het is te triest voor woorden. Zoveel constructief overleg, zoveel tijd geïnvesteerd en dan zo'n resultaat van HHNK en de Alliantie. Ze zouden zich moeten schamen. Participatie en passant over boord gegooid. Zo jammer en on(te)recht. Het spijt mij enorm. Ik begrijp dat jullie murw zijn. Ik zou zeggen: vertel je verhaal verder.

Ik wens jullie allemaal desalniettemin hele fijne kerstdagen en een gezond 2021. Misschien ziet iemand van de beslissers in het gebied binnenkort nog 'het licht'.

Stevige groet. Wim Kuijken

Nieuwjaarswens

DRU/DKZ sturen een nieuwjaarswens met oproep uit naar vele belangstellenden bij de dijkversterking van Uitdam

L A N D S C H A P S P I J N

Als de plannen van de Alliantie Markermeerdijken realiteit worden, dreigt een
eeuwenoud erfgoed te verdwijnen. Het landschap heeft pijn. Uitdam verliest zijn ziel.
En Nederland raakt een parel kwijt.
Laten we er alles aan doen om dit te voorkomen. Het tij kan nog worden gekeerd.
We wensen u, en iedereen die bij de dijkversterking betrokken is, in 2021 heel veel
moed en wijsheid toe.

De bewoners van Uitdam

"De dijk beschermt ons en wij beschermen de dijk"

[NHD artikel mening Kijken/Loggen](#)
[Parool online-artikel](#)
[Noord-Hollands Dagblad online-artikel](#)
[TV Noord-Holland](#)
[Omroep PIM-tv](#)
[Jeugdjournaal](#)
[LinkedIn](#)
[Trouw](#)
[NRC](#)
[Streekblad Waterland 1](#)
[Streekblad Waterland HHNK](#)
[Streekblad Waterland mag ik even?](#)
[Nieuwsbrief IJsselmeervereniging](#)

- de trieste afloop van een drama
- de Kwade Zwaan is vleugellam

Bijeenkomst HHNK/AMMD en DRU/DKZ inzake standpunt HHNK Klewig d.d. 7 januari 2021
Aanwezig R. Veenman, L. van Oostrum ((HHNK), R. Baas (AMMD), J. Hoekman (DRU), I. Hoekman (DRU/DKZ)
Afgezegd wegens inhoudelijke redenen Manja Verhorst DKZ en Jeroen Koninkx DR
Geen notulen

Mail R. Veenman (HHNK) n.a.v. bijeenkomst

Naar aanleiding van ons gesprek van gisteren, 7 januari 2021, wil ik graag de gemaakte afspraken met u delen.

Op de eerste plaats willen wij graag uw aanbod aannemen om gezamenlijk na afloop van alle discussies het geheel te analyseren, zodat we lering kunnen trekken voor de toekomst.

Daarnaast hebben we afgesproken dat we beide ons eigen "feitenrelaas" op schrift zullen stellen. Daarvoor zullen we enkele weken nemen, waarna we beide stukken uitwisselen en gezamenlijk bespreken.

Naast alle alternatieven die we reeds onderzocht hebben, blijven we openstaan voor nieuwe ideeën, voor zover ze mogelijk zijn binnen het projectplan waterwet, zoals dat op 22 april 2020 definitief door de Raad van State is vastgesteld, en binnen de planning van de werkzaamheden. Indien de ideeën wel mogelijk zijn, maar niet passen in de planning, dan zal mogelijk extra financiële ruimte noodzakelijk zijn. De Provincie Noord-Holland heeft inmiddels aangegeven dat zij bereid zijn ons te ondersteunen bij het eventueel haalbaarheidsonderzoek van deze ideeën.
(Mail 8 januari 2021)

Mail I. Hoekman (DRU) aan R. Veenman

Hartelijk dank voor jullie concept feitenrelaas. Het ziet er zeer gedegen uit en zal zeker voldoende stof voor reflectie bieden.

Helaas ontbeert het ons aan professionele ondersteuning en een georganiseerd archief, zodat het ons heel veel meer tijd kost om een traject van ruim 14 jaar vast te leggen, waar meerdere bewoners, in verschillende samenstelling, hun bijdrage aan hebben geleverd. Hoewel ik al vele avonduren hieraan heb besteed en denk dat het de inspanning waard is, is het relaas helaas nog niet gereed. Voor ons is het van belang dat we dit zo zorgvuldig mogelijk doen, ook voor onze dorpsgenoten. Ons streven is nog steeds om het relaas voor de komende PS NLG commissie-vergadering van 8 maart gereed te hebben. Zodra dit relaas gereed is bespreken wij dit graag met jullie.

Jullie feitenrelaas geeft onszijns al meer dan genoeg inzichten voor een zinvolle dialoog over ons beider reflectie. Daarnaast willen wij graag bespreken wat de status is van de verwerking van de verkorte berm in het DO, zoals besproken en opgenomen is in de, door het Bestuurlijk Overleg gekozen, optie 3 van de annotatie (zie mail d.d. 2 februari jl.). De verwerking van deze geboden optie is, gezien de huidige status van het ontwerp en proces, zeer cruciaal voor ons. En we bespreken nog graag onze vraag hoe tot de bereidheid te komen om de besproken mogelijkheden voor een oplossing met elkaar te verkennen, zoals in eerdere mail uiteengezet.

(Mail d.d. 23 februari 2021)

Mail Veenman t.a.v. I Hoekman (DRU)

Uw mail stelt mij teleur en plaatst mij voor een tweetal problemen. Op 7 januari jl., nu zeven weken geleden, 'hebben we afgesproken dat we beide ons eigen "feitenrelaas" op schrift zullen stellen. Daarvoor zullen we enkele weken nemen, waarna we beide stukken uitwisselen en gezamenlijk bespreken".

Omdat wij op dit moment de onderbouwing van uw standpunten niet kennen, kan er geen uitwisseling van informatie en standpunten plaatsvinden en is een eventuele reflectie heel eenzijdig. In die situatie heeft het gesprek morgen slechts een beperkte waarde. Ik wil u dan ook vragen de onderwerpen die u morgenmiddag ter discussie wil stellen kort en bondig te formuleren, te onderbouwen en te documenteren. Ik hoop deze stukken voor morgen 12.00 uur te mogen ontvangen, zodat we nog een heel korte tijd beschikbaar hebben er kennis van te nemen.

Op basis van onze afspraken van 7 januari ben ik ook verdere verplichtingen aangegaan. Zo heb ik mijn Algemeen Bestuur toegezegd hen te informeren over ons feitenrelaas, nadat er een uitwisseling en afstemming heeft plaatsgevonden tussen ons (concept-)feitenrelaas en uw feitenrelaas.

In uw mail van 19 februari jl. stelt u: "Wij stellen het feitenrelaas in de eerste plaats op voor de Provinciale Staten, op verzoek van een aantal Statenleden, en mede naar aanleiding van het ingediende feitenrelaas van Gedeputeerde Loggen. Zoals besproken zijn wij natuurlijk zeer bereid het feitenrelaas ook te bespreken met het HHNK omdat het interessant kan zijn voor het HHNK om lering te trekken voor de toekomst."

Ook in uw onderstaande mail schetst u een vergelijkbaar beeld. Ik krijg daardoor de indruk dat de afspraken die wij op 7 januari jl. gemaakt hebben, naar de achtergrond zijn verschoven. Ik betreur dat.

Ik heb u ons (concept-)feitenrelaas toegezonden en daarmee ons deel van de afspraak ingevuld. Maar ik zal ook mijn toezeggingen aan anderen gestand doen en hen, na onze afspraak van morgen, informeren met een definitief feitenrelaas, ook als u daarvoor geen input in de vorm van een feitenrelaas heeft aangeleverd. Ik hoop morgen op een goed gesprek op basis van goed onderbouwde en gedocumenteerde standpunten. (Mail 24 februari 2021)

Mail Deltacommissaris P. Glas aan M. Verhorst en S. Daan n.a.v. hun schrijven
Zoals beloofd reageer ik hierbij op uw mails (respectievelijk van 1 en 4 januari jl.) over de ontstane situatie rondom de dijkversterking van Uitdam. U geeft in uw mails aan dat u zeer ontevreden bent over het ontwerp zoals dit er nu ligt en u verzoekt mij hierop te acteren. Hierbij geeft u aan dat het ontwerp afwijkt van het advies van de deltagcommissaris en het een veel te versteend karakter heeft, terwijl volgens u een groene grasdijk is beloofd. In mijn reactie kijk ik terug naar waar we vandaan komen, wat er inmiddels is bereikt, wat uw kritische punten zijn en hoe ik daar als deltagcommissaris in sta.

Terugkijkend op het advies van de deltagcommissaris voor de dijkversterking bij Uitdam van 27 juni 2017 constateer ik dat destijds een goed en gedegen proces is doorlopen, met een advies dat kon rekenen op steun van alle betrokken partijen: een dijkversterking zonder asverschuiving, met een golfbrekende buitenberm, herstel aan het onregelmatige dijkprofiel en waar nodig aanvullende constructieve elementen. Het advies is tot stand gekomen op verzoek van alle partijen die destijds betrokken waren bij de voorbereiding van de dijkversterking. Hiermee was de eerdere voorgenomen voorkeursvariant van de Alliantie, zijnde het buitenwaarts versterken met een asverschuiving van (aanvankelijk 22 m, later 5 m) van de baan. Door het advies van de deltagcommissaris kon de dijk op haar plek blijven liggen, passend bij de uitdrukkelijke wens van u als bewoners en met meer perspectief voor de ruimtelijke kwaliteit en behoud van de cultuurhistorische betekenis van de dijk. Met deze wijze van dijkversterking kan de dijk aan de wettelijke veiligheidseisen voldoen, met behoud van het waardevolle ensemble van water, dijk en bebouwing. Daarmee werd een mooie uitkomst bereikt, en eindigde de formele betrokkenheid van de deltagcommissaris als adviseur.

Dit advies is in de afgelopen jaren verder uitgewerkt en geoptimaliseerd tot een definitief ontwerp, met betrokkenheid van de vier experts die ook waren betrokken bij het adviestraject van de deltagcommissaris. In zo'n optimalisatieslag is het gebruikelijk dat op bepaalde punten iets andere keuzes moeten worden gemaakt, bijvoorbeeld vanuit uitvoerbaarheidseisen of anderszins.

Zoals u weet is op 25 september 2018 een bijeenkomst georganiseerd onder leiding van de directeur van mijn staf, om kennis te nemen van de optimalisatieslag tot dan toe. Daar werd geconstateerd dat het advies van de deltagcommissaris zeker maakbaar en uitvoerbaar is, met nog wel resterende vraagpunten die verder moesten worden opgepakt en waarbij de bewoners zouden worden betrokken.

Hiermee werd de actieve betrokkenheid van de (staf van de) deltagcommissaris afgerond. Mocht onverhoopt blijken dat de beoogde oplossing op gespannen voet staat met het advies van de deltagcommissaris, dan zou dit worden teruggedraaid. Tot op heden zie ik geen aanleiding dat dit het geval is. Het advies van de deltagcommissaris is mijns inziens overgenomen en vormt de basis van het ontwerp zoals opgenomen in het Projectplan Waterwet. Met de uitspraak op 22 april jl. door de Raad van State is dit besluit onherroepelijk geworden, waarmee de dijkversterking kan doorgaan. Daarmee is er in de huidige fase van uitwerking en uitvoering dus geen formele betrokkenheid van de deltagcommissaris.

Uw signaal dat een groene grasdijk is beloofd kan ik niet bevestigen en zie dit ook niet terug in het advies van de deltagcommissaris uit 2017. Het advies ging in op het ontwerp van de dijkversterking en ging niet over de landschappelijke groene inpassing. Wel stelt het advies dat "in ons land, met zijn rijke historie en cultuur, ook in het dijklandschap, een open blik voor ons cultureel erfgoed en de bijbehorende ruimtelijke kwaliteit belangrijk is, met een pleidooi om bij beslissingen over dijkversterkingen de kwaliteit van de ruimtelijke inrichting en inpassing een expliciete plek te geven in de uiteindelijke afweging." In het advies van de deltagcommissaris staat de toevoeging dat deze afweging de verantwoordelijkheid van de keringbeheerder is.

Ik begrijp ook dat tijdens de sessies in het Weeshuis in Monnickendam de landschappelijke inpassing en de door u gewenste vergroening wel aan de orde is geweest. Hierbij is toen vanuit het hoogheemraadschap aangegeven dat - ondanks dat de dijk op de huidige plek blijft liggen - de bewoners zich er wel bewust van moeten zijn dat door de

dijkversterking het karakter van de dijk sowieso zal veranderen en in de eerste jaren nog een sterk versteend karakter zal hebben. Tijdens de bijeenkomst van 25 september 2018 is op uw verzoek de landschappelijke inpassing apart geagendeerd en besproken. U heeft daarbij aangegeven dat u het liefst zoveel mogelijk gras of een natuurlijke bekleding van de dijk en de buitenberm wilt. Het hoogheemraadschap heeft daarop aangegeven dat een deel van de dijk zeker met gras kan worden afgedekt maar dat voor de waterveiligheid op het buitentalud een deel met stenen nodig zal zijn. Ook is aangegeven dat in het eerste jaar nog veel steen te zien zal zijn omdat het nodig is om te kunnen checken wat de dijk 'doet' na de eerste ingrepen. Er werd een visualisatie getoond met daarbij expliciet aangegeven dat zo'n visualisatie niet moet worden gezien als eindbeeld. En er is toegezegd om te zoeken naar "een vormgeving die zoveel als mogelijk lijkt op de huidige situatie, op een zo natuurlijke manier en in samenspraak met de bewoners."

Hiertoe zijn in de afgelopen periode naar ik heb begrepen diverse gesprekken gevoerd en zijn varianten bekeken. Een van deze varianten, een overlaging van het huidige ontwerp door een laag grond tot 60 cm. die kan worden ingezaaid, is afgefallen omdat de benodigde financiering niet werd gevonden. Het is ook onzeker of een dergelijke overlaging bestand is tegen erosie, ook bij gemiddeld voorkomende belasting. Een andere variant, de kleiwig-variant, is ook afgefallen omdat het hoogheemraadschap risico's ziet ten aanzien van de waterveiligheid onder maatgevende extreme situaties. Aangezien deze dijk 1,2 miljoen mensen moet beschermen, kan ik goed begrijpen dat het hoogheemraadschap deze afweging heeft gemaakt.

Van uw bezwaren tegen de wijze van communiceren hierover en in andere fasen van de besprekingen na 25 augustus 2018, heb ik kennis genomen, maar daarover kan ik op afstand geen afgewogen oordeel vellen.

De uiteindelijke keuze voor de 'pilot ecologisch inrichten van de steenbekleding', die nu voorligt mede met steun van de provincie en de Alliantie, met ruimte tussen de stenen die opgevuld wordt en waar gras en kruidenmengsels kunnen wortelen, spreekt mij eerlijk gezegd erg aan en kan mijns inziens zeker een wenkend groen perspectief gaan bieden. Ik begrijp ook dat deze pilot nog nader wordt uitgewerkt, in nauwe samenspraak met u als bewoners. Hoe groen en biodivers dit kan worden is nog niet helder, maar ik heb er vertrouwen in dat deze pilot een ander beeld gaat geven dan het beeld op de getoonde visualisatie van de steenbekleding.

Ik sluit af met de persoonlijke toevoeging dat ik mij realiseer dat het traject van overleggen, ontwerpen en besluitvorming inmiddels ruim 12 jaar aandacht en inzet heeft gevraagd. Van u als bezorgde bewoners, en van overheden en andere partijen die betrokken zijn. Er is veel verbeterd aan het ontwerp met het oog op veiligheid en uitstraling. Toch geeft u aan geen vertrouwen te hebben in hetgeen nu beoogd wordt door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de Alliantie. Ik vind dat buitengewoon spijtig, zeker waar dat ook gevolgen heeft voor uw welzijn. Ik spreek daarom de hoop en het vertrouwen uit dat u en andere bewoners actief en positief betrokken worden door het hoogheemraadschap bij de realisatie van een veilige en zo groen mogelijk Markermeerdijk. En dat, met uw actieve betrokkenheid, alles in het werk zal worden gesteld om binnen de technische randvoorwaarden van de basalt-betonnen berm een snelle vergroening te realiseren. Zodat we over een paar jaar op de dijk kunnen staan en zeggen "eind goed, al goed".

[Rondvraag Loggen participatietraject Uitdammerdijk](#)
[Concept verslag PS CIE 14 januari 2021](#)

De kleibekleding

Er is door het HHNK geen verslaglegging van de expertmeetings aan het DRU/DKZ beschikbaar gesteld. Slechts een mondelinge toelichting op 7 januari 2021, waar ook geen notulen van beschikbaar zijn gesteld. Zoals hierboven aangegeven richtte de mondelinge toelichting zich vooral op de argumentatie waarom de “kleiwig” niet in het PPW past, ondanks dat deze qua maatvoering wel “pasbaar” te maken is. DRU/DKZ hebben daarom met betrokken experts de onderbouwing nogmaals doorgenomen.

DRU/DKZ hebben vanaf september (vóór het Bestuurlijk Besluit was nog geen melding gemaakt van deze bezwaren) als redenen voor de afwijzing op het verzoek voor verkenning van de kleibekleding opgegeven gekregen:

- Initiële projectplanning, niet bewezen techniek en financiering
- Niet passend binnen PPW qua maatvoering, niet passend binnen de wettelijke normen en niet passend binnen de door HHNK bepaalde criteria
- Vervolgens niet passend binnen Kader Ruimtelijke Kwaliteit en daarmee niet in de monumentenvergunning en daarmee niet in PPW.
- Recentelijk (Feitenrelaas HHNK), het gebruik van de dijk door de bewoners van Uitdam en daarmee gepaard gaande “erosie”

De oplossing van de kleibekleding is aangedragen door Richard Jorissen, voormalig directeur Hoogwaterbeschermingsprogramma en huidige directeur Waterkeringen RWS, tevens verbonden aan de Universiteit Delft m.b.t. waterveiligheid, en expert bij het Deltacommissaris advies én Mark-Klein Breteler, expert Coastal Structures & Waves, bij Deltares, tevens kleibekleding en reststerkte expert.

Er is door het HHNK geen verslaglegging van de expertmeetings aan het DRU/DKZ beschikbaar gesteld. Hierdoor konden DRU/DKZ zich ook niet voorbereiden op de mondelinge toelichting van 7 januari 2021. Ook van deze bijeenkomst zijn geen notulen beschikbaar gesteld. De mondeling gedeelde informatie, was vooral gericht op de argumentatie waarom de “kleiwig” niet in PPW zou passen. De informatie was veelal ook nieuw zoals de problematiek van de kruin-bermhoogte. DRU/DKZ hebben de informatie zo goed mogelijk verwerkt (inclusief de nieuwe argumentatie zoals in het feitenrelaas is benoemd ten aanzien van de kleiwig) en voorgelegd aan betrokken experts.

Belangrijke eindconclusie: de betrokken experts zien de kleibekleding met gras nog steeds als een goede oplossing voor een veilige dijk die voldoet aan de wettelijke normen en past binnen het PPW.

Waarom de kleibekleding wél kan!

- De optie voor kleibekleding heeft het HHNK vertaald naar een “kleiwig” die op het ontwerp van de nieuwe dijk zou worden aangebracht. Het besluit van het Dagelijks Bestuur betreft ook een standpunt t.a.v. de kleiwig. Dit is feitelijk niet juist, omdat tijdens de expertmeeting vooral is besproken over het “minder hoog doortrekken van de steenzetting (tot net op de berm) én het – naar onderen toe – dikker maken van de reeds geplande kleilaag. Het ondertalud zal in Basalton uitgevoerd blijven.
- Het maximaal bekleden van dijken met steen is overigens een logische, standaard, en daarmee snel gekozen, oplossing, echter niet de enige mogelijke oplossing. Vanaf het Deltacommissaris advies heeft het HHNK/AMMD gewerkt met een betonsteen op de berm, terwijl dit noch door het Deltacommissaris advies noch door de provincie (KRK of vormgevingsplan) geadviseerd of verzocht wordt.
- Technisch mogelijk: Technisch is “het minder hoog doortrekken van de steenzetting” mogelijk.
- Binnen PPW: het “minder hoog doortrekken van de steenzetting” past binnen het PPW.
 - o Qua maatvoering. In de expertmeeting is zelfs het PPW als uitgangspunt genomen. Experts geven echter wel aan dat verdere optimalisatie mogelijk is zodat een nog beter ontwerp mogelijk is. Maar het profiel blijft ongewijzigd.
 - o Qua KRK:
 - In de expertmeeting is weliswaar gerekend met bermhelling 1:8, maar het is technisch mogelijk en haalbaar met de gewenste veiligheid om met een flauwere bermhelling te werken. Ook de geometrie zoals PPW voorstelt.

- Indien bovengenoemde geometrie van het PPW wordt gebruikt past deze optie van kleibekleding wél binnen KRK en daarmee binnen PPW
- In het geval het ontwerp onverhoopt niet exact binnen KRK pas, en daarmee niet binnen monumentenvergunning, is het verzoek om de “bestuurlijke vraag” voor te leggen aan GS en PS of een éénmalig reparatieverzoek goed te keuren om de “groene dijk” voor Uitdam mogelijk te maken.
- Géén nieuwe ter inzagelegging nodig, waardoor de bezwaren- en beroepstermijnen op basis van de Algemene Wet Bestuursrecht niet van toepassing zijn.
- Geen hogere financiën: Het toepassen van minder steen zou eerder een kostenbesparing kunnen opleveren dan een kostenstijging.
- Voldoet aan wettelijke normen: het minder hoog doortrekken van de steenzetting voldoet aan de wettelijke normen (Waterwet 2017)
 - De wettelijke normen voor het veiligheidsniveau van een dijk in Nederland zijn vanuit de Waterwet al zodanig dat deze alle Nederlanders en bijbehorende economie beschermt. Dus ook de 1,2 miljoen Noord-Hollanders en haar economie.
- Maatgevende omstandigheden en erosiebestendigheid geven wél ruimte:
 - De maatgevende omstandigheden waarmee HHNK-rekening houdt, zijn de gecombineerde en volgtijdelijke risico's:
 - hoog meerpeil van + 1 meter voor 30 dagen achter elkaar, gecombineerd met Noordoosten windkracht 5-7Bft.
 - hoog meerpeil + 1 meter zou kunnen ontstaan als de rivieren de “maximale afvoer” afgeeft (bijvoorbeeld de Rijn) en dan de Maaslandkering tegelijkertijd door Westerstorm dicht moet. Dan komt het overtollige water het IJsselmeer in. Als het IJsselmeer, door hoge waterstand op zee, het overtollige water niet naar zee kan spuien, moet het IJsselmeer overtollig water spuien naar het Markermeer. En als er dan windkracht 5Bft Noordoosten is, dan handhaaft het HHNK het criterium dat 0% schade (erosie) mag optreden.
 - De wetgeving heeft sinds 2017 de reststerkte benadering ingevoerd. Eenvoudig gezegd laat deze wettelijke normering enige erosie toe binnen een bepaalde tijdsduur (hydraulische belasting), mits tijdig (binnen vastgesteld tijdsbestek) en veilig herstel mogelijk is, zodat de dijk aan de wettelijke normen blijft voldoen.
 - De huidige kennis over erosie bestendigheid van kleibekledingen met gras is toereikend om een voldoende veilige dijk te realiseren volgens de wettelijke normen
 - Echter mét de ervaring van het huidig onderzoek van Deltares naar kleibekleding met gras, wordt verdere optimalisatie mogelijk. En zal een nog grotere veiligheidsmarge mogelijk zijn. Het onderzoek van Deltares (Project Overstijgende Verkenning Waddenzeedijk) levert naar verwachting begin 2022 de vereiste rekenmodellen en toetsing door ENW op.
 - De Markermeerdijken kennen andere maatgevende omstandigheden dan onze Waddenzeedijken, daarom is 1:1 vertaling niet mogelijk. In praktijk is dat voor veel onderzoeken het geval. Echter de inschatting van de experts is dat de resultaten goed vertaalbaar zijn naar de situatie in Uitdam en daardoor snel van toepassing zijn voor het ontwerp van Uitdam.
 - De experts verwachten dat met enige inspanning van de experts en AMMD de inzichten, kennis en bijbehorende gevalideerde modellen binnen redelijke termijn beschikbaar zijn voor toepassing op het ontwerp in Uitdam
 - Een vergelijkbare werkwijze is toegepast op de rivierdijken. Bij langdurig hoogwater zouden met de standaard rekenregels (zoals nu ook door HHNK op de dijk bij Uitdam toegepast) grote delen van de rivierdijk moeten worden afgekeurd op basis van erosie van het buitentalud. Met een meer geavanceerde benadering (en meer kennis) is dit niet meer het geval.
 - De doorvertaling van de resultaten en definitieve adviezen naar modellen en toetsing door ENW worden begin 2022 verwacht. Nogmaals, de resultaten van de POV Waddenzeedijken zijn niet nodig om nu een veilige dijk met kleibekleding en gras, conform de wettelijke normen, te realiseren.
 - Deltares en het Kennis Platform Risicobenadering hebben in 2017/2018 op basis van een traditioneel ontwerp en toen beschikbare modellen, waarin geen ruimte was om rekening te houden met de kleilaag, de hoogte van de steenbekleding geadviseerd. Na 2018 wordt dit wel gedaan en leidt dus ook tot andere uitkomsten, waardoor de steenbekleding niet tot + 1.50m hoeft door te lopen. Waardoor het niet noodzakelijk is dat een berm die op + 0.6 NAP start geheel in steenbekleding uit te voeren en toch een veilige dijk te realiseren die aan de wettelijke normen voldoet.

- In het ontwerp met kleibekleding, waarbij de steenbekleding dus minder hoog wordt doorgetrokken, wordt uitgegaan van een kleilaag van 1 meter, met verwachte uitloopmogelijkheid tot 2 meter. Dit is een zeer substantiële kleilaag en voldoet aan de constructie-technische randvoorwaarden.
- De erosiebestendigheid van de grasmat geldt ongetwijfeld voor het gehele dijklichaam, dus het binnentalud, de kruin, het buitentalud en de berm zowel in het huidig PPW-ontwerp als in het ontwerp met kleibekleding met gras. De dijk is een onderdeel van het leven in Uitdam, maar dat geldt alleen voor de kruin van de dijk, die wordt benaderd middels een trap. Het talud is te steil om daar tegenaan te klimmen of vanaf te dalen. Op de kruin staat de picknicktafel en een stoel. De steiger ligt op het Basalton-ondertalud, niet op de berm. De discussie gaat natuurlijk over de erosiebestendigheid van de grasmat op de glooiende berm, echter daar zal geen intensief gebruik zijn en kan een gesloten en erosiebestendige grasmat gerealiseerd worden.
 - Uit grootschalige erosieproeven die gedaan zijn en nog lopen blijkt de erosiebestendigheid van gras veel hoger zijn dan vooraf vanuit technische perspectief werd verwacht. Vanuit biologisch perspectief is dit niet onverwacht omdat door diepgaande en uitgebreide wortelstelsels de combinatie van grassen en kruiden niet alleen de biodiversiteit verbetert maar ook de erosiebestendigheid.
 - Een goed beheerde en gesloten grasmat wordt via de wettelijk verplichte WBI2017 beoordeeld

Kortom, het ontwerp van een dijk waarbij de steenbekleding minder hoog doorloopt en kleibekleding met gras wordt toegepast, is mogelijk waarbij het risico dat bij een langdurige, zware storm, de grasmat en klei erodeert klein, zeer klein is en zeker binnen de wettelijke normen valt, waarbij ook onze veiligheid kan worden gegarandeerd.

Pilot vergroening op en tussen de Basaltonzuilen.

DRU/DKZ zijn zeer dankbaar voor de geboden mogelijkheid voor de pilot om te proberen de 15,4 meter beton en steen enigszins een "groene uitstraling" te geven, maar we moeten ook realistisch met elkaar zijn. Het is een pilot, het is niet eerder gedaan. Er zal geen soortgelijke vergroening kunnen plaatsvinden zoals deze nu is.

- Er worden géén doorgroei-keien of stenen geplaatst (zoals soms op afbeeldingen wordt getoond) maar nauw aan elkaar sluitende Basaltonzuilen, met zeer smalle voegen, die machinaal 1x1 meter worden gezet
- De ruimte tussen de Basaltonzuilen (voegen) is zeer beperkt
- De Basaltonzuilen zijn ook gelijkmatig, waarbij de Basaltblokken door hun ongelijkmatigheid meer ruimte bieden zodat zand blijft liggen en meer en verschillende soorten zich kunnen hechten en groter van formaat kan groeien.
- Het beheer zal erop gericht zijn dat de steenbekleding te allen tijde zichtbaar en inspecteerbaar is. Nieuwe technologieën, zoals sensoren of glasvezel in de dijk, waarnemingen met infrarood, drones etc. zijn nog niet in scope voor dit project.

Veel zal afhangen van het beheer, onderhoud en inspectie, dat zal moeten worden aangepast om "het groen" echt een kans te geven.

Voor de voorbereiding van de pilot zijn de ateliers met provincie, HHNK/AMMD bewoners en de dijkvegetatie-expert afgerond en wordt een rapport opgesteld. De financiering moet nog worden geregeld alsmede de bestuurlijke besluitvorming.

[Verslag CIE NLG 14 januari 2020](#)

Er is een aanmelding ontvangen van de Partij van de Arbeid, GroenLinks en de ChristenUnie over het participatietraject dijkverzwaring Uitdammerdijk. De rondvraag is opgenomen in iBabs en bestaat uit zes deelvragen. De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Loggen voor diens beantwoording. Beantwoording door gedeputeerde Loggen (VVD):

- Gedeputeerde Loggen antwoordt dat er zijns inziens invulling is gegeven aan motie 37-2018, die veel breder strekt dan enkel Uitdam. Bovendien is er al veelvuldig geparticipeerd.
- Gedeputeerde verwijst in het kader van de recente ontwikkelingen ook naar de opmerkingen die hij hierover in de laatste Statenvergadering heeft gemaakt, namelijk dat hij op basis van de verwachtingen een andere keuze zou hebben gemaakt, maar dat een en ander toch echt voorbehouden is aan het Hoogheemraadschap.
- Gedeputeerde Loggen antwoordt dat hij afgelopen week een afspraak met de Dijkgraaf en het met het Hoogheemraadschap heeft gehad om te bekijken wat er in gezamenlijkheid nog mogelijk is.
 - o Dezelfde bereidheid is er ook bij het Hoogheemraadschap, maar dan wel binnen de bestaande kaders. Deze kaders zijn ook gedeeld met de dijkbewoners. Hierover is een e-mail verstuurd.
 - o Daarin wordt de afspraak gemaakt dat zowel de bewoners als het Hoogheemraadschap met een feitenrelaas zullen komen, waarna een vergelijking zal worden gemaakt. Ook de provincie heeft een feitenrelaas opgesteld.
 - o Zodra de andere feitenrelazen vrijgegeven kunnen worden, zullen deze richting de Staten worden gezonden, opdat zij hun eigen afweging op basis van de verschillende invalshoeken kunnen maken.
- In ieder geval heeft het Hoogheemraadschap vrijdag 8 januari jl. per e-mail aan de bewoners laten weten dat de uitvoering aanstaande is. Zodra het weer het toelaat, zal de uitvoering worden gestart.
- Gedurende de uitvoering zal bekeken worden wat er nog mogelijk is. Gedeputeerde Loggen heeft weliswaar van het Hoogheemraadschap vernomen dat een kleiwig volledig afgeschreven is, omdat die niet past binnen de kaders van Ontwerpinstrumentarium IV.
- Een overlaging zou ca. 4 miljoen euro meer kosten. Dat geld is er helaas niet. Mocht dit geld alsnog voorhanden komen, is het werk al dusdanig vergesloofd dat het stilgelegd zou moeten worden. Dat brengt op zijn beurt ook weer extra kosten met zich mee (bovenop de globale schatting van 4 miljoen euro).
- In het verleden is voor het betreffende stuk dijk al een oplossing gekozen. Gedeputeerde vindt het lastig voor iemand anders te spreken, maar hij verwacht dat daar de opmerking van het Hoogheemraadschap vandaan komen (waaraan gerefereerd wordt in de rondvraag). Er is destijds al extra geïnvesteerd.
- Gedeputeerde beaamt dat het allemaal niet de schoonheidsprijs verdient. Met het organiseren van een (tweede) expertmeeting worden bepaalde verwachtingen geschept. Als dan de uitkomst is dat er niks mee gebeurd is, is dat buitengewoon teleurstellend.
- Gedeputeerde heeft ook kennisgenomen van de opmerkingen en de zwarte vlaggen van de bewoners. Hij vindt het buitengewoon jammer dat een traject waarbij flink geïnvesteerd is in de participatie tot een dergelijke afronding komt.
- Op de vraag of er nog wat aan het besluit veranderd kan worden, is gedeputeerde pessimistisch. Hij heeft in ieder geval zijn hulp aangeboden aan het Hoogheemraadschap ingeval er in overleg of in samenwerking met de bewoners nog een alternatief gevonden kan worden.
- Als de financiële consequenties vervolgens niet binnen zijn begroting kunnen worden gerealiseerd, is gedeputeerde ook bereid om terug te keren naar de Staten. Hij begeeft zich daarmee echter wel aan het einde van zijn provinciale rekstok. Gedeputeerde meent dat met elkaar lering getrokken moet worden uit het gegeven dat indien er wordt overgegaan tot participatie de kaders aan de voorkant volstrekt helder moeten zijn. Voorts moeten deze vooraf gestelde kaders aan de achterkant van het proces terug te herleiden zijn.

Mevrouw Jellema (PvdA) bedankt gedeputeerde Loggen voor diens beantwoording. Hij geeft aan pessimistisch te zijn ten aanzien van een alternatief. Mocht er onverhoopt toch een opening zijn, dan biedt gedeputeerde zijn hulp aan. De PvdA waardeert dit zeer, maar die opening komt er niet vanzelf en dient dan door de provincie zelf te worden gecreëerd. Mevrouw Jellema hoort hier graag nog een korte toelichting op.

Vrijdag 8 januari jl. is het feitenrelaas van GS ontvangen. Dit zal geagendeerd worden voor de eerstvolgende vergadering van de Statencommissie NLG op 8 februari a.s.

Gedeputeerde Loggen geeft aan dat ook de feitenrelazen vanuit het Hoogheemraadschap en vanuit de bewoners aan de Staten worden doorgezonden. Mevrouw Jellema ziet deze graag tegemoet.

De heer Klein (CU) bedankt gedeputeerde voor zijn beantwoording. Net als mevrouw Jellema (PvdA) lijkt het hem een heel goed idee om zodra alle feitenrelazen op tafel liggen er nader met elkaar over te spreken. De heer Klein vindt het ingewikkeld om gedeputeerde steeds te horen spreken over "binnen de kaders die er zijn". Die kunnen ook met elkaar worden afgesproken. Een deel van de wrevel en ergernis over hoe het is gelopen, heeft te maken met het feit dat bepaalde kaders wel bij het Hoogheemraadschap in het achterhoofd zaten, maar niet bij de gedeputeerde in zicht waren. Hierdoor is een proces beëindigd dat volgens de ChristenUnie nog helemaal niet z'n beslag had gekregen. Hoe wordt voorkomen dat men met een kluitje het riet in wordt gestuurd omdat er kaders zouden zijn gesteld waarvan niet bekend is of de provincie het daarmee eens was? Beantwoording door gedeputeerde Loggen (VVD): Gedeputeerde antwoordt, waarschijnlijk tot teleurstelling van de heer Klein, dat de provincie het niet eens hoeft te zijn met die bewuste kaders. Deze zijn immers afkomstig uit het Hoogwaterbeschermingsprogramma en van het Hoogheemraadschap. Binnen die kaders wordt een dijkverzwaring opgesteld. Deze zijn lang geleden vastgesteld. Men kan er van alles van vinden, maar dit is de gebruikelijke gang van zaken. Gedeputeerde begrijpt dat de uitkomst voor sommigen niet bevredigend zal zijn. Partijen, waaronder ook de provincie, hebben er echter alles aan gedaan. Mevrouw Jellema vroeg om nog eens naar een mogelijke opening te kijken. Gedeputeerde Loggen antwoordt dat dit reeds gebeurd is met behulp van onder meer de pilot "ecoberm", waarbij tussen de stenen sprake is van optimale vergroening. Dit betreft de second best oplossing. Binnen haar verantwoordelijkheid en mogelijkheden probeert de provincie alle ruimte te pakken. Alternatieven in de vorm van een kleiwig of overlaging vallen echt buiten haar verantwoordelijkheid. Hiervoor ontbreken immers de nodige financiële middelen. Het Hoogheemraadschap kijkt in aanloop naar en eventueel ook gedurende de uitvoering naar eventuele aanvullende mogelijkheden binnen de bestaande kaders. Gedeputeerde heeft hiertoe zijn hulp aangeboden. Mochten er financiële consequenties aan verbonden zijn, dan is hij bereid om binnen zijn begroting te kijken naar eventuele mogelijkheden. Mocht een voorstel breed gedragen worden maar de begroting overstijgen, dan is gedeputeerde altijd bereid om naar de commissie NLG dan wel de Staten terug te keren.

GS NH aan PS NH

Nadere informatie inzake dijkversterkingstraject rond Uitdam

Op 21 september 2020 is tijdens de vergadering van uw commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid bij de bespreking van agendapunt 7.b Discussienota PvdA over (het participatietraject van) de Marker meerdijken door ons college toegezegd u nader te informeren inzake het dijkversterkingstraject rond Uitdam, dat door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier wordt uitgevoerd. Er bleek behoefte aan een feitenrelaas, waarop de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid beter kan inschatten of er inzet vanuit de Staten gewenst is. Tijdens de vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid van 23 november 2020, hebben we mondeling aangegeven dat de deskundigen van de verschillende organisaties met elkaar in gesprek zijn om een gezamenlijk beeld op te stellen. De weerslag van deze gesprekken is opgenomen in het feitenrelaas (bijlage 1). Het zo genoemde feitenrelaas is als bijlage toegevoegd. Het feitenrelaas geeft een overzicht van de inspanningen, afspraken en besluiten die hebben plaatsgevonden inzake het dijkversterkingstraject rond Uitdam. De uitkomst van die gesprekken leidde tot een noodzakelijke uitspraak van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier als verantwoordelijk bestuur. Bijgevoegd (bijlage 2) zenden we u het standpunt zoals dat door het bestuur van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is ingenomen omtrent de mogelijke toepassing van de kleiwig oplossing in Uitdam. (8 januari 2021)

De heer Cardol wil niet eindeloos in dezelfde vlek blijven wrijven, maar bij het lezen van de notitie wordt het almaar onbegrijpelijker hoe de provincie met de Uitdammerdijk omgaat. De overheden gaan 67 miljoen euro investeren, waarvan 23 miljoen afkomstig is van de provincie, maar verknallen een cultuur-historisch en ecologisch waardevolle plek. Dat is doodzonde. GroenLinks hoopt van harte dat er toch nog iets terechtkomt van de vergroening.

Mevrouw Jellema (PvdA) maakt zich ernstige zorgen, vooral na het lezen van het Ambitieprogramma. Hoewel het Ambitieprogramma bolstaat van de ambities en mooie plannen, bereiken de PvdA tegelijkertijd alarmerende

brieven en inspraken van bewoners uit het gehele gebied tussen Hoorn en Amsterdam. Mevrouw Jellema citeert ter illustratie enkele bewoners: – Mevrouw A. uit Etersheim, die als hobbyboer al 20 jaar gebruiker is van het gebied en al 30 jaar vrijwilliger is bij Staatsbosbeheer: "Mijn vraag om deel te nemen aan het Kogeroverleg als betrokken bewoner wordt in september afgewezen." – Mevrouw H. uit Warder: "Bij mij rijzen er steeds meer vragen. Kan er over een onderwerp wel vergaderd worden als de vooraf verstrekte informatie onjuist is? Wat moet ik doen?" Het begint allemaal al met het schutblad op het Ambitieprogramma, waarop een fraaie luchtfoto van de Uidammerdijk staat. Als de plannen doorgaan, is de dijk er over een paar jaar niet meer in zijn huidige hoedanigheid. Het Ambitieprogramma en ook het Kader Ruimtelijke Ontwikkeling staan bol van economie, recreatie en toerisme. Daarna, ergens ver achteraan, volgen natuur en cultuurhistorie. Er staat letterlijk in dat het draait om "het bedienen van de regio van Amsterdam en in iets mindere mate die van Hoorn, om een overvloed aan toeristen over te nemen". Mevrouw Jellema moet helaas constateren dat het vooral het adagium "wij weten wat goed voor u is" uitademt. Het Ambitieprogramma put vooral uit een keur aan beleidsdocumenten. De heer Cardol heeft zich daar ook al over verbaasd. Mevrouw Jellema noemt er enkele: Kaderrichtlijn Water, TBS Markermeer, Programma Waterfonds, Toeristenvisie, plannen gemeente Waterland et cetera. Het zijn allemaal stukken die op zich prima zijn, maar waarvan de doelstellingen soms diametraal tegenover elkaar staan of in ieder geval hele andere doelstellingen nastreven. In het stuk wordt echter ook geschreven dat het uitgangspunt bij de nieuwe ontwikkelingen is dat wordt aangesloten bij een verscheidenheid aan cultuurhistorische kwaliteiten en ruimtelijke karakteristieken. Voorts wordt gezegd dat er een balans dient te zijn tussen recreatieve activiteiten, rust, stilte en natuurbescherming, of dat het rustige archetypische nevenbeeld van Waterland gekoesterd moet blijven. Het hele stuk ademt echter exploitatie van het gebied uit.

Tot slot heeft mevrouw Jellema nog een vraag aan gedeputeerde over de Markermeerdijken. Op dit moment worden er vanuit zowel de provincie als de mensen van de Markermeerdijk en het Hoogheemraadschap feitenrelazen geschreven. Het feitenrelaas van de provincie is reeds op de C-agenda geplaatst. Wanneer komen de drie feitenrelazen echter gelijktijdig aan de orde en zullen die met PS besproken worden?

De tweede opmerking gaat over de participatie, waarvoor ook andere sprekers aandacht Provinciale Staten 34 hebben gevraagd. De provincie zou wat dat betreft veel meer ambities mogen formuleren, juist omdat er rondom dit onderwerp nu zo veel maatschappelijke onrust is ontstaan. Wat thans in het plan van aanpak voor participatie staat, is wat de ChristenUnie betreft veel te vrijblijvend. Onder het kopje burgerparticipatie staat bijvoorbeeld: "Het is ook goed om burgers betrekken." Dit moet volgens de ChristenUnie veel stelliger geformuleerd worden, in de trant van: "Wij kiezen ervoor om burgers te betrekken bij de projectplannen voordat er nog daadwerkelijk dingen besloten worden." Hetzelfde geldt voor het kopje "participatie per projectonderdeel". Daarin staat dat bekeken wordt in welke mate burgers betrokken kunnen worden. De ChristenUnie snapt dat niet alles vooraf vastgelegd kan worden, maar ook in dezen mist zij de ambitie. Het is toch mogelijk om te zeggen dat het juist heel belangrijk is dat bij alle projecten met een grote ruimtelijke impact burgers betrokken zullen worden? Voornoemde formuleringen zou de ChristenUnie echt steviger willen terugzien in dit Ambitiedocument. Mevrouw Jellema (PvdA) is het helemaal eens met de heer Klein (CU). Welke mogelijkheden ziet hij nog meer dan enkel de oproep aan GS om dat vooral aan te passen? De heer Klein (CU) antwoordt dat PS thans geïnformeerd worden over een plan van aanpak voor de participatie. Hij vindt dat dit PvdA concreter moet worden gemaakt. Het is niet aan de heer Klein om nu allerlei oplossingen voor burgerparticipatie te gaan bedenken. Hij meent dat dit een taak voor GS is. Hij stelt in ieder geval wel vast dat het huidige plan van aanpak niet voldoende is. Statenlid Kostic (PvdD) wijst erop dat toerisme, recreatie en economische belangen e

Verkorte berm (Mail 2 februari 2020, reminder 22 februari 2020)

In navolging van ons gesprek op 7 januari jl. graag aandacht voor het volgende.

In het gesprek gaf jij aan, je niet bewust te zijn dat de bewoners van Uitdam de voorkeur hebben uitgesproken voor een verkorte berm (-2 meter).

Ik wil hier toch even bij je op terugkomen, omdat wij hier wel op hebben gerekend gezien de afspraken daaromtrent en de recente communicatie 9 november jl betreffende de besluitvorming Bestuurlijk besluit d.d. 27 augustus jl.

Zoals je je misschien kunt herinneren heeft de Alliantie/HHNK deze optie zelf voorgesteld: - 2 meter berm, + 20cm kruin passend binnen PPW.

Wij zijn daar in eerste instantie niet op ingegaan omdat het dan nog steeds een stenig ontwerp bleef. Echter in combinatie met de ecologische vergroening achtten jullie dat een redelijk alternatief, echter jullie verzochten wel vooraf overeenstemming hierover in het dorp i.v.m. de licht hogere kruin.

Op verzoek van de Alliantie/HHNK heeft de Dorpsraad een enquête uitgezet in het dorp om juist die wens voor die verkorte berm te bevragen i.v.m. de licht hogere kruin. Zie onderstaande mail en bijgesloten mail van 26 augustus jl.

Ter herinnering, uit die enquête kwamen 2 punten:

- De bewoners hebben een voorkeur voor echte vergroening van de berm, anders dan het ecologische vergroenen van het Basalton
- Als echter geen enkele echte vergroening mogelijk is, anders dan de ecologische vergroening (variant van Provincie), heeft de overgrote meerderheid (81%) een voorkeur voor de verkorte berm (-2 meter) en lichte verhoging (20 cm).

De aanleghoogte van de dijk is op +2.90 NAP gesteld, zoals wij tijdens de laatste bewonersbijeenkomst vernomen.

Anita Willig heeft zowel dit verzoek in de annotatie voor het Bestuurlijk besluit d.d. 27 augustus jl onder optie 3 opgenomen als ook het gegeven dat men zal blijven zoeken naar optimalisatie tussen bermbreedte en kruinhoogte.

Het Bestuurlijk besluit geeft ook aan dat er voor optie 3 wordt gekozen (d.d. 9 november jl.)

Zoals je weet vinden wij dat besluit nog steeds bijzonder spijtig en hopen wij nog steeds een mogelijkheid te vinden en te bespreken met Alliantie/HHNK om echte vergroening van (een deel van) de berm te realiseren. Echter aangezien wij niet weten of dit gaat lukken, is het voor ons natuurlijk uiterst belangrijk dat de betonmassa tot het minimum beperkt blijft en daarmee de toezegging van de verkorte berm van groot belang.

Wij willen graag zeker weten dat deze uitgangspunten zijn meegenomen in het Definitief Ontwerp dat bij de provincie zal worden ingediend en getoetst.

Wij ontvangen graag spoedig hier een bevestiging van.

Mail R. Baas aan DRU/DKZ, I. Hoekman, 25 februari 2021

De mail is niet aan mijn aandacht ontsnapt. Het onderwerp van vanmiddag is echter een andere, zie hiervoor de mails van Rob Veenman.

Bijeenkomst vervolg 7 januari 2021

Aanwezig: R. Veerman, L van Oostrum, R. Baas, J. Hoekman, J. Koninkx, I. Hoekman (DRU/DKZ)

Geachte heer Veenman, beste Rob,

Het organiseren van een face-to-face meeting door u in deze moeilijke tijd stellen wij zeer op prijs. Dat u ons naar het kantoor laat komen, terwijl door u reeds besloten was het feitenrelaas niet te willen bespreken, kunnen wij daarom nog waarderen. Het is altijd beter elkaar in de ogen te kijken bij een verschil van mening.

Zoals gezegd vinden wij het spijtig dat u teleurgesteld bent dat wij het feitenrelaas niet tijdig gereed hebben en dat u ons relaas daardoor niet conform uw afspraak aan het AB van het HHNK kan aanbieden.

Echter, het uitblijven van enige inleving voor het feit dat wij het moeten stellen zonder professionele organisatie en georganiseerd archief, maar vooral de daardoor ontstane toon en irritatie, hebben wij als bijzonder onplezierig ervaren. Wij zijn bewoners die al jaren ontzettend hun best doen om op een constructieve wijze samen te werken en waar nodig te strijden voor een bij Uitdam passende dijk.

Hetgeen besproken is hebben wij zo goed mogelijk weergegeven in de bijlage.

Wij verwachten dat ons feitenrelaas eind volgende week gereed is. Wij zullen het dan ook aan u en uw AB beschikbaar stellen met onze welgemeende excuses dat het niet eerder gereed was.

Het is bijzonder spijtig dat ons aanbod om met u op een constructieve manier te reflecteren op het proces en de huidige stand van zaken, juist in deze fase tot dit verdrietige resultaat heeft geleid.

Wij blijven constructief meedenken en -werken aan een oplossing.

Met vriendelijke groet,

Namens de Dorpsraad Uitdam/St De Kwade Zwaan

Ineke Hoekman

Mail R. Veerman aan

Dank voor uw bericht dat u ons eind volgende week uw feitenrelaas toestuurt. Wij kijken er naar uit en wij zullen, als dat relevant is, ons feitenrelaas daarop aanpassen.

Wij betreuren het dat u het gesprek van 25 februari als onplezierig heeft gevonden. Mede naar aanleiding van de zeer uitvoerige mailwisseling die daaraan vooraf is gegaan, waren wij teleurgesteld over het ontbreken van uw feitenrelaas.

U heeft ons ook een document "Verslag bijeenkomst HHNK 25 febr. 2020" toegezonden. Wij kunnen ons niet vinden in dit document en distantiëren ons ervan, mede omdat het voorbij gaat aan de zeer uitgebreide correspondentie die aan het gesprek vooraf is gegaan.

Wij verzoeken u dan ook het "verslag" niet als zodanig naar buiten te brengen.

Wij willen nogmaals aangeven dat wij openstaan voor een verdergaande discussie op basis van onderbouwde en gedocumenteerde inzichten en standpunten. Ik hoop dat uw toegezegde feitenrelaas daarvoor een basis kan zijn. Ook blijven we openstaan voor nieuwe ideeën, op het moment dat deze ons gedocumenteerd worden voorgelegd en als ze passen in de eerder geformuleerde randvoorwaarden. In de tussentijd blijven we werken aan onze gezamenlijke pilot vergroening steenbekleding.

Conform verzoek de heer R. Veerman zullen wij het document "Verslag bijeenkomst HHNK 25 februari 2020" niet toevoegen.

Belangrijkste punten:

BIJLAGEN

(behorende bij APPENDIX)

FEITENRELAAS UITDAM

STICHTING DORPSRAAD UITDAM
STICHTING DE KWADE ZWAAN

11 MAART 2021

BIJLAGE 1. Inspreken M. Verhorst 2019

Inbreng Manja Verhorst-van Leeuwen/Stichting De Kwade Zwaan te Uitdam

Geachte voorzitter, geachte commissieleden,

Allereerst wil de Gedeputeerde Cees Loggen en zijn ambtenaren bedanken voor hun inzet, betrokkenheid en toegankelijkheid gedurende het proces.

Ik doe mijn inbreng aan de hand van een aantal foto's.

Foto 1.

Dit beeld van de dijk bij Uitdam willen we niet kwijt: begroeid, bloemrijk, basaltblokken en Noordse steen. Deze historische steenbekleding geniet provinciale bescherming!

Foto 2 en 3

Deze visualisatie kregen wij als definitief eindbeeld van de Alliantie. Met dit industriële beeld kunnen wij als inwoners van Uitdam niet leven! Weg zijn: de schoonheid, de charme, intimiteit, ons dorpsplein; het gevoel van beleving van een oer-hollands landschap is vernietigd.

Foto 4,5,6

Als deze foto gemaakt langs de Zuidoost tussen Hoorn-Enkhuizen ook ons eindbeeld is - een dijk waar nog geen sprietje op wil groeien – dan kunnen wij niet anders dan ons ertegen verzetten. Het betreft hier betonblokken waarop grid is aangebracht. Ook de variant is onacceptabel. Wij willen dat het proces in Uitdam fatsoenlijk wordt afgerond met een atelier waarin ook de burgers meebeslissen over het aanzien van hun dijk. Boskalis verdwijnt straks uit zicht, maar wij de bewoners en u de Provincie blijven er mee zitten.

Foto 7:

In dit prachtige bloemrijke hooiland op particuliere gronden bij de Rijper Kolk werd afgelopen jaar een uiterst succesvol weidevogelproject opgezet. Dit dreigt nu te verdwijnen door een depot. Dit is in strijd met de wet natuurbescherming, die zegt dat opzettelijke handelingen die schadelijk zijn voor de weidevogels, zijn verboden. Eveneens gaat een strook van 20 meter weidevogelgebied langs de hele dijk verdwijnen en elders in de Provincie gecompenseerd worden. Dit vinden wij onaanvaardbaar.

Gezien de vele onduidelijkheden die er nog zijn, vraag ik u PS te adviseren de voorliggende voordracht voor het afgeven van een Verklaring van Geen Bedenkingen uit te stellen, of het te voorzien van aanvullende voorwaarden.

Ik dank u voor uw aandacht.

BIJLAGE 2. De bewonersparticipatie dijkbekleding

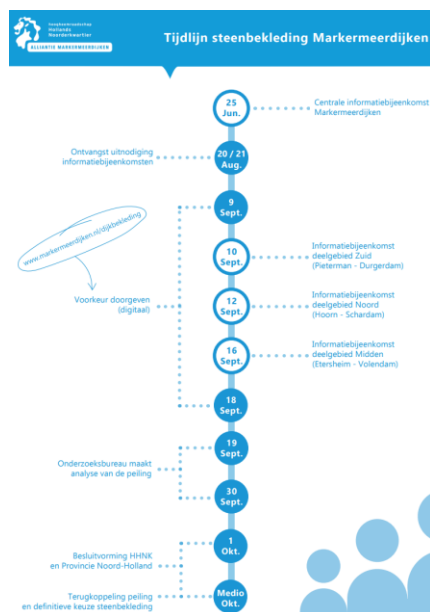
Welkom bij de Alliantie Markermeerdijken

Introductie steenbekleding en techniek
25 juni 2019
ir. Marinus Aalberts

 **HOOGHEEMRAADSCHAP
HOLLANDS
NOORDERKWARTIER**
ALLIANTIE MARKERMEERDIJKEN

Alliantie Markermeerdijken is een samenwerking tussen HHNK, Boskalis en VolkerWessels ondernemingen

Welke soorten steenbekleding zijn er?

Asfalt

Zetsteen (Natuursteen)

Stortsteen

Zetsteen (beton)

Waar houden we rekening mee bij de keuze voor steenbekleding?

Technische eisen vanuit waterveiligheid:

- Ondergrond (zettingsgevoeligheid)
- Inspecteerbaarheid
- Toegankelijk voor onderhoud
- Uitvoerbaarheid (ARBO)

Zetsteen (natuursteen)

Waar houden we rekening mee bij de keuze voor steenbekleding?

Technische eisen vanuit waterveiligheid:

- Ondergrond (zettingsgevoeligheid)
- Inspecteerbaarheid
- Toegankelijk voor onderhoud
- Uitvoerbaarheid (ARBO)

Zetsteen (beton)

Welke nieuwe basis-steenbekleding komt er langs de Markermeerdijken?

Ronaton

OF

Basalton

Bovenop deze basis-steen komt een toplaag, waardoor de steen in uiterlijk meer aansluit bij de huidige steenbekleding. Dit is nog in onderzoek.

U bent van harte welkom op de informatiemarkt om uw vragen te stellen

Informatieavonden over dijkbekleding

Dit item is verlopen op 03-01-2020.

De Alliantie houdt in juni en september informatieavonden over dijkbekleding. Hoe de dijk er na de dijkversterking uit komt te zien, wordt medebepaald door de bekleding. Een deel van de historische steenbekleding blijft op zijn plaats, een deel wordt hergebruikt op een andere plek langs de dijk. Er is daarnaast ook nieuwe steenbekleding nodig om de dijk de komende vijftig jaar veilig te houden. Er zijn hierin nog diverse keuzes te maken en daar betrekken wij de omgeving graag bij.

Bijeenkomsten

We organiseren verschillende bijeenkomsten over dit onderwerp:

De centrale informatieavond was op dinsdag 25 juni in het Van der Valk Hotel in Volendam. Op deze avond is onder meer toegelicht waar dijkbekleding aan moet voldoen en welke typen (nieuwe) dijkbekleding er zijn. Een terugblik op deze centrale informatiebijeenkomst staat in de [digitale nieuwsbrief van juli](#)

In september organiseren we vervolgbijeenkomsten per deelgebied. Tijdens deze bijeenkomsten gaan we dieper in op de mogelijke keuzes voor nieuwe steenbekleding en welke mogelijkheden er specifiek in dat deelgebied zijn voor het gebruik van historische steenbekleding. Data voor deze bijeenkomsten:

- Deelgebied Noord (Hoorn-Schardam) op 12 september, 19.00-21.00 uur
- Deelgebied Midden (Etersheim-Volendam) op 16 september, 19.00-21.00 uur
- Deelgebied Zuid (Pieterman-Durgerdam) op 10 september, 19.00-21.00 uur

De bijeenkomsten per deelgebied organiseren we op ons projectkantoor in Katwoude aan de Hoogedijk 1D. In de genoemde tijdsblokken kunt u langskomen wanneer het u uitkomt.

Aanmelden bijeenkomst

U kunt zich voor de bijeenkomsten aanmelden door uiterlijk 6 september een e-mail te sturen naar contact@markermeerdijken.nl o.v.v. 'dijkbekleding', met vermelding van uw naam, adres en het deelgebied waarin u woont. Als u niet bij de avond voor uw deelgebied aanwezig kunt zijn, bent u uiteraard bij een van de andere avonden welkom. Houd u er dan rekening mee dat de 'gele zones' van een ander deelgebied centraal staan.

Eerste informatiebijeenkomst over dijkbekleding goed bezocht

De eerste informatieavond over dijkbekleding is goed bezocht. De Alliantie informeerde op dinsdag 25 juni in Van der Valk Hotel Volendam ruim zeventig dijkbewoners over de nieuwe en historische steenbekleding die na de versterking op de dijk komt te liggen. Bewoners mogen meepraten over de keuzes die hierin gemaakt worden.

Dijkbekleding is nodig om de dijk steviger te maken. Op veel plekken langs de dijk is gras alleen niet voldoende. Daarom is onder aan de dijk steenbekleding nodig om de golven te breken. De Alliantie gebruikt hiervoor zowel nieuwe stenen als de historische stenen die nu langs de dijk liggen.

Voorkeur dijkbekleding doorgeven: t/m 18 september

Dit item is verlopen op 03-01-2020.

Hoe de dijk er na de dijkversterking uit komt te zien, wordt medebepaald door de bekleding. Tot en met 18 september kunnen mensen hun voorkeur digitaal doorgeven.

Een deel van de historische steenbekleding blijft op zijn plaats, een deel wordt hergebruikt op een andere plek langs de dijk. Er is daarnaast ook nieuwe steenbekleding nodig om de dijk de komende vijftig jaar veilig te houden. Er zijn hierin nog diverse keuzes te maken en daar betrekken wij de omgeving graag bij.

Twee categorieën bekleding

Voor de nog te maken keuzes in de steenbekleding, zijn er twee categorieën:

- Nieuwe steenbekleding, geldend voor de gehele dijk van Hoorn tot aan Amsterdam;
- Hergebruik van historische steenbekleding (Noordse stenen en basalt), op een aantal specifiek aangewezen trajecten ('gele zones') binnen de dijkversterking.

Kom naar de bijeenkomsten op 10, 12 of 16 september

We organiseren in september drie bijeenkomsten, per deelgebied één. Tijdens deze bijeenkomsten gaan we dieper in op de mogelijke keuzes voor nieuwe steenbekleding en welke mogelijkheden er specifiek in dat deelgebied zijn voor het gebruik van historische steenbekleding. Data:

- Deelgebied Noord (Hoorn-Schardam) op 12 september, 19.00-21.00 uur
- Deelgebied Midden (Etersheim-Volendam) op 16 september, 19.00-21.00 uur
- Deelgebied Zuid (Pleterman-Dursterdam) op 10 september, 19.00-21.00 uur

De bijeenkomsten vinden plaats in ons projectkantoor in Katwoude aan de Hoogedijk 1D. In de genoemde tijdsblokken kunt u langskomen wanneer het u uitkomt.

Geef uw voorkeur voor dijkbekleding door

We nodigen u van harte uit om uw voorkeur door te geven voor dijkbekleding. Dat van 9 tot en met 18 september met een online formulier via onderstaande knop:

[Geef uw voorkeur door](#)

Dijkbekleding

Hoe de dijk er na de versterking uit ziet, wordt medebepaald door de bekleding. Bij de Markermeerdijken blijft een deel van de historische steenbekleding op zijn plaats. Een deel wordt ook hergebruikt langs de dijk. Er is ook nieuwe steenbekleding nodig om de dijk de komende vijftig jaar veilig te houden.

Afbeelding nieuwe steenbekleding. Foto onder: Basalton met toplaag. Foto boven: Ronaton met mineralen toplaag.

Welke keuzes waren er?

In 2019 zijn informatiebijeenkomsten georganiseerd en presentaties gegeven, over de mogelijk te gebruiken nieuwe steenbekleding op de dijk. Bewoners en andere belanghebbenden hebben in de periode van 9 tot en met 18 september digitaal hun voorkeur door kunnen geven voor:

- Nieuwe steenbekleding, geldend voor de gehele dijk van Hoorn tot aan Amsterdam;
- Hergebruik van historische steenbekleding (Noordse stenen en basalt), op een aantal specifiek aangewezen trajecten ('gele zones') binnen de dijkversterking.

In totaal zijn er meer dan 3.700 huishoudens langs de Markermeerdijken aangeschreven om hun voorkeur uit te spreken. Uiteindelijk hebben 57 bewoners dit gedaan. Het hoogheemraadschap en de provincie hebben bij het besluit over de uiteindelijke bekleding de uitslag van deze peiling gevolgd.

Nieuwe steenbekleding

Nieuwe steenbekleding wordt langs de gehele dijk toegepast waar dat vereist is voor de waterveiligheid. Voor de keuze van de steenbekleding wordt rekening gehouden met:

- Technische eisen vanuit waterveiligheid (ondergrond, inspecteerbaarheid, toegankelijkheid en uitvoerbaarheid);
- Ruimtelijke kwaliteit.

Dit heeft geleid tot twee mogelijke basis-stenen: Basalton en Ronaton waar een voorkeur voor uitgesproken kon worden. Hiervoor zijn begin september bij het projectkantoor in Katwoude proefvakken ingericht met beide typen steenbekleding, elk voorzien van een toplaag die bepalend is voor de uitstraling. Uiteindelijk is uit de peiling naar voren gekomen dat de voorkeur van bewoners en andere belanghebbenden uit gaat naar Basalton met basalt toplaag. Na de bijeenkomsten is nader onderzocht of het mogelijk was om de donkere kleur van de toplaag lichter te maken. Hier is een nieuwe, lichtere variant uit voortgekomen waarbij de kleur van basalt nog beter uitkomt.

Hergebruik historische steenbekleding

De historische steenbekleding hergebruiken we op twee manieren:

- Drie locaties (kapen) worden bekleed met Noordse stenen;
- Op acht zones wordt historische steenbekleding hergebruikt in combinatie met nieuwe steenbekleding.

Bewoners en andere belanghebbenden konden hun voorkeur uitspreken voor de wijze van hergebruik van historische steenbekleding in de acht daartoe aangewezen (gele) zones. De locatie van de kapen en de zones staan op de kaarten onderaan op deze pagina (kaart dijkbekleding - wat komt waar). Uit de peiling kwam naar voren dat bewoners graag zien dat de historische steenbekleding hergebruikt wordt in de kreukelberm: de berm onder de waterlijn aan de voet van de dijk. Ook hier is de voorkeur van de bewoners gevolgd.

Extra elementen toevoegen

Om meer recht te doen aan de ruimtelijke kwaliteit en het monumentale karakter van de dijk zal de Provincie in haar vergunningvoorschriften enkele extra elementen opnemen, zoals het verbinden van ringslangverblijven met een sierlijst van historische steenbekleding en extra dijktrappen geaccentueerd met historische steenbekleding aan de buitenzijde van de dijk. Verdere uitwerking van deze elementen volgt nog.

Techniek achter de dijkbekleding

Op 25 juni gaf dijkexpert Marinus Aalberts een presentatie over de eisen die aan dijkbekleding worden gesteld en de techniek erachter. Zie onderstaand filmpje:

[Brochure Dijkbekleding - blz 14+15 Uitdam](#)

- [Brochure dijkbekleding hergebruik historische steenbekleding.pdf](#) (22,02 MB)
- [Tijdslijn Dijkbekleding.pdf](#) (1,95 MB) [Lees voor](#)
- [Kaart dijkbekleding - wat komt waar.pdf](#) (1,67 MB) [Lees voor](#)
- [presentatie dijkbekleding.pdf](#) (5,25 MB) [Lees voor](#)
- [informatieposters dijkbekleding_2.pdf](#) (755,17 KB) [Lees voor](#)
- [informatieposters dijkbekleding_1.pdf](#) (13,35 MB) [Lees voor](#)

Haarlem, 21 september 2020

Geachte voorzitter, Provinciale Statenleden, Gedeputeerde,

Mijn naam is Ineke Hoekman, bewoner van Uitdam en ik spreek namens de Dorpsraad Uitdam en de Stichting De Kwade Zwaan.

Stelt u zich eens voor: voorjaar 2025, dan wandelt of fietst u over de net opgeleverde nieuwe dijk vanuit Amsterdam of Marken richting Uitdam. In de verte ziet u het kerktorentje en de daken die zo kenmerkend boven de dijk uitsteken. Bij het dorp Uitdam aangekomen wordt u opgeschrikt door ruim 12.000 vierkante meter steen, betonsteen die tegen de dijk van Uitdam ligt aangeplakt, aan weerszijden opgeleukt door brede geasfalteerde op- en afritten voor zwaar materieel.

Elke wandelaar, fietser, elk weldenkend mens zal zeggen: "wat is hier misgegaan?"

Ik wou dat ik kon zeggen dat ik het niet wist, maar helaas weet ik het wel en met mij alle Uitdammers. En u weet het nu ook.

Als opdrachtgever of als hoeder van het provinciaal monument of als uitvoerder van het project versterking Markermeerdijken wil je toch niet zo'n resultaat. In zo'n geval zou je allen moeten zeggen: terug naar de tekentafel!

Uitdam vraagt niets buitensporigs, maar *een bij het dorp passende veilige dijk* is een onmogelijke opgave gebleken. Uitdam vraagt nu al 3 jaar lang vergeefs om een groene bekleding van het betonnen dijkontwerp. Het volgens experts kansrijke alternatief, een klei-oplossing, wil de Alliantie/HHNK niet verkennen op grond van de argumenten: geen "bewezen techniek" en "de voortgang van het project komt in gevaar".

Waarom is deze klei-oplossing belangrijk om te verkennen? Omdat dít de enige haalbare oplossing is die binnen de kaders van het Projectplan Waterwet een groene, biodiverse grasdijk mogelijk maakt. Wij zijn natuurlijk dankbaar voor de, door de provincie geïnitieerde pilot, voor het stimuleren van lichte vegetatie tussen de geplande Basalton blokken, want dat maakt het stenen ontwerp in ieder geval iets minder lelijk, maar de pilot geldt als alternatief als de klei-oplossing écht niet kan.

De klei-oplossing is voorgedragen door de Directeur Waterkeringen Rijkswaterstaat, als voormalig directeur Hoogwaterbeschermingsprogramma bekend met de Markermeerdijk, als expert betrokken bij het Deltacommissaris advies voor Uitdam, docent aan de TU Delft. Kortom niet de eerste de beste.

- Deze expert heeft een plan met een doorlooptijd van 2 tot 3 maanden om te komen tot een verantwoord ontwerp op basis waarvan de bestuurders een weloverwogen besluit kunnen nemen over de haalbaarheid van de klei-oplossing voor Uitdam.
- De werkzaamheden moeten nog starten in Uitdam en de geplande voorbereidende werkzaamheden kunnen gewoon doorgang vinden.
- Kortom de voortgang van het project hoeft geen vertraging op te lopen
- De kleibekleding wordt reeds toegepast op de Waddenzeedijk, een zéédijk en in Duitsland al veel langer.
- Het belastingniveau bij Uitdam is (veel) lager dan bij de Waddendijken en zit daarbij aan de ondergrens, beter gezegd ónder de óndergrens.

- Er worden al sinds 2014 onderzoek en proeven gedaan naar de veiligheid van een groene kleidijk langs de Waddenzee, met positieve resultaten.
- Betrokken experts zijn ook betrokken bij het ENW-technisch advies zodat aanpassingen in rekenmodellen en goedkeuringen op korte termijn verkregen kunnen worden.
- Er is geen enkele indicatie dat de klei-oplossing duurder zou zijn dan Basalton.
- Kortom de klei-oplossing is een techniek die haalbaar kan zijn voor de dijk bij Uitdam.

Het idee van de Alliantie/HHNK om de klei-oplossing bij de Waddenzeedijken volgend jaar te beschouwen op haalbaarheid voor Uitdam zal zeker leiden tot afstel, dan wel tot een volstrekt economisch en qua planning onverantwoord besluit, omdat de investeringen die nu gedaan worden dan afgeschreven moeten worden en het te maken uitvoeringsontwerp achterhaald zal zijn.

Kortom het nú verkennen van de beste oplossing voor Uitdam, om te kunnen komen tot een groene dijk die past bij het dorp, is reëel, is haalbaar en is onsinziens essentieel.

De dijk bij Uitdam beschermt het achterland. Wij zullen 4 jaar lang in een bouwput zitten voor ons aller veiligheid. Maar mag er alstublieft een fatsoenlijke dijk worden aangelegd die recht doet aan dit levend provinciaal monument en past bij een dorp?

Geachte commissieleden, Uitdam vraagt u, statenleden van de Provincie Noord-Holland, er bij de Gedeputeerde, de heer Loggen, op aan te dringen de bespreeknotitie van de PvdA te ondersteunen. En daarmee de expertsessies te faciliteren zodat er duidelijkheid komt over de toepasbaarheid van deze alternatieve kleidijktechniek op de buitenzijde van de dijk in het dorp Uitdam.

Hartelijk dank.

